De geheimzinnige koepel

C.J. Kieviet

bron
C.J. Kieviet, *De geheimzinnige koepel*. Met illustraties van Pol Dom. Valkhoff & Co, Amersfoort / Amersfoort, S.W. Melchior 1918

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/kiev001gehe02_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m. de Bibliotheek Rotterdam

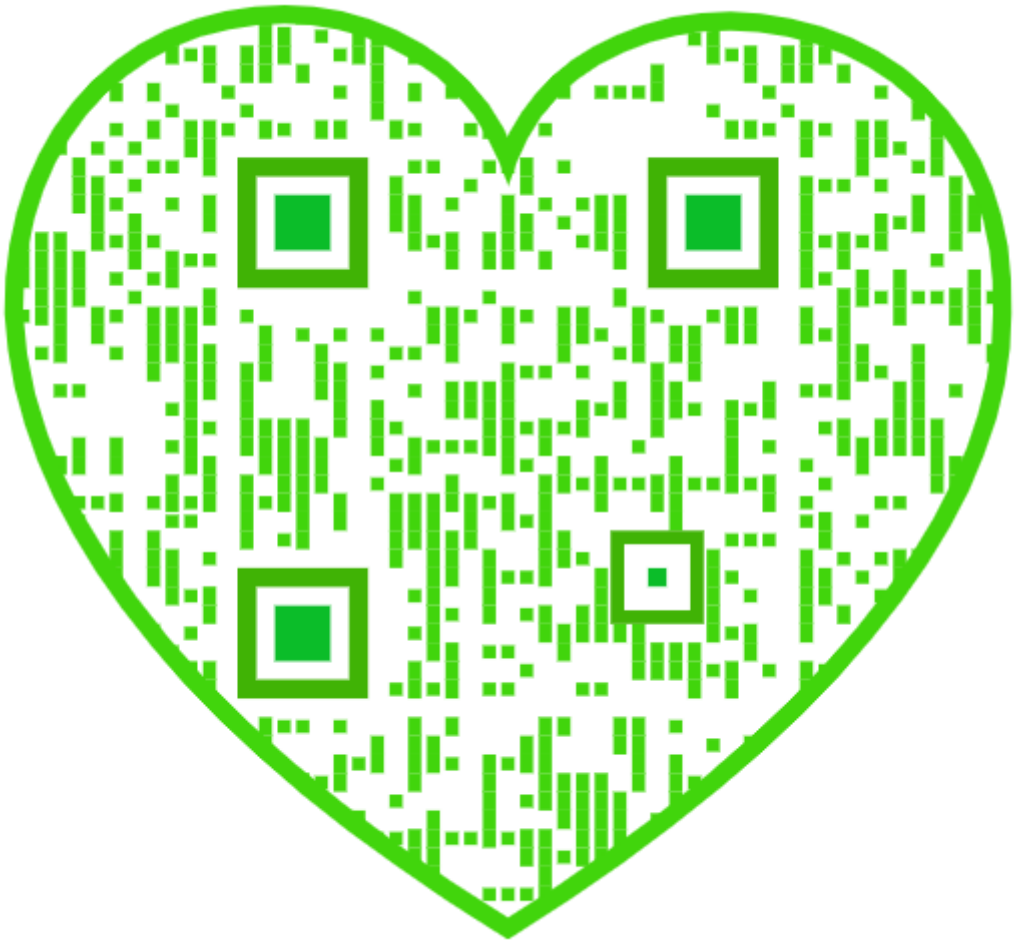

Eerste hoofdstuk.
Het schitterende Verjaargeschenk.

De Rotterdamsche koopman Max Burling was een zeldzame geluksvogel. Eerst al door zijn huwelijk, want Alice Mertens was de liefste vrouw, die hij ooit had kunnen krijgen. Zij was de oudste dochter van den bekenden Amsterdamschen kunstschilder Mertens. Toch was zij nog maar negentien jaar, toen zij met hem in het huwelijk trad. Zij was door haar opgewektheid en vroolijk humeur het zonnetje geworden in het oude, tamelijk sombere koopmanshuis, dat Max van zijn ouders had geërfd. Zij hadden twee kinderen, beiden meisjes, Hetty en Loes, die op het tijdstip, dat dit verhaal begint, respectievelijk veertien en twaalf jaar oud waren. Hetty was een echte robbedoes, die voor geen klein geruchtje vervaard was, en door haar onbedachtzaamheid en overmoed al meermalen leelijk in de perikelen had gezeten. Loes was wat bedaarder, maar zij bewonderde haar zuster Hetty in hooge mate en volgde haar in alles na. De heer Max Burling was wàt trotsch op zijn beide spruiten, en zij konden haast geen kwaad bij hem doen.

Ook in den handel was hij een ware geluksvogel. Alles, wat hij ondernam, scheen hem wel mede te loopen. Zijn zaken breidden zich van jaar tot jaar uit, en door zijn groote handelskennis wist hij het in weinige jaren zoover te brengen, dat het huis Max Burling het voornaamste han-

delshuis van Rotterdam geworden was. Hij had een helderen kijk op zaken en veel ondernemingsgeest. Zijn schepen voeren op alle zeeën, en hij stond aan het hoofd van groote rubber- en suikerondernemingen in onze overzeesche bezittingen, die hem tot een schatrijk man maakten. Zijn geluk was in Rotterdam en ver daarbuiten spreekwoordelijk geworden.

Nu moet het gezegd worden, dat het geld bij hem in goede handen gekomen was, want nooit klopte men bij hem tevergeefs aan, als men een beroep deed op zijn weldadigheidszin, of als er geld noodig was voor het stichten van gebouwen ten algemeenen nutte. Steeds gaf hij met milde hand.

Reeds geruimen tijd had hij het plan gekoesterd, zijn vrouw, die hij innig liefhad, een groote verrassing te bereiden, en in het diepste geheim was hij bezig, dat plan ten uitvoer te brengen. Het was hem namelijk bekend, hoewel Alice hem nooit met haar klachten lastig viel, dat zij er naar hunkerde het oude, sombere koopmanshuis te verlaten, en ergens, 't liefst in den omtrek van Den Haag, buiten te gaan wonen in een mooie, boschrijke streek, waar zij de frissche buitenlucht zou kunnen inademen en den goddelijken, blauwen hemel zien, waar zij het gekwinkeleer der vogels zou kunnen hooren en leven te midden van schoone bloemen en geurende heesters.

Daarom had hij aan den Leidschenweg, tusschen Den Haag en Wassenaar, een groot stuk boschgrond gekocht en daarop, onder leiding van een bekwaam bouwkundige, een prachtige villa laten bouwen met frissche, zonnige kamers, een heerlijk, breed terras, waarvoor een groote vijver, een auto-garage met bovenwoning voor den chauffeur, en een ruime tuinmanswoning. Het terrein was heuvelachtig en had mooie, breede beukenlanen en trotsche eikeboomen. 't Was in één woord een verrukkelijke buitenplaats geworden.

Alice was den 30en Juni jarig, en het was zijn voornemen, haar op dien dag met zijn geschenk te verrassen. Hij had het huis geheel naar haar smaak laten inrichten en meubileeren, en geen geld ontzien, om alles keurig in orde te maken. Toen de gewichtige dag naderde, had hij het dienstpersoneel in het geheim medegedeeld, wat er stond te gebeuren en gevraagd, of allen bereid waren, op den morgen van den 30en Juni naar de buitenplaats te verhuizen. Zij moesten dan zorgen, zonder dat Mevrouw of de kinderen er iets van merkten, voor de reis gereed te zijn, zoodat zij in de nieuwe villa dadelijk het werk konden overnemen. Keukengereedschap en alles, wat er noodig zou zijn, was daar aanwezig. Daarvoor had hij gezorgd. Het heele huis was kant en klaar, en alles stond gereed, om in gebruik te worden genomen. De dienstmeisjes Marie en Geertje, hadden om zoo te zeggen het fornuis maar aan te maken, om het vleesch te kunnen braden en het middagmaal te bereiden. Er was voor alles gezorgd. Met een auto zouden zij naar de villa worden overgebracht, zoodra hij met zijn vrouw en de beide meisjes vertrokken was.

Marie en Geertje waren opgetogen over het plan en verklaarden zich gaarne bereid, met de familie mede te gaan.

Zoo was dan alles voor de verhuizing gereed.

De dertigste Juni kwam. Hetty en Loes vlogen hun moedertje om den hals en kusten haar en brachten haar de mooiste bloemen, die zij in Rotterdam hadden kunnen koopen. En mijnheer Max Burling kleedde zich in feestgewaad en stelde voor, na het ontbijt uit toeren te gaan met den auto. 't Was prachtig weer. Het zonnetje schitterde aan een vlekkeloos blauwen hemel en zette de wereld in een gouden gloed.

‘Heerlijk!’ riep Hetty uit, terwijl zij in haar handen klapte. ‘Maar de school dan?’

‘O ja, de school!’ zei Loes. ‘Jammer, - 't is nog geen vacantie.’

‘Ik geef vacantie,’ zei Papa lachend. ‘Ik heb alles al in orde gemaakt, heb dus maar geen zorg. Over een uur komt de auto voor.’

‘Heerlijk! Heerlijk!’ riepen de meisjes.

En ook Mama vond het een prachtig voorstel. Ze wilde de stad graag verlaten, om een heerlijken toer te maken door bosch en veld. Zij belde de meisjes uit de keuken, en gaf haar de noodige bevelen voor het diner, en de meisjes hoorden haar met een stalen gezicht aan, zonder een spier te vertrekken. Maar zij konden hun lachen haast niet houden, want zij wisten, dat alles gereed stond voor de verhuizing, en dat binnen een paar uur het oude koopmanshuis stil en verlaten zou zijn. Zij vonden het heele geval zoo vermakelijk, dat zij het uitgierden van pret, zoodra zij weer in de keuken teruggekeerd waren. En zij dachten er niet over, de ontvangen bevelen uit te voeren. Een groot half uur later kwam de auto voor. Henk, de chauffeur, was al sedert lang in het geheim. Hij wist dus, dat zij thans geen gewonen toer gingen maken, maar dat Mevrouw, zonder het ook maar in de verste verte te kunnen vermoeden, op het punt stond het oude huis voorgoed te verlaten en haar intrek te nemen in de mooie villa aan den Haagweg. Hij behoefde niet lang te wachten. Opgewekt kwam de familie naar buiten en weldra hadden allen plaats genomen.

‘Toet-toet-toet!’ klonk de auto-horen, en voort ging het.

En nauwelijks waren zij vertrokken, of de dienstmeisjes pakten haastig de onmisbare kleedingstukken van Mevrouw en de kinderen in de gereedstaande koffers, en nog geen twee uren later sloten zij het huis achter zich dicht en vertrokken per auto naar het nieuwe huis. Daar werden de koffers weer met spoed uitgepakt, de katoenen

japonnetjes aangetrokken, en alles zag er uit, of zij er al maanden lang hadden gewoond.

Intusschen vermaakte de familie zich aan het Scheveningsche strand, waar zij volop genoten van den heerlijken zonneschijn en de altijd schoone zee met haar steeds aanrollende baren en nooit rustende branding. Zij genoten met volle teugen. Alleen Mevrouw keek soms haar man een oogenblik peinzend aan, omdat zij zich verwonderde, dat haar Max haar niet, als altijd, met een of ander mooi verjaarcadeau had verrast. Maar bijzonder erg verdiepte zij zich daar niet in, want zij wist wel, dat hij veel van haar hield, en dat hij ongetwijfeld wel met een of andere verrassing voor den dag zou komen. Zij kende hem wel.

Om drie uur 's middags zei mijnheer Burling: ‘Kom, laten we verder gaan...’

‘Nu al?’ vroegen Hetty en Loes als uit één mond. ‘Hè, 't is hier zoo heerlijk.’

‘Ja, nu al,’ zei Papa lachend. ‘Ik heb nog een kleine verrassing voor Mama, en voor jullie ook. We kunnen nu niet langer blijven.’

En weldra stapten zij weer in den auto en reden verder.

‘Langzaam aan, Henk,’ zei mijnheer met een knipoogje tegen zijn chauffeur. ‘De omgeving is hier overal te mooi, om er met zoo'n razende snelheid doorheen te vliegen. Rijd maar eens kalmpjes in de richting van Leiden.’

't Was een heerlijke rit. De Haagweg praalde in buitengewone schoonheid, en allen genoten van het mooie uitzicht op de buitenplaatsen en villa's, die zij passeerden.

Eindelijk naderden zij het nieuwe ‘tehuis’. Henk reed met voordacht heel langzaam. Een voetganger had den auto kunnen bijhouden.

‘O Max,’ zei Mevrouw vol bewondering, ‘kijk eens, wat een schitterend mooie buitenplaats is dat. Wat een prachtvilla! Heerlijk, om dáár te kunnen wonen.’

‘Schitterend, - hè, wat mooi!’ riep Hetty opgetogen uit.

‘Had je 't maar!’ zei Loes.

‘Vinden jullie het zoo bijzonder mooi?’ vroeg mijnheer lachend. ‘Henk, houd eens even op. De dames willen hier alles eens goed bekijken.’

De auto stond stil.

‘Verrukkelijk!’ zei Mevrouw. ‘Daar te wonen, schijnt me een hemel op aarde toe. Zie die bloemperken eens, en dat golvende bosch met zijn lanen van beuken en eiken, en al die bloeiende heesters...’

‘Henk, rijd de oprijlaan eens op...’ zei mijnheer.

‘Mag dat?’ vroeg Hetty.

‘Maar Max!’ zei Mevrouw.

‘Och, als het niet mag, zullen ze ons wel terugsturen. Laten we het maar wagen,’ zei mijnheer.

‘Kijk,’ zei Loes. ‘Wat een rare naam staat er op het hek: “Alhetlo”, wat zou dat beteekenen?’

‘Ja, er staat ‘Alhetlo’, zei Hetty. ‘Weet U, wat het beteekent, Papa?’

‘Maar Max,’ viel Mevrouw in, ‘ik vind het toch wel wat onbeschaamd, om hier te gaan rijden. Ken je den eigenaar misschien?’

‘Vina-je hier niet prachtig?’ zei mijnheer, die zich hield, of hij de vraag van zijn vrouw niet gehoord had.

‘Kijk, goudvischjes in den vijver,’ zei Loes. ‘'k Wou, dat ik een hengel bij me had, dan ging ik visschen. Papa doet toch net, of hij hier thuis hoort.’

‘Dat lijkt wel zoo,’ zei Hetty.

De auto had den hoofdingang bereikt en hield stil.

‘Henk schijnt te denken, dat wij hier een visite willen maken,’ zei mevrouw. ‘Doorrijden asjeblief, Henk, - ik begin mij te schamen.’

‘Neen Henk,’ zei mijnheer, ‘blijf maar staan. Ik zou niet weten, waarom wij niet eens naar binnen zouden gaan. 't Zal er wel mooi wezen, denk ik.’

Meteen stapte hij uit den auto, en stak zijn

vrouw de hand toe, om haar bij het uitstappen behulpzaam te zijn.

‘Maar Max, wat een dwaasheid!’ riep deze hem toe.

‘Ze kunnen ons hoogstens verzoeken, weer heen te gaan,’ zei mijnheer Burling lachend. Hij nam haar arm in den zijnen, liep het terras op en begaf zich regelrecht naar de voordeur. Hetty en Loes volgden lachend. Zij wisten al evenmin als haar moeder, wat dit alles te beteekenen had.

In plaats van behoorlijk aan te bellen, stak mijnheer Burling een sleutel in het slot, deed de deur open en trad brutaalweg binnen. Mevrouw durfde hem bijna niet volgen.

Weldra stonden zij in de groote hall, die toegang gaf tot de verschillende vertrekken in het rond. Op een tafel, in het midden van de hall, prijkte een prachtige mand bloemen.

‘O, wat mooi is het hier,’ zei Hetty zacht.

‘Prachtig, maar lieve Max, ik schaam mij,’ zei mevrouw.

Toen zei de heer Burling:

‘Lieve Alice, ik hoop, dat het je hier bevallen zal, en dat je hier gelukkig zult wezen. Dit huis is mijn verjaargeschenk. Is het naar je zin?’

Doodsbleek staarde mevrouw hem aan.

‘Mijn verjaargeschenk?’ zei ze verwonderd en verbaasd. ‘Maar Max!’

‘Is het naar je zin?’ vroeg de heer Burling nog eens. ‘En heb ik dat alles niet eens keurig voor je verborgen gehouden? Kom, laten we het huis eens gaan bezien.’

Maar plotseling sloeg mevrouw hem haar armen om den hals en kuste hem op beide wangen.

‘Dank, Max, hartelijk dank! O, wat een heerlijke verrassing is dat!’

En Hetty en Loes vlogen hun vader ook om den hals en sprongen in de grootste vreugde met hem in het rond. Hij moest wel meedoen, of hij wilde of niet.

‘O, heerlijk! Heerlijk!’ juichten zij om het hardst.

Er werd een deur geopend, en lachend verschenen Marie en Geertje in haar katoenen japonnetjes, precies of zij er al lang hadden gewoond. En zij feliciteerden mevrouw met haar nieuwe huis en wenschten haar geluk.

‘Maar meisjes, hoe komen jullie hier?’ riep mevrouw uit.

‘Met een auto, mevrouw,’ gaf Marie lachend ten antwoord.

‘Alles was afgesproken werk, mevrouw,’ zei Geertje. ‘Zoodra U vanmorgen vertrokken was, hebben wij al het noodigste bij elkaar gepakt, en toen kwam de auto, om ons hierheen te brengen. 't Is een prachtig huis, mevrouw, we hebben alles al bekeken!’

‘En wanneer gaan we nu verhuizen, Papa?’ vroeg Hetty.

‘We zijn al verhuisd,’ zei mijnheer Burling lachend.

‘Maar de school dan?’ zei Loes.

‘Over veertien dagen begint de vacantie,’ zei haar vader. ‘Je kunt elken dag met den trein heen en weer, en na de vacantie ga je in den Haag op school. Dat komt alles in orde.’

Hij leidde zijn vrouw en kinderen thans rond door het geheele huis, en zij vonden alles even mooi. En toen zij van binnen alles in oogenschouw hadden genomen, gingen zij buiten een kijkje nemen. Zij wandelden tusschen schoone bloemperken en door heerlijke lanen, waar eike- en beukeboomen prijkten, die al menige eeuw hadden getrotseerd en verscheidene menschengeslachten hadden zien voorbijgaan. En toen bracht mijnheer Burling hen naar de tuinmanswoning en naar de auto-garage, waar Henk al bezig was, den wagen van het stof te ontdoen. Hij begreep wel, dat er dien dag toch niet meer gereden zou worden.

En achter de garage vonden de meisjes nog een heerlijke verrassing. Daar was een kleine

stal gebouwd, en in dien stal stonden twee wel nog jonge, maar toch volwassen ezels, die de meisjes van top tot teen bekeken, alsof zij zeggen wilden:

‘Zoo, zijn jullie onze nieuwe meesteressen? Aangenaam kennis te maken.’

‘O, wat een leuke beesten,’ zei Hetty, en zij ging er naar toe en sloeg een van hen haar arm om den nek. En Loes liefkoosde den anderen.

‘Dit is de mijne!’ zei ze. ‘O, wat een mooi beest! En wat een zacht velletje! Hij heet Bob, hoor, ik noem hem altoos Bob. O, wat een lieve Bob. Zou ik op zijn rug kunnen zitten?’

‘Zeker!’ zei haar vader.

‘En de mijne heet Hans,’ zei Hetty. ‘Hans en Bob, dat zijn twee leuke namen. En kijk eens, wat een aardig wagentje, en wat een mooie tuigen. Van avond ga ik met ze rijden.’

‘Als je maar voorzichtig bent,’ zei Mama. ‘Een ongeluk is gauw gebeurd.’

‘Zoo hard zal het niet gaan, Mama,’ zei Hetty. ‘'t Zijn maar ezels!’

‘Vergis je daarin niet, Hetty,’ zei haar Vader. ‘'t Zijn jonge dieren, en bovendien zijn ze van Spaansch ras. Ze loopen harder, dan je je schijnt voor te stellen. Kijk, hier heb ik twee zadels met stijgbeugels. Prettig, he?’

‘Zonder zadelknop?’ vroeg Hetty. ‘Dames zitten toch schrijlings, als zij paardrijden?’

‘Vroeger wel, maar tegenwoordig niet meer. Ze rijden in den laatsten tijd net als de heeren, aan elken kant een been.’

‘Hè toe, laten wij het eens probeeren,’ zei Loes. ‘Ik heb er zoo'n zin in.’

‘Neen, meisjes, na het diner,’ zei Mevrouw. ‘'t Is nu al te laat. O, wat vind ik het hier heerlijk. 't Lijkt me alles haast een sprookje toe. Je hebt me een waarlijk koninklijke verrassing bereid, Max. En wat keurig is alles gemeubileerd. Maar hoor, wat is dat? Wat beteekent dit gebel?’

‘We worden geroepen voor het diner,’ zei mijnheer lachend. ‘Dit bosch heeft een tamelijk groote uitgestrektheid, zoodat ik een bel noodig oordeelde, om iedereen naar huis te kunnen roepen, als er gegeten moet worden. Dat wij nu gebeld worden is een grap van Marie of Geertje, denk ik. Ik vermoed, dat alles voor het middagmaal gereed is. Laten we naar huis gaan.’

Er was een feestmaal aangericht, en aan tafel raakte men niet uitgepraat over de heerlijke verrassing, die Papa hun bereid had. Mevrouw en de meisjes konden zich maar niet goed indenken, dat zij in haar eigen huis waren en dat zij als met een tooverslag van woonplaats waren veranderd. En werd bijna meer gepraat dan gegeten.

‘Wat zullen onze vriendinnetjes gek opkijken, als zij het hooren,’ zei Hetty. ‘Ik wed, dat zij het niet eens willen gelooven. Ik begrijp niet, Papa, dat u alles zoo goed geheim hebt kunnen houden.’

‘Ik ook niet,’ zei Loes. ‘Gaan we nu morgen met den trein naar school?’

‘Ja, Henk rijdt je met den auto naar het stationnetje, en dan brengt de trein je in een half uurtje naar Rotterdam. Je zult wel wat vroeger moeten opstaan dan voorheen, maar dat hoort zoo bij het buitenleven. En dat heen en weer reizen is maar een kleine verdrukking, want over veertien dagen begint de zomervacantie; dan is alle leed geleden.’

‘In 't geheel geen leed, Papa, ik vind het wel prettig om met den trein te gaan,’ zei Hetty. ‘Dat is weer eens een nieuwtje.’

‘Net of we al geen nieuws genoeg hebben,’ zei Mama lachend. ‘O, Max, ik kan het me heusch nog niet indenken, dat ik hier woon in dit heerlijke huis en in deze prachtige omgeving. Ik zou me volmaakt gelukkig voelen, als ik...’

Plotseling zweeg Mevrouw Burling. Blijkbaar

wilde zij niet zeggen, wat zij dacht. Maar haar man zei:

‘Als je? Als je wàt, lieve?’

‘Och, je weet het wel, Max. Al sedert jaren heb ik niets van mijn goeden vader gehoord, en weet ik niet eens, waar hij rondzwerft op de wereld. En evenzoo Hetty, mijn lieve zuster. Ik ben zoo bezorgd over haar en vind het zoo vreemd, dat zij mij nu al in jaren geen bericht heeft gezonden. Soms kan ik zoo onuitsprekelijk naar hen verlangen, en hoe heerlijk zou ik het vinden, als zij hier bij ons konden wezen en met ons medegenieten van deze schoone omgeving.’

‘Hoe lang is het nu al geleden, dat je haar laatsten brief ontvangen hebt?’

‘O, die dateert van kort na de geboorte van haar zoontje. Na dien tijd heb ik nooit meer iets van haar gehoord. Dat zal nu een jaar of negen geleden zijn. En Vader schreef ook al in geen jaren.’

‘Maar waarom schrijven ze dan niet?’ vroeg Hetty nieuwsgierig, want zij wist wel, dat zij nog een tante moest hebben, die evenals zij Hetty heette, maar zij kon zich niet herinneren, haar ooit gezien te hebben. ‘Grootpapa is een beroemd schilder, niet waar? De schilderijen in ons oude huis in Rotterdam zijn immers alle van hem? Maar Mama, U krijgt tranen in uw oogen! Wat is er dan toch met Grootpapa en tante Hetty? U wil er nooit over spreken...’

‘Och kind, dat wil ik wel, maar vroeger vond ik je nog te jong, om dat alles te weten. Je kon het toch niet begrijpen.’

‘Ik ben al veertien jaar, Mama, - vertel het maar,’ zei Hetty, die brandde van nieuwsgierigheid.

‘'t Is gauw verteld, kind,’ zei Mama. ‘Toen mijn lieve Moeder gestorven was, is Vader met mijn eenige zuster Hetty, die toen vijftien jaar oud was, naar Italië vertrokken. Je Grootpapa is geen gewoon mensch. Hij stond altijd onder zijn kunst-

broeders al als een zonderling bekend. Hij was een stil, in zichzelf gekeerd man. Soms sloot hij zich dagenlang in zijn atelier op en wilde dan niemand zien, zelfs de huisgenooten niet. En toen Mama stierf, wilde hij niet langer in het huis blijven, waarin hij met haar had geleefd en gelukkig geweest was, want hij hield innig veel van haar. Hij is toen, zooals ik zei, met Hetty naar Italië vertrokken, naar Rome, waar hij dagenlang in de verschillende musea rondzwierf, om de mooie stukken van de beroemde oude schilders te bestudeeren. Hetty schreef mij toen, hoe eenzaam zij zich voelde in die groote stad, waar zij geen enkelen kennis of vriend had, die haar kon troosten in haar verlatenheid. Toen opeens werd alles anders. Papa zette zich met een waren hartstocht aan het schilderen en voltooide het eene groote werk na het andere. En toen hij zijn stukken inzond naar een groote tentoonstelling in Rome, kwam zijn naam plotseling op aller lippen en werd hij een wereldberoemd man. Reeds op den eersten dag van die expositie waren al zijn schilderijen verkocht aan rijke Amerikanen, en tante Hetty schreef ons, dat er hem fabelachtige sommen voor werden betaald.'

'Heerlijk,' zei Hetty. 'Echt leuk, zoo'n beroemden grootpapa te hebben. Ik wou, dat hij hier was.'

'En ik niet minder,' zei Mevrouw. 'Maar al die rijkdommen brachten geen geluk aan, integendeel. Van dien tijd af behoefde tante Hetty niet meer over haar verlatenheid te klagen, want zelf schreef zij ons, dat zij een grooten kring van kennissen kreeg, meest artisten, die het een eer vonden, om bij Grootpapa aan huis te komen. Tante Hetty werd toen niet weinig door hem bedorven, zooals zij zelf schreef. Ze had een stoet van bedienden om zich heen en kreeg een schat van kostbare sieraden. Ze had zelfs een eigen auto, om uit toeren te gaan en haar vrienden te bezoeken.

En Grootpapa ging met schilderen voort en verkocht zijn stukken tegen hooge prijzen. Zoo werd tante Hetty negentien jaar, en toen kwam het ongeluk. Zij werd ten huwelijk gevraagd door een jong musicus, die op weg was, een grooten naam te krijgen. Hij heette Paolo di Verona en was violist. Grootpapa wilde zijn toestemming tot dat huwelijk niet geven, omdat hij wist, dat di Verona geen degelijk man was. Hij vreesde, dat hij Hetty niet gelukkig zou maken en dat haar erfdeel niet veilig bij hem zou zijn. Hij weigerde dus zijn toestemming en verzocht hem, zijn woning voortaan niet meer te bezoeken.

Van dien tijd af ontstond er een groote verwijdering tusschen Grootpapa en tante Hetty. Deze dreef haar huwelijk met den violist door, en Grootpapa voelde zich daardoor zóó gegriefd, dat hij niets meer met haar te maken wilde hebben. Hij verkocht alles, wat hij had, en vertrok uit Rome. Waarheen, dat is onbekend. Wij hebben na dien tijd nooit meer iets van hem vernomen, en 't is best mogelijk, dat hij al sedert lang gestorven is.'

'Zeker,' viel de heer Burling in, 'maar daarvan hebben we niet het minste bewijs. Ik weet zeker, dat hij na dien tijd nog in ons land is gezien, een kennis van mij beweert zelfs, dat hij hem heeft gegroet. Maar die groet werd niet beantwoord. Hij zal wel in zijn eentje hier of daar op de wereld ronddwalen, en wie weet, misschien nog eens plotseling voor ons staan. Hij is altijd een zonderling geweest.'

'En tante Hetty?' vroeg Hetty, die evenals Loes met open ooren geluisterd had naar het verhaal van haar moeder.

'Tante Hetty heeft ons nog meermalen geschreven. Van haar weten we dan ook, wat ik je zooeven verteld heb. Haar eerste brieven na haar trouwen getuigden van het groote geluk, dat zij in haar huwelijk beleefde. Haar man kreeg een

grooten naam, en studeerde ijverig, om het hoogste in de kunst te bereiken. Tante reisde met hem van de eene stad naar de andere, want zij hadden geen vaste woonplaats. En zij genoot bij de vele triomfen, die hij op zijn verschillende concerten behaalde. Tante Hetty schreef er enthousiast over. Maar langzamerhand werden haar brieven minder opgewekt, en zij verschenen ook met langer tusschenpoozen. Wij konden duidelijk opmerken, dat zij iets voor ons verborgen hield, misschien wel in het geheim verdriet had. Of haar man daar de oorzaak van was, weet ik niet. Wellicht had Grootpapa wel degelijk gelijk gehad, toen hij haar voor dat huwelijk waarschuwde. Wel schreef zij nog altoos met de grootste liefde over hem, maar toch staat het bij mij vast, dat zij verdriet had. Zij reisde al spoedig niet meer met haar man mede, als hij hier of daar heenging, om concerten te geven. Paolo had gewild, dat zij een huis zou huren in Rome, en daar bezocht hij haar, als hij niet op reis was. Eindelijk kwam haar laatste brief. Zij schreef daarin, dat hun een zoontje geboren was, dat zij Paolo hadden genoemd, naar haar man, en dat zij zich thans weer volkomen gelukkig voelde. Dat was mij het bewijs, dat mijn vermoeden juist geweest was en dat zij inderdaad verdriet had gehad. Later hebben wij nooit meer iets van haar vernomen, en ik vrees, dat die arme, lieve Hetty ongelukkig is geworden, en dat ik haar nooit meer zien zal.'

'Niet wanhopen, vrouwtje,' zei mijnheer Burling. 'We zullen haar te eeniger tijd wel weer ontmoeten, en dan is zij nog jong genoeg, om weer opnieuw gelukkig te kunnen worden. En Grootpapa zal den een of anderen dag onverwachts wel weer voor ons staan. - Kom, laten we "Alhetlo" eens gaan bezichtigen. De dag is te mooi en de zon schijnt te vroolijk, om ons al te lang aan sombere gedachten over te geven. Hoor de vogeltjes eens lustig kwinkeleeren...'

‘Je hebt gelijk, Max, laten we naar buiten gaan en genieten van het heerlijke geschenk, dat je mij gegeven hebt. O, je weet niet, hoe gelukkig je mij hebt gemaakt.’

‘Wat beteekent “Alhetlo”, Papa?’ vroeg Hetty.

Papa keek haar lachend aan.

‘Kun-je dat niet raden?’ vroeg hij. ‘Dan zal ik het je zeggen. “Alhetlo” beteekent voor mij den grootsten schat, dien ik op de wereld heb en dien voor geen millioenen zou willen missen. De A en de l zijn de eerste letters van Alice, den naam van Mama, *het* is de eerste lettergreep van Hetty en *lo* de eerste helft van Loes. Zoo is de naam “Alhetlo” ontstaan.’

‘Leuk bedacht!’ zei Hetty.

‘Niet waar?’ zei Papa. ‘Maar laten we nu een wandeling gaan maken door de plaats. Er zijn heerlijke lanen en prachtige boschpartijen in.’

‘Maar ik ga op Bob!’ riep Loes.

‘En ik op Hans!’ zei Hetty.

‘Dat is goed. Laat Henk je maar leeren, hoe je hen zadelen moet, en zorg, dat je er niet afvalt.’

‘Geen nood! Geen nood!’ riepen zij om het hardst, en op een holletje liepen zij naar den stal.

Tweede hoofdstuk.
Droeve dagen en een moedig besluit.

Wat was er intusschen van Hetty Mertens geworden, de zuster van mevrouw Burling? Was zij inderdaad ongelukkig geworden en had haar vader gelijk gehad, toen hij haar waarschuwde voor Paolo di Verona? Hoe kwam het, dat zij na de geboorte van haar kindje slechts één brief meer geschreven had? Leefde zij nog?

Al enkele maanden na haar huwelijk had zij ingezien, dat haar Vader gelijk had gehad, maar zij was te trotsch, om dat te bekennen, en zij trachtte zichzelf diets te maken, dat het niet waar was. Paolo was inderdaad op weg om een groot kunstenaar te worden, maar hij had den hoogsten top op de ladder van den roem nog niet bereikt, toen hij met Hetty trouwde. Hij was uit een armoedige familie afkomstig; zijn schoone spel had, toen hij een kind was, de aandacht van een paar kunstkenners getrokken, die hem op hun kosten op het conservatorium te Rome plaatsten, om hem tot een kunstenaar te laten vormen. Maar toen hij nu door zijn huwelijk met Hetty plotseling een niet onaanzienlijk vermogen kreeg, waren zijn beenen niet sterk genoeg om de weelde, waaraan hij van huis uit allerminst gewoon was, te kunnen dragen. Al spoedig meende hij het hoogste in de kunst te hebben bereikt en begon hij zijn studiën te verwaarloozen. Weldra teerde hij alleen nog op den ouden roem, dien hij zich in vroeger tijd verworven had, en was hij altijd omringd door

een drom van zoogenaamde vrienden, die hem een groot kunstenaar noemden en hem op allerlei wijzen vleiden en ophemelden. Maar inderdaad was het hun te doen om mede te genieten van de weelde, welke hij zich kon veroorlooven.

Hij begon een vroolijk leventje te leiden en zijn vrouw te verwaarloozen. En toen deze hem aanraadde, zijn valsche vrienden te vermijden en zich opnieuw ijverig op de studie toe te leggen, om zich als kunstenaar te kunnen handhaven, werd hij gemelijk en knorrig, en vond hij het vervelend, dat zij altijd bij hem was en dat niets haar kon ontgaan, van hetgeen hij deed. Hij huurde dus een huis in Rome en betrok het met haar, maar meestal was hij niet thuis, daar hij in vele steden van Italië engagementen voor concerten had.

Toen voelde Hetty zich opnieuw eenzaam en verlaten, en drong zich telkens weer de gedachte aan haar op, dat haar Vader toch niet geheel ongelijk had gehad.

Angstvallig las zij de dagbladen na, om te zien, hoe het spel van haar man door de kunstcritici beoordeeld werd, en het ontging haar niet, dat zijn roem meer en meer begon te tanen. Sommige critici zeiden het ronduit, dat zijn spel niet àf was en getuigde van te weinig nauwgezette studie. Een schreef er zelfs, dat hij wat minder moest jagen en paardrijden, en dat hij zonder hard werken nooit het hoogste in de kunst zou bereiken.

Intusschen leidde Paolo di Verona een vroolijk leventje, dat hem een schat van geld kostte. En zijn kunst verwaarloosde hij meer en meer. Wanneer hij de ongunstige critieken las, lachte hij er om met zijn vrienden, die zijn spel hemelhoog verhieven en beweerden, dat die artikelen geschreven werden door kunstbroeders van minder allooi, die jaloersch waren op zijn roem en geluk.

Maar inwendig was hij woedend, en thuis

scheurde hij de bladen, waarin die stukken opgenomen waren, aan flarden.

De geboorte van den kleinen Paolo bracht echter verandering. Hij was meer dan gelukkig met zijn kleinen stamhouder en kuste moeder en kind herhaaldelijk. En hij juichte:

‘Als mijn jongen geen groot artist zal worden, zou het wel een wonder wezen, want zoowel van vaders als van moeders kant vloeit hem het kunstenaarsbloed door de aderen. En aan mij zal het niet liggen, als hij het niet wordt.’

Hij was door de geboorte van den kleinen vent werkelijk ernstiger gestemd, en begon zich met nieuwen lust op de studie toe te leggen. Ook bleef hij veel meer in de stad. Dat was echter geen eigen verkiezing van hem. 't Kwam, doordat hij veel minder dan voorheen werd uitgenoodigd, om in andere plaatsen concerten te komen geven. Zijn naam had geen goeden klank meer, zijn roem was bijna geheel verdwenen. Dat bleek hem duidelijk, toen hij trachtte zich met twee groote kunstenaars te vereenigen, om een kunstreis door Italië te maken. De beide heeren bedankten beslist voor de eer, al was hun weigering dan ook in hoffelijke bewoordingen gesteld.

Het moet gezegd worden, dat Paolo zeer goed begreep, waar de schoen wrong, en hij besloot niet te rusten, voor hij zijn ouden naam opnieuw heroverd had. Hij studeerde dus veel, en Hetty voelde zich weer zoo gelukkig als vroeger. Vooral ook omdat hij zijn verkeerde vrienden vermeed en veel kalmer leefde. Wel een half jaar lang studeerde hij met den grootsten ijver, en toen hij daarna weer een concert gaf, smaakte hij de groote voldoening, dat er veel gunstiger over zijn spel geschreven werd. In een paar bladen voorspelde men hem zelfs een schoone toekomst.

Hij was zeer trotsch op zijn succes, en ook Hetty voelde er zich gelukkig door. Helaas, 't was slechts van korten duur. Paolo meende thans ge-

noeg gedaan te hebben. Hij verwaarloosde zijn studiën meer en meer en wierp zich in een maalstroom van vermaken, die hem veel geld kostten en zijn gezondheid benadeelden.

De arme Hetty begon de toekomst donker in te zien. Zij kon het zich niet langer ontveinzen, dat Paolo nooit genoeg geestkracht zou toonen, om zich in zijn kunst te bekwamen en zijn valsche vrienden, die hem ten verderve voerden, voor goed den rug toe te draaien.

Hij zonk al dieper.

Zoo gingen er eenige jaren voorbij. Jegens Hetty was hij gewoonlijk gemelijk en knorrig, en naarmate zijn gezondheid verminderde, werd zijn humeur onaangenamer. Alleen voor den kleinen Paolo koesterde hij de grootste liefde, en het was zijn vaste voornemen, van zijn zoon een groot kunstenaar te maken. Hij gaf hem al vioolles, toen zijn kleine handjes bijna nog niet eens het instrument konden vasthouden. Maar de kleine Paolo toonde inderdaad een grooten aanleg voor de kunst te hebben, en niet alleen aanleg, maar ook liefde. Als zijn vader viool speelde, kon hij er uren lang doodstil naar zittten luisteren, en dan kwam er een blos op zijn wangen en een bijzondere gloed in zijn oogen.

En zelf maakte hij groote vorderingen. Toen hij zes jaar oud was, noemden de vrienden van z'n vader hem een wonderkind, dat eenmaal de wereld verbaasd zou doen staan over zijn spel.

De kleine Paolo was geen gewoon kind. Hij was stil van aard, en bijzonder fijngevoelig. Een hard woord van zijn vader, zelfs al was het niet tegen hem gericht, deed hem opschrikken, en dan ging er een siddering door zijn tenger lichaam. Als zijn moeder zich verdrietig toonde, kromp hij haast ineen van smart en kon hij soms plotseling in tranen uitbarsten. Hij was groot voor zijn leeftijd, maar slank en tenger gebouwd. Zijn huid had de donkere tint van zijn vader, en zijn

mooie, g oote oogen waren gitzwart, maar hij had het blonde haar van zijn moeder, en het golfde hem in krullen tot over de schouders. Als hij met zijn Mama door Rome's straten wandelde, trok hij in zijn lichtblauw fluweelen costuumpje ieders aandacht, en menige moeder bleef vol bewondering een oogenblik staan, om hem na te kijken.

En niet alleen van muziek hield hij veel, hij had ook oog voor de schoonheid van lijn en kleur. Goudgerande wolkjes aan den donkerblauwen Italiaanschen hemel brachten hem in bewondering, een mooie zonsondergang in verrukking. Als hij aan de zee was en op het groote watervlak staarde met zijn kabbelende golfjes als van vloeibaar goud, dan was hij alles om zich heen vergeten. De kleine Paolo had ongetwijfeld een fijngevoelige kunstenaarsziel.

Onbewust voelde hij, dat zijn tehuis niet onverdeeld gelukkig was, dat er iets aan ontbrak. Wàt dat was, wist hij niet; daarvoor was hij nog te jong. Maar toch wist hij, dat zoowel zijn Vader als zijn Moeder hem lief hadden met een oneindige liefde, en zonder die groote liefde zou hij diep ongelukkig geweest zijn. Van zijn Moeder hield hij wel meer dan van zijn Vader, die hem dikwijls door zijn gemelijkheid en ruwe woorden afstootte, maar toch bewonderde hij hem om zijn schoone spel, en het was zijn vurig verlangen, het eenmaal even mooi te kunnen als hij.

Hetty voelde zich diep ongelukkig. Zij wist, dat haar vermogen reeds tot ver over de helft ingekrompen was, en dat in weinige jaren ook het overige versmolten zou zijn. Want Paolo gaf veel meer geld uit, dan hij te verteren had, waarbij zijn valsche vrienden hem niet weinig hielpen. Ook was zijn gezondheid geknakt. Zijn uiterlijk verried dat reeds, want zijn gelaatskleur was ziekelijk bleek geworden en hij had twee vurige blosjes op zijn wangen, die duidelijk aantoonden, dat hij ten doode

opgeschreven was, al kon hij misschien nog wel een paar jaar leven.

Als kunstenaar had hij in zijn vaderland zijn roem reeds overleefd. Onder de groote kunstenaars werd hij niet genoemd, en tot de goden van minderen rang wilde hij niet gerekend worden. Hij schold op de critici, die hem in de dagbladen de waarheid zeiden, en werd bitter tegen zijn vaderland, dat, zooals hij zeide, zijn groote zonen niet eerde en met ondank beloonde. Hij zocht allerminst meer de schuld bij zichzelven.

Plotseling nam hij het besluit, zijn vaderland, dat hem niet de noodige eer bewees, te verlaten en naar Frankrijk te vertrekken. Het schoone heerlijke Parijs wist niet alleen de kunst te waardeeren, maar ook haar beoefenaren. Dáár zou hem wel de de hulde worden gebracht, die hij verdiende.

Zoo verliet hij dus met Hetty en den kleinen Paolo Italië en reisde naar Parijs. Doch reeds zijn eerste concert daar gaf hem een groote teleurstelling en bracht hem, in plaats van roem en eer, een bittere ontgoocheling. Geen enkel blad schreef met waardeering over zijn spel, en men vroeg hem ronduit, waar hij de brutaliteit vandaan haalde, met zùlk spel op te treden voor een publiek, dat aan het allerbeste gewend was. Hij moest eerst maar eens een paar jaar ernstig studeeren, eer hij er nogmaals over kon denken, opnieuw op te treden.

't Was voor Paolo di Verona de genadeslag. Hij wierp zich opnieuw in een maalstroom van vermaken, die hem ontzaglijk veel geld kostten en de levenskracht, die hem nog restte, uitputten. De kleine Paolo was negen jaar, toen hij op zekeren dag thuis kwam en aan Hetty bekende, dat haar vermogen verteerd was en dat zij niets meer bezaten.

Doodsbleek hoorde Hetty haar vonnis aan. Voortaan zou dus armoede haar deel zijn. Ellende en kommer waren de schrikbeelden, die haar aan-

grijnsden. Haar oogen vulden zich met tranen, als zij aan haar kleinen Paolo dacht. Wat zou zijn toekomst zijn? Wat moest er van het arme kind worden?

‘Schrei niet, Hetty, houd maar goeden moed,’ vervolgde Paolo met overtuiging. ‘'t Zal spoedig anders worden, Hetty, weldra zijn we weer rijk, veel rijker, dan ooit te voren. Ik ken een geheim, Hetty...’

‘Een geheim?’

‘Ja, ik ken het geheim om veel geld te winnen, zooveel als ik maar wil. Maar daarvoor heb ik je juweelen en andere sieraden noodig, Hetty. Geloof mij maar, alles zal weer in orde komen. Ik weet het zeker. Geef mij ze, Hetty!’

Paolo sprak gejaagd, en zijn oogen schitterden koortsachtig, terwijl de blosjes op zijn wangen rooder waren dan ooit.

Maar Hetty wilde niet. Moest dan ook haar laatste bezitting verdwijnen? Want van dat geheim geloofde zij niets.

Toen werd Paolo driftig. Hij stampvoette van toorn en sloeg met zijn vuist op de tafel. De kleine Paolo sidderde van ontzetting en vloog zijn moedertje om den hals. Het kind zag doodsbleek.

Maar nòg bleef Hetty weigeren.

Toen begaf Paolo zich naar de slaapkamer, en haalde haar juweelen en gouden sieraden uit het kastje, waarin zij geborgen waren. Haastig verliet hij het huis, om ze ten gelde te maken, en den volgenden morgen verliet hij met Hetty en zijn kind Parijs, om zich naar Monte Carlo te begeven, waar hij aan de speelbank het verlorene wilde terugwinnen. O, hij kende immers een geheim, waardoor van verliezen geen sprake kon zijn?

Hetty volgde hem met een hart vol droefheid. Wat moest van dat alles het einde zijn?

Het kwam spoediger, dan zij gedacht had.

Reeds na enkele dagen was ook hun laatste geld verdwenen. Zij hadden maar ternauwernood

genoeg over om de hôtelrekening te voldoen, en waren verplicht hun intrek te nemen in een klein armoedig vertrekje in een achterbuurt. Om niet van honger te sterven, zag de eenmaal gevierde man zich gedwongen violist te worden bij een gezelschap, dat 's avonds in een café concerten gaf. Dieper kon hij wel niet vernederd worden. Hij voelde zich dan ook diep rampzalig.

Maar zijn vernedering duurde niet lang. Tegen het ongeluk was zijn wankele gezondheid in het geheel niet bestand en hij ging zienderoogen achteruit. Al spoedig kon hij het huis en weldra ook het bed niet meer verlaten. En de dokter schreef versterkende middelen voor.

Ach, waarvan moesten zij betaald worden?

Met het schaamrood op de kaken verkocht Hetty enkele kleedingstukken, die van kostbare stof vervaardigd waren en haar weer gedurende eenigen tijd in staat stelden te leven. 't Werd voor haar een treurige lijdensgeschiedenis. Maar zij verdroeg elke vernedering ter wille van haar man, wien zij het aan niets wilde laten ontbreken.

Doch angstig vroeg zij zich af, hoe het moest gaan, als zij weldra niets meer te verkoopen had. Soms wrong zij in vertwijfeling de handen, als zij daaraan dacht.

In den nazomer, midden in den nacht, blies Paolo den laatsten adem uit. Hetty zat aan zijn bed en hield zijn hand in de hare. De kleine Paolo sliep, en zij wilde hem niet wekken. Zij drukte den doode de oogen toe en schreide haar leed uit.

Wat moest zij thans beginnen?

Urenlang zat zij aan het doodsbed en peinsde en peinsde.

Eindelijk stond zij op. Zij had haar besluit genomen.

Als Paolo begraven was, zou zij naar Holland gaan, naar het goede, lieve vaderland, en zij zou terugkeeren naar haar vader en hem vergiffenis vragen voor haar eigenzinnigheid en koppigheid,

en o, ze wist het zeker, dan zou haar vader het haar vergeven, al was het alleen maar om de wille van haar Paolo, zijn kleinkind, dat hij toch zeker niet verstooten zou.

In dit besluit vond ze nieuwe kracht en nieuwen levensmoed. En dit laatste vooral zou zij noodig hebben, want groot was de afstand, die haar scheidde van Amsterdam, haar geboorteplaats, waar zij haar vader hoopte terug te vinden. En hoe moest zij er komen? Als zij de begrafeniskosten betaald had, zou er maar bitter weinig overschieten, dat zij het hare kon noemen, àls er tenminste nog iets overschoot. Hoe moest zij dan de verre reis maken? Moest zij dan te voet door Frankrijk, België en een groot deel van Nederland trekken, en wellicht bedelen om een stukje brood voor haar en haar kind?

O, als het niet anders kon, zou zij het doen. Voor haar lieveling wilde zij zich de diepste vernedering getroosten.

Toen zij haar besluit genomen had, stond zij op en legde zich naast haar kind op bed. Wat was deze bedroefd, toen hij den volgenden morgen vernam, dat zijn Vader gestorven was, dat hij nooit meer diens stem zou hooren, en dat men hem weldra begraven zou, diep in den grond.

Hij huiverde bij die gedachte.

En zijn Mama vertelde hem, dat zij besloten was naar Holland te gaan, om zijn Grootpapa op te zoeken, die hem ongetwijfeld zou liefhebben en voor hem zou zorgen.

‘Is Holland ver, Mama?’ vroeg hij. ‘En waarom is Grootpapa nooit bij ons geweest? En hoe moeten wij bij hem komen?’

‘Holland is erg ver, lieveling, en hoe wij er moeten komen, weet ik niet. De begrafenis van Papa zal veel geld kosten, misschien wel alles, wat ik ontvang, als ik alles verkoop, wat wij nog hebben...’

‘Alles?’ vroeg Paolo. ‘Maar niet Papa's viool,

Mama. O, neen, die wil ik houden als een gedachtenis. Hoe mooi kon Papa er op spelen, zoo zacht en teer en aangrijpend. Neen, Mama, niet die viool!'

'Goed kind, alles dan, behalve die viool. Maar ik vrees, dat wij niets over zullen houden en dat wij te voet de reis moeten ondernemen. Geld om per trein te reizen, hebben wij niet. Maar dat is niet erg, lieveling. Al moeten we veel ontberen, elke dag zal ons nader brengen tot Grootpapa, die ons lief zal hebben en bij wien we weer gelukkig zullen worden.'

En zij drukte Paolo aan haar hart en kuste hem.

Drie dagen later had de begrafenis plaats. 't Was maar een eenvoudige stoet, die naar het kerkhof ging, en slechts twee personen volgden de kist. Maar zij deden het met een hart vol droefheid, en Paolo huiverde bij de gedachte aan het kille graf, waarin zijn vader ging rusten.

Toen de kist in de groeve was neergelaten, wierp Paolo er de veldbloemen op, die hij 's morgens had geplukt, en zwijgend keerden zij naar hun armelijk kamertje terug. Hetty's besluit stond vast: den volgenden morgen zouden zij de groote reis ondernemen, en zooals zij vermoed had, te voet, want de begrafeniskosten verslonden bijna al het geld, dat zij voor haar laatste bezittingen ontvangen had. Slechts een kleinigheid restte haar. 't Zou een treurige reis worden, dat ontveinsde zij zich niet, en zij zou moeten bedelen, om met haar kind niet van honger te sterven. Maar zij kon niet anders, want haar berouw drong er haar toe, zich naar haar Vader te begeven, om hem vergiffenis te vragen voor het leed, dat zij hem berokkend had. O, als hij nog maar leefde.

Toen zij zich 's avonds naast haar kind te slapen legde, wist zij, dat het de laatste nacht was, dat zij een dak boven hun hoofd zouden hebben. En angstig dacht zij aan de lange reis, die zij maken moesten. Maar toch, vol moed wilde zij die ondernemen. Vermoeid en afgetobd viel zij eindelijk in slaap.

's Morgens voelde zij zich opgewekt en bemoedigd. Zij berustte er in, dat haar man van haar weggenomen was, en hoewel zij hem met droefheid gedacht, toch was het haar, of zij van een last ontheven was, nu zij althans voor hem niet meer behoefde te zorgen. Want die zorgen hadden haar terneder gedrukt, omdat zij onmachtig was om hem te geven, wat hij noodig had. En herstel was immers reeds sedert lang uitgesloten. Het einde mòèst de dood zijn. En zij beschouwde het als een geluk, dat aan zijn lijden een einde gekomen was. Het leven had hem verder niets meer kunnen geven dan vernedering en ellende.

Zij pakte een weinig ondergoed voor haar en Paolo bij elkaar en borg het in een eenvoudigen zak, dien zij met een paar draagbanden om de schouders gemakkelijk op haar rug kon dragen. Ook enkele levensmiddelen nam zij mede. Eindelijk waren zij geheel voor de reis gereed. Paolo droeg de viool van zijn vader, en zoo verlieten zij het armoedige vertrekje, waar zij zooveel verdriet hadden ondervonden.

Weldra hadden zij de stad verlaten. 't Was prachtig weer. De zon lachte aan den hemel, en overal bloeiden, hoewel het reeds najaar was, de heerlijkste bloemen. In 't Zuiden van Frankrijk immers wordt het haast geen winter.

Bemoedigd stapten zij voort.

O zeker, Hetty had nog wel eenig geld bij zich, en een klein deel van de reis zou ze dus wel per trein hebben kunnen doen, maar zij wilde het liever besparen voor moeilijker tijden, die, dat wist zij zeker, ongetwijfeld komen zouden. Ook wilde zij het vreeselijke oogenblik, waarop zij om een bete broods zou moeten bedelen, zoo lang mogelijk uitstellen. 't Scheen haar bijna het ergste toe, wat haar thans nog kon overkomen.

Hun tocht voerde in westelijke richting, naar Nizza.

Paolo was nog een kind en verdiepte zich nog

heel weinig in de toekomst. Wel dacht hij nog elk oogenblik met droefheid aan zijn vader, die thans rustte ginds op het kerkhof, maar toch voelde hij zich als van een zwaren druk bevrijd, nu hij niet meer diens lijden zag en zijn gekreun niet meer hoorde. Het schoone weder en de gouden zon deden ook op hem hun opwekkenden invloed gelden.

Met zijn groote, sprekende oogen keek hij onder het loopen dikwijls zijn moeder aan, en hij zag, dat een klein blosje haar bleeke wangen kleurde, en soms lachte zij hem vol liefde toe en liet haar hand rusten op zijn schouder, waar zij geheel schuil ging onder zijn blonde, krullende lokken, die hem nog altoos in weelderigen overvloed tot bijna op zijn rug neerhingen.

De weg voerde door een breede laan. Rechts verhief zich het hooge gebergte, en links zagen zij de schoone Middellandsche Zee met haar diepe blauw en schepen met witte zeilen. En overal aan den weg verrezen prachtige villa's, waar de rijke menschen in weelde leefden en vroolijke kinderen zich aan hun dartel spel overgaven.

Maar als zij Hetty en haar kind zagen, bleven zij een oogenblik staan, om naar Paolo te kijken met zijn lange blonde krullen, waarin nog nooit een schaar gezet was, en in zijn blauw fluweelen pakje, dat hem zoo goed stond.

En niemand zou hebben kunnen vermoeden, dat die mooie, bleeke dame en dat belangwekkende kind zwervelingen waren op Gods aardbodem, en dat zij geen dak boven hun hoofd hadden en bijna geen geld, om in hun nooddruft te voorzien.

En Paolo genoot van de schoone natuur, die hem omringde, en van de bergen in de verte, wier toppen in een nevel waren gehuld, en van de heerlijke blauwe zee, die zich als een eindelooze vlakte voor hem uitbreidde.

Zoo liepen zij een paar uren, tot zij moede werden. Op een eenzamen plek zetten zij zich aan den

kant van den weg neder, om uit te rusten en wat van den meegenomen mondvoorraad te gebruiken. En toen zij daar een poosje gezeten hadden, haalde Paolo de viool uit haar étui te voorschijn. Liefkoozend streek hij over het dierbare instrument, waarop zijn Vader zoo heerlijk mooi spelen kon, en bij de herinnering daaraan schoten hem de tranen in de oogen.

Toen stemde hij de snaren, en weldra vulden zachte weemoedige tonen de stilte van het woud. Wàt hij speelde, had hij niet kunnen zeggen; 't was geen muziekstuk, dat hij ooit had geleerd, maar het klonk onuitsprekelijk droevig en teêr, want hij dacht aan zijn stervenden vader en aan het kerkhof ginds in de verte en aan de tranen, die zijn lieve moeder in den laatsten tijd zoo menigmaal had geschreid.

En het teergevoelige kind sidderde herhaaldelijk onder zijn spel, en zijn wangen waren bleek, en zijn mooie oogen stonden droef.

Eindelijk kwam zijn strijkstok tot rust, en zelf onder den indruk van hetgeen hem bezield had onder zijn spel, bleef hij bewegingloos zitten, starend op den grond, die baadde in het zonnelicht.

Langzamerhand kwam zijn teer gemoed weer in evenwicht, en hoorde hij de vogels kwinkeleeren in het geboomte en zag hij de bloemen om zich heen. En hij zag zijn moedertje naast hem zitten, leunend tegen een boomstam, en zij lachte hem toe en kuste hem. En toen vond hij de wereld weer schoon en voelde hij zich gelukkig. Weer gleed de strijkstok over de snaren, maar thans klonk er een jubellied, dat hij menigmaal met zijn Papa had gespeeld. 't Was heerlijk, om te hooren.

Toen hij eindelijk weer met spelen ophield, zag hij, dat zijn moedertje sliep, en hij zag ook, hoe bleek zij zag. O, zeker moest de lange wandeling haar vermoeid hebben.

Heel zacht borg hij de viool weer op, en hij strekte zich dicht bij zijn moedertje uit op het

zachte mos, en hij keek haar in het lieve gelaat, zóó lang, tot ook zijn oogen toegingen en de slaap hem beving.

Daar lagen zij, de arme zwervelingen, van iedereen verlaten, maar volmaakt gelukkig in elkanders bezit.

Wat zou hun de toekomst nog brengen?

Had de arme Hetty haar krachten niet overschat, toen zij het besluit opvatte, den verren tocht naar het vaderland en het trouwe vaderhuis te ondernemen, te voet, en zonder middelen van bestaan? Had zij er wel aan gedacht, dat die lange tocht naar het hooge Noorden voerde, waar de hemel maandenlang met grauwe wolken is overdekt, waar koude stormen over de vlakte gieren, en sneeuw- en hageljacht den menschen in het gelaat striemen?

Was zij sterk genoeg, om dat alles te trotseeren?

Hadden de maanden van lijden, en haar verdriet, en haar zorg voor haar zieken man niet te veel van haar krachten gevergd, om nog het hoofd te kunnen bieden aan de hinderpalen, die zij op haar moeilijken weg zou ondervinden?

‘Kom Paolo, kom lieveling,’ zei ze na eenigen tijd, toen zij uit haar sluimering was ontwaakt, ‘kom, we zijn nu uitgerust. Laten we verder gaan.’

Zij stonden op en vervolgden hun tocht.

Derde hoofdstuk.
De geheimzinnige koepel.

Mevrouw Burling voelde zich meer dan gelukkig in ‘Alhetlo,’ het rijke geschenk, dat zij van haar man had gekregen.

En Hetty en Loes niet minder!

Wat hadden zij den volgenden morgen, toen zij bij hun vriendinnetjes in Rotterdam kwamen, ontzaglijk veel te vertellen. Eerst hadden zij al genoten van hun spoorreis naar Rotterdam, 's morgens, en nu genoten zij van de verbazing hunner vriendinnen, die met open mond stonden te luisteren naar al het nieuws, dat zij hoorden, en bijna niet konden gelooven, dat het waar was. Evenals Mevrouw Burling den vorigen dag, zeiden ze meer dan eens:

‘'t Lijkt haast wel een sprookje!’

En toen kregen zij het druk met afscheidnemen. Zij hadden een tal van visites te maken, en kwamen natuurlijk ook nog menigmaal in hun oude huis, want de verhuizing was nu pas goed aan den gang. Tal van meubels, die Mevrouw Burling niet wilde missen, werden ingepakt en naar Alhetlo vervoerd, ook de schilderijen van Grootpapa werden zorgvuldig daarheen overgebracht. Mevrouw Burling was er trotsch op, omdat haar Vader ze geschilderd had, en voor al het geld van de wereld had zij ze niet willen missen. Pas na een veertien dagen, toen ook de zomervacantie begon, was de verhuizing geheel afgeloopen en had alles in de nieuwe villa een plaatsje gekregen.

En toen begon voor Hetty en Loes het buitenleven pas goed. Van den morgen tot den avond vermaakten zij zich in de groote buitenplaats, waar zij door de lanen dwaalden en naar de nachtegalen luisterden, die er hun loflied schalden, of de vlugge eekhorentjes achtervolgden, zonder er natuurlijk ooit een te kunnen vangen.

Hetty klom er een achterna een hoogen beukeboom in, want zij was voor geen klein geruchtje vervaard, en volgde hem zelfs heel in de hoogte op een dikken tak, waarop het beestje met zijn prachtigen pluimstaart zich begeven had.

'Ik mòèt en zàl hem hebben!' riep zij Loes toe, die op den beganen grond den uitslag van Hetty's pogen stond af te wachten.

'Grijp hem dan!' riep zij Hetty lachend toe. 'Pas op, hij gaat naar het uiterste puntje.'

'Ik ook!' riep Hetty terug. 'Hij kan mij nu niet meer ontsnappen.'

Maar de eekhoorn was beter in de boomen thuis dan Hetty. Met een vervaarlijken sprong verliet hij den tak, die hem noodlottig dreigde te worden, en zonder falen kwam hij op een tak van een anderen boom terecht. Zonder verder van Hetty eenige nota te nemen, klauterde hij pijlsnel naar beneden en was weldra uit het gezicht verdwenen.

'Mis poes!' riep Loes lachend naar omhoog. 'Dat doe jij hem niet na, Hetty!'

'Zoo'n leelijkerd!' zei Hetty spijtig. 'Ik had hem haast.'

'Haast is nog niet half!' spotte Loes. 'Kom den boom maar weer uit, of je breekt je hals nog.'

'O neen, geen nood!' lachte Hetty.

'Armen of beenen dan; kom Hetty!'

Hetty klauterde naar omlaag, en samen dwaalden ze verder, tot achter in het bosch. Daar groeide dicht kreupelhout, waarin duizenden varens. Het was bijna ondoordringbaar door de vele slingerplanten en brandnetels, welke laatste er wel haast een manshoogte hadden bereikt.

‘Hier zijn we aan het einde van de plaats, denk ik,’ zei Hetty.

‘'k Denk het ook. Wat zou er achter liggen? Nog meer bosch? Of weiland?’

‘Laten we gaan kijken,’ zei Hetty.

‘Dwars door de brandnetels heen?’ vroeg Loes.

‘Wel ja, waarom niet? Die brandnetels trappen we plat. Wacht, ik zal wel voorgaan, dan krijg jij een gebaand pad.’

En Hetty voegde de daad bij het woord.

Met kracht trapte zij de brandnetels voor zich uit tegen den grond, en drong zoo voetje voor voetje het hout in. Loes volgde haar op de hielen. Maar alles ging niet zoo, of ze kwamen toch herhaaldelijk met de verraderlijke planten in aanraking.

‘Au!’ riep Hetty, terwijl ze naar haar wang greep. In haar ijver, om de brandnetels plat te trappen, had zij zich een weinig te ver op zij gebogen, waardoor haar gezicht met een langen brandnetel in aanraking kwam, die haar ver van vriendelijk langs haar wang streelde. ‘Au! O! Wat doet dàt zeer!’

Ze stampvoette van pijn op den grond.

‘Is het erg?’ vroeg Loes, die langs haar heen drong, om haar wang te bekijken. Maar o wee, toen kreeg zij ook een aai, en wel langs haar blooten arm.

De blaren kwamen er op en hij werd er rood en vurig van.

‘Au! Au!’ gilde zij.

‘Jij ook?’ vroeg Hetty, en ondanks haar pijn schoot ze in een lach, en van den weeromstuit lachte Loes ook, maar 't ging niet van harte.

‘Kom, daarom niet getreurd! Laten we onzen onderzoekingstocht voortzetten; we zijn nu al te ver, om terug te keeren.’

Maar even later had zij er weer met haar hand tegen geslagen.

‘Au! Die akelige brandnetels!’ riep zij. ‘Toch geef ik het niet op.’

En zij trapte de venijnige planten neer en drong steeds verder het boschje in.

Opeens zag zij op een open terrein, midden tusschen een bosch van hooge, kaarsrechte sparren, een grooten heuvel, waarop een hoog gebouw van eigenaardigen vorm haar aandacht trok. Het onderstuk was van steen, maar het bovengedeelte, wel drievierde deel van het geheele gebouw, van hout opgetrokken. In het steenen gedeelte was de deur, die men alleen bereiken kon door den heuvel te beklimmen, want een trap was nergens te zien. Ook waren daar een paar kleine ramen. In het houten gedeelte bevonden zich ook raampjes, maar zij waren alle door zware luiken gesloten. Het gebouw was achtkantig van vorm. Het bovenstuk, de kap dus, bestond voor het grootste deel uit glas, en moest ongetwijfeld een prachtig uitzicht geven op den omtrek. Want het stak ver boven de hoogste boomen uit. De meisjes zagen, dat van den anderen kant een laan naar den heuvel leidde, en dat die hoogstwaarschijnlijk aan hun buitenplaats grensde.

Zij waren door een sloot gescheiden van het terrein, waarop het vreemde gebouw zich verhief. Ongetwijfeld moest het daar al vele jaren hebben gestaan, want het zag er min of meer vervallen uit en droeg het kenmerk van ouderdom in de uitgevallen voegen van het metselwerk, waartusschen zich zelfs woekerplanten genesteld hadden.

‘Hé, wat een raar, oud gebouw!’ riep Hetty haar zusje toe. ‘Kijk eens!’

Er klonk verbazing in haar stem.

Loes drong nu ook door de brandnetels naar voren, en was even verwonderd als Hetty.

‘Dat ziet er geheimzinnig uit,’ zei ze. ‘Wat zou het wezen? Een oud roofslot, of zoo iets?’

‘Daar ziet het niet naar uit,’ zei Hetty. ‘Oud is het wel, maar het heeft niets van een slot. 't Lijkt meer op een toren. Kijk zeg, zie je wel, dat alle ramen door luiken gesloten zijn? 't Is zeker onbewoond.’

‘Ja, en de kap is bijna geheel van glas. Als daar het zonnetje een dag op staat te branden, zal het er wel warm wezen. Wat zou het zijn, zeg?’

‘'t Lijkt meer een toren, dan een huis. Jammer, dat er hier een sloot is. We konden anders eens gaan kijken.’

‘Die sloot is geen bezwaar...,’ zei Loes.

‘We konden er over springen!’ stelde Hetty voor, die brandde van begeerte, om het vreemde gebouw van naderbij te gaan bekijken.

‘En een nat pak halen,’ lachte Loes. ‘Kijk, ginds ligt een dikke boom dwars over de sloot, al is het wat schuin. Daar kunnen we er overgaan zonder gevaar voor een nat pak. Ga je meê?’

‘Maar dan moeten we weer door de brandnetels,’ zei Hetty, wier wang nog vuurrood zag en met blaren bedekt was. ‘Enfin, vooruit maar!’

Spoedig hadden zij den omgewaaiden boom bereikt, die een brug over de breede sloot vormde, want hij verbond de eenen oever met den anderen.

‘Wat een dikke stam,’ zei Loes. ‘We kunnen er gemakkelijk overheen loopen.’

‘Die boom geeft mij den indruk, dat er hier weinig of nooit menschen komen,’ zei Hetty. ‘Dat vreemde gebouw zal wel niet bewoond zijn.’

‘Waarom?’

‘Kijk, men heeft niet eens de moeite genomen, om den boom van de takken te ontdoen. Dat zou toch zeker wel gebeurd zijn, als hier dikwijls menschen kwamen. En bovendien zijn de luiken van den toren gesloten.’

‘Die boom is niet van ons,’ zei Loes. ‘De takken liggen naar dezen kant. Hij is dus van de andere zijde naar hier overgewaaid.’

‘Ja,’ zei Hetty. ‘Laten we gaan. 't Zal nog al moeite kosten, om door die takken heen te boren. Vooruit maar!’

Hetty ging voorop, en Loes volgde haar. Maar telkens bleven zij met haar kleeren aan de takken haken, en Hetty, die een weg moest banen, had

al een paar maal een verdacht gekraak gehoord.

‘Er scheurt wat!’ riep ze Loes toe. ‘Maar 't hindert niet. We hebben gelukkig maar oude jurken aan. Hè-hè, ik kan er bijna niet doorheen komen.’

Met heel veel moeite kwamen zij alle hindernissen te boven, en toen ging de overtocht verder vrij gemakkelijk. Zij wisten op den breeden stam haar evenwicht goed te bewaren, en met de uitgebreide armen balanceerende kwamen zij aan de overzijde. Loes vond het zoo'n leuk spelletje, dat zij weer op haar schreden terugkeerde, en wel drie, vier keer heen en weer liep. Maar den laatsten keer kreeg zij een schrik, want haar rechterbeen gleed uit, en bijna buitelde zij in het water. 't Scheelde maar een beetje, of zij had met een nat pak naar huis moeten terugkeeren.

‘Dàt was op 't randje!’ riep zij Hetty toe.

‘Of het!’ zei deze. ‘Kom nu, laten we den heuvel beklimmen en gaan kijken, wat daar is.’

‘Ja, dat is goed. - Maar luister, Hetty, hoor ik daar niets? We moeten niet vergeten, dat we hier op een anders terrein zijn. Ik hoor duidelijk gerucht aan den anderen kant. Jij niet?’

De meisjes stonden stil en luisterden.

Maar thans hoorden zij niets meer.

‘Toch is er iets,’ hield Loes vol. ‘Ik heb duidelijk iets gehoord.’

‘'t Zal wel verbeelding van je geweest zijn,’ beweerde Hetty. ‘Kom, laten we naar boven gaan. We doen toch geen kwaad?’

De meisjes beklommen den heuvel, maar heel rustig voelden zij zich niet. Telkens stonden zij even stil om te luisteren. Want ver zien konden zij niet, daar de heuvel met kreupelhout en heestergewas tamelijk dicht begroeid was. De seringen en jasmijnen stonden in vollen bloei en verspreidden een heerlijken geur.

Hetty en Loes bereikten den top en stonden dus aan den voet van het eigenaardige gebouw.

‘'t Is onbewoond,’ zei Hetty. ‘Het gras groeit

tot in de voegen van den drempel. Als hier menschen geregeld in en uit liepen, zou dat er niet zijn.'

'Neen,' zei Loes. 'Ik zou toch wel eens willen weten, wat het voor een gebouw is en wie het bewoond heeft. Jammer, dat er luiken voor de ramen zitten, anders hadden we naar binnen kunnen gluren. Zeg, Hetty, wie weet, woont er geen kluizenaar in, die met de heele wereld niets meer te maken wil hebben.'

'Best mogelijk, - maar ik geloof, dat er niemand in woont. Hoor, we zijn hier toch niet alleen. Ik hoor het kraken van hout...'

'Ja,' fluisterde Loes, 'en 't geluid komt naderbij. Zou het de bewoner zijn?'

'Een roofridder!' zei Hetty, thans ook fluisterend.

'Of een heremiet!' zei Loes. 'Als hij hier maar niet komt en ons ziet. Laten we ons tusschen het kreupelhout verschuilen.'

'Ja, ja, kom, gauw!' zei Hetty.

Op 't volgende oogenblik zaten de meisjes diep in een kreupelboschje weggekropen, en wachtten in spanning de dingen af, die komen zouden.

Opeens fluisterde Loes haar zuster toe, en er klonk een beetje angst in haar stem:

'Als het eens een landlooper was...'

'Jakkes, 't is niet te hopen,' zei Hetty.

'Of een slechte man, die hier komt stelen.'

'Stil! 't Geluid komt dichterbij,' fluisterde Hetty, terwijl ze haar zuster met haar elleboog aanstiet, om haar tot voorzichtigheid aan te manen.

Duidelijk hoorden zij thans het kraken van hout. 't Scheen wel, of er iemand takken van de heesters brak.

'Willen we hard wegvluchten?' stelde Loes voor.

'En hem misschien regelrecht tegemoet vliegen? Dank je hartelijk! We blijven hier stilletjes zitten. Misschien ziet hij ons niet eens. Hoor, daar komt hij!'

Maar 't was geen hij. 't Was maar een oud vrouwtje, die tusschen het heestergewas verscheen,

en zij had een bouquet seringen en andere bloemen in haar hand.

‘Ha ha!’ lachte Loes. ‘We zijn bang geweest voor niemendal!’

En meteen sprong zij uit haar schuilplaats te voorschijn, gevolgd door Hetty. Het vrouwtje schrok er niet zoo'n beetje van, dat was haar duidelijk aan te zien. Van schrik liet zij zelfs haar bloemen op den grond vallen.

‘Menschenkinderen, is dat schrikken!’ riep zij uit. ‘Foei, foei, is dat schrikken!’

‘Dat was toch heusch onze bedoeling niet, goede vrouw,’ zei Hetty. ‘Wij waren hier nog nooit geweest en wisten niet, wie hier in dit gebouw woonde. En toen hoorden we opeens iemand aankomen, ziet u. Daarom waren we weggekropen...’

‘Is dát schrikken,’ herhaalde het vrouwtje nog eens.

‘'t Had wel een landlooper kunnen zijn, niet waar?’ vervolgde Hetty.

‘En toen we nu zagen, dat u het maar was, sprongen we uit het boschje te voorschijn. 't Is wel wat onvoorzichtig van ons geweest. Bent u zoo erg geschrokken?’

‘Ja, schrikkelijk erg, jongejuffrouw,’ zei het vrouwtje. ‘Ik dacht hier heelemaal alleen te zijn, en was er in het geheel niet op verdacht, dat er nog anderen konden wezen. Hè, hè, is dat schrikken!’

‘Maar wordt het nu al een beetje beter?’ vroeg Hetty, terwijl zij zich bukte, om de bloemen voor het vrouwtje op te rapen, waarbij Loes haar ijverig hielp. ‘Woont u hier heelemaal alleen in dit huis?’

‘Maar jongejuffrouw, 't is heelemaal geen huis, en er woont niemand in, voor zoover ik weet. En ik woon hier allerminst. Mijn huisje is maar heel, heel klein, een hutje gelijk, en 't staat ginds, ziet u, achter die boomen.’

‘Ja, ik zie het. O, ik dacht, dat u hier misschien woonde...’

‘Neen,’ zei het vrouwtje. ‘Verbeeld je, ik zou in den geheimzinnigen koepel...’

‘Hoe, zegt u? De geheimzinnige koepel? Heet het huis zoo?’

‘Ja, zoo wordt deze toren altijd genoemd. Vroeger heeft de grond hier aan een Prins toebehoord, vele jaren geleden, en die heeft den koepel laten bouwen, naar men zegt.’

‘Hier zijn uw bloemen,’ zei Loes. ‘Maar waar moest die koepel toe dienen, en waarom noemt men hem den geheimzinnigen koepel?’

‘Waartoe hij moest dienen, weet ik niet,’ zei het vrouwtje. ‘Dank u wel voor het oprapen, jongejuffrouw. Die Prins was zeker erg rijk en zal hem voor zijn plezier hebben laten bouwen. Hij zal er aardigheid in gevonden hebben, denk ik.’

‘Best mogelijk,’ zei Hetty. ‘Maar nu weet ik nog niet, waarom men hem den geheimzinnigen koepel noemt. Er is toch niets geheimzinnigs aan te zien, zou ik zeggen.’

‘Ik vind van wel,’ zei het vrouwtje. ‘'t Is een gebouw, dat door zijn eigenaardigen vorm van buiten al de aandacht trekt van ieder, die het voor het eerst ziet. Maar de eigenlijke geheimzinnigheid zit hem toch van binnen, jongejuffrouw.’

‘Wat dan?’ vroeg Hetty nieuwsgierig. ‘Wat voor geheimzinnigs zit er in?’

‘Is u er wel eens in geweest?’ vroeg Loes.

‘O, wel honderd maal,’ zei het vrouwtje, terwijl zij lachend een sleutel uit haar zak opdiepte. ‘Willen de jongejuffrouwen er ook eens een kijkje in nemen?’

‘En u zei, dat u er niet in woonde?’ vroeg Hetty. ‘Hoe komt u dan aan dien sleutel?’

‘Omdat ik aangesteld ben, om hier den boel een beetje schoon te houden en af en toe eens te gaan kijken, of alles nog in orde is,’ zei het vrouwtje, dat zich naar de deur begaf en den sleutel in het slot omdraaide.

‘Eigenlijk, zie je, was dat aan mijn man opge-

dragen, maar die is verleden jaar met Kerstmis gestorven...'

'Een treurige Kerstmis,' zei Hetty.

'Ja, en nog treuriger, omdat ook mijn kleindochtertje toen ziek is geworden. Ze is nog niet beter. Zie je, 't was niet zoozeer om den koepel te bezoeken, als wel om voor het zieke kind wat seringen en jasmijnen te halen, dat ik hier kwam. Maar nu kunnen wij meteen eens eventjes kijken. Gaat u maar binnen. Wacht, ik zal de jongejuffrouwen voorgaan.'

'Hoe oud is uw kleindochtertje?' vroeg Loes.

'Vijftien jaar, en in de volgende maand wordt ze zestien, als ze 't beleven mag.'

'Maar ze kan toch nog wel weer beter worden, niet waar?' vroeg Hetty met deelneming.

''t Zal lang duren, zegt de dokter. Maar komaan, hier zijn we in den geheimzinnigen koepel. Ziet u, 't is een kleine vestibule met twee deuren. De eene, deze, geeft toegang tot de keuken, - kijk maar, een doodgewone keuken, en de andere tot een kleine kamer. Ziet u wel, dat zoowel de keuken als dit kamertje een achtkantigen vorm hebben? Dat is zoo den geheelen koepel door.'

'Grappig,' zei Loes. 'Jammer, dat het hier zoo donker is door die luiken voor de ramen. Al het licht moet nu door de open deur komen.'

'O, ik zal ze wel even open maken,' zei de vrouw.

Onder het raam zaten een paar kleine knopjes in het beschot. Op een daarvan drukte ze even, en als door een geheimzinnige toovermacht draaiden de luiken van zelf open.

'Hé, hoe grappig!' riepen Loes en Hetty om het hardst. 'Hoe doet u dat?'

'Heel eenvoudig,' zei het vrouwtje lachend. 'Door op dit knopje te drukken, gaan ze open, en met het andere maak ik ze dicht, kijk maar.'

Flap, de luiken draaiden op hun scharnieren en sloten zich.

‘Dat is leuk!’ zei Loes. ‘Dat moet ik ook eens doen.’

De meisjes vonden het grappig, de luiken te openen en te sluiten, wat zij herhaaldelijk deden. Toen zij genoeg van het spelletje hadden, vroeg Hetty:

‘En is dit nu al het geheimzinnige van den koepel?’

‘O neen,’ zei de vrouw, ‘er is nog veel meer. Dit kamertje bevat ook de trap, die naar de bovenvertrekken leidt...’

‘Maar ik zie geen trap!’ riep Loes uit, die verwonderd rondkeek. ‘Ik niets dan de acht vakken! En in elk vak een levensgroot geschilderd portret. Kijk, dat is een oude krijgsman met grijze knevels. Zijn verglaasde oogen kijken lang niet vriendelijk!’

‘Neen, ver van vriendelijk,’ zei Hetty. ‘En daar, tegenover hem, een oude dame, zeker zijn vrouw. En op dat paneel er naast een ridder uit de oude doos...’

‘En hier een man in een harnas met gesloten vizier,’ viel Loes in.

‘'t Is zeker hier als slaapkamer gebruikt, want daar staat een ledikant, en het beddegoed ligt er nog op,’ zei Hetty. ‘Maar die trap zal er wel niet zijn.’

‘Toch is het zoo; je zult me moeten toegeven, dat ze toch ergens moet zijn, hetzij in de keuken, hetzij in de vestibule, hetzij in deze kamer. Ik weet zeker, dat zij hier is. Zoek er maar naar.’

De meisjes onderzochten met de grootste nauwkeurigheid de wanden, maar konden niets vinden, dat op een trap geleek. Eindelijk zei Hetty tegen het vrouwtje, dat lachend toekeek:

‘Ik geef het op. Zegt u het ons maar.’

‘Ik geef het ook op,’ zei Loes.

‘Je vindt haar ook nooit,’ zei de vrouw. ‘De trap is zoo goed verborgen, dat niemand haar vinden kan, ik ook niet...’

‘U ook niet?’

‘Neen, ik ook niet, maar toch weet ik zeker, dat ze er moet zijn. De heer, die hier 't laatst woonde, en die mijn man indertijd opdroeg gedurende zijn afwezigheid hier een oogje in het zeil te houden, heeft mij meermalen naar boven laten gaan, om de kamers daar schoon te maken...’

‘En u weet niet, waar de trap is!’ riep Hetty uit.

‘Neen jongejuffrouw, dat weet ik heusch niet. Als ik boven moest komen, was er hier altijd een trap...’

‘Een ladder zeker, en dan zal er een luik in het plafond zijn!’ opperde Loes.

‘Neen, werkelijk niet. Een echte trap, net als elke andere. Ik kon er niets vreemds of geheimzinnigs aan ontdekken, en ik verzeker u toch, dat ik terdege uit mijn oogen gekeken heb. Ze kunnen mij niet zoo gemakkelijk wat wijsmaken, maar van die trap heb ik geen flauw begrip. Als ik de kamers gestoft had, ging ik weer naar beneden, en zoodra was ik niet in de keuken, of ik hoorde een zacht geschuifel en dan was de heele trap weer verdwenen. 't Is mij te geleerd.’

‘En mij ook,’ zei Hetty, ‘maar ik vind het toch verbazend interessant. 't Was mij een mooi ding waard, als ik die geheime trap kon vinden.’

En weer bekeek zij de wanden met de grootste nauwkeurigheid, en onderzoekend streek zij er met haar handen langs. 't Was echter alles vergeefsche moeite.

‘En hoe ziet het er boven uit?’ vroeg ze, toen ze haar pogingen opgaf.

‘Mooie achthoekige kamers, met fijne, deftige meubelen, kostbare kleeden en prachtige schilderijen. Je kunt echt zien, dat alles van een rijken prins afkomstig is...’

‘Maar u heeft dien prins toch nooit gekend?’ vroeg Loes.

‘Neen jongejuffrouw, ik ken alleen den laatsten bewoner maar, een stil, deftig heer, met lange grijze

haren. Hij zei haast nooit iets tegen mijn man of mij, en 't gebeurde ook maar zelden, dat hij mijn hulp inriep. Lang heeft hij hier niet gewoond, en toen hij vertrok, verzocht hij mijn man hier een oogje in het zeil te houden gedurende zijn afwezigheid, waarvoor hij hem een gulden per week zou betalen. Elk jaar wordt mij twee en vijftig gulden thuis gezonden, meestal op Nieuwjaarsdag. 't Is het loon voor een vol jaar vooruit. Dat duurt nu al eenige jaren zoo, maar den ouden heer heb ik nooit meer gezien.'

'Hoe heette hij?' vroeg Hetty.

'Dat weet ik niet; zijn naam heb ik nooit hooren noemen. Hij kwam hier in alle stilte en vertrok op dezelfde wijze. Een knecht met een bruin gezicht bediende hem. De menschen zeiden, dat het een Arabier was, maar dat weet ik niet.'

'Hoe interessant!' riep Hetty opgetogen uit. 'Ik wou, dat hij hier nog woonde!'

'Nou!' zei Loes. 'Jammer, dat we niet naar boven kunnen. Wat zou ik er graag eens kijken.'

'Als ik de trap maar kon vinden,' lachte het vrouwtje. 'Doch de jongejuffrouwen moeten het mij niet kwalijk nemen, dat ik nu geen tijd meer heb. Mijn meisje ligt geheel alleen in huis. Ik was maar even weggeloopen, om wat bloemen voor haar te halen. Ze houdt er zoo dolveel van, het arme kind.'

'Hoe heet ze?' vroeg Loes.

'Klaartje. Mijn man heette Van Vliet. En bent u misschien de jongejuffrouwen van de nieuwe villa?'

'Ja, - ik heet Hetty Burling.'

'En ik Loes.'

'Dat dacht ik wel,' zei het vrouwtje, terwijl ze de deur van den koepel sloot.

'Zie zoo, nu ga ik eens gauw naar huis. Klaartje zal wel niet weten, waar ik blijf. Dag jongejuffrouwen!'

'Dag vrouw Van Vliet!' was het antwoord.

De meisjes keerden over den boomstam naar

hun eigen terrein terug, en raakten niet uitgepraat over den geheimzinnigen koepel. Ook 's middags aan tafel hadden zij het er nog druk over, en zij verdiepten zich in gissingen, wie er toch wel de eigenaar van kon zijn, en hoe het mogelijk was, dat zij met hun allen de trap niet konden vinden, die er toch moest zijn, en die het vrouwtje meermalen niet alleen gezien, maar zelfs beklommen had. 't Was dus geen gezichtsbedrog geweest.

''t Is raadselachtig,' zei Papa, die met aandacht geluisterd had. 'En wie is dat vrouwtje?'

'Een arme weduwe, met een zieke kleindochter,' zei Loes. 'Ik vind het toch zoo zielig voor dat meisje, altijd ziek te zijn en arm...'

'Versterkende middelen doen in zulke gezinnen dikwijls wonderen,' zei Papa. 'Ik denk, dat het kind gauw beter zou wezen, als het elken dag een flinken biefstuk en een paar eiëren kon gebruiken.'

''t Was te probeeren,' zei Mama met een lachje. 'Ik wil het noodige koopen, dus als de meisjes er de moeite voor over hebben om het haar te brengen...'

'O, graag!' riepen de meisjes om strijd.

En voortaan gingen ze meermalen per week naar het hutje van vrouw Van Vliet, om vleesch, eieren, melk en vruchten naar het zieke Klaartje te brengen. Met vreugde werden zij daar steeds ontvangen, en heusch niet alleen, omdat zij zooveel goede gaven meebrachten. Neen, vrouw van Vliet en Klaartje begonnen al spoedig heel veel van de meisjes te houden, en Klaartje hunkerde den ganschen dag al naar het oogenblik, dat zij zouden komen. Dan schitterden haar oogen van blijdschap, en vertelde zij van hetgeen zij gelezen had in de boeken, die Hetty en Loes haar gebracht hadden, opdat zij zich niet zoo vervelen zou. Want zij was te zwak, om haar bed te verlaten. Zij leed aan een hevigen aanval van bloedarmoede, dien de dokter maar niet overwinnen kon.

Maar toen hij merkte, welke vriendinnetjes Klaar-

tje gekregen had en hoe goed dezen voor haar zorgden, kwam er een lachje om zijn lippen en zeide hij:

'Dat zijn je beste medicijnen, Klaartje. Nu zul je wel gauw beter worden.'

Maar heel spoedig ging het toch niet, want Klaartje gebruikte maar heel weinig van hetgeen haar gebracht werd. Zij kòn zooveel niet eten, zei ze telkens. Doch daar namen Hetty en Loes geen vrede mêe. Zij pelden zelf een eitje voor haar, of sneden haar vleesch, of brachten haar een glas melk, en dan rustten zij niet, voordat Klaartje er het noodige van gebruikt had. En Klaartje gehoorzaamde aanvankelijk alleen, omdat ze zooveel van Hetty en Loes hield. Maar hoe sterker zij werd, des te meer behoefte kreeg haar verzwakt lichaam aan voedsel, zoodat zij van lieverlede meer begon te gebruiken en zichtbaar sterker werd.

Er ging bijna geen dag voorbij, dat de meisjes niet bij haar kwamen, om een praatje met haar te maken. Heerlijke oogenblikken vond zij dat. Soms kwamen Hetty en Loes op hun ezels aanrijden, en dat vond Klaartje zoo'n leuk gezicht. Dan werden de ezels aan het hekje voor het huis vastgebonden, en als dan eindelijk de meisjes weer wegreden, keek zij ze na, zoolang zij ze zien kon.

O, wat zou zij zich diep ongelukkig hebben gevoeld, als zij haar veronachtzaamd hadden, of in het geheel niet meer kwamen. Zij waren het zonnetje op haar lijdensweg geworden.

Gelukkig, Hetty en Loes dachten er niet aan om weg te blijven. Integendeel, zij hielden veel van Klaartje en haar grootmoeder, en zij vonden het heerlijk, dat Klaartje sterker werd en, als het zoo mocht doorgaan, eerlang het ziekbed zou kunnen verlaten.

Neen, voor geen geld bleven ze weg!

Vierde hoofdstuk.
Arme zwervers.

Ver, ver in het zuiden zwierf de arme moeder met haar kind van de eene plaats naar de andere, zonder 's morgens te weten, waar zij des avonds het moede hoofd zou neerleggen. En de reis vorderde slechts langzaam, want groote vermoeienis durfde zij niet vergen van haar kind, dat daar allerminst aan gewoon was en die hij ongetwijfeld ook niet zou kunnen doorstaan. Met moed trok zij verder, zonder ook maar een oogenblik aan zichzelf te denken en zonder er zich aan te storen, dat zij zich zoo hopeloos moê gevoelde en herhaaldelijk rusten moest. Neen, voorwaarts moest ze, steeds voorwaarts, naar Holland, naar het goede, oude Amsterdam, waar zij haar kinderjaren had doorgebracht en gelukkig geweest was, en waar zij haar lieven Vader zou vinden, die haar, o, dat wist zij zeker, zou vergeven, wat zij misdaan had, en die haar aan zijn liefhebbend hart zou drukken en haar en haar kind weer gelukkig maken. Neen, zij mocht niet moede wezen, zij moest volhouden, hoeveel moeite het haar ook kostte.

Ver van den goeden weg afdwalen kon zij niet, want zij had van haar weinigje geld de kosten afgenomen voor een goede reiskaart, die haar veilig naar het gelukkig vaderhuis zou leiden. Groote plaatsen vermeed zij zooveel mogelijk, want in de steden vreesde zij oude kennissen te zullen ontmoeten uit haar goeden tijd, en o, zij zou zich

diep schamen, als die haar herkennen mochten en zouden zien, in welk een treurigen staat zij zich thans bevond en hoe zij tot de diepste armoede vervallen was. Neen, groote plaatsen vermeed zij angstvallig, zelfs al moest zij er een omweg voor maken. En zij trok door het platteland, van het eene dorp naar het andere, en als de avond viel, vroeg zij aan een of anderen boer, of zij in de schuur mocht overnachten, al was het maar in het hooi. En dat werd haar zelden geweigerd, want de menschen zagen wel met een enkelen oogopslag, dat zij hier met geen gewoon bedelvolk te maken hadden, en niets behoefden te vreezen. En als zij haar beschaafde spraak hoorden en haar bescheiden manieren opmerkten, dan kwam onwillekeurig bij hen de gedachte op, dat die vrouw een dame was, en dat het mooie kind met zijn blonde krullende lokken wel eens van hooge geboorte kon zijn, en dat er voorzeker een geheim achter schuilen moest, dat zij hier als gewone bedelaars om een onderdak kwamen vragen. En dan vroegen zij haar 's avonds wel in den familiekring, en als dan Paolo soms op zijn viool speelde, zaten zij verrukt te luisteren naar zijn heerlijk spel en beschouwden hem als een wonderkind. En in hun eenvoud werden zij dan versterkt in hun meening, dat zij een rijke dame, wie weet, misschien wel een prinses met haar kind voor zich hadden, en behandelden haar met onderscheiding. Als zij 's morgens vertrokken, om de lange reis te vervolgen, gaven zij haar meer dan eens leeftocht mede voor den geheelen dag, en schonken zij het jonge wonderkind heerlijke vruchten of andere versnaperingen, die hij onderweg met zijn moeder deelde. Die goede gaven waren Hetty hartelijk welkom, en ze aanvaardde ze met de grootste dankbaarheid, want zij had maar bitter weinig geld, om levensmiddelen te koopen. En als Paolo eens ziek werd, o, daar mocht zij niet aan denken. Maar 't kon toch gebeuren, en dan zou

ze geld noodig hebben, om hem te kunnen verzorgen en, al was het maar voor enkele dagen, een onderdak en een zacht bed te kunnen verschaffen.

En lang niet altijd werd zij zoo vriendelijk ontvangen. Soms trof ze menschen aan, die haar op bitsen toon een nederig plaatsje in de schuur weigerden en haar met ruwe woorden, soms met vloeken van het erf joegen.

Die ruwe woorden sneden den gevoeligen Paolo door de ziel, en dan drukte hij zich dicht tegen zijn lieve moeder aan, als om haar te beschermen, en sloeg hij zijn arm om haar middel. Dan beefde hij, en duurde het geruimen tijd, eer hij weer zich zelf was. Dan smeekte hij zijn moeder ook, aan de volgende hoeve geen onderdak te gaan verzoeken, om niet opnieuw zoo ruw bejegend te worden.

‘Nog liever slaap ik buiten, Mama, op het mos. Zie eens, hoe heerlijk de zon ondergaat en hoe rustig en mooi alles er uitziet. Laten we liever dáár gaan slapen, in dat boschje, Mama! Daar zal niemand tegen ons vloeken, of ons door zijn honden van het erf laten jagen.’

‘Neen, kind, dat gaat niet. Je zoudt ziek worden, en dat mag niet, mijn lieveling. Wat deert het ons, of die man zoo leelijk doet? Wij gaan eenvoudig heen, en zoeken elders ons geluk. Alle menschen zijn niet zoo, dat heeft de ondervinding ons toch geleerd?’

En dan vervolgden zij hun tocht, tot zij een plaatsje voor den nacht hadden gevonden.

Zoo trokken zij langzaam voort, maar 't ging juist andersom, dan Hetty gedacht had. Niet Paolo klaagde na eenige dagen meer over vermoeidheid, maar zij zelf had de grootste moeite, om verder te komen. Die vermoeidheid werd gaandeweg erger, en met schrik zag zij het oogenblik naderen, waarop zij het zou moeten opgeven. 't Werd haar bij den dag duidelijker, dat zij haar krachten had

overschat en dat zij niet sterk genoeg meer was, om alle moeielijkheden van den tocht het hoofd te bieden.

En die werden steeds grooter.

Hoe hooger zij kwamen, des te minder zagen zij de blauwe lucht en het lachende zonnetje. 't Werd najaar. Soms loeiden stormen door het geboomte en joegen hun snerpend de regendroppels in het gelaat. Dan was de arme Hetty meermalen een bezwijming nabij en sleepte zij zich moeizaam verder.

Paolo daarentegen werd met den dag meer gehard en sterker. Het loopen vermoeide hem eindelijk niet meer. 't Was hem aan te zien, dat de buitenlucht en de lichaamsbeweging hem goed deden. Hij kreeg een kleur op zijn wangen en stapte veerkrachtig voort. Maar met zorg zag hij, dat zijn lieve Mama bijna niet meer voortkon, en dat zij zoo bleek zag en vermagerd was en huiverde van koude.

O, hoe verheugde het hem, toen zij van een boer verlof kregen, om een paar dagen in de schuur te mogen uitrusten. De menschen zagen wel, dat de arme Hetty ziek was en bijna niet meer voortkon, en zij gaven haar warm eten, en de huisvrouw bracht haar een paar dekens, waaronder zij zich verwarmen kon.

En Paolo vlijde zich 's avonds dicht tegen zijn moedertje aan en rustte in haar arm, en hij smeekte haar de reis niet te vervolgen, voor zij weer geheel beter was. De menschen waren immers zoo vriendelijk; zij zouden hen niet wegjagen.

Den anderen dag bleef Hetty liggen. Ze voelde, dat de rust haar goed deed, maar toch wilde zij niet lang blijven bij de goede menschen, die zooveel medelijden met haar toonden. Want zij wist, dat de reis nog ver was. O, als zij haar doel maar bereiken mocht, als zij haar vader maar mocht ontmoeten en hem de zorg voor haar lieveling opdragen, - dan, ja, als het dan moest, dan zou zou zij rustig kunnen sterven.

Als zij de reis maar kon volbrengen!

Ja, ja, zij had nieuwe kracht noodig, dat voelde zij wel, en daarom zou ze een paar dagen blijven liggen, - maar langer niet, o neen, langer niet. Als de dood haar eens overviel op dezen moeielijken, langen weg, wat moest er dan van haar kind worden?

Als zij daaraan dacht, brak het angstzweet haar uit.

Neen, voort moest ze, zoo spoedig mogelijk.

Den derden dag stond ze op om verder te reizen. Zij ging naar de menschen, die zoo goed en barmhartig voor haar waren geweest, om hun haar innigen dank te betuigen. Maar de menschen zeiden haar, dat ze nog niet moest heengaan, dat ze nog een paar dagen moest uitrusten en dat niemand haar drong om te vertrekken.

Doch Hetty weigerde beslist. Zij had een voorgevoel, dat het niet goed met haar zou afloopen, en daarom wilde zij zich geen oogenblik rust meer gunnen.

De reis werd voortgezet. Hetty was werkelijk wat beter geworden en zij legde op dien dag een grooteren afstand af, dan zij gedurende de gansche reis nog gedaan had. En als zij aan den wegkant op het gras zaten te rusten, dan raadpleegde zij de kaart, om toch maar den kortsten weg te vinden.

Zoo bereikten ze eindelijk de noordelijke grens van Frankrijk en trokken België binnen. Steeds werden de moeilijkheden grooter. Het weinigje geld, dat zij op de reis had medegenomen, was verteerd. Dezen morgen had Hetty haar laatste centime uitgegeven, om wat brood te koopen. Met angst zag zij het oogenblik naderen, waarop zij zou moeten bedelen. Als zij daaraan dacht, bedekte een gloeiend rood haar anders zoo bleeke wangen. Maar toch, - 't kon niet anders, het zou er van moeten komen.

't Was een gure dag. De lucht zag loodgrijs, en telkens regende het. Hetty had van de vriendelijke boerin, bij wie zij een paar dagen gerust

had, een doek gekregen, om zich wat warmer te kunnen kleeden. Dien doek sloeg zij dicht om haar schouders heen.

Wat zag zij er bleek en vermoeid uit.

Maar haar oog blikte hoopvol naar het noorden, waar zij de uitredding uit haar bittere ellende verwachtte en een vriendelijk warm tehuis voor haar en haar kind.

In den namiddag werd het weer nog guurder, en de koude regen viel bij stroomen. Gelukkig vonden zij bij een medelijdenden boerenarbeider een schuilplaats, waar zij den nacht konden doorbrengen op wat stroo. 't Was al ver over middernacht, eer Hetty warm begon te worden en in slaap viel.

Den volgenden dag hadden zij niets te eten. Het vreeselijk oogenblik, dat zij met zooveel angst tegemoet had gezien, was gekomen. Zij zouden moeten bedelen, wilden zij niet van honger sterven.

Bevend liep zij een boerenerf op, en zij vroeg aan het huis om een kleinigheid.

'Pak je voort, bedeltuig!' klonk het norsch uit uit den mond van den boer. 'We geven hier niet aan bedelvolk. Ga werken voor den kost!'

Schaamrood ging Hetty heen.

'Laten we niet meer vragen, Mama,' zei Paolo zacht. 'Alsjeblieft niet, Mama!'

'Wat dan, kind, - we moeten wel,' was het antwoord. 'Maar het zal niet lang duren, lieveling, we zijn Frankrijk al door en bevinden ons in België, en dat is maar een klein land.'

'En dan, Mama?'

'Dan komen we in het goede Holland, lieveling, en dan zijn we gauw bij Grootpapa.'

'Woont hij nog erg ver?' vroeg Paolo, die met droefheid zag, dat de wangen van zijn lieve Mama zoo bleek werden en zoo mager, en die wel opmerkte, dat Mama zoo dikwijls rusten moest en bijna niet meer kon.

'Ja, nog ver, Paolo. Maar wij zullen er wel

komen. Hier is weer een hoeve. Laten we nogmaals ons geluk beproeven.'

'Niet meer vragen, Mama,' zei Paolo. 'Ik zal spelen.'

Hij haalde zijn viool te voorschijn. 't Regende niet meer, dus kon hij de snaren spannen zonder gevaar te loopen, dat zij springen zouden. Zijn moeder had de vioolkist van hem overgenomen.

Paolo liep tot voor het huis en speelde. Ach neen, mooi was het niet, want zijn vingers waren verkleumd, en bovendien voelde hij zich allerminst bezield, om mooi te spelen. Maar toch was het veel beter, dan men gewoonlijk van straatmuzikanten hoorde, en het lokte de bewoners voor de ramen. En toen zij den bevalligen knaap zagen in zijn fluweelen pak en met zijn lange blonde lokken, en de jonge, bleeke moeder opmerkten, die veel meer had van een deftige dame dan van een bedelares, toen kregen zij medelijden en gaven een stukje zilvergeld in plaats van een enkele centime, zooals zij gewoon waren.

Ach, hoe diep schaamde de arme Hetty zich, toen zij haar lieveling daar voor de hoeve zag staan als een gemeenen bedeljongen. De tranen sprongen haar in de oogen.

Ook bij een paar andere hoeven probeerden zij hun geluk, maar 't bracht niet veel op, niet veel meer, dan om in een klein winkeltje, dat zij passeerden, wat droog brood te kunnen koopen.

Maar 's middags hadden zij meer geluk. Zij kwamen aan een boerderij, waar een bruiloft gevierd werd. Daar werd de kleine violist met gejuich begroet door de vele jongelieden, die graag wilden zingen en dansen, en zij waren vriendelijk voor hem en voor zijn moeder en gaven hun lekkernijen, en bij het afscheid toonden velen zich dankbaar en gaven met milde hand. Hetty was verheugd, want toen zij natelde, wat zij gekregen had, kwam zij tot de blijde ontdekking,

dat zij, als zij zuinig waren, in geen vier dagen meer behoefden te bedelen.

En dat deden zij dan ook niet. Zonder zich ergens langer op te houden, dan noodig was, vervolgden zij hun tocht.

Hetty was verheugd, want steeds dichter naderde zij het lieve Holland en het trouwe vaderhuis. Zij voelde maar al te goed, dat zij geen tijd mocht verliezen, want haar krachten verminderden met den dag. Menigmaal bekroop haar de vrees, dat zij het vurig verlangde einddoel niet zou bereiken. Wat moest er dan van haar lieveling worden? Een arme bedeljongen?

O, zij durfde er zich niet indenken.

Maar zij gunde zich geen oogenblik rust, al deden haar voeten ook pijn van het loopen en knikte haar knieën onder haar lichaam van zwakte en uitputting.

Vooruit lag de weg, en zijn mocht niet vertragen. Elke schrede immers bracht haar een stap nader tot haar doel?

Voorwaarts! Immer voorwaarts!

Gelukkig was het wèer wat beter geworden. De hemel was opgeklaard en de najaarszon scheen met een wazig licht door den nevel. Als hun geld op was, speelde Paolo hier en daar aan de huizen, en zoo leefden zij van den eenen dag op den anderen.

Gelukkig! Eindelijk was de Nederlandsche grens bereikt, en lag België achter hen. Hetty schreide van aandoening. O, hoe goed deed het haar, wederom de moedertaal te hooren spreken, al was het dan ook in Brabantsch dialect. Met haar kind had zij altijd Italiaansch gesproken, want de taal van zijn moeder was hem vreemd. Hij verstond er slechts enkele woorden van en kon haar niet spreken.

Soms werden zij, als Paolo hier of daar op een dorp muziek maakte, door de politie lastig gevallen en met opsluiting bedreigd. Daarom speel-

den zij alleen maar bij de boerderijen aan de eenzame landwegen, en als er geen veldwachters in het gezicht waren. De ondervinding maakte hen voorzichtig.

En weldra kwamen er dagen, dat Paolo niet meer spelen kon, want het was November geworden. De storm loeide over de vlakte en de regen kletterde meedoogenloos op hun lichamen neder. Hetty leed er het ergst onder en sleepte zich met moeite voort. O, wat had de gevoelige Paolo een innig medelijden met haar. 't Sneed hem door de ziel, als hij zag, hoe moeilijk het loopen haar viel, als de hevige wind haar in het gelaat blies. Soms moest zij zich aan hem vasthouden, om niet achteruit geduwd te worden.

O, ze kon haast niet meer. Dikwijls voelde zij, dat zij een bezwijming nabij was, en dan had zij wel aan den kant van den weg willen neervallen, om daar te sterven.

Maar als zij weer wat uitgerust was, voelde zij zich weer bemoedigd, en om de wille van haar kind zette zij den tocht voort.

Doch steeds langzamer vorderden zij. 't Leed geen twijfel, dat de zwakte bij haar de overhand kreeg.

Zoo werd Brabant doorgesukkeld.

Zij zagen er thans uit als echte bedelaars. Hun kleeren waren verflenst door regen en wind, en hun schoenen stukgeloopen. Maar toch nog trokken zij de aandacht van wie hen zagen, om het zwakke, uitgeteerde gelaat van de moeder, en de langen blonde lokken van het kind. En men gaf hun meer dan aan gewone bedelaars en was ook vriendelijker tegen hen.

Eindelijk, eindelijk naderden zij het einde van de reis. Ginds in de verte verhieven zich de torens van Amsterdam, en daar zouden zij rust en verwarming en liefde vinden, en weder gelukkig worden.

't Was bitter koud. Hagel en regen wisselden

elkander gestadig af, en een gure wind sneed hun door de dunne kleeren. Reeds viel de avond, en een gloed van licht boven de stad bewees, dat de lantarens reeds brandden.

Hetty verhaastte haar schreden. Zij hunkerde er naar, de stad te bereiken en zich voor haar vader op de knieën te werpen. O, hoe had zij onderweg gevreesd, dat haar krachten haar zouden begeven, dat zij het einddoel van de lange, moeilijke reis nooit zou bereiken.

Maar Gelukkig, thans was zij er.

Zonder op haar vermoeienis te letten, haastte zij zich voort door de haar zoo welbekende straten. Vrees, dat zij herkend zou worden, had zij niet. Wie zou in de schamele vrouw van thans de bloeiende, vroolijke Hetty van schilder Mertens herkennen? O neen, daarvoor behoefde zij geen vrees te koesteren, al keken de voorbijgangers haar nog zoo aan, wat zij inderdaad deden.

Want ook in het groote Amsterdam trok de bevallige Paolo met zijn blonde krullen veler aandacht, en van hem richtten zij hun blik op de jonge moeder, die er uitzag als het beeld der ellende.

Alleen tintelde de gloed der hoop in haar oog.

Nu deze straat nog, dan den hoek om, en...

O, hier was zij er, gelukkig, gelukkig! Daar stond het dierbare huis van haar vader, waar zij zoo reikhalzend naar had verlangd, en wat haar eindelijk haast onbereikbaar had toegeschenen. Gelukkig, gelukkig, zij was er!

Zij besteeg de drie treden van de stoep en voerde zenuwachtig Paolo aan haar hand mede. Zij belde aan.

En overstelpt van aandoening sloeg zij haar kind haar armen om den hals en kuste hem, terwijl tranen van geluk haar langs de wangen vloeiden.

O, ze was er, gelukkig, ze was er.

Hoor, er naderde iemand in de gang.

Nu was hij bij de deur.

Zij hoorde, dat de knip weggetrokken werd, en even later zag zij een huisknecht, die haar opnam van het hoofd tot de voeten. Blijkbaar vond hij de bezoekers van tamelijk verdacht allooi.

‘Goedenavond,’ zei Hetty gejaagd. ‘Is mijnheer thuis, mijnheer Mertens?’

En met Paolo aan de hand deed zij een schrede voorwaarts, om naar binnen te gaan.

‘Hola, dáár blijven asjeblief!’ zei de knecht op gebiedenden toon, en hij plaatste zich vlak voor haar, om haar den toegang te versperren. ‘Wat vroeg u? Wien bedoelt u?’

‘Ik vroeg, of mijnheer Mertens thuis is, de bekende kunstschilder,’ zei Hetty, die meende, dat de man haar niet verstaan had.

‘Mijnheer Mertens woont hier niet,’ was het antwoord van den man, en hij deed moeite, om de deur alvast weer dicht te doen. Hij vertrouwde het zaakje niet.

‘Maar ik weet zeker, dat hij hier woont,’ zei Hetty, die een schok door haar lichaam kreeg van schrik en zich bijna niet staande kon houden. ‘Ik weet het zeker!’ herhaalde zij nog eens.

De huisknecht keek haar spottend aan.

‘Wou je 't beter weten dan ik, mensch?’ zei hij uit de hoogte. ‘Hier woont geen Mertens, van wien ik nooit gehoord heb, en geen kunstschilder ook. En een violist hebben we niet noodig, begrepen?’

‘Maar goede man - o God - ik weet....’

Hetty barstte in schreien uit.

‘Kom Mama, laten we heengaan,’ zei Paolo, terwijl hij weer zijn arm om haar heensloeg, zooals hij altijd deed, als zij verdriet had. Hij verstond wel niet, wat er gesproken werd, maar hij begreep alles.

Hetty vermande zich.

‘Zeg mij,’ vroeg zij op gejaagden toon, ‘hoe heet de heer, die hier woont?’

‘Mijnheer Eysdens,’ was het antwoord. ‘Hij woont hier al jaren, en dit huis is zijn eigendom. Je bent in de war, vrouwtje. Goeden avond!’

Flap, de knecht wierp de deur dicht, en Hetty bleef als versuft op de stoep staan. De tranen vloeiden haar rijkelijk langs het doodsbleeke gelaat.

‘Arm kind, arme Paolo,’ prevelde zij zacht.

‘Arme, lieve Mama,’ zei Paolo, ‘kom, laten wij weggaan. Grootpapa woont hier niet. We zullen hem wel vinden, Mama! Kom meê!’

‘Hem vinden? Maar waar? De wereld is zoo groot...’

Zij richtte haar droevige oogen op het huis, waarnaar zij zoo gehunkerd had, en streelde met haar hand de deur, die voor altoos voor haar gesloten zou blijven.

Toen daalde zij de stoep af en liep doelloos de straat op. Wat moest zij thans doen? Waarheen moest zij zich begeven? O, zij wist het. Zij zou naar Alice gaan, in Rotterdam, en die zou haar ongetwijfeld met liefde ontvangen. Ja, ja, dat zou zij doen. De reis was wel ver, maar slechts kort in vergelijking van den tocht, dien zij reeds achter den rug hadden. Nog heden zouden zij de reis aanvangen. Want in Amsterdam wilde zij niet blijven. Waar zou zij den nacht moeten doorbrengen? Geld hadden zij niet om in zelfs het eenvoudigste hôtelletje te kunnen overnachten, en als zij zwervende op straat gevonden werden, o zij wist het wel, dan zou de politie hen oppakken en naar het bureau brengen. Neen, zij moesten dadelijk de stad verlaten, en weer naar het platteland gaan, waar de menschen steeds nog medelijden met haar hadden getoond.

Zij verliet de hoofdstraten en kwam in de buitenwijken, en weldra zwierven zij in de duisternis van den nacht op een eenzamen landweg.

Maar de arme moeder kon niet meer; zij voelde, dat haar krachten haar begaven. En zij kon haar

tranen niet bedwingen. Paolo hoorde haar snikken.

En o, 't was zoo bitter koud en zoo guur...

‘Houd moed, Mama, ginds zie ik een licht. Dat zal een boerderij zijn. Daar zullen we vragen, of we er slapen mogen.’

Hetty kreunde en greep zich aan haar kind vast. Zij voelde, dat zij anders vallen zou.

Moeizaam sleepte zij zich voort.

‘Nog een klein eindje, Mama, nog maar enkele schreden,’ bemoedigde Paolo haar. En teeder leidde hij haar voort langs den donkeren weg.

Zij kwamen aan de boerderij. De boer kwam zelf voor.

‘Geef ons een nachtverblijf, om Godswil, - ik kan niet meer,’ smeekte Hetty.

De boer ging naar binnen en kwam met een lantaren terug, die hij omhoog hield om het licht op de gezichten der late bezoekers te doen schijnen.

En toen hij een doodsbleeke vrouw en een tengeren knaap zag, kreeg hij medelijden. 't Was immers hondenweer!

Hij kwam naar buiten en zeide:

‘Volg mij maar.’

Hij bracht hen naar een schuur, waar zij op het hooi den nacht mochten doorbrengen. En hij gaf hun een paar dekens van de paarden, om zich te kunnen toedekken.

‘Kruip er maar warm onder,’ zei hij. ‘'t Is hondenweer! Maar hier zul je 't niet koud hebben. Wel te rusten.’

‘Hartelijk dank voor uw goedheid,’ zei Hetty huiverend. Zij voelde zich ziek en ellendig. Schreiende drukte zij haar kind tegen zich aan. Zoo viel zij in slaap. En den volgenden morgen kon zij niet opstaan. Zij lag in een hevige koorts en deed niet anders dan ijlen.

Angstig en bedroefd begaf Paolo zich naar de boerderij, om daar hulp in te roepen. De boer en zijn vrouw bleken vriendelijke, goedhartige menschen te zijn, en zij toonden veel medelijden

met de zieke vrouw in de schuur. Zij schudden zelfs bedenkelijk het hoofd en schenen de zaak donker in te zien.

‘Ik zou den dokter halen,’ zei de vrouw tot haar man. ‘Dat mensch is erg ziek, en je weet nooit, wat er gebeuren kan. Zie dat arme kind eens aan, hoe hij zich tegen haar aanvlijt en haar streelt. Wat een schat van een jongen. - Hoor die vrouw eens ijlen, 't is akelig om aan te hooren. Ik haalde den dokter, man, als ik jou was.’

‘'t Zal wel het beste zijn,’ zei de boer.

Even later werd een paard voor een tilburry gespannen en reed de boer het erf af. 't Dorp lag wel een half uur verder. Na betrekkelijk korten tijd kwam hij terug met den dokter, dien hij gelukkig thuis getroffen had, en deze onderzocht de zieke. Hij voelde haar den pols en beluisterde haar ademhaling. Ook nam hij de temperatuur op. Hij scheen niet veel hoop te hebben, want hij haalde onwillekeurig de schouders op en schudde bedenkelijk zijn hoofd.

‘Wat dunkt u?’ vroeg de boer eindelijk.

De dokter wees naar het kind en fluisterde:

‘Dat wordt sterven. 't Mensch is uitgeput en heeft longontsteking. Heb je geen ledikant voor haar en een bed? We kunnen haar hier toch niet laten sterven?’

‘Arme ziel,’ zei de boer.

‘En arm kind,’ fluisterde de boerin. ‘Zie eens, hoe zacht en teer hij voor haar is en hoe lief hij haar heeft. Kom man, we zullen in de kleine kamer een bed gereed maken. De dokter heeft gelijk, we mogen haar hier niet laten liggen.’

Na eenigen tijd werd Hetty voorzichtig door den dokter en den boer naar het bed in de kleine kamer gedragen, dat haar sterfbed zou worden. Haar toestand verergerde met den dag en de vriendelijkste verzorging mocht niet baten.

Zij overleed in de armen van haar kind.

Snikkend boog hij zich tot haar over en kuste

voor 't laatst den lieven mond, die thans voor altijd gesloten was, die hem geen lieve woorden meer zou toespreken en nooit meer tegen hem lachen zou.

Thans stond de arme Paolo geheel alleen op de wereld.

Vijfde hoofdstuk.
Het gemeenteweesje.

De goede boerin had de doode afgelegd. Een hagelwit laken overdekte haar, en haar gevouwen handen rustten er op.

Paolo was niet te bewegen haar te verlaten. Telkens barstte hij in een hevig snikken uit en noemde hij haar bij de liefste namen.

Maar langzamerhand werd hij kalmer. En toen hij zag, hoe de dood alle sporen van vermoeidheid en lijden van dat lieve gelaat had weggenomen, en hoe kalm en vredig zij daar lag, bijna met een glimlach op de lippen, en hoe mooi zij was in haar doodsslaap, bijna zoo mooi, als hij haar ooit gezien had, toen vond hij het gelukkig voor haar, dat zij eindelijk rust had gevonden en dat zij niet meer door storm en onweer langs de wegen behoefde te zwerven, bedelende om een stukje brood.

Ja, hij werd kalmer, ook al veroorzaakte de scheiding hem een bijna onoverkomelijk verdriet. O, hoe had hij haar lief, hoe vereerde hij haar als een heilige. Hoe eenzaam zou voortaan zijn leven zijn, nu hij haar moest missen, en wat zou er van hem worden?

De boer en de boerin kwamen herhaaldelijk in de sterfkamer en richtten een tal van vragen tot hem, maar hij verstond hen niet. Hij wist niet, dat zij hem vroegen, of hij nog familie in het land had, of vrienden, die voor hem zorgen wilden. Hij

haalde de schouders op en beduidde hun, dat hij hen niet begreep.

Toen beraadslaagden de menschen samen over hetgeen er gedaan moest worden, en eindelijk spande de boer in en reed naar het dorp, om den burgemeester over het geval te spreken.

Deze was ook een boer. Hij had harde gelaatstrekken en zijn stem klonk min of meer ruw.

‘Wel Klaring, wat wou je?’ vroeg hij, toen de de boer bij hem binnengelaten was in zijn kamer in het raadhuis.

‘Niet veel moois, burgemeester,’ was het antwoord, en toen vertelde hij, wat er gebeurd was.

De burgemeester hoorde hem met gefronste wenkbrauwen aan en keek hoe langer hoe norscher onder het verhaal van boer Klaring. En toen deze ophield met spreken, viel hij ruw uit:

‘Dat heb je er van, als je zulk bedelvolk onderdak geeft. Je hebt de gemeente een mooi koopje geleverd met je zoogenaamde barmhartigheid. Dus dat mensch moet begraven worden op kosten van de gemeente, hè?’

‘'t Zal wel moeten. Hier heeft u het geld, dat mijn vrouw bij haar heeft gevonden. 't Zijn slechts enkele centen.’

‘En die jongen? Wat is daarvan? Heeft hij familie hier of daar, waar we hem heen kunnen zenden? Of komt hij ook ten laste van de gemeente? De belastingen zijn hier zeker nog niet hoog genoeg, hè? Waarom haal je zulk volk in je huis?’

‘Dat zegt u thans voor de tweede maal, burgemeester, en daar moet ik me tegen verzetten. Moest ik dat arme mensch dan aan den weg laten sterven? Die arme zwervelingen zijn toch geen beesten? Trouwens, met een beest zelfs zou je zoo niet handelen. Wij, mijn vrouw en ik, althans niet, burgemeester. Wat u doet, moet u zelf maar voor je eigen geweten verantwoorden.’

‘Ja ja, mooie praatjes, maar ik zit met het

geval. Heeft die jongen hier of daar familie, vraag ik?'

''k Weet het niet. Hij spreekt een vreemde taal, die ik niet verstaan kan. En hij verstaat ons niet...'

'Fransch of Duitsch?' viel de burgemeester in.

''k Weet het niet. 'k Heb er geen verstand van, maar Duitsch is het zeker niet. 't Lijkt wel zoo'n beetje op Spaansch. Maar de moeder sprak Hollandsch in haar ijlen, dat weet ik zeker. Ze had het over haar vader en ze noemde ook meermalen den naam Alice, dat is alles, wat ik er van weet te zeggen.'

'Misschien is het zijn moeder niet eens. Enfin, ik zal den jongen hier laten halen door Klippers, en dan zullen we wel zien, wat er gedaan moet worden. Dan kan Klippers meteen bij den timmerman aanloopen om een kist voor die vrouw te bestellen. Een ongeschaafde kist is voor zulk bedelvolk wel voldoende. Hoe oud is die jongen?'

'Een jaar of negen, denk ik. Hij heeft een viool bij zich. Dat schijnt hun eenigste bezitting te zijn. Hij lijkt wel wat op een meisje, want hij heeft lange, blonde krullen, wel tot over zijn schouders...'

'Kermisvolk waarschijnlijk,' zei de burgemeester. 'Heb je het overlijden van die vrouw aangegeven bij den burgerlijken stand? 't Is lastig, dat wij haar naam niet weten.'

'Ja, dat heb ik gedaan.'

'Dus dat is in orde. Nu, zooals afgesproken is. Vanmiddag zal ik den jongen laten halen om het een en ander van hem te weten te komen.'

'Ik vrees er voor,' zei de boer. 'Hij verstaat geen Hollandsch. Enfin, u kan het probeeren. Goeden morgen, burgemeester.'

'Goeden morgen.'

's Middags kwam de veldwachter op de boerderij om Paolo mede te nemen naar het raadhuis. Hij had een timmerman bij zich, die de maat van het lijk moest nemen voor de kist.

Gewillig ging Paolo met Klippers mede, die hem naar de kamer van den burgemeester leidde.

‘Zoo, is hij daar? Wel jongen, hoe heet je?’

Maar Paolo verstond er niets van, wat hij vriendelijk te kennen gaf.

‘Hoe heet je, jongen?’ vroeg de burgemeester nog wat luider. ‘Je naam? En hij nam een stuk papier, om er aanteekening van te maken.

‘Hoe?’ vroeg hij nog eens.

Toen begreep Paolo, wat de man bedoelde.

‘Paolo di Verona,’ zeide hij.

‘Hè?’ vroeg de burgemeester, die het nog eens vroeg om zeker te zijn, dat hij zich niet vergiste.

‘Paolo di Verona,’ herhaalde hij.

Toen schreef de burgemeester op:

‘Pollo Difrona.’

‘Waar kom je vandaan?’

Paolo haalde de schouders op. Hij begreep de vraag niet.

‘Duitschland?’ vroeg de burgemeester, ‘of Frankrijk of Spanje?

De naam Duitschland had een bekende klank voor Paolo, waardoor hij begreep, wat de burgemeester bedoelde.

‘Italië, - Rome,’ was zijn antwoord.

‘Ha zoo, dat weten we althans.’

En hij richtte nog een tal van vragen tot hem, waarop Paolo echter het antwoord moest schuldig blijven, daar hij hem niet verstond. Het onderzoek maakte den burgemeester niet veel wijzer. En juist wilde hij hem weer door Klippers laten wegbrengen, toen hij iemand op den weg zag voorbijgaan, dien hij in deze zaak graag spreken wilde. Hij tikte met zijn harde knokkels op het raam, om hem binnen te roepen. 't Was Melchers, de voorzitter van de Armvoogdij, ook een boer. De heele gemeente bestond trouwens uit boeren, enkele personen, zooals de dokter, de geestelijken, en de onderwijzer uitgezonderd.

‘Hier heb ik wat voor je, Melchers,’ zei de burgemeester op Paolo wijzende. ‘Die jongen is voor enkele dagen met zijn moeder bij Klaring komen aanwaaien op een laten avond, en toen heeft Klaring hun in zijn schuur onderdak gegeven. Maar die vrouw is ziek geworden en gestorven, zoodat hij ons met zijn barmhartigheid een mooi koopje geleverd heeft. Die vrouw moet natuurlijk op kosten van de gemeente begraven worden, en wat ik met dien jongen moet beginnen, weet ik niet. We zitten er leelijk mêe opgescheept!’

‘'t Lijkt wel een meisje met die lange haren,’ zei Melchers.

‘Och, kermisvolk natuurlijk, of straatmuzikanten. De jongen schijnt een viool te hebben. Maar wat moeten we met hem beginnen?’

‘Heeft hij geen familie?’ vroeg Melchers.

‘Neen, of liever, 'k weet het niet. 't Schijnt een Italiaan te zijn. Hij heet...’

De burgemeester raadpleegde zijn papiertje, want hij was den naam al weer vergeten, en vervolgde:

‘Hij heet Pollo Difrona, zegt hij. Ik ben van plan een berichtje in de couranten te zetten om de familie op te roepen. Wellicht komt er iemand opdagen, die ons van hem verlost.’

‘Ja, dat zal het beste wel zijn. Dat kermisvolk hangt nogal aan elkaar, dus zou het best mogelijk kunnen zijn, dat deze of gene zich over hem erbarmde. Intusschen moet er hier of daar maar een gaatje voor hem gezocht worden, dat niet al te duur is. Wacht eens, ik denk dat Tichelman hem wel hebben wil. Die heeft toch al een gemeente-wees...’

‘Wien dan?’

‘Och, u weet wel, dat kind van die weduwe uit den Achterpolder, - och, hoe heet hij ook weer. Enfin, zijn naam zal me straks wel te binnen sch... wacht, daar heb ik hem. 't Is Gerrit Volder, u weet wel, dat kind van dien voddenkoopman.’

‘Ja, ja, ik herinner me. Dus zou Tichelman hem wel willen hebben, denk je?’

‘Ongetwijfeld. Voor Gerrit Volder krijgt hij een daalder in de week, misschien wil hij er voor nog een daalder dezen jongen wel bij nemen. 't Is in allen gevalle te probeeren. Als hij er twee heeft, is het voor hem ook meer de moeite waard, niet waar?’

‘Zeker,’ zei de burgemeester, ‘maar hij kon ze samen best voor een rijksdaalder nemen. Dat is meer dan genoeg.’

‘We zullen zien,’ zei Melchers ‘Maar een daalder zal het minste wel wezen, denk ik. En 't is trouwens niet te veel. Ik zal er vandaag nog werk van maken. Wanneer wordt die vrouw begraven?’

‘De kist is vandaag besteld, dus morgen klaar. De begrafenis zullen we dus maar op overmorgen bepalen. En ik zal intusschen een berichtje in de couranten plaatsen om te zien, of ik geen familie van dien jongen kan opsporen. Anders komt hij nog jarenlang voor onze rekening. Ik wou, dat die Klaring ons dit koopje maar niet geleverd had.’

Klippers werd opgedragen den jongen naar Klaring terug te brengen, en Melchers begaf zich zich naar Tichelman om te probeeren, Paolo daar voor zoo weinig mogelijk uit te besteden.

Tichelman zat op zijn driestal in zijne kleine werkplaats, die stellig niet veel grooter was dan acht à negen meter in omtrek. Hij was schoenmaker van beroep. De werktafel stond voor het raam en was als bezaaid met allerlei klein gereedschap, zooals hamertjes, elzen, nijptangetjes, spijkertjes, nageltjes, en allerlei ander goed. Er lagen eenige kapotte schoenen op, en op den grond stonden groote waterlaarzen, alles reparatiewerk. Een vieze lucht van leer, vermengd met den geur van pik en vuile schoenen, kwam Melchers, den armvoogd, tegemoet, toen hij de deur binnenstapte.

Tichelman was niet alleen. Op een ruw houten

bankje, dat alleen maar staan kon, als er iemand op zat, die het in evenwicht hield, zat een jongen van een jaar of twaalf. Met een paar loerende oogen keek deze den bezoeker aan. De jongen had geen gunstig uiterlijk, en zag er vies en goor uit. Hij zat schoenen te poetsen, die hersteld waren en met nog andere naar de verschillende eigenaars terug gebracht moesten worden. 't Was Gerrit Volder, de gemeentewees, waarover in de burgemeesterskamer gesproken was. Zoodra hij Melchers zag binnenkomen, dien hij kende als den man, wien hij gehoorzaamheid verschuldigd was, begon hij dadelijk ijverig te poetsen, veel ijveriger, dan hij den heelen dag nog gedaan had, want Gerrit Volder was een groote luilak, die liever niets deed dan iets. Hij voelde zich niet op zijn gemak, als Melchers in de buurt was.

En Tichelman was ook niet rustig bij dit onverwachte bezoek, en haastig wierp hij een groot stuk zoolleer over een kleine flesch en een glaasje zonder voet, welke voorwerpen hij aan het gezicht onttrekken wilde. Want Tichelman hield veel van een borrel en dronk er onder zijn werk meer, dan goed voor hem was. En dat wilde hij voor den armvoogd allerminst weten.

‘Goeden dag,’ zei Melchers.

‘Dag Melchers!’ zei Tichelman een beetje luidruchtig, want hij had wel een borreltje te veel gebruikt. Zijn fleschje was geheel leeg.

‘Kom je een paar nieuwe laarzen laten aanmeten? Ga van die bank af, jongen, en laat den baas zitten...’

Gerrit stond haastig op, met het gevolg, dat de wankele bank omviel.

‘Stommerd!’ schreeuwde Tichelman hem toe, ‘kun je dan nooit iets doen zonder den boel omver te gooien. Hier, neem die schoenen en breng ze naar den dokter, die naar Gerritsen, en die kleintjes bij Baars. En niet je tijd verslungelen onderweg, hoor. Ga zitten, Melchers. Allo

jongen, zet die bank overeind.'

'Die valt toch weer,' merkte Gerrit op.

Maar hij had beter gedaan met te zwijgen, want de schoenmaker gaf hem een klap op zijn wang, die klonk als een klok.

'Au!' schreeuwde Gerrit.

'Pak je voort!' schreeuwde Tichelman hem toe.

Gerrit liet het zich geen tweemaal zeggen. In minder dan geen tijd was hij de deur uit.

'Dat is me een lieve jongen!' schreeuwde Tichelman den armvoogd toe, die op zijn bankje zat te balanceeren en moeite had, om zich in evenwicht te houden. 'Je kunt hem van me cadeau krijgen. Hij is te lui om te geeuwen, als hij slaap heeft, en het beetje, dat hij op den heelen dag nog uitvoert, doet hij verkeerd.'

'Zoo?' zei Melchers. 'Ik dacht, dat je nog al tevreden over hem was.'

'Tevreden?' schreeuwde Tichelman, die sterk onder den invloed van den gebruikten drank verkeerde, 'tevreden? 't Mocht wat! Je kunt hem van me cadeau krijgen, zeg ik. Als ik hem niet hield om jou en de heeren van het bestuur een plezier te doen, had ik hem al lang de deur uitgeschopt. 't Is een luilak, een nietsdoener! En dat voor een daalder in de week! 't Is veel te weinig!'

'Zoo,' zei Melchers, 'dat spijt me. Hij was hier zoo goed geplaatst, ook omdat hij zoo mooi in de gelegenheid is, een vak te leeren, waar hij later in zijn leven wat aan kan hebben. Ik kwam juist hier om je een voorstel te doen, maar dat zal ik nu maar nalaten. Als één jongen je al te veel is, hoef ik er niet over te denken, hier nog een tweeden te plaatsen.'

'Hoe dat?' vroeg Tichelman, die den daalder van Gerrit Volder niet graag missen wilde, want hij kon hem in zijn groote huishouden best gebruiken, temeer, daar hij den jongen liet werken van den vroegen morgen tot den laten avond.

‘Een tweeden, zeg je? Is er weer een gemeentewees?’

‘Ja, en de burgemeester en ik hadden gedacht, hem ook bij jou in den kost te doen. Maar als je er geen zin in hebt...’

‘Dat is te zeggen: geen zin, geen zin; zoo bedoel ik het niet. Wie is het? Ik heb van geen sterfgeval gehoord.’

‘'t Is ook een vreemde, een landlooper. 't Is een jongen van een jaar of negen, tien misschien. Zijn moeder is vannacht gestorven bij Klaring, die haar in huis genomen had.’

‘Zoo, zoo,’ zei de schoenmaker. ‘Dus voor dien jongen zoek je een huis? En hoeveel geeft het?’

‘Een rijksdaalder voor de twee,’ zei Melchers. ‘De burgemeester wil er geen cent meer voor betalen. 't Is al erg genoeg, dat we voor onze eigen weezen moeten zorgen, laat staan dan voor zoo'n Italiaansch kind.’

‘Italiaansch?’ vroeg de schoenmaker. ‘Maar dat komt er niet op aan. Weet je wat, Melchers, laat den burgemeester dan dien jongen zelf maar in huis nemen voor dien nakenden gulden. Maar hier komt hij niet. Ik meende juist al een verzoek te doen om opslag voor Gerrit Volder. Voor een daalder kan ik zoo'n jongen niet te eten geven.’

‘Alsof hij je geen knecht uitspaart,’ zei Melchers met een knipoogje. ‘Neen man, je kunt me geen knollen voor citroenen verkoopen. En je kunt voor een gulden in de week best dien anderen jongen er bij nemen. In je groote gezin merk je het niet eens, of er een meer of minder uit den pot eet. Dus is de zaak beklonken?’

‘Neem hem zelf!’ zei de schoenmaker. ‘Een gulden in de week is geen kleinigheid, ha ha ha! Neem hem zelf, Melchers.’

‘Ik dank je!’ zei de armvoogd. ‘Nu, weet je wat, ik zal het goed met je maken. Je neemt ze alle twee voor twee gulden vijf en zeventig, en dan zal ik zien, dat ik er den burgemeester

toe overhaal. Je weet, hij is niet erg scheutig.'

'Maar jij ook niet, baas. Enfin, ik zeg top. Wanneer komt hij?'

'Overmorgen, na de begrafenis,' zei Melchers, die opstond en dientengevolge het wankele bankje tegen zijn achterbeenen kreeg, wat hem nog al pijn deed. En hij verliet de schoenmakerswerkplaats met de groote voldoening, dat het hem gelukt was op de verzorging van de twee gemeenteweezen een kwartje per week af te dingen.

De boerin sprak er schande van, toen de ruwhouten kist kwam, en ergerde zich niet weinig over de schrielheid van den burgemeester, die de zes planken zelfs niet eens had laten schaven.

Maar de kleine Paolo had er geen erg in. Hij had alleen maar oog voor zijn lieve moeder, die hij zoo innig had liefgehad.

Op den bestemden tijd werd de kist op een bakwagen geplaatst, waar zij met een zwart kleed bedekt werd. Boer Klaring volgde met Paolo in een rijtuig de kist naar het kerkhof. Het arme kind kon toch niet alleen dien droeven gang maken?

Op het kerkhof stonden vier mannen te wachten, om de kist naar het graf te dragen, heel achter op het kerkhof, in den versten hoek. Met het lijk van een landloopster werd niet veel omslag gemaakt. Klaring nam Paolo bij de hand en geleidde hem naar de groeve. In een paar minuten was alles afgeloopen, en diep bedroefd keerde het kind terug naar het rijtuig, dat hen weer naar de boerderij voerde. Ach, hij had geen enkel bloempje gehad, om op haar graf achter te laten.

Enkele uren later kwam Melchers het kind halen, maar de boerin ontving hem lang niet vriendelijk.

'Zoo,' zei ze, 'moet dat arme schaap mede naar Tichelman, den dronken schoenmaker? 't Is een verregaande schande, zooals er hier voor onze arme weezen gezorgd werdt. En jij moest je zeker schamen, Melchers...'

'Wat kan ik er aan doen?' viel Melchers in.

‘De burgemeester wil het immers zoo. En bovendien, dit kind hoort hier niet eens thuis. Hij is hier maar toevallig komen aanwaaien.’

‘Toch is het een schande!’ hield de boerin vol. ‘Zie het arme schaap aan. Is dat nu een kind, om bij dien dronken Tichelman in huis te brengen? 't Is te hopen, man, dat het met jouw kinderen nooit zoo ver komt. Ik zou ze diep beklagen.’

‘Ja maar, vrouw Klaring, de burgemeester...’

‘Och wat, de burgemeester! Ja, gierig is hij, dat weet de heele gemeente, maar als jij anders tegen hem optradt, zou het zoover met de arme weezen niet komen. Neen man, je moest je schamen. Jij bent geen haar beter dan hij, geloof dat maar niet. Ik heb gehoord, dat je zelfs nog een kwartje op het beetje kostgeld hebt afgepingeld, dat er voor dien stumperd betaald wordt. 't Is haast niet te gelooven!’

‘Nu,’ zei Melchers, wiens hoofd rood zag van woede bij deze welverdiende verwijten, ‘numensch, ik heb geen tijd, om langer naar je praatjes te luisteren. Laat Klaring dan armvoogd worden, als hij het zooveel beter kan. Kom jongen, we gaan.’

Hij wenkte Paolo, die hem niet verstond, om mede te gaan.

‘Arm schaap!’ zei de vrouw, terwijl zij het kind omhelsde. ‘Dag lief kind! O, je bent een schat van een jongen.’

Ze kuste hem herhaaldelijk, en ze liep naar den stal, om Klaring te roepen, die daar aan het werk was. Deze drukte Paolo hartelijk de hand, en Paolo, die wel begreep, dat hij vertrekken ging, sprak met tranen in de oogen woorden van dank voor de goede zorgen, die zij voor zijn lieve Mama hadden gehad, en voor hun goedheid. De menschen verstonden hem wel niet, maar zij begrepen, wat hij zeide.

Toen nam hij zijn viool in de hand en volgde den vreemden man, die hem zou wegbrengen

naar een hem onbekende plaats. Herhaaldelijk keek hij om en wuifde tegen de menschen, die hem aan het hek stonden na te kijken.

't Was al haast donker, toen hij bij Tichelman in huis kwam. Hij werd opgewacht in den familiekring, waar iedereen even nieuwsgierig was om den Italiaanschen jongen te zien, die voortaan hun huisgenoot zou wezen.

'Hier heb ik hem,' zei Melchers. 'Hij verstaat geen Hollandsch, maar dat zal wel leeren. De kleeren, die hij aanheeft, en die viool zijn alles, wat hij bezit. Die zijn en blijven zijn eigendom, hoor, denk daarom. Wij willen in geen enkel opzicht in moeilijkheden komen, zorg dus, dat hij houdt, wat hij heeft. Je kunt nooit weten, wie er nog navraag naar hem komt doen. Er wordt een oproeping in de couranten geplaatst, dus voorzichtigheid is aanbevolen. En nou zie je maar, hoe je het met hem maakt. Goeden avond.'

'Ook gêdag,' zeiden de schoenmaker en zijn vrouw, die den vreemden jongen met open mond stonden aan te gapen.

Paolo keek angstig rond. Waar was hij terecht gekomen? Hij voelde zich in zijn nieuwe omgeving al dadelijk niet op zijn gemak. 't Was niet alleen een armoedige kamer, maar zoowel de man en de vrouw als de vier kleine kinderen zagen er allen even vies uit, en hij begreep als bij instinct, dat het ruwe, onbehouwen menschen waren, van wie hij ongetwijfeld al bitter weinig liefde te wachten had.

'Zoo zoo, ben jij daar?' zei Tichelman. 'En zeg me nu eens, hoe je heet. Dat hadden we eigenlijk aan Melchers moeten vragen. Maar jij denkt ook nergens om, vrouw.'

'Jij wel, hè? Natuurlijk, ik heb het weer gedaan, zooals altijd. Zeg eens, jongen, hoe heet jij?'

Paolo begreep, wat zij met haar schreeuwerige vraag bedoelde.

'Paolo di Virona,' zei hij zacht.

‘Paul Divora?’ zei Tichelman. ‘Goed hoor, zet je viool daar maar neer en ga zitten.’

Vriendelijker dan hij er uitzag, schoof hij een stoel bij, en de vrouw, die bezig was brood te snijden, wierp ook voor hem een snede op de tamelijk smerige tafel.

‘'t Lijkt wel een meid,’ drijnde het oudste kind, een jongen van een jaar of zeven, op lijmerigen toon, terwijl hij in zijn brood hapte en met zijn vingers het te groote stuk in zijn mond duwde.

De moeder vond de opmerking geestig en lachte er schreeuwerig om. En Gerrit Volder, die ook zijn boterham naar binnen zat te werken, lachte luidkeels mede. Met zijn gluiperige oogen keek hij zijn baas aan, en vroeg:

‘Moet die ook schoenmaker worden?’

‘Houd jij je er buiten,’ zei Tichelman. ‘Laat dat maar aan mij over. Waarom jij wel, en hij niet?’

‘Maar hij moet toch naar school?’ vroeg Gerrit.

‘Dat heeft den tijd nog,’ meende de baas. ‘Eerst zal de burgemeester probeeren, of hij zijn familie kan opsporen, - kom Paul, eet wat, dat is goed voor je.’

En hij schoof het brood wat naar Paolo toe.

Maar deze kon niet eten. Hij voelde zich in deze omgeving diep ongelukkig, en barstte plotseling in tranen uit.

Toen kreeg de vrouw eenig medelijden met hem.

‘Och ja, alles is ook nog zoo vreemd voor hem, hier,’ zei ze. En ze ging naar hem toe, om hem te liefkoozen. ‘En hij heeft pas zijn moeder begraven.’

Maar Paolo huiverde, toen het vieze mensch hem aanraakte, en weerde haar af. Hij voelde voor haar niets dan afkeer.

‘Weet je wat, man, hij moet maar naar bed gaan. Ik heb geen zin, om den heelen avond dat geschreeuw aan te zien, en 't is voor hem beter ook. Breng jij hem even naar den zolder?’

‘Ja, - kom Paul, - kom mee, dan zal ik je je bed wijzen.’

Hij wenkte hem toe, en Paul volgde hem een vervallen, smalle trap op. In den versten hoek op den zolder stond een houten verhooging, waarop iets lag, dat een bed moest verbeelden. Met een paar dunne dekens, waarin tamelijk groote gaten, kon hij zich toedekken.

Toch was Paolo dankbaar, toen hij te bed lag. Hier was hij tenminste alleen, en kon hij ongestoord denken aan zijn lieve moedertje, dat thans rustte op het kerkhof. O, beneden, in de kamer, bij die ruwe vieze menschen, kon hij het niet uithouden.

Hij schreide, tot hij in slaap viel. En toen droomde hij, dat zijn mama nog leefde, en dat zij samen op een mooien, zonnigen dag langs de bergen dwaalden en gelukkig waren.

Maar heel lang had hij nog niet geslapen, toen hij met een stomp werd wakker gemaakt, en hij voelde, dat iemand trachtte hem wat op zijde te dringen.

‘Vooruit, zeg, schiet wat op. Ik moet er ook bij!’ riep Gerrit Volder hem toe. Maar hij wist niet, wat hij bedoelde.

Met een nieuwen stomp trachtte Gerrit het hem duidelijk te maken. O, nu begreep hij het. Hij moest zijn bed deelen met dien anderen jongen, die ook aan tafel zat en hem spottend aankeek en uitlachte.

Met afkeer maakte hij ruimte voor hem, en hij huiverde bij de gedachte, dat die jongen de plaats van zijn mama ingenomen had. Hij schoof zich zoo ver mogelijk van hem af, om hem toch maar niet aan te raken, waarvan Gerrit Volder gebruik maakte, om de grootste plaats in te nemen en het meeste dek naar zich toe te trekken, want het was erg koud.

‘'t Is mijn bed, zeg, en 't zijn mijn dekens!’ zei hij grinnikend. ‘Toe, schik nog wat om.’ Aan dit laatste verzoek zette hij door een nieuwen stomp wat duidelijkheid bij, want Paolo verstond

hem niet. ‘Nog wat verder, want je lange haren kriebelen me in mijn gezicht.’

Gerrit Volder lag om zijn eigen aardigheid te lachen. Maar even later kneep hij zijn oogen dicht en sliep in. Toen duurde het niet lang, of ook over den armen Paolo ontfermde de slaap zich, die hem vergetelheid bracht van het verdriet, dat zijn hart dreigde te doen barsten.

Den volgenden morgen kwam hij bij Tichelman in de schoenmakerij, om het werk van Gerrit Volder over te nemen, hetwelk bestond in schoenpoetsen, pikdraad maken en dergelijke gemakkelijke karweitjes meer. Gerrit werd aan het lappen gezet.

Stil en gedwee deed hij, wat hem opgedragen werd, en even gedwee verdroeg hij de ruwe behandeling van den dronken schoenmaker, en de venijnige plagerijen van Gerrit, die zijn boozen aard op het veel jongere kind botvierde.

De oproeping van den burgemeester in de verschillende dagbladen had niet het gewenschte gevolg. Niemand meldde zich aan, om zich over het verlaten kind, dat onder den naam Pollo Difrona werd aangeduid, te ontfermen. Geen wonder waarlijk. Wie kon ook daaruit opmaken, dat het gevonden kind Paolo di Verona heette?

Niemand immers?

Zesde hoofdstuk.
Kunstrijdsters en nieuwe kennissen.

Henk, de chauffeur van ‘Alhetlo’, die vroeger koetsier geweest was en veel met paarden had omgegaan, had alle eer van zijn onderwijs in de edele rijkunst, want Hetty en Loes werden op hun ezels amazones van den eersten rang. Hij leerde haar, hoe ze de dieren moesten optuigen en op welke wijze ze de leidsels moesten vasthouden, en weldra hadden ze geen les meer noodig. Toen draafden zij door de lanen van de groote buitenplaats en reden dikwijls om het hardst.

Hans en Bob waren een paar gezellige dieren, gezellig vooral, omdat zij zoo goed naar het stuur luisterden en hard konden loopen.

Soms spanden de meisjes hen voor het wagentje en maakten dan toertjes in den omtrek. En dan stuurden zij om de beurt. Dan gebeurde het maar zelden, dat zij geen visite bij Klaartje gingen maken, die ze met haar grappen niet weinig opvroolijkten. En als ze dan weggingen, zeiden ze dikwijls:

‘Gauw beter worden, Klaartje; zoodra je naar buiten mag in het lekkere zonnetje, mag je met ons meêrijden. En dan mag je sturen ook.’

Dat vond Klaartje een heerlijk vooruitzicht, en dan at ze soms een extra eitje, om dat blijde tijdstip toch maar zooveel mogelijk te verhaasten.

Maar meestal zaten de meisjes op de ezels, wat ze prettiger vonden, dan met het wagentje

uit te gaan. En dan haalden ze op haar tochten allerlei kunsten uit.

Eerst leerde Hetty, staande op den ezel te rijden. Dat was een vrij moeilijke kunst, die zij niet gauw machtig was. Gelukkig was Hans nog al geduldig en gaf hij over maar weinig dingen zijn verbazing of ontevredenheid te kennen. Toen Hetty voor den eersten keer op het zadel ging staan, keek hij even om, of hij zeggen wilde:

'Hoe heb ik het nu met je, Hetty? Moet jij een kunstenmaakster worden, of wil je misschien je hals breken?'

Maar hij ging toch rustig verder, toen Hetty hem toeriep:

'Vooruit, Hans, - kalm, hoor, - anders val ik! Kijk eens, Loes, kijk eens, ik sta er bovenop!'

'Hè ja, dat ga ik ook doen,' riep Loes lachend, en op 't volgende oogenblik stond ze op Bob. Naast elkander reden de meisjes verder.

'Durf jij op een draf, Hetty?' vroeg Loes, die nog moeite had om haar evenwicht te bewaren.

'Waarom niet?' zei Hetty. 'Je krijgt dadelijk geen ongeluk, al val je er af. Huup Hans! Huup!'

Maar Hans bleef kalm stappen. Moest Hetty dan armen of beenen breken? Hij was wel wijzer!

'Huup Hans! Allo, vooruit! Huup Hans!'

Zij gaf een paar rukjes aan de leidsels, en daar had Hans een ergen hekel aan, want het deed hem pijn aan zijn kiezen.

'Nu, als je dan met alle geweld wilt, vooruit dan maar. Ik laat me mijn kiezen niet uit mijn mond rukken. Wat denk je wel!'

Hans was een beetje boos. Hij stak zijn staart in de hoogte en begon te draven.

O jé, wat kreeg Hetty het kwaad te verantwoorden.

'Hola! Hola!' riep ze.

'Dank je!' dacht Hans. 'Eerst mag ik niet draven en moet ik stappen, en dan weer moet ik stappen en mag niet draven. Met al die grillen kan ik mij niet ophouden.'

En hij draafde lustig verder, met het gevolg dat Hetty de leidsels losliet en met haar armen moest gaan balanceeren, om haar evenwicht niet te verliezen.

Loes viel van 't lachen van Bob af, en op 't volgende oogenblik lag Hetty op den grond. Ze had zich niet langer staande kunnen houden.

Haastig sprongen zij overeind en holden de ezels na, die het een mooie gelegenheid vonden om hun stal op te zoeken. Zij hadden nu al lang genoeg geloopen, meenden ze. Doch de meisjes dachten er anders over. Zij haalden de ezels in en zaten weldra weer in den zadel. En toen ze een poosje zittende gereden hadden, zei Hetty:

‘Toch wil ik leeren om staande te rijden.’

En zij klom er weer bovenop.

‘Nu kalm, hoor Hans, op een klein drafje.’

Loes volgde het voorbeeld van Hetty, en staande reden ze weer naast elkander voort. De boosheid van Hans was over, en hij liep nu op een klein drafje.

Met groote moeite hield Hetty zich staande.

‘O wat leuk! O, wat gaat dat leuk!’ riep zij Loes toe.

Natuurlijk moest Loes het toen ook probeeren.

‘Niet hard, hoor Bob, pas op, als je er mij afgooit!’

Daar ging Bob.

‘O, wat mal! 't Lijkt wel, of ik dans!’ riep Loes haar zuster toe.

‘Heerlijk gaat het!’ riep Hetty, die zich al vrij goed staande wist te houden. ‘'t Gaat veel lekkerder, dan zittende!’

Loes begon het ook al te leeren, en weldra konden zij 't zoo goed als kunstrijdsters uit een paardenspel.

Af en toe gaven zij de dieren een poosje rust. Dan lieten zij hen grazen op een open veld en gingen zelf achterover in het gras liggen in de

gloeiende zon, want ze wilden 't liefst zoo bruin worden als torren. Hetty had toch al een donkere tint, die heel goed stond bij haar zwarte haar, maar op ‘Alhetlo’ werd zij bij den dag bruiner. Zij leek na eenige dagen wel een Moorsche jongejuffrouw, en daar was ze wàt trotsch op. Loes werd lang zoo bruin niet. De zon scheen geen vat op haar te hebben.

Hans en Bob raakten aan de grappenmakerijen van de meisjes al spoedig gewend en verbaasden zich eindelijk nergens meer over. Zelfs niet, toen dezen achsterste-voor op hen gingen zitten en hun staart als leidsel gebruikten. Eerst meende Hans weer boos te moeten worden en hij schudde zijn ooren vrij nijdig heen en weer, waar Hetty echter niets van zag, omdat zij er met haar rug naar toe zat. Maar al gauw bedaarde Hans.

‘Jij moet het weten, als je maar niet hard aan mijn staart trekt,’ dacht hij bij zichzelven. En hij liep eerst kalm verder. Maar toen hij er later den draf inzette, kreeg Hetty het kwaad te verantwoorden en kostte het haar niet weinig moeite, om niet te vallen.

En Loes deed het haar natuurlijk weer na. Zij hadden samen uitbundige pret. Toen zij langs het huis reden, om het Mama te laten zien, moest deze er ook smakelijk om lachen.

‘We kunnen er ook op staan, Mama!’ riep Loes haar toe. ‘Wil u het eens zien?’

‘Neen, neen, - val maar niet!’ riep Mama angstig.

Maar de meisjes stonden in minder dan geen tijd op de zadels en reden zoo hard mogelijk om het huis heen. 't Ging Hans en Bob eigenlijk veel te hard. Hans schudde zijn kop, of hij zeggen wou:

‘Is het nu haast uit? Ik krijg er genoeg van.’

Ja, ja, de beesten hadden het druk in dien tijd, maar Papa zei, dat zij sterk waren en veel uithoudingsvermogen hadden. Zij konden er best

tegen. En bovendien was het zijn meening, dat zij het tijdens de vacantie wel een beetje druk mochten hebben, want als die tijd voorbij was, hadden zij verder het heele jaar weinig of niets meer te doen.

Het duurde niet lang, of de meisjes hadden aan de buitenplaats niet meer genoeg voor hun ritjes, en met verlof van Mama reden ze het hek uit, den Haagweg op.

‘Willen we deze laan oprijden,’ zei Loes. ‘Dan komen we, geloof ik, aan den geheimzinnigen koepel.’

‘Ja, ja, laten we dat doen!’ zei Hetty.

't Vermoeden van Loes bleek juist te zijn. Eerst liep de laan in een rechte lijn, en zagen zij van den koepel geen spoor, maar opeens maakte zij een scherpen hoek, en toen lag de heuvel met het zonderlinge gebouw voor haar.

‘Zie je wel, daar is hij!’ riep Loes.

‘Ja, vooruit, Hans, op een draf tegen den heuvel op, hoor! Huupla!’

Hans zette het op een loopen en Bob holde naast hem voort. 't Was zwaar werk voor de beesten, en zij waren blij, toen zij voor de deur van den koepel stonden, waar de meisjes afstegen om de ezels even te laten uitblazen.

‘Wie zou hier toch wonen,’ vroeg Hetty, die haar oog opnieuw langs den koepel liet dwalen van den voet tot den kap. ‘Er schuilt bepaald een of ander geheim achter.’

‘En vrouw van Vliet zei immers, dat er niemand in woont? De eigenaar is vertrokken zonder een spoor achter te laten.’

‘Goed, maar hij bestaat toch nog, want elk jaar zendt hij haar nog haar loon toe. Hij kan dus nog niet dood zijn.’

‘'t Is al een oude heer, met grijze haren,’ zei Loes. ‘Zeg, weet je, wat we doen moesten? Laten we op onze ezels van dezen hoogen heuvel afrijden. Dat zal grappig wezen.’

‘Goed,’ zei Hetty.

Zij bestegen de zadels weer, en riepen:

‘Huupla! Op een drafje naar beneden!’

Hans gehoorzaamde onmiddellijk, en Hetty had moeite om zich op haar zitplaats te handhaven. Toen zij langs de helling naar beneden keek, vond zij het een schril gezicht en maakte zij zich bezorgd, dat het wel eens niet goed kon afloopen. Maar gelukkig, Hans bracht haar met zijn aangeboren schranderheid over alle moeilijkheden heen en voerde haar op zijn rug veilig naar beneden, tot aan den voet van den heuvel. Daar bleef hij kalm staan, en Hetty stapte af.

‘O, wat ging dat leuk!’ riep ze naar boven. Maar tot haar verwondering zag ze Loes nog aan den top op Bob zitten, terwijl ze ijverige pogingen aanwendde, om hem tot loopen aan te zetten.

Haar moeite was echter vergeefsch.

Bob verkoos geen poot te verzetten en hij schudde nadrukkelijk van neen met zijn kop.

‘Huup Bob! Huup Bob!’ riep Loes.

‘Neen!’ schudde Bob weer. Hij bedankte er hartelijk voor. De helling was hem te steil.

‘Toe Bob, domme Bob!’ riep Loes, terwijl ze aan de leidsels rukte en hem met haar vlakke hand op zijn nek sloeg. ‘Toe eigenwijze Bob! Zie je niet, dat Hans al lang beneden is? Vooruit, Bob!’

‘Neen!’ beweerde Bob.

Hij durfde niet. Wat had hij er aan om te vallen en misschien wel zijn pooten te breken? Loes mocht zoo boos worden, als zij zelf maar verkoos, maar hij bedankte er voor. En liet zich niet dwingen. Om die klappen met haar kleine hand op zijn nek gaf hij geen zier. Die deden hem toch geen pijn.

Toen sloeg Loes hem met de einden van de leidsels, maar 't hielp al evenmin. Bob zette zijn vier pooten zoo ver mogelijk van elkander en bleef stokstijf staan.

En onophoudelijk beweerde hij met zijn kop, dat hij er geen zin in had.

Hetty stond beneden te lachen, dat het schaterde.

‘Toch moet je, Bob!’ riep Loes. ‘Wie van ons tweeën zal de baas zijn, jij of ik?’

Zij stapte van Bob af en raapte een tak van den grond op.

‘Als je niet hooren wilt, moet je maar voelen!’ zei ze. ‘Stoute Bob, wat denk je wel? Wou je kuren gaan beginnen?’

Zij beklom den zadel weer en nam de leidsels in haar rechter hand. Toen hief ze met de linker den stok op, en riep:

‘Voor 't laatst, Bob, - huup! Wil je, of wil je niet?’

‘Neen!’ schudde Bob.

Toen kwam de stok vrij gevoelig tegen zijn achterpoot terecht.

Dat was voor het eerst, zoo lang Loes zijn meesteres was. 't Deed hem vrij veel pijn, hoewel Loes niet hard geslagen had.

Bob sprong op zijn achterpooten omhoog van schrik. Graag had hij het bevel opgevolgd, maar hij durfde niet. Die helling was zoo steil.

Toen trok Loes de leidsels aan en riep:

‘Toe Bob, vooruit Bob, dan zal ik den stok weggooien. Maar gehoorzamen mòèt je! Vooruit! Huup, Bob!’

Bob stond angstig te trippelen, zonder den moed te kunnen vinden om de gevaarlijke reis te ondernemen.

En Hetty kon beneden niet tot bedaren komen van 't lachen. Maar dat zou nog erger worden. Zij zag, dat Loes ten tweeden male den stok ophief, en toen ging Bob in zijn angst plotseling net als een hond op zijn achterpooten zitten, en zich met zijn voorpooten vooruittrekkende, gleed hij den heuvel af.

En Loes gleed hem onmiddellijk van zijn rug, 't Was alles te zamen een zoo bespottelijk gezicht.

dat Hetty het uitgierde van de pret, tot zij er tranen van in de oogen kreeg en een stekende pijn in haar zij.

Ze kòn niet tot bedaren komen.

Bob zette zijn glijtocht voort, tot hij bij Hans aangeland was, en ging toen weer op zijn vier pooten staan.

En hij keek naar boven om te zien, waar Loes gebleven was.

Zij zat nog op den top, aan den voet van den koepel, en lachte en lachte!

Eindelijk kwam zij tot bedaren. Zij liep naar beneden, en zei:

'Dat doen we nog eens, Hetty! Heb je ooit zoo iets mals gezien?'

De meisjes bestegen de ezels en galoppeerden weer tegen den heuvel op. Daar wendden zij den teugel, en riepen:

'Vooruit, Hans!'

'Huup, Bob!'

En daar ging het weer.

Hans draafde lustig met Hetty op zijn rug naar beneden, maar Bob ging, zonder zich een oogenblik te bedenken, op zijn achterpooten zitten en gleed met een eigenwijs gezicht Hans achterna.

't Was meer dan koddig!

Loes was nu op deze manoeuvre verdacht geweest en zorgde wel, dat zij niet van zijn rug gleed, zooals den vorigen keer. Zij hield zich terdege vast en kwam gillende van het lachen beneden.

Dat spelletje werd nog eenige malen herhaald, en toen verlieten zij den heuvel, om een verkenningstocht in den omtrek te maken. Zij keerden door de laan terug naar den Haagweg, en sloegen de richting in van de residentie. Zij reden stapvoets, zoodat het om zoo te zeggen een plezierritje was voor Hans en Bob. Loes had haar stok al lang weggegooid, want zij sloeg Bob anders nooit. Bob had trouwens geen klappen noodig,

want hij was een lief, gehoorzaam dier. Alleen vond hij het maar griezelig, om dien steden heuvel af te gaan. Hij wist zeker, dat hij het nooit zou durven.

De meisjes kwamen aan een dwarslaan, en besloten die in te rijden. 't Was een prachtige weg, met zware boomen aan weerskanten. De takken raakten elkander hoog in de lucht over den weg heen, zoodat de meisjes in den waren zin van het woord onder een dak van bladeren reden.

‘Wat is het hier overal mooi,’ zei Hetty. ‘En kijk eens, wat een mooie villa!’

‘Prachtig,’ zei Loes. ‘Wie zou hier wonen? Kijk, ginds loopen twee jongens in de plaats, - en zeg, ze hebben ezels ook. Zie je ze staan, daar onder dien boom?’

‘Ja, ja,’ zei Hetty verrast. ‘Ik maak een praatje met hen.’

Hetty was niet verlegen en had eigenlijk in haar manieren meer van een jongen, dan van een meisje. In Rotterdam hielden de jongens van de school dan ook allen bijzonder veel van haar, omdat ze zich nooit nuffig toonde en wars was van alle aanstellerij.

De jongens hadden hen ook opgemerkt en kwamen meer naar den weg, om de twee jonge amazones eens van nabij te zien. Ze waren ongeveer van hun leeftijd.

Toen Hetty hen genaderd was en er alleen nog maar een ijzeren hek met prikkeldraad tusschen hen was, zwaaide zij familiaar met haar hand en riep hun toe:

‘Hallo!’

‘Hallo!’ echode Loes.

‘Hallo!’ riepen de jongens lachend. ‘Dat zijn een paar mooie ezels!’ liet de oudste jongen er op volgen.

‘Ho Hans!’ riep Hetty. ‘Ja hè? Of bedoel je ons misschien?’

‘Ho Bob!’ zei Loes lachend.

‘'t Zijn Spaansche!’ vervolgde Hetty de kennismaking.

‘Neen, jullie bedoel ik niet,’ zei de jongen lachend. ‘De onzen zijn ook Spaansche. Ginds staan ze.’

‘Ja, we hebben ze al gezien,’ zei Loes.

‘Wonen jullie hier?’ vroeg de jongen, die nog steeds lachte om de opmerking van Hetty.

‘Ja, op “Alhetlo.” Ik heet Hetty Burling, en zij Loes. En jullie?’

‘Freddy Salm,’ zei de oudste. En de jongste zei:

‘En ik Do.’

‘Zoo!’ zei Loes. ‘Dat rijmt, hè? Hoe heet jullie villa?’

De jongens lachten thans om Loes.

‘Kraaienstein,’ zei Do, ‘omdat er zooveel kraaiennesten op de plaats zijn. 't Krioelt hier van de kraaien.’

‘Waar gaan jullie naar toe?’ vroeg Freddy.

‘O, we gaan den omtrek een beetje verkennen. We wonen hier pas.’

‘Dan gaan we meê!’ riep Fred.

Zij maakten hun ezels los en voegden zich bij de meisjes. Freddy en Hetty reden voorop, Loes en Do volgden vlak achter hen.

‘Hoe heet je ezel?’ vroeg Hetty.

‘Bok,’ zei Fred. ‘Hij stoot je altijd, als je voor zijn kop komt, daarom noemen we hem Bok, zie je.’

‘De mijne heet Tom,’ zei Do.

En toen vertelden de meisjes, hoe hun ezels heetten, en hoe ze om Bob hadden moeten lachen, toen deze zich zittend van den heuvel had laten glijden, omdat hij anders niet durfde.

‘En wij hebben den geheimzinnigen koepel gezien,’ vertelde Hetty.

‘Van binnen toch niet?’ zei Fred.

‘Ja, van binnen ook.’

‘Dat kan niet, want niemand dan de eigenaar weet de trap te vinden, die naar boven leidt,’ beweerde Fred.

‘O, maar boven zijn wij ook niet geweest, alleen beneden maar in de keuken en in de kamer. Vrouw van Vliet heeft ons alles laten zien. Geen mensch schijnt te weten, waar de eigenaar zich bevindt, hè?’

‘Neen, die is hier al in geen jaren geweest,’ zei Fred.

‘Weet jij, wie het is?’

‘Ik niet, - geen mensch weet het, geloof ik. Maar Mama heeft hem wel een paar maal gezien. Hij zat aan het strand te teekenen of te schilderen, zoo precies weet ik het niet.’

‘'t Is al een oude heer met grijze haren,’ zei Loes.

‘Ja, dat is zoo. Misschien is het wel een schilder.’

‘Net als Grootpapa,’ zei Hetty. ‘Grootpapa is een beroemd schilder. Heeft je Mama hem aan het strand gezien? Is hier dan een strand?’

‘Wel ja, weet je dat niet? Ze noemen het daar het Wassenaarsche Slag.’

‘Nooit van gehoord,’ zei Hetty. ‘Willen we dan naar het strand rijden? Hoe ver is het hier vandaan?’

‘Goed!’ riepen de anderen. ‘Een twintig minuten rijden, verder niet. Dan moet je de Klip over.’

‘De Klip, wat is dat nu weer?’

‘Een hooge duin,’ zei Freddy, ‘waar de weg overheen leidt. 't Is een prachtige weg, en 's zomers is het er verbazend druk van de wandelaars en fietsers, die naar zee gaan.’

‘Overal rijd je tusschen begroeide duinen door,’ zei Do. ‘Of eigenlijk gaat de weg er overheen, hoog en laag.’

‘En waar brengt deze weg ons?’ vroeg Loes.

‘Op den Achterweg, die van Wassenaar naar den Haag gaat. 't Is ook een prachtige weg door het bosch, maar hij is toch niet zoo mooi als de groote Haagweg, waaraan jullie wonen.’

‘Die is ook buitengewoon mooi,’ zei Hetty.

Het viertal reed in een kalmen draf naar den Achterweg en bereikte het dorp, dat bijna uitsluitend bewoond wordt door neringdoenden en arbeiders.

De dorpsbewoners keken het viertal lachend na. 't Was inderdaad ook een leuk gezicht, want ze reden volgens Engelsche methode, en richtten zich om den anderen stap van hun rijdier een weinigje in den zadel op.

De jongelui schenen elkander best te bevallen. Pratend en lachend bereikten zij den vermaarden weg, die het Wassenaarsche Slag wordt genoemd en naar zee leidt.

't Was inderdaad een prachtige weg. Eerst reden zij door een mooie laan, tot zij aan hun rechterkant den weg naar Katwijk passeerden en de Klip genaderd waren. Stapvoets reden zij die op. Aan weerskanten verhieven zich hooge duinen, die dicht met kreupelhout, waartusschen hoog opgaand geboomte, begroeid waren.

Van de hoogte af kwam hun een club fietsrijders tegemoet, die met snelle vaart langs de helling naar beneden freewielden. 't Leek wel een wervelwind, zoo snorden zij ons viertal voorbij, en toen dezen hen nakeken, zagen zij, dat zij door hun snellen gang nog tot op verren afstand niet behoefden te trappen.

‘Dat ging fijn!’ riep Hetty uit.

‘Ja, maar menigeen komt hier leelijk te pas,’ zei Freddy. ‘'t Is hier vrij gevaarlijk. Kijk maar eens naar dat mulle zand aan de kanten van den weg. Wie zijn stuur niet goed in zijn macht heeft, komt daarin terecht en maakt dan een buiteling, die wel eens ernstige gevolgen heeft. Er zijn hier al heel wat ongelukken gebeurd.’

‘Ik zou best durven,’ zei Hetty.

‘O hé, ik ook wel,’ zei Loes.

Stapvoets reden zij nu tegen de hooge Klip op, en kregen, toen zij den top hadden bereikt, een

prachtig uitzicht over de duinen, die zich uitstrekten zoo ver zij konden zien. En heel ver vooruit konden zij met hun blik den weg volgen, die er zich door- en overheen kronkelde.

Hetty en Loes vonden het er schitterend mooi, al was het dan ook een heel ander mooi, dan wat de Haagweg te bewonderen gaf. Hoe meer zij de zee naderden, des te kaler werden de duinen.

Vele ervan waren dan ook met helm beplant, om het verstuiven te voorkomen.

Eindelijk reden zij den laatsten duintop over, en toen hadden zij de zee bereikt, met haar gouden golfjes achter de met witte koppen bedekte branding.

't Was druk aan het strand. Niet zoo druk als in Scheveningen of Zandvoort natuurlijk, want 't Wassenaarsche Slag is geen badplaats, en heeft zelfs geen badhôtel. Maar toch was het er druk. Een tal van fietsen en fietsers lagen in groepjes tegen het warme duin, en verscheidene wandelaars liepen langs de zee, schertsende en stoeiende. Hier en daar was een linnen tentje opgericht, waarin men zich ontkleedde, om een verfrisschend bad te gaan nemen. Ook waren er twee groepen padvinders, een uit Den Haag en een uit Leiden. Zij stoeiden op bloote voeten in de zee en hadden een pret van belang. Dat werkte aanstekelijk op ons viertal.

't Duurde dan ook maar kort, of de ezels waren aan een jongen schelpenvisscher in bewaring gegeven en de kousen en schoenen uitgetrokken. En toen liepen zij stoeiende het zilte nat in.

Zij vonden het verrukkelijk en vermaakten zich veel meer, dan zij ooit aan het Scheveningsche strand hadden gedaan.

Eindelijk werd het tijd, om weer naar huis te gaan. Zij keerden juist naar het strand terug, toen zij iets vermakelijks zagen. De jonge schelpenvisscher had eerst vrij wat moeite gehad, om de vier ezels, die op tamelijk drukke manier kennis met elkan-

der maakten, in bedwang te houden. Want Bob en Bok schenen elkander niet goed te kunnen verdragen. Telkens keerde Bob zich om, met het onvriendelijke voornemen, Bok op minder lieftallige wijze met zijn achterpooten te bewerken. Bok kreeg een paar opstoppers, die hij een half uur later nog voelen kon en hem dermate ontstemden, dat hij zich ook met een snelle beweging omkeerde en Bob van hetzelfde laken een pak gaf. 't Werd een formeel gevecht, waaraan de schelpenvisscher niet dan met veel moeite een einde kon maken.

Eindelijk echter had hij ze alle vier in zijn macht. Hij wandelde kalm met hem langs het strand heen en weer. Gemoedelijk liepen zij thans achter hem aan. Alleen keken Bob en Bok mekaar af en toe met een nijdigen blik aan, wat zij konden doen, omdat zij toevallig naast elkander liepen. Ten slotte hield de schelpenvisscher halt, om naar de jongelui te kijken, die in het water stoeiden en eindelijk besloten, het natte element weer met het droge te verwisselen.

De visscher stond vlak aan zee; soms spoelden de golfjes over zijn laarzen heen. Hij lachte het vroolijke viertal toe.

Maar hij zou daar zoo rustig niet gestaan hebben, als hij geweten had, hoe diep hij Bok beleedigde, door hem zoo onwellevend zijn rug toe te draaien. Daar kon Bok nu eenmaal niet tegen. Hij wilde met wat meer onderscheiding behandeld worden.

Hij besloot dan ook aan de ongewenschte positie, die de visschersjongen innam, kort en goed een einde te maken, deed een paar stappen achterwaarts, stak zijn kop naar omlaag, en maakte toen een geweldigen sprong naar voren. Zijn harde kop bonsde van achteren tegen den niets kwaads vermoedenden visscher aan, zoodat deze voorover in de golven terecht kwam. Hij was druipnat van top tot teen, tot groote voldoening van

Bok, en tot groot vermaak van allen, die het zagen.

Hij kroop op handen en voeten haastig naar het strand terug, waar Bok hem aankeek met een gezicht, waarop duidelijk de vraag te lezen stond:

'Hoe vond je hem? Goed, hè?'

Ons viertal trok haastig weer kousen en schoenen aan, beloonde den visschersjongen met een fooitje extra voor zijn natte pak, en keerde toen naar huis terug.

Na eenige minuten stonden zij weer op den top van de Klip, en vroolijk reden zij de helling af. Alleen Bob had er geen zin in. Hij schudde met zijn kop van neen en bleef stokstijf staan. Maar toen Loes hem aanspoorde, om met zijn ezel-kameraden meê te gaan, en hij wel begreep, dat er toch niets aan te veranderen zou zijn, ging hij weer doodbedaard op zijn achterpooten zitten en gleed, klauwende met zijn voorpooten, de helling af.

De jongens en Hetty, die het gevalletje zagen aankomen, gierden van het lachen, en Loes niet minder.

't Was dan ook een allerbespottelijkste vertooning. Fietsrijders, die zwoegend tegen de Klip opreden, stapten zelfs af, om Loes en Bob na te kijken, en ze konden niet praten van het lachen.

Toen Bobby beneden was, ging hij weer op alle vier zijn onderdanen staan en vervolgde goedmoedig zijn weg. Aan de lachers stoorde hij zich niet. Daar was hij volkomen ongevoelig voor en zij konden hem absoluut niets schelen.

Toen zij den Katwijkschen weg genaderd waren, zagen zij daarop een aantal wagens aankomen, die in hooge mate hun belangstelling wekten. 't Waren dan ook zonderlinge voertuigen. Voorop reed een kar op twee wielen met een kleinen hit ervoor. 't Was een lange kar, veel langer, dan een gewone huifkar, al leek zij er veel op. Het

voertuig was overspannen met hoepelvormige latten, waarover een roode doek gespannen was, echter zoo versleten en gerafeld, dat de franje er aan alle kanten bij neerhing. Een man met een bruine huid, zwarte haren en oogen, en tamelijk zonderlinge kleeding, zat op het voorbankje en stuurde den hit. Vuile, zwarte kinderen liepen er omheen in gehavende plunje en op bloote voeten. Zij waren, evenals de man, verbrand door de zon en hadden zwart haar en donkere oogen. Kleeren hadden zij bijna niet aan, en petten of hoeden droegen zij niet.

Vervolgens kwam een rammelende woonwagen aanschommelen, bestuurd door een oude vrouw met een pijpje in haar mond. De vrouw droeg een rooden hoofddoek en helgekleurde kleeren. Er waren ook jonge meisjes bij, van allerlei leeftijd, en ze trokken door haar donker uiterlijk en kleurige kleeding niet weinig de aandacht van ons viertal.

Dezen waren in een oogenblik door het vuile volkje omringd, die bedelend de handen uitstaken en in allerlei talen om een kleinigheid vroegen.

‘Ah, donnez-moi quelque chose!’ riep een Zigeunerin van een twintig jaar ongeveer, terwijl ze Hetty's ezel bij den kop greep.

‘O! Zigeuners, Zigeuners!’ riep Hetty verrast uit. ‘Dat is eenig! Dat is interessant! Zie eens, hoe schilderachtig ze er uitzien.’

‘Geef main ain klainighaid voor 't zieke kind!’ bedelde een tweede, half in het Duitsch, half in het Hollandsch.

‘Die liebe Heiland zal u zegenen!’ teemde een derde. Maar onderdehand hielden zij de ezels vast en schenen geen plan te hebben, de dieren los te laten, voordat zij wat gekregen hadden.

‘Ach, habe medelaiden, maine mutter is ziek!’ vroeg een brutale jongen van een jaar of vijftien, terwijl hij Loes bij haar arm greep.

Maar op 't zelfde oogenblik gaf Do hem een gevoeligen tik op zijn vingers. Do bleek een ridder

zonder vrees of blaam. Hetty was verrukt over alles, wat zij zag.

‘O, wat een pracht van een jongen!’ riep zij vol bewondering uit. ‘Echte Zigeuners! Kijk die wagens er eens schilderachtig uitzien! Prachtig! En wat zijn er veel!’

‘'t Is wat prachtigs!’ zei Freddy met een opgetrokken neus. ‘Ik noem het een vies volk, in één woord!’

‘Prachtig! Interressant!’ beweerde Hetty.

Zij haalde haar portemonnaie te voorschijn en gaf een van de bedelende jongens een paar centen. Zij meende daardoor van het troepje, dat nog maar steeds de ezels vasthield, ontslagen te zullen worden. Maar zij had zich vergist. Nauwelijks zagen de anderen, dat een van hen wat gekregen had, of zij omringden haar en vroegen met brutalen aandrang:

‘Ah, donnez-moi quelque chose! Ah demoiselle, ain klainighaid voor het zieke kind in dien wagen daar. Dix centimes, demoiselle, om een stukje brood te koopen.’

Plotseling greep een groote jongen haar hand vast, om haar de portemonnaie te ontrukken. Maar Freddy gaf hem een slag op zijn arm, waardoor zijn toeleg mislukte. Hij sprong van zijn ezel, om zich van den teugel meester te maken, dien een andere Zigeuner vasthield en niet los wilde laten. En zeker zou het tot een vechtpartij gekomen zijn, als er niet een viertal veldwachters op het terrein verschenen waren, die den bedeltroep uiteen joegen.

Er waren zeker wel een twaalf woonwagens. Blijkbaar vormden de Zigeuners een heele kolonie. De politie dreef hen het dorp door, den Leidschen weg op. Daar vonden zij, bij het zoogenaamde Spookhuis, een open veld aan den kant van den weg, dat hun uitermate geschikt toescheen, om er hun bivak op te slaan. De woonwagens en karren werden aan de kanten geschaard en de

paarden lieten zij vrij grazen aan den wegberm. Wassenaar had wel schilderachtige gasten gekregen, maar niemand toonde er zich verheugd over, want het was een diefachtig volkje, dat de omgeving gedurende het verdere gedeelte van den zomer tamelijk onveilig zou maken. Neen, niemand begroette hen met vreugde. Alleen Hetty was er verrukt over. Toen zij thuiskwam, praatte zij bijna alleen over de Zigeuners, die in de gemeente waren aangekomen, en die er zoo schilderachtig uitzagen en zulke vreemde woonwagens hadden.

Zij raakte er niet over uitgepraat!

Zevende hoofdstuk.
Bij den schoenmaker.

De arme Paolo was wel in het meest vervuilde gezin van het geheele dorp aangeland. De man was een overgegeven dronkaard, die alleen nog met de klandisie van de dorpelingen werd bevoordeeld, omdat hij de eenige schoenmaker in de gemeente was. Ware dat niet het geval geweest, dan had zeker niemand iets met hem te maken willen hebben. Zijn vrouw stond bekend om haar brutalen mond en zeldzame smerigheid. De gordijnen voor de ramen leken wel rafels, kleeden of matten waren in het heele huis, dat trouwens maar erg klein was, niet te vinden, de koppen, borden en schotels bestonden slechts uit scherven, die niet dan met moeite te hanteeren waren, als er uit gedronken of van gegeten moest worden, en alles verkeerde in een staat van groote vervuiling. Voor de vrouw bestond echter de verontschuldiging, dat zij meer dan arm waren. De meeste dorpsbewoners waren boeren en droegen gewoonlijk klompen. Alleen op Zondag werden er schoenen aangetrokken. Heel veel was er dus niet te verdienen voor Tichelman, en van het weinige, dat hij nog verdiende, werd een groot deel aan den drankduivel geofferd.

Er waren vier kinderen, die vrijwel aan hun lot waren overgelaten, want vrouw Tichelman was erg uithuizig, en stond altijd hier of daar met een buurvrouw of in een winkel te babbelen.

Soms was ze uren lang van huis, en vergat zelfs wel, dat er eten gekookt moest worden. Daar maakte ze trouwens heel weinig werk van. Wat in water gekookte rijst was gewoonlijk het eenige, dat op tafel kwam, en meestal was ze niet goed gaar, omdat de vrouw haar tijd verkletst had. Dan was Tichelman uit zijn humeur en meermalen kwam het tusschen hem en zijn vrouw tot hooge woorden. Slons en luilak waren dan de zachtste scheldwoorden, die hij haar naar het hoofd wierp. Soms bleef het niet bijwoorden, want vrouw Tichelman kon nog beter schelden dan hij, en dan werden ze allebei zoo kwaad en opgewonden, dat zij elkander de scherven, die als borden dienst moesten doen, naar het hoofd gooiden. Dan schreeuwden de vier kinderen moord en brand en liepen het huis uit, om hier of daar hulp in te roepen, die echter nooit verleend werd, omdat de buren er zich liever buiten hielden. Gerrit Volder trok zich van de herrie nooit veel aan, maar verslond onderdehand zooveel rijst, als hij maar bemachtigen kon, en daarbij ontzag hij de porties, die den gevluchten kinderen waren toebedeeld, allerminst. Hij zorgde wel, dat hij genoeg kreeg. Toen Paolo zulk een woest tooneel voor het eerst bijwoonde, werd hij doodsbleek en beefde hij over zijn geheele lichaam. Zijn vork ontviel zijn trillenden vingers en zijn oogen vulden zich met tranen. Haastig verliet hij de kamer, om niet langer van de vechtpartij getuige te zijn, en vluchtte naar den zolder, waar hij zoolang bleef, tot beneden alles weer rustig scheen. Na het eten ging Tichelman altijd languit op den grond liggen in een hoek van de kamer, om een dutje te doen en zijn roes uit te slapen, want vóór zijn middagmaal gebruikte hij altijd veel drank.

't Was in alle opzichten een treurig gezin, en zoo vuil, dat men de kinderen haast met geen tang zou durven aangrijpen.

En in dat gezin was de arme Paolo, met zijn fijngevoelige kinderziel, aangeland. 't Was diep treurig.

t.o. 99

O ja, zijn blauw-fluweelen pakje had op den langen zwerftocht veel geleden en den gloed der nieuwheid sedert lang verloren. Maar in het gezin van den schoenmaker maakte het nog een schitterend figuur. Hij leek daar, ook door zijn mooie, blonde lokken en zijn fijn beschaafd gezichtje, wel een kleine prins, die er bij toeval in verdwaald geraakt was.

Tichelman en zijn vrouw vonden zijn kleeren dan ook veel te mooi, om ze hem alle dagen te laten dragen. Zij waren voortaan alleen voor den Zondag bestemd.

Vrouw Tichelman bedelde hier en daar wat afgedankte kleeren bij elkaar, die hij in zijn werk aan kon hebben. Al waren het niet veel meer dan vodden, voor de schoenmakerswerkplaats oordeelde zij ze meer dan voldoende. Ook wilde Tichelman zijn lange haren afknippen, waartoe hij de schaar reeds in de hand had. En zeker zou hij het ook gedaan hebben, ondanks het verzet van Paolo, die schreiende beweerde, dat zijn Mama het niet wilde hebben, van welke klacht de schoemaker echter niets verstond, omdat hij geen Italiaansch kende, als juist op dat oogenblik de armvoogd Melchers niet was binnengekomen, om eens te zien, hoe de nieuwe gemeente-wees het maakte. Hij moest er toevallig toch voorbij.

‘Ho ho, Tichelman, wat is dat allemaal? Wat beteekent dat geschreeuw van dien jongen?’ vroeg hij.

‘Och, ik wil hem alleen maar die malle lange haren afknippen,’ zei Tichelman lachend. ‘Maar die jongen schreeuwt moord en brand. Zijn me dat ook bespottelijke haren! 't Lijkt wel een meisje!’

‘En toch laat je ze er op zitten, hoor,’ zei Melchers beslist. ‘Je laat dezen jongen, zooals hij is, - begrepen?’

‘Nou, hij zal er nog plezier van beleven,’ zei Tichelman mopperend. ‘Als de dorpsjongens hem

tegenkomen op den weg, zullen ze hem uitjouwen en om hem lachen...'

'Laat hen lachen,' zei Melchers. 'Die haren blijven er op, dat wil ik zoo. De burgemeester heeft oproepingen in de couranten geplaatst, en als er nog familie of kennissen van den jongen komen opdagen, moeten zij hem kunnen herkennen, is 't waar, of niet? Als die haren afgeknipt worden, ziet hij er natuurlijk heel anders uit, dat kan een kind wel begrijpen. Neen, ze blijven er op, want ze zijn een goed herkenningsteeken. Dus nu weet je 't!'

''t Is mij goed,' bromde Tichelman, terwijl hij de schaar weglegde. 'Maar de jongen ziet er bespottelijk uit. Enfin, wat de heeren wijzen, moeten de gekken prijzen.'

Zoo bleef dus Paolo in het bezit van zijn mooie, blonde lokken.

Ach, wat voelde het kind zich diep ongelukkig in de schoenmakerswerkplaats, den eersten morgen na zijn aankomst in het gezin van Tichelman. Met diepen weemoed dacht hij aan zijn lieve Mama, en aan hun langen zwerftocht, waarop zij, ondanks alle lijden, toch zoo innig gelukkig waren geweest in elkanders bezit. Ach, had hij zijn moedertje nog maar, om haar zijn arm om haar hals te kunnen slaan en haar te kunnen kussen op haar lieven mond. Wat had hij haar liefgehad! O, hoe diep bedroefd zou zij zijn, als zij wist, dat haar Paolo, in zijn voddenpak thans zat in de vuile werkplaats van Tichelman, die met zijn ongeschoren gezicht en kleverig schootsvel zelf een toonbeeld van vuiligheid was. Zou ook hijzelf er weldra zoo uitzien? Ja, zijn handen waren al vuil en zwart van het vieze pikdraad en den schoenborstel, en o, hij wist het zeker, ook zijn gelaat zou, evenals dat van Gerrit Volder en Tichelman, al bedekt zijn met vuile vegen.

Tichelman zat ijverig te werken. Hij klopte op het harde zoolleer en repareerde vlug en handig

den eenen schoen na den anderen, want hij verstond zijn vak goed en was niet lui, als hij nuchter was. En dat was hij gedurende een paar uren. Telkens, als de baas zich over zijn werk boog, maakte Gerrit Volder, die stukjes zat op te zetten, van de gelegenheid gebruik, om Paolo een venijnigen ruk aan zijn haar te geven, waardoor deze soms opschrikte van pijn. Gerrit Volder was een valsche, venijnige jongen, die van zijn geboorte af verwaarloosd was en aan wien niemand zich ooit iets gelegen had laten liggen. Ongetwijfeld was hij bezig op te groeien tot een slecht mensch. Dien eersten morgen van Paolo's verblijf in de werkplaats scheen hij zich geen ander genoegen te kunnen voorstellen, dan Paolo op allerlei wijzen pijn te doen. Hij trok hem aan zijn haren, of kneep hem in zijn arm, of prikte hem valsch met een els door zijn broek, wat Paolo meermalen een kreet van pijn ontlokte.

Eenmaal betrapte Tichelman hem, toen hij Paolo met de els prikte, en hij gaf hem toen een draai om zijn ooren, dat hij bijna van zijn stoel tuimelde.

'Wil jij Paul wel eens met rust laten, of ik sla je de beenen stuk!' voegde hij hem norsch toe. 'Hier heb je geld, en hier is de flesch. Die laat je vullen met jenever bij Linkers, - en je komt gauw terug, hoor. Wee je gebeente, als je niet binnen tien minuten weer hier bent.'

Gerrit nam het geld en het fleschje, en stak, toen hij de deur uitging, zoover mogelijk zijn tong uit achter den rug van den schoenmaker, en toen Paolo naar hem keek, maakte hij met uitgespreide vingers ook een langen neus tegen hem. Maar toen de schoenmaker zich bewoog, haastte hij zich naar buiten, om aan de ontvangen opdracht te voldoen.

Tichelman was in de eerste morgenuren gewoonlijk stil en knorrig. Dat kwam, omdat hij dan nog geen drank gebruikt had, waar zijn lichaam

al zoo aan gewend was, dat het dit verderfelijke vocht niet meer kon ontberen.

Hij hunkerde dan ook naar de terugkomst van Gerrit, die hem langer uitbleef, dan wel noodig scheen. Onder zijn werk beefden zijn handen, ook al een gevolg van zijn drankmisbruik. Vroeger had hij dat nooit gehad, maar den laatsten tijd werd het gaandeweg erger. Hij wist er zelf zeer goed de oorzaak van, maar hij miste de geestkracht, om aan zijn drinken een einde te maken.

Hoe langer Gerrit uitbleef, des te onrustiger en knorriger werd hij. Hij draaide op zijn stoel zonder leuning heen en weer, en tuurde telkens naar buiten, om te zien, of Gerrit nog niet kwam. Opeens stond hij op en rukte Paolo den schuier, waarmede hij nog tamelijk onhandig de schoenen zat te poetsen, driftig uit de hand, terwijl hij hem een tik tegen zijn oor gaf, en hem korzelig toebeet:

'Kijk hier, stomkop, zóó moet je poetsen! Dat schiet op, hè? Dat geaai van jou over dien schoen is niet om aan te zien. Zoo hè? Zóó gaat hij glimmen. En nou jij weer. Maar allo, sta op, en ga eerst eens zien, waar Gerrit blijft. Die loopt zijn tijd zeker weer te verluieren!'

Paolo verstond echter niets van hetgeen de schoenmaker zeide, maar hij voelde wel, dat zijn oor, waàrtegen de baas hem een gevoeligen tik had gegeven, begon te gloeien. Hij bleef op zijn wankel bankje zitten en poetste ijverig voort op de wijze, zooals de schoenmaker het hem had voorgedaan.

'Verwenschte jongen!' bulderde Tichelman hem toe, terwijl hij met zijn uitgestrekte hand naar de deur wees, 'hoor je niet, wat ik zeg! Vooruit, ga kijken, waar Gerrit... Ho, daar is hij net. Zeg eens, aap van een jongen, waarom blijf jij zoolang weg?'

Hij greep Gerrit's oor tusschen vinger en duim en schudde zijn hoofd, dat wel wat op een ragebol geleek, driftig heen en weer.

‘Au, au! De winkel stond - au - vol met menschen! Ik... au, au... kon niet eerder geholpen worden.’

‘Ja, ja, ik zal je die dagdieverij wel afleeren,’ zei Tichelman, die zich thans haastte zijn glaasje zonder voet boordevol te schenken en het met één teug te ledigen. ‘Ik zeg maar, zachte meesters maken stinkende wonden, en als ze een zachten meester voor je willen hebben, moeten ze je niet bij mij brengen!’

Toen smakte hij nog een paar maal welbehaaglijk met zijn lippen en zette zich weer aan den arbeid. Het beven van zijn handen werd minder, en na een tweede glaasje hield het geheel op. Ook werd zijn humeur langzamerhand beter. Zoo ging het elken dag. Eerst was hij gemelijk en nijdig, dan werd hij opgeruimder, eindelijk zelfs vroolijk, tot hij ten slotte geheel dronken was en dan meestal ruzie met zijn vrouw zocht.

Na zijn derde glaasje kreeg hij medelijden met Paolo, die zijn best deed om het hem opgedragen werk zoo goed mogelijk te verrichten. Hij knikte hem glimlachend toe en zei:

‘Heel goed zoo, Paul, heel goed, hoor, mijn jongen. Ja, ja, ik zal wel een goed schoenmaker van je maken. Doe jij je best maar, hoor kind. Ik heb medelijden met je en zal niet vergeten, dat je pas gisteren je moeder naar het kerkhof hebt gebracht. Maar in mij zul je een vader vinden, mijn jongen, een vader, zeg ik, die de plaats van je moeder bij je zal innemen. Dat beloof ik je!’

En na die redevoering schonk hij zich nog eens in. Hij wierp het vocht in zijn mond van den eenen kant naar den anderen, om er zoolang mogelijk van te genieten, en slikte het eindelijk door.

Even later begon hij onder zijn werk te neuriën.

Gerrit Volder kneep Paolo in zijn arm, om zijn aandacht te trekken, en toen Paolo hem aankeek, wees hij met zijn hoofd naar den baas en trok allerlei leelijke gezichten. Hij wilde hem op die

manier te kennen geven, dat de schoenmaker meer en meer dronken werd. Inderdaad werd Tichelman hoe langer hoe vroolijker, en eindelijk zat hij zelfs uit volle borst te zingen. Maar hij werkte zoo hard hij kon, onder zijn gezang.

Opeens nam hij de flesch op en hield haar tegen het licht, om te zien, hoeveel er nog inzat.

Hij schonk zich nog eens in, en zong toen met een rauwe dronkemansstem:

‘Daar was laatst een meisje loos,
Die wou gaan varen,
Die wou gaan varen,
Daar was laatst een meisje loos,
Die wou gaan varen al voor matroos!’

En hij zwaaide met zijn hamer in de lucht, om de maat te slaan, en hij lachte Paolo toe, en schreeuwde op luiden toon:

‘Een vader zal ik voor je wezen, arm kind, een vader, die de plaats van je moeder zal innemen. Wees jij maar niet bedroefd, hoor. In mijn hart is plaats voor jou, net zoo goed, als voor mijn eigen kinderen. Je zult het je nooit beklagen, dat je gisteren je voet over mijn drempel hebt gezet, nooit, hoor Paul, nooit, hoor mijn dierbaar kind!’

In dronkemans-ontroering liep hij naar Paolo toe en drukte hem in zijn armen en kuste hem op zijn wangen. Paolo huiverde en werd doodsbleek. Gerrit Volder stak achter den baas weer zijn tong tegen hem uit.

Toen maakte de schoenmaker een paar dansbewegingen, schonk zich nog eens in, en zong schreeuwerig en met zwaaiende armen:

‘Toen 'k laatst op Neerlands bergje stond,
Keek ik er het zeegat in,
Daar zag ik een scheepje zeilen,
Daar zaten drie ruitertjes in.
Een van die drie was naar mijn zin,
Een van die drie was naar mijn zin!’

Even later klonk het:

‘En Fideldi, die schoone hoofdman...’

‘Heidaar, lieve Paul, hoor je dat? Fideldi, fideldi, fidelideli, hallo, waar is je viool? Boven? Vooruit, haal je viool! We zitten hier vroolijk bij mekaar en we willen muziek hebben. Fideldi fideldideine, fideldidom!’

De schoenmaker strekte zijn linkerarm uit en maakte met zijn rechterarm de beweging, of hij op een viool speelde. En hij danste in het rond en wees naar boven, om Paolo kenbaar te maken, dat hij zijn viool moest halen.

‘Toe Paultje, toe lieve Paultje, haal je viool en speel er eens een deuntje. Wij zijn vroolijke jongens, hè Paultje? Haal je viool, dierbaar kind. Ik zal een vader voor je zijn...’

Paolo zag doodsbleek en keek Gerrit Volder aan, die over zijn lapwerk zat te grinniken. En hij knikte Paolo toe, dat hij naar boven moest gaan, om zijn viool te halen.

De baas schonk het laatste uit de flesch en dronk het op.

‘Toe Paultje, toe lieve Paultje, maak een beetje muziek, mijn kind. Denk maar, dat ik je va...’

Paolo snelde in doodsangst voor dien dronken man naar boven, om zijn viool te halen. Bevende trok hij haar van onder zijn slaapplaats te voorschijn.

‘Ha, daar is mijn lieve pleegkindje met zijn viool!’ klonk het hem tegemoet, toen hij in de werkplaats terug keerde.

‘En Fideldi, die schoone hoofdman...’

zong de schoenmaker, terwijl hij met de ledige flesch zwaaide om de maat te slaan. ‘Daar is mijn lieve jongen met-hik-met zijn mooie viool. Haal hem er uit, mijn kind, wij zijn vroolijke-hik-jongens onder mekaar. Hop falderire, hop faldera!’

Met kloppend hart opende Paolo de kist, die het hem zoo dierbaar erfdeel van zijn Papa bevatte, en toen hij zag, hoe vuil en zwart zijn handen

waren, vond hij het heiligschennis, om het geliefde instrument er mede aan te raken. Hij spoedde zich naar het achterhuis, naar de pomp, om ze eerst te wasschen.

'Ho, ho, waar gaat mijn pleegzoontje heen, -hik!' wauwelde de schoenmaker, die thans volslagen dronken was. Hij greep een waterlaars van den grond en danste er lachend en zingend mede door het kleine vertrek. Als Gerrit Volder zich niet in een hoekje teruggetrokken had, zou hij hem omver gesprongen hebben.

'Hop falderire, hop faldera!' klonk het uit zijn schorre keel. En hikkende vroeg hij:

'Waar blijft mijn Paultje nu, waar blijft mijn nieuwe zoontje? O, daar komt hij al, daar-hik-daar is hij al. Komaan, mijn lieve jongen, speel nou eens mooi van:

'En Fideldi, die schoone hoofdman...'

Vol spanning over de dingen, die komen zouden, en het genot dat hem wachtte, zette Tichelman zich op zijn stoel neder. Bewonderend keek hij met een dronkemanslach naar den knaap, die de snaren stemde en daarna den strijkstok ophief, om met spelen te beginnen.

Zacht gleed de stok over de snaren en trillend vulden de weemoedige klanken het kleine vertrekje. Als reeds zoo dikwijls wist het kind niet, wat hij speelde. 't Was muziek, die hij nooit geleerd had, maar zij klonk aangrijpend droevig en somber.

De schoenmaker zat verrukt te luisteren, en vol bewondering schudde hij zijn vuile hoofd, en hij knipoogde tegen Gerrit, of hij zeggen wou:

'Hoor je dat wel? Dat is pas vioolspelen!'

Maar het droeve en weemoedige van Paolo's spel drong niet tot hem door. Hij zou het even mooi gevonden hebben, al had Paolo er slechts met moeite een of ander schoolliedje aan kunnen ontlokken. Hij wiegelde met zijn hoofd op de maat van de muziek heen en weer en trappelde met zijn voeten op den vloer. Maar Paolo hoorde het

niet. Hij stond een weinigje voorover gebogen en stortte, alles om zich heen vergetende, zijn groot verdriet uit in de droeve melodie, die hij uit zijn instrument te voorschijn riep. Hij dacht weer aan zijn lieve Mama, die hem voor altoos verlaten had en haar groote liefde voor hem, en aan haar moeilijken zwerftocht, toen zij ziek was en zich bijna niet meer kon voortslepen door den guren stormwind met zijn striemende hagelsteenen, en aan haar ziekbed in de gastvrije woning van Klaring, en onuitsprekelijk droef werd zijn spel, toen hij haar wederom zag liggen op haar doodsbed, zoo bleek en koud, met haar witte, vermagerde handen gevouwen op de doodswade. En in zijn geest volgde hij weer het rijtuig, dat haar wegbracht naar het kerkhof en zag hij de kist nederdalen in donkere groeve... Eindelijk stierf de laatste toon weg. Het kind met de kunstenaarsziel had in zijn spel al het leed uitgedrukt, dat zijn hart dreigde te doen breken. Hij barstte in tranen uit en verborg zijn gelaat in zijn handen.

Dat geschiedde tot groote verbazing van den schoenmaker, die nog lustig met zijn armen zat te zwaaien en zich heel vroolijk voelde.

‘Dat was pas vioolspelen!’ riep hij hikkend Paul toe. ‘En waarom huil je, mijn jongen? Zeg waarom huil je? Ben ik dan niet goed voor je, en zijn we hier niet vroolijk bij mekaar? Komaan, speel op, dan zal ik zingen, ik-hik-ik heb een mooie stem, ik-hik-heb altijd een moo-mooie stem gehad. Allo speel op! Van 't arme weesje, dat is toepasselijk op jou, Paultje, ik-hik-zeg... allo, sp-speel op!’

En met een dronkemanstem lalde hij:

> ‘Aan den oever van een snellen vliet,
> Zat eens eens weesje neer...

‘Maar alle duivels, je-hik-je sp-speelt niet. Speel op, zeg ik je, van 't arme weesje!’

En weer zong hij:

> ‘Aan den oever van...

Ik zeg, speel op voor den dr-dr-drommel! Of wil je niet? Zeg er eens, mannetje, wil je niet? Als ik-hik-ik zeg, dat je spelen moet, dan-hik-zal je spelen, al zou de onderste steen boven komen!'

Tichelman kwam in de laatste phase van zijn dronkenmanschap. Hij werd lastig en ruziemakerig. Gerrit wist dat wel en maakte zich ongemerkt uit de voeten. Hij wilde liever geen pak slaag oploopen.

'Allo!' schreeuwde Tichelman met dikke tong, 'ik zal z-z-z-zingen en jij zal sp-sp-spelen!'

En hij lalde met de noodige draaien:

> 'Aan den oever van een snellen vliet
> Zat eens een weesje neer,
> Hij schreide...'

Op dit oogenblik werd de deur opengeworpen en verscheen vrouw Tichelman aan den ingang.

'Zoo, heb je de hoogte weer? Is de flesch weer leeg? En zit je hier te lallen en te schreeuwen, in plaats van te werken? 't Gaat er weer mooi toe. En moet dat arme kind voor jou spelen? Denk je soms, dat het hier kermis is?'

Doodsbleek stond Paolo tegen het houten schot, de viool in de eene en den strijkstok in de andere hand. Hij beefde over al zijn leden, en staarde beurtelings den man en de vrouw aan. Wat zou er thans gebeuren? Hij zag, dat Tichelman opstond en een slijpplank greep, waarmede hij haar te lijf wilde.

De vrouw lachte sarrend. Met een ruk wierp zij hem op zijn stoel terug. Toen greep zij Paul bij zijn arm en trok hem de werkplaats uit.

Juist op dat oogenblik begon de dorpsklok te luiden, ten teeken dat het twaalf uur was. 't Was etenstijd. Overal werd het werk neergelegd en keerde men van het land of uit de werkplaats huiswaarts, om het middagmaal te gaan gebruiken.

Ook vrouw Tichelman diende het eten op. 't Was dezen keer stijve gort, die in een groote schaal vol barsten op de tafel werd gezet. Midden in de gort was een vijvertje van warme stroop.

Allen schaarden zich om de tafel. Ook Tichelman kwam met slappe beenen binnenwaggelen en viel op zijn stoel neer. Met tinnen lepels schepten zij telkens een hap uit den schotel, doopten dien in den stroopvijver en staken hem in den mond. Niemand had een bord.

't Was een vieze manier van eten, en Paolo moest een gevoel van walging onderdrukken, eer hij er toe kon overgaan om mede te doen. Ook was hij nog te zeer ontsteld, om grooten honger te hebben. Hij at dus maar weinig, en was blij, toen het maal afgeloopen was, en hij zich op zijn zolder in de eenzaamheid kon terugtrekken.

Tichelman sliep zijn roes uit op den vloer.

Achtste hoofdstuk.
Zijn vlucht met Gerrit Volder.

't Verblijf van den teergevoeligen Paolo in het gezin van den ruwen schoenmaker was voor hem een tijd van bitter lijden. Hij voelde er zich diep ongelukkig en kwijnde weg, als sneeuw voor de zon. Dagelijks zat hij op het wankelende bankje en verrichtte den hem opgedragen arbeid, en hij beefde voor den schoenmaker, zoowel wanneer deze hem liefkoosde, wat dikwijls gebeurde, als hij te veel gedronken had, als wanneer hij hem sloeg in zijn booze buien. En de geniepige streken van Gerrit Volder verdroeg hij in stilte. Nooit beklaagde hij zich daarover bij den baas, omdat hij wel wist, dat Gerrit zich ongetwijfeld op hem zou wreken, en verzetten kon hij zich niet, omdat zijn plaaggeest wel drie jaar ouder en dus veel grooter en sterker was, dan hij.

Hij verdroeg alles in stilte, maar hij kreeg smalle wangen en werd bij den dag bleeker. Zijn oogen stonden droef en mat, en in de nabijheid van Tichelman of Gerrit verrieden zij gewoonlijk angst en gejaagdheid. Bij het minste overwachte geluid schrikte hij op en keek hij angstig om zich heen. Dan lachte Gerrit Volder hem uit en maakte hem met voordacht even later opnieuw aan het schrikken.

Dikwijls moest hij, als de schoenmaker een vroolijke bui had, zijn viool van den zolder halen en voor hem spelen. Soms bleven de klanten, die

schoenen kwamen brengen, er een poos vol bewondering naar luisteren. Hij leerde de wijsjes kennen, die Tichelman wilde zingen, en soms moest hij dansmuziek maken, en dan sprong de baas als een gek in het vertrekje rond. Maar steeds eindigde dat alles met ruzie en slaag, soms ook met vechtpartijen tusschen man en vrouw.

De Zondagen waren voor Paul, zooals hij nu altijd genoemd werd, het minst ongelukkig. Tichelman bracht dan een groot deel van den dag in de herberg door en kwam alleen thuis om te eten. Op die dagen besteedde Paolo de grootste zorg aan zijn uiterlijk. Hij waschte zich net zoo lang, tot hij zelfs niet door het geringste smetje ontsierd werd, en dan kleedde hij zich in zijn blauw-fluweelen pak, dat telkens weer de herinnering bij hem terugriep aan de gelukkige dagen, toen zijn Mama nog leefde. En dan haalde hij zijn viool te voorschijn en kon uren lang op den zolder voor het kleine zijraampje zitten spelen.

Dat waren zijn gelukkigste uren in dit huis vol jammer.

Hij kende nog alle stukken, die zijn Papa hem had geleerd en hij rustte niet, voor hij ze alle had gespeeld, en dikwijls speelde hij ook muziek, die hij nooit had geleerd. Dan wist hij zelf niet, wat hij speelde, maar wel wist hij, dat hij er door ontroerd werd en er soms van huiveren moest.

Gerrit Volder had hem meermalen gevraagd, of hij met hem meeging naar de andere jongens op het dorp. Eenmaal had hij het gedaan, maar de jongens lachten om hem en om zijn vreemde spraak en om zijn lange haren, en dan was Gerrit Volder de ergste van allen. Hij plaagde hem en deed hem dikwijls pijn, en de andere jongens volgden dat voorbeeld maar al te getrouw na. Want kinderen zijn dikwijls wreed. Ook wist Gerrit Volder altijd op de een of andere manier aan geld te komen, gewoonlijk niet op eerlijke manier, en dan dobbelde hij met sommige andere jongens, als de politie het

niet zag. Paolo wilde niet meê doen, en keerde naar zijn eenzamen zolder terug. Later weigerde hij om met Gerrit mede te gaan, als deze het hem vroeg.

Hij verstond weldra alles, wat tegen hem gezegd werd, en het duurde ook niet lang, of hij begon het Hollandsch te spreken. Dat kon ook wel niet anders, want hij hoorde het van den vroegen morgen tot den laten avond. Maar als hij zich in de eenzaamheid bevond en zich in het verleden verdiepte, dan dacht hij in het Italiaansch, en als hij 's avonds zijn handen vouwde en zijn knieën boog om te bidden, zooals zijn Mama hem dat had geleerd, dan deed hij het in de zoete Italiaansche klanken, die hem zoo lief waren.

Eenmaal, op een Zondag in December, maakte hij een wandeling buiten het dorp. De zon scheen, want het had 's nachts gevroren, en Paolo voelde er zich opgewekter door, dan hij in langen tijd onder de sombere, grijze Hollandsche lucht was geweest. Toen hij een half uurtje geloopen had, kwam hij langs een boerderij, die hem bekend toescheen, en plotseling wist hij, dat het de boerderij van Klaring was, van de goede menschen, die zijn Mama zoo liefderijk hadden verpleegd en haar het sterven lichter hadden gemaakt.

Zie, daar verscheen de vrouw voor het raam, en ook boer Klaring, en zij wenkten hem toe, dat hij binnen moest komen.

O, niets deed hij liever. Hij liep het hek door en kwam aan de dubbele deur, die reeds door den boer geopend werd.

‘Kom er in, Pollo,’ zei hij vriendelijk, terwijl hij hem de hand toestak. ‘Kom eens een poosje bij ons binnen.’

Ook de vrouw begroette hem hartelijk, en toen zij zag, hoe bleek en mager hij geworden was, en hoe, nu hij hier weer zoo sterk aan zijn lieve Moeder herinnerd werd, zijn mooie oogen zich met tranen vulden, toen trok zij hem liefdevol

tegen zich aan en streelde zijn blonde lokken en kuste hem op de bleeke wangen.

O, thans schreide Paolo, zijn hoofd tegen haar borst gedrukt, al zijn leed uit, en zoowel de boer als de boerin hadden diep medelijden met hem. Ook de groote zoons, die bij de kachel zaten, waren ontroerd. Eindelijk kwam Paolo tot bedaren, en zoo goed en zoo kwaad, als hij zich toen in het Hollandsch kon uitdrukken, dankte hij beiden nogmaals voor hun barmhartigheid.

En de boer hoorde hem uit over Tichelman en diens gezin, en hij zei ronduit, dat het een schandaal was, de gemeenteweezen in dat ellendige huishouden onder dak te brengen. Paolo voelde zich gelukkig, nu hij deze goede menschen terug zag, en vrouw Klaring gaf hem lekkere versche melk te drinken, opdat hij, zooals zij lachend opmerkte, weer dikke wangen zou krijgen, en zij gaf hem groote appels met donkerroode kleur.

Veel vroolijker, dan Paolo het huis van den schoenmaker verlaten had, keerde hij er tegen den avond in terug, en hij verheugde er zich in, dat de goede menschen hem verlof gaven, zoo dikwijls bij hen te komen, als hij maar wilde. Hij zou hartelijk welkom wezen.

Toen hij de boerderij verlaten had, bleef de vrouw gedurende den geheelen avond verder stil en in zichzelf gekeerd. Zij had diep medelijden met het arme kind, dat zich in het gezin van den dronken Tichelman wel grenzenloos ongelukkig moest gevoelen.

Eindelijk zei ze:

‘Man, als wij dat kind eens in huis namen? Dáár sterft het van verdriet.’

Boer Klaring bleef zwijgend zijn pijp rooken. Peinzend keek hij in het vuur.

‘Man,’ vervolgde zijn vrouw even later. ‘'t Is me of ik een misdaad bega, als ik het daar langer laat blijven. Dat kind hoort daar niet thuis. Zullen we het doen? Wij zullen er geen boter-

ham minder om eten, en ons huis is groot genoeg.'

Boer Klaring bleef zwijgend rooken.

'Man, zeg toch eens wat,' zei de vrouw. 'Je rookt maar en zegt geen stom woord.'

'Wat zal ik zeggen, vrouw?' sprak Klaring eindelijk. 'Ik ben het met je eens, dat Pollo daar niet thuis hoort, ongetwijfeld niet, - maar ik vraag je: zal hij zich hier thuis voelen? En dan zeg ik neen, vrouw, dat zal hij niet. Pollo koeien melken? Of den stal uitmesten? Of het varkenshok schoonmaken? Bezint, eer je begint, zegt het spreekwoord. Pollo zou hier zeker evengoed ongelukkig zijn, als bij Tichelman, wel niet in die mate, maar ook hier zou hij wegkwijnen. Hij hoort hier evenmin als daar, vrouw, geloof me.'

'En waarom zou hij dat alles niet evengoed kunnen doen, als onze eigen jongens?' vroeg de vrouw. 'Als die er niet te goed voor zijn, is hij het zéker niet, - het kind van een straatzangeres of zoo iets.'

'Dat is het juist, vrouwtje, wat ik niet met je eens ben,' hernam de boer. 'Ik geloof er niets van, dat hij bij kermisvolk thuis hoort, of een straatmuzikant is. Daar ziet het kind niet naar uit. Hij beweegt zich als iemand van deftige afkomst. Toen ik hem straks de deur inliet, maakte hij zelfs een buiging voor mij, en dat doet geen kind uit een kermistroep...'

'Neen,' zei de vrouw, 'zijn manieren zijn anders, dat zie ik ook wel, en zijn uiterlijk doet je meer denken aan een jongeheer, dan aan een bedelkind. Zijn kleertjes mogen verschoten zijn, maar de kleermaker van het dorp zou zoo'n mooi model er niet aan kunnen geven.'

'Dus dat ben je met me eens,' zei de boer. 'En nog wat. Laatst op een morgen liep ik bij Tichelman aan, om hem te vragen, of mijn baggerlaarzen nog niet klaar waren. De kèrel was weer dronken, dat kon ik duidelijk merken, en de kleine Pollo moest voor hem op zijn viool

spelen. Dat schijnt hij dikwijls te moeten doen, zooals vrouw Tichelman me zeide, toen ze mij haar nood klaagde. Want het gaat met Tichelman van kwaad tot erger. Hij is tegenwoordig bijna doorloopend dronken...'

'Ja, en toen?' vroeg vrouw Klaring, die bang was, dat haar man van zijn onderwerp zou afdwalen.

'En toen? Wel, toen heb ik de overtuiging gekregen, dat Pollo geen straatmuzikant is, en - enfin, dat zijn moeder misschien wel een dame kan geweest zijn, die door het een of ander toeval gedwongen was, bedelend door het land te zwerven.'

Vrouw Klaring keek haar man verwonderd aan, en vroeg:

'Hoe kwam je op dat idée? Wat gebeurde er toen dan bij Tichelman?'

'Hoor eens, vrouw, - weet je nog wel, dat we verleden jaar op een regenachtigen dag plotseling eens het plan kregen, om 's avonds naar Amsterdam te gaan, naar den schouwburg?'

'Jawel, maar wat heeft dat er nu mêe te maken?'

'Dat zal je wel duidelijk worden. En weet je nog, dat de heele schouwburg toen uitverkocht was, en dat we geen plaatsje meer konden krijgen?'

'O ja, - en toen zijn we naar Carré gegaan, en daar was ook alles bezet. Dat weet ik nog best, maar...'

'En dat we toen ergens aangeland zijn, waar we anders uit eigen beweging nooit gekomen waren, in het Concertgebouw, waar we zulke prachtige muziek hebben gehoord?'

'O ja, zeker, dien violist vergeet ik nooit.'

'Juist. Wij hadden er natuurlijk geen verstand van, dat weet ik wel, maar ik weet nog best, hoe opgetogen de menschen waren over het spel van dien violist. Weet je niet meer, hoe 'n storm van toejuichingen er losbarstte, toen hij met spelen ophield?'

'Of ik!' zei de vrouw. 'Ik schrok er eerst van...'

‘En hoe de menschen van hun stoelen opstonden en met hun armen en programma's zwaaiden, en hoe er prachtige bloemen op het tooneel werden gedragen, en hoe die violist niets deed dan buigen en buigen...’

‘Ja ja, de menschen leken net gek!’ zei de vrouw.

‘Zoo dachten wij er over, vrouw,’ zei de boer, ‘wij, die er geen verstand van hadden, maar dat hadden de dames en heeren in de zaal wel, en die waren opgetogen, en later las ik de courant, hoe 'n groot en beroemd kunstenaar die violist was....’

‘Ja, dat heb je me toen nog voorgelezen,’ zei de vrouw. ‘Maar wat heeft dat alles nu te maken met Pollo en met Tichelman?’

‘Omdat ik Pollo toen in de schoenmakerij heb hooren spelen, vrouw,’ hernam de boer. ‘En wat ik toen hoorde, was niet het gekras van den een of den anderen straatmuzikant. Wil ik je eens wat zeggen? Dat kind deed me toen met mijn domme verstand denken aan dien beroemden violist in het Concertgebouw, zulk soort spel was het. Natuurlijk weet ik wel, dat Pollo nog maar een kind is, en dat hij ongetwijfeld niet in de schaduw van dien man kan staan, maar toch, zijn spel deed mij aan hem denken. 't Was heel iets anders, dan ik ooit op kermissen, of hier aan de deur, van straatmuzikanten gehoord heb, heel iets anders, zeg ik. Dit kind hoort onder hen niet thuis, dat zegt zijn spel, dat zegt zijn uiterlijk, dat zegt zijn kleeding en dat zeggen ook zijn manieren.’

‘Je kunt gelijk hebben, man, maar dan hoort hij zeker ook niet bij Tichelman thuis. Daar gaat het lieve kind dood van verdriet en elllende.’

‘Maar bij ons zou hij evengoed wegkwijnen, vrouw. We moeten alles liever op zijn beloop laten. Bij den schoenmaker zal hij niet blijven, dat staat bij mij vast. Als Pollo blijft leven, zal hij zijn weg wel vinden, daar twijfel ik niet aan. Hij mag hier

zoo dikwijls komen, als hij verkiest, en wij zullen hem vriendelijk ontvangen, maar hem voorgoed in huis nemen, neen, dat doe ik niet.'

'Maar...' begon de vrouw.

'Hoor eens, mijn besluit staat vast, hij komt hier niet in huis,' zei de boer beslist. 'Hij hoort hier niet en zou altijd een vreemde eend in de bijt blijven. Zijn weg voert elders heen. De tijd zal het leeren.'

Hiermede eindigde het gesprek. Maar er ging bijna geen Zondag voorbij, dat Pollo geen bezoek bracht bij de vriendelijke menschen, en soms nam hij zijn viool mede om voor hen te spelen. En de vrouw moest in stilte zichzelf bekennen, dat Pollo geen bedeljongen was en ook geen straatmuzikant, en zij ging voort hem te vertroetelen.

Intusschen ging het inderdaad met den schoenmaker van kwaad tot erger. Niet alleen, dat hij onder zijn werk veel drank gebruikte, maar hij ging overdag meermalen naar de kroeg en bleef dan soms urenlang weg. Herhaaldelijk zag men hem langs de straat laveeren, en dan moest hij zich inspannen om niet te vallen. 't Gebeurde dikwijls, dat er dan een troep jongens achter hem liep, die hem bespotten en uitjouwden. Dan keerde hij zich om en stak hun dreigend de vuist toe, en soms liep hij hen achterna. Dan vluchtten zij weg, zoo hard zij konden, maar hadden toch groote pret.

En als hij dan eindelijk thuis kwam en door zijn vrouw alles behalve vriendelijk ontvangen werd, dan koelde hij zijn woede op Gerrit en Paolo, die zijn weerlooze slachtoffers waren. Dan stompte en sloeg hij hen en verweet hun, dat zij luiaards en dagdieven waren, die liever niets dan iets deden voor den kost, dien zij kregen. 't Huisgezin werd met den dag armer, want Tichelman verdronk bijna alles, wat hij verdiende. 's Morgens beefden zijn handen zoo erg, dat hij niet eens werken kon.

Zoo ging de winter allerdroevigst voor Paolo voorbij. Nooit kwam er aan zijn kwelling een einde,

want als de schoenmaker niet thuis was, stond hij bloot aan de plagerijen van Gerrit, bij wien geen plaats was voor eenig medelijden. Integendeel, hij vermaakte zich, als hij hem pijn kon doen, en scheen er genot in te vinden. Zelfs 's avonds op hun vodderig bed kon hij hem nog niet met rust laten. Toen het in Januari koud was en hard vroor, ontroofde hij hem bijna al het dek, zoodat Paolo lag te bibberen van de koude.

Maar goddank, de winter ging voorbij en het werd lente. De zon werd warmer en drong meer door het wolkenfloers heen, dat Paolo gedurende langen tijd zoo somber gestemd had. Het maakte hem wat opgeruimder. Maar hij zag er bitter slecht uit. Zijn wangen waren smal en bleek, iedereen op het dorp merkte dat op, en menigeen voorspelde hem een vroegen dood.

Ja, ongetwijfeld zou Paolo in het gezin van Tichelman zijn weggekwijnd van verdriet en ellende.

Maar er zou verandering komen.

Op een dag kwam Melchers in de werkplaats van Tichelman, om eens te hooren, hoe de jongens het maakten. Dat achtte Melchers niet meer dan een staaltje van zijn plicht.

Tichelman was thuis en zat te lappen.

‘Goeden morgen,’ zei Melchers.

‘Geen haar minder op je pruik,’ zei Tichelman. ‘Paul, geef den baas je bank, om op te zitten.’

Melchers nam plaats.

‘Wel,’ vroeg hij, ‘hoe maken zij het?’

‘Lieve jongens,’ zei de schoenmaker, ‘je kunt ze van me cadeau krijgen.’

Dat was een geliefdkoosde uitdrukking van hem.

‘Ze eten me de ooren van het hoofd, en werken - ho maar. Dit wil ik je wel zeggen, Melchers, als jij of de burgemeester me niet meer geld betaalt, wil ik ze niet langer houden.’

‘Ja ja, dat liedje ken ik al lang,’ zei Melchers lachend. ‘En leert die kleine Italiaan al wat van de schoenmakerij?’

Tichelman, die tamelijk nuchter was, lachte even en zei:

‘Als hij zoo goed kon lappen, als vioolspelen, kon hij zijn kost wel verdienen.’

‘Zoo - ja, die jongen moet mooi kunnen spelen, dat heb ik al meer gehoord.’

‘Ja, dat kan hij goed. Wil hij het eens voor je doen? Paul, haal je viool van boven en speel wat voor den baas.’

Paul gehoorzaamde, en weldra klonken de tonen van zijn viool weer door de werkplaats. Hij speelde een stuk, dat hij van zijn Papa had geleerd.

Melchers hoorde hem verbaasd aan en eindelijk riep hij uit:

‘Die jongen speelt best, Tichelman, inderdaad heel goed. De kleermaker speelt op de kermis niet beter, als hij in de herberg dansmuziek maakt....’

‘Och wat, de kleermaker,’ smaalde Tichelman, ‘wat wou de kleermaker met zijn gekras. Allo, Paul, speel eens een wals voor den baas.’

Paul gehoorzaamde dadelijk. Hij was zoo bang geworden voor Tichelman, dat hij zelfs door een vuur zou geloopen zijn, als deze het hem bevolen had.

Hij speelde een wals, en de schoenmaker trappelde met zijn voeten op den grond en wiegde zijn bovenlijf heen en weer.

‘Nou? Wat zeg je er van? Laat de kleermaker hem dat eens nadoen, zeg ik maar. 't Komt niet in vergelijk!’ schreeuwde de schoenmaker. ‘Hij hoeft geen schoenlappen te leeren. Met die viool kan hij zooveel geld verdienen, als hij wil!’

‘Dat is zoo,’ zei Melchers. ‘Nu, je gaat je gang maar, hoor. Als je met de kermis een gaatje voor hem weet, geef ik je permissie. Maar nu ga ik verder. Goêmorgen.’

‘Goêmorgen,’ zei Tichelman, en hij verzonk in gepeins, of hij van het mooie spel van Paultje niet op een of andere wijze voordeel zou kunnen trekken.

Maar er was er nog een, die over dat zelfde onderwerp zat te denken, en dat was Gerrit Volder.

Gerrit had den vorigen avond van den schoenmaker een vreeselijk pak slaag gehad, omdat hij een paar centen had weggekaapt, die Tichelman een oogenblik onbeheerd op zijn werktafel had laten liggen. Tichelman was zoo woedend geworden, dat hij Gerrit inderdaad mishandeld had. De jongen schreeuwde de buren bij elkander, die moeite hadden, om hem aan de handen van den halfdronken man te ontrukken.

Gerrit was naar bed gegaan en voelde pijn in al zijn leden. Schreiende lag hij naast Paolo, die medelijden met hem had en hem trachtte te troosten.

Norsch had hij zich van Paolo afgewend, en deze was eindelijk in slaap gevallen. Maar Gerrit had nog lang wakker gelegen, en er over liggen denken, of hij niet weg zou loopen. Hier hield hij het niet langer uit. Wist hij maar, waarheen hij gaan kon, en hoe hij aan den kost moest komen? O, dan zou hij niet langer twijfelen. Dan verliet hij het huis van den schoenmaker, om er nooit weer in terug te keeren.

Met die gedachte was hij eindelijk in slaap gevallen, maar den volgenden morgen speelde zij hem onder zijn werk gedurig door zijn hoofd.

Ja, wist hij maar, hoe aan den kost te komen, dan ging hij nog liever vandaag dan morgen. Maar hij wist het niet, tot hij plotseling het gesprek van Melchers en den schoenmaker hoorde over Paul's spel, en hoe deze best met zijn viool door de wereld zou kunnen komen.

Dat bracht hem op een idée. Hij moest wegloopen met Paul. Dan zouden zij nooit gebrek behoeven te lijden en konden zooveel geld verdienen, als zij wilden. Melchers zei het zelf, en die zou het toch wel weten.

Hij zat al spoedig zóó in zijn gedachten verdiept,

dat hij vergat te werken. Zijn handen stonden geheel stil, en hij staarde, zonder het zelf te weten, Paul strak aan. Maar deze had er geen erg in. Hij had de viool in de kist gelegd en zat weer ijverig te werken.

De baas zag het echter wel, en door een gegevoeligen mep tegen zijn oor riep hij Gerrit tot de werkelijkheid terug.

Gerrit werkte weer voort, maar de gedachte aan de vlucht liet hem geen oogenblik los. Ja, hij begon er hoe langer hoe meer zin in te krijgen, tot plotseling de vraag bij hem opkwam, of Paul wel zou willen. En toen hij daar dieper over nadacht, kwam hij tot de slotsom, dat Paul het niet zou doen, omdat hij bang van hem was. Gerrit wist maar al te goed, hoe hij hem steeds geplaagd en zelfs gepijnigd had. Neen, Paul zou niet willen, hij was immers bijna even bang van hem als van den baas?

'Jammer,' dacht hij bij zichzelven. 'Neen, hij zal het nooit doen.'

Dat was telkens het einde van zijn overpeinzingen, maar toch liet de gedachte aan een vlucht in gezelschap van Paolo hem niet met rust.

Eindelijk kreeg hij een idée, dat hem een glimlach op de lippen bracht.

Ja ja, toch zou het gelukken, als hij het maar slim wist aan te leggen.

Wacht, hij zou anders worden jegens Paul, hij zou vriendelijk tegen hem wezen en hem niet meer plagen en sarren. Hij zou zijn vriendschap en vertrouwen zien te winnen.

En van dat oogenblik af werd hij heel anders tegen Paolo, die zijn ooren bijna niet gelooven kon, toen hij hoorde, hoe vriendelijk Gerrit tegen hem sprak. En hij werd niet meer door hem gesard en gepijnigd, ja, Gerrit hielp hem soms voort aan zijn werk, en eens, toen hij s' avonds naar boven ging om viool te spelen, vroeg Gerrit, of hij met hem mede mocht gaan, om er naar te luisteren.

Gerrit werd heel anders jegens hem, en Paul verheugde zich daarover. 's Avonds op bed praatte Gerrit vriendelijk met hem, en hij stompte hem niet meer en gaf hem een ruime plaats om te liggen.

Toen werd ook Paolo heel anders tegen Gerrit, en zij klaagden elkander hun nood en praatten over de ruwheid en wreedheid van Tichelman.

Eindelijk nam Gerrit hem in zijn vertrouwen.

'Hoor eens, Paul,' zei hij, 'ik zal je een geheim vertellen, maar je moogt er met niemand over spreken. Beloof je dat?'

'Tegen wien zou ik er over moeten spreken?' zei Paolo. 'Wie spreekt er dan tegen mij?'

'Ik toch,' zei Gerrit.

'Ja, tegenwoordig wel, - maar vroeger jij ook niet,' zei Paul zacht.

'Nou zeg, luister,' hernam Gerrit. 'Maar je zwijgt, hoor! Mijn besluit staat vast: ik ga weldra weg.'

'Weg?' vroeg Paul verwonderd.

'Ja, weg, hier vandaan, voorgoed.'

'Weg?' zei Paolo nog eens. 'Voor goed weg? En vindt Tichelman dat goed?'

'Ik zal het hem niet vragen,' zei Gerrit. 'Maar je zwijgt er over, hoor.'

'En Melchers, de armvoogd?' vroeg Paolo.

'Wat kan mij Melchers schelen? En wat kan ik hem schelen? Hij zal blij zijn, als hij van me af is, dan hoeft hij ook niet meer voor me te betalen. Neen, Paultje, ik laat me niet langer koejonneeren en mishandelen. Zoodra ik er kans toe zie, loop ik weg.'

'En waarheen?' vroeg Paul, die met angst het oogenblik zag komen, dat hij verder alleen den geheelen dag met den dronken Tichelman zou moeten doorbrengen, en geheel alleen diens mishandelingen zou moeten verduren. O neen, Gerrit was zijn vriend niet en hij hield niet van hem, maar toch vervulde het hem met angst, dat Gerrit er voortaan

niet meer zou zijn, dat hij zijn gezelschap zou moeten missen, juist nu, nu Gerrit zooveel vriendelijker jegens hem geworden was.

'Waarheen?' zei Gerrit. 'Dat weet ik zelf niet. Vrienden of familie houd ik er niet op na. Ik zal wel ergens terecht komen, en slechter dan hier zal het wel nergens wezen. Ik ga de wijde wereld in, Paultje, ik ga zwerven net zoolang, tot ik hier of daar een goed plaatsje gevonden heb.'

Paul verzonk in gepeins.

'Zwerven?' dacht hij. 'Zwerven, zooals ik met Mama gedaan heb? Niet meer bij den schoenmaker zijn, niet meer diens ruwe taal hooren en niet meer door hem geslagen worden? En weg uit dit huis met al zijn vuilheid en ellende?'

Opeens richtte hij zich half op in bed, en met zijn mond dicht bij het oor van Gerrit, fluisterde hij hem bevend toe:

'Ik ga meê, Gerrit, ik ga meê, - als ik mag. O, laat mij meêgaan, Gerrit.'

Gerrit zei eerst niets, maar een triomfantelijk lachje kwam er op zijn lippen. Ha, hij had zijn doel bereikt. Paul ging meê; hij behoefde voor de toekomst geen zorg te hebben. Paul's viool zou hem wel te eten geven.

'Mag ik, Gerrit, mag ik?' klonk het smeekend naast hem. 'Toe, Gerrit, neem mij mede. Laat mij niet alleen hier achterblijven...'

Eindelijk zei Gerrit:

'Goed, - ja, ik zal je meênemen, als je maar doet, wat ik zeg.'

'O ja, ja,' zei Paolo verheugd. 'Wanneer, Gerrit, - zeg, wanneer?'

'Zondag,' zei Gerrit. 'Dan behoeven wij niet te werken en niemand kijkt dan naar ons om. We zeggen tegen de vrouw, dat we een lange wandeling gaan maken, en dan neem je de viool mede...'

'Maar dan zal ze vragen, wat ik daarmede moet doen,' zei Paul. 'Op een lange wandeling neem je toch geen viool mede...'

‘Wij wel,’ lachte Gerrit. ‘We zullen wel zien. Misschen heeft ze er geeneens erg in. Eigenlijk is het beter, dat we niets zeggen. Als Tichelman naar de herberg is, ga ik het huis uit, en een poosje later volg jij met je viool. Buiten het dorp, voorbij de kleine brug, zal ik je wachten. En dan gaan we er samen vandoor. Ha, wat zal de baas leelijk op zijn neus kijken, als hij merkt, dat wij niet meer terugkomen. Ik wou, dat ik het zien kon. Dus alles is nu afgesproken. Zorg, dat je het niet verklapt.’

‘O neen,’ zei Paolo. ‘Ik wil veel te graag.’

‘Laten we dan nu gaan slapen,’ zei Gerrit. ‘Wel te rusten.’

Maar Paolo kòn niet slapen. Onophoudelijk moest hij aan het plan tot ontvluchting denken. O, dan ging hij weer zwerven, zooals hij met Mama had gedaan, en dan zou hij weer vrij zijn, en niet meer in de schoenmakerij zitten en leven te midden van vuilheid en alles, wat akelig was.

Heerlijk, - hij zou weer vrij zijn! - Vrij!

Met die gedachte sliep hij eindelijk in.

Maar den volgenden dag moest hij er voortdurend over denken onder zijn werk, en als Gerrit hem aankeek, zag hij, hoe deze hem slim toelachte en tegen hem knipoogde.

Hunkerend zag hij den Zondag tegemoet.

Dan zou het uur van zijn verlossing slaan!

Eindelijk wèrd het Zondag, en tegen elf uur 's morgens verliet Tichelman het huis, om naar de herberg te gaan. De jongens keken hem na, tot hij daar aangekomen was. Toen fluisterde Gerrit Paolo toe:

‘Thans is het mijn beurt. Bij het bruggetje zal ik op je wachten. Wees voorzichtig!’

Hij verliet het huis. Niemand vroeg, waarheen hij ging. Vrouw Tichelman begaf zich een poosje later naar het achterhuis.

Paolo maakte van dat oogenblik gebruik. Hij haalde vlug zijn viool van den zolder, en had

Gerrit reeds ingehaald, nog voordat deze de brug bereikt had. Het dorp lag thans achter hen.

‘Voorwaarts nu!’ zei Gerrit.

Paolo keek nog even om naar het dorp, waar hij zooveel ellende beleefd had. O, één ding wist hij zeker: nooit, nooit zou hij vrijwillig daarheen terug keeren. Neen, nooit!

Met groote schreden spoedden de jongens zich voort.

Negende hoofdstuk.
Een schilderachtig volkje.

Hetty was den volgenden morgen nog opgetogen over haar ontmoeting met de Zigeuners, en zij raakte er aan het ontbijt niet over uitgepraat. Zij betreurde het alleen maar, dat zij hen thans niet meer zou kunnen zien, want zij wist niet, dat zij in de gemeente hun bivak hadden opgeslagen en nog niet vertrokken waren.

Maar zij zou het al spoedig beter weten.

Freddy en Do waren op hun ezels de laan van 'Alhetlo' opgereden, om de kennismaking met Hetty en Loes voort te zetten, en zij werden door de meisjes met gejuich begroet. Eerst moesten zij binnenkomen, om ook kennis te maken met Mama en Papa, die juist gereed stonden om met den auto naar Rotterdam te rijden. En daarna gingen zij tennissen op een grasveld, niet ver van den weg. Papa had beloofd, dat hij een tennisveld zou laten maken, doch de gelegenheid had hem daartoe nog ontbroken. Daarom speelden zij maar op een grasveld. Hetty en Do speelden tegen Loes en Freddy, en zij amuseerden zich kostelijk. Zij gingen zoo in hun spel op, dat zij niet eens de nadering bemerkten van twee Zigeunermeisjes, die iets ouder konden zijn dan Hetty. Maar dezen zagen het spelende viertal wel, en zij liepen naar het hek en bedelden op temerigen toom om een kleinigheid.

'Ah, donnez-moi quelque chose,' vroeg de een.

‘Geef me wat voor main zieke broertje in den wagen,’ bedelde de ander. En wel tienmaal herhaalden zij hun vraag, meestal in dezelfde bewoordingen: ‘Donnez-moi quelque chose, donnez-moi quelque chose, donnez-moi quelque chose...’ Er kwam geen einde aan, en zij hielden de geopende hand over het hek.

‘Daar zijn ze nog!’ riep Hetty opgetogen en blij verrast uit. ‘Daar zijn ze nog! Kijk eens, wat zien ze er interessant uit!’

En zij liep op een drafje naar het hek, om de Zigeunermeisjes van meer nabij te bekijken. Juist op dat oogenblik reed de auto het groote hek uit, en Mama en Papa wuifden hun toe. Maar Hetty zag het niet eens. Al haar aandacht was bij de jonge Zigeunerinnen.

't Waren mooie meisjes met gitzwart haar, dat door den rooden hoofddoek maar voor een deel bedekt werd, en zij hadden een donkere huid en zwarte oogen. Het eene meisje droeg een overlangs gestreepten rok van geel en roode stof en daarbij een paarse blouse, de ander had een geel met paars gebloemden rok aan, met roode blouse. Zij waren inderdaad schilderachtig gekleed en moesten wel dadelijk ieders aandacht trekken.

‘Ah, donnez-moi quelque chose! Donnez-moi quelque chose!’

‘Geef me wat voor main zieke broertje in den wagen!’

‘Blijf toch hier, Hetty!’ riep Fred, maar toen hij zag, dat Hetty toch ging, begaf hij zich ook naar het hek. Nauwelijks had het meisje, dat in het Hollandsch haar vraag tot in het oneindige herhaald had, hem gezien, of zij wendde zich tot hem, en teemde:

‘Lieber junger Herr, sie sollen sieb-und-siebzig Jahre alt werden. Bitte, Herr, bitte! Geef main een klainighaid voor main zieke broertje in den wagen!’

‘Zeven en zeventig jaar zul-je worden, Freddy!’ lachte Loes. ‘Daar kun je voorloopig tevreden meê zijn.’

‘En of!’ zei Freddy.

‘Sie werden immer gesund bleiben, wenn sie mir etwas geben.’

‘Donnez-moi quelque chose! Dix centimes, demoiselle, dix centimes!’

Hetty was verrukt over het uiterlijk van de meisjes en over het mengelmoes van talen, dat zij spraken.

‘Vinden jullie ze niet interessant?’ riep zij de de anderen toe. En zij klapte in haar hadden.

‘Hoe heet je?’ vroeg zij aan het eene meisje, dat onophoudelijk bleef doortemen in het Fransch.

‘Krijg ik dan wat, als ik het zeg?’ vroeg ze opeens in het Hollandsch.

‘Ja, een stuivertje,’ zei Hetty, ‘maar dan moet zij,’ en hierbij wees ze op het andere meisje, ‘ook zeggen, hoe zij heet.’

Zij haalde haar portemonnaie te voorschijn en liet een stuivertje zien, dat zij op een kleinen afstand van het hek, op haar platte hand legde. De Zigeunerinnen konden er niet bij.

‘Ik heet Dodina,’ zei het eerste meisje.

‘O, wat een mooie naam,’ riep Hetty uit. Hooren jullie dat, ze heet Dodina! Wat een prachtnaam. - En jij?’

‘Stoïka!’ zei het andere meisje met een glimlach. Zij scheen Hetty wel aardig te vinden. Deze leek trouwens zelf wel wat op een Zigeunerin met haar bruine wangen, donkere oogen en zwarte haren.

Ze meende, dat de Zigeunermeisjes, die thans iets gekregen hadden, nu wel weg zouden gaan, maar daarin vergiste zij zich. Integendeel, zij begonnen met vernieuwden aandrang te bedelen. Blijkbaar hoopten zij, ook nog van de anderen wat te zullen krijgen. En zij putten zich uit in heilwenschen, als: ‘De lieve Heiland zal u zegenen,’

‘de lieve Madonna zal u zegenen,’ ‘u zal tachtig jaar oud worden,’ en zij klaagden, dat haar moeder ziek in den wagen lag en geen brood had, en even later was het weer een broertje of een zusje, dat zich in dien treurigen toestand bevond.

Eindelijk kreeg Loes medelijden, en zij gaf ook een stuivertje, maar Fred en Do hielden hun beurs dicht, of misschien wel hadden zij op dat oogenblik nog minder dan de bedelende meisjes.

Eindelijk gaven dezen hun poging op en liepen zonder groeten verder. Maar Hetty had nog gelegenheid om te zien, hoe zij lekkere kwattareepen uit haar zak opdiepten en er heerlijk aan begonnen te smullen.

‘Die zijn nog niet arm!’ riep ze de anderen toe. ‘Zie ze eens snoepen!’ Zij zetten nu hun tennisspel voort en besloten een uurtje later een toertje op hun ezels in den omtrek te gaan maken. Maar eerst begaven zij zich naar Klaartje van Vliet, om haar het een en het ander te brengen en haar een poosje gezelschap te houden.

Zij werden daar met vreugde begroet, want Klaartje had al hunkerend naar haar vriendinnetjes uitgezien, en de twee nieuwe vriendjes nam zij graag op den koop toe.

Klaartje begon er al merkbaar beter uit te zien, en zij kon zich al wat oprichten in bed. De dokter gaf alle hoop, dat zij nu wel gauw sterker zou worden en eerlang het bed zou kunnen verlaten. Hetty vertelde haar natuurlijk, hoe zij den vorigen middag een grooten troep Zigeuners had ontmoet, en hoe schilderachtig die er uitzagen, de vrouwen en meisjes vooral, en hoe een oude vrouw de paarden voor een grooten wagen mende en een pijp rookte, en hoe zij door een aantal brutale bedeljongens omringd waren, die in verschillende talen om geld vroegen, maar ook heel goed Hollandsch bleken te spreken, en hoe eindelijk de politie gekomen was, om hen door het dorp te voeren. En ook vertelde zij, hoe zij dezen

morgen weer twee Zigeunermeisjes hadden ontmoet, die Dodina en Stoïka heetten, en hoe die gekleed waren en hoe interessant zij er uitzagen.

‘Hè,’ riep zij eindelijk met een zucht van verlangen uit, ‘ik wou, dat ik ook een Zigeunermeisje was. Dat zou ik pas heerlijk vinden!’

De anderen moesten niet weinig lachen om die ontboezeming, die haar blijkbaar regelrecht uit haar hart kwam. Verbeeld je, de rijke jongejuffrouw Hetty Burling, van de villa ‘Alhetlo,’ een bedelende Zigeunermeid!

‘Je ziet er bruin genoeg voor uit en je haar is net zoo zwart,’ zei Freddy lachend. ‘Probeer het! Misschien willen ze je wel in den stam opnemen.’

‘En dan mag je ook bedelend langs de straat zwerven en te midden van die vuile menschen in woonwagens leven,’ zei Klaartje. ‘Ik heb er ook twee gezien...’

‘Jij?’ vroeg Hetty.

‘Ja, een uurtje geleden kwamen hier twee havelooze jongens voor het raam bedelen, en ze drukten hun vuile, ongewasschen gezichten tegen het raam en keken brutaal naar binnen. Mooi gezelschap voor jou, Hetty! Grootmoeder deed dadelijk de deur op slot.’

‘Natuurlijk,’ zei vrouw van Vliet. ‘Dat bedeltuig komt hier bijna alle zomers, niet waar, Klaartje?’

Klaartje knikte bevestigend.

‘En zij doen niet anders dan bedelen en stelen,’ vervolgde vrouw van Vliet. ‘Ik ben bang voor dat volk. Herhaaldelijk worden zij door de politie uit de gemeente verjaagd, maar zij geven er niets om en keeren gewoonlijk den volgenden dag al terug. En wie in den avond hun kampplaats passeert, mag wel op zijn hoede zijn. 't Is gemeen volk, in één woord.’

‘Dat kan wel,’ zei Hetty, ‘maar 't is toch ook een interessant volk, dat houd ik vol. Dodina en Stoïka zien er wàt lief uit met haar kleurige rokken en blouses en die groote bellen in haar ooren.

Echt interessant! Hun kampplaats zou ik ook wel eens willen zien. Weet u, waar die is?'

'Ik weet niet, of zij er nu weer zijn,' antwoordde vrouw van Vliet, 'maar vroeger kampeerden zij altijd bij het Spookhuis...'

'Het Spookhuis?' vroeg Hetty, met schitterende oogen. 'Is er hier een Spookhuis? Juist een plek voor Zigeuners, om er te kampeeren.'

'Waar is het?' vroeg Loes. 'En spookt het er echt?'

Vrouw van Vliet glimlachte.

''t Is maar een naam voor een langwerpig vierkant stuk grond aan den Leidschen straatweg,' zei ze. 'Vroeger heeft daar een groot, wit, somber huis op gestaan, dat het spookhuis werd genoemd...'

'Is het er nu niet meer? Hè, hoe jammer,' zei Hetty.

'Neen, 't is afgebroken. Ik weet trouwens niet, waarom de menschen het 't Spookhuis noemden. Er was zeker wel een of andere geschiedenis aan verbonden. Tegenwoordig wordt dat stuk grond nog algemeen het Spookhuis genoemd.'

'En daar kampeeren ze dan waarschijnlijk?' vroeg Hetty. 'Kom, zeg, laten wij er eens heen rijden. Dat kamp wil ik dolgraag zien.'

De anderen vonden het goed. Zij namen afscheid van Klaartje en haar grootmoeder, en bestegen de ezels, om naar het kamp te gaan.

Hun weg voerde door het dorp, en daar zagen zij een oploopje van menschen. Ook stonden er enkelen in de posten der deuren, en bij den notaris hingen een paar dienstmeisjes met haar bovenlijf uit het raam.

Blijkbaar was er iets bijzonders aan de hand. Toen ons viertal de plaats van het oploopje genaderd was, zagen zij dat daarvan het middelpunt gevormd werd door een grijzaard en twee jonge meisjes, van misschien twaalf en veertien jaar, die muziek maakten.

‘O, zeker ook Zigeuners!’ riep Hetty uit. ‘Straatmuzikanten!’

Zij hielden de ezels in, om te luisteren en te kijken.

De oude man had lange, zilverwitte haren, en hij speelde veel beter op zijn viool, dan straatmuzikanten gewoonlijk doen. Hij kraste er maar niet een of ander deuntje of walsje op, maar bracht een mooi stuk van een bekend componist ten gehoore. Van de omstanders nam hij geen notitie; hij maakte den indruk, of hij meer voor zijn genoegen, dan uit winstbejag speelde, en zijn eenvoudig uiterlijk moest die meening wel versterken. Hij zag er in het geheel niet armoedig uit, en had veel meer het uiterlijk van een heer, dan van een bedelaar.

De twee meisjes waren, dat leed geen twijfel, Zigeunerkinderen. Haar uiterlijk kon daarin niet bedriegen. Zij waren, evenals de oude man, goed gekleed, in de opzichtige kleuren, die bij de Zigeuners blijkbaar zeer geliefd waren. De een begeleidde het vioolspel van den ouden man op een mandoline en de ander op een luit. 't Was inderdaad heel aardige muziek, die zij ten gehoore brachten, en de eenvoudige dorpsbewoners luisterden er met bewondering naar. Ook ons viertal vond het mooi. Hetty had wel mêe willen doen, beweerde zij.

Toen het spel uit was, gingen de twee meisjes langs de huizen rond, om het geld op te halen. De oude man bemoeide zich daar niet mede. Hij bleef op de straat staan en tokkelde achteloos met zijn vingers op de snaren. Van de bewonderende blikken der slagers- en bakkersjongens en van de dienstmeisjes, die ook na het spel op hem gericht bleven, nam hij geen nota. Hij scheen ze niet eens op te merken, en toen hij even later zijn weg door het dorp vervolgde, maakten allen met eenigen eerbied ruimte, om hem door te laten. De meisjes voegden zich weer bij hem, en een eindje verder hervatten zij hun spel.

‘Die hooren ongetwijfeld ook bij de Zigeuners!’ zei Hetty, terwijl ze hen nakeek.

‘O ja,’ zei Fred, en Loes en Do waren het ook met haar eens.

‘'t Is een merkwaardig drietal!’ beweerde Hetty opgetogen. ‘Die oude man ziet er eerwaardig uit met zijn witte haren!’

‘Ja,’ spotte Fred, ‘ongetwijfeld een vermomde kunstenaar, die voor zijn plezier straatmuziek maakt.’

‘Of een betooverde prins uit een Oostersch land,’ zei Do lachend.

‘Neen,’ zei Loes. ‘Ik denk, dat het de man is van die vuile, oude vrouw, jullie weet wel, met dat zwarte pijpje in haar tandeloozen mond. Een prachtpaar!’

Hetty antwoordde niet, maar haalde de schouders op, of zij zeggen wou: ‘Och, wat weten jullie er van.’

Zij reden het dorp uit en den Leidschen straatweg op. Hier waren de meisjes nog niet geweest. Zij zagen de twee groote theetuinen, genaamd den Ouden en den Nieuwen Deyl, waarvoor vele auto's stonden te wachten op de eigenaars, die in de Café's het een of ander gebruikten. Want het was prachtig zomerweer, en dan is er altijd een verbazend druk verkeer langs den Haagweg.

Er liepen verscheidene Zigeunervrouwen en meisjes langs de tafeltjes der bezoekers, allen in bonte kleuren gekleed, en ook jongens met lange, ongekamde haren en bloote voeten. Op treurigen toon klaagden zij hun nood en vroegen om wat geld.

Het trok de aandacht van ons viertal, dat onder al die bedelenden geen enkele man aangetroffen werd.

‘De mannen vinden dat baantje zeker te min en laten het aan de vrouwen en kinderen over,’ zei Hetty.

‘Ja, dat is ook zoo,’ zei Fred. ‘De mannen

bedelen nooit. 't Zijn meest paardenhandelaars en stoelenmatters en ketellappers.'

'En dieven!' beweerde Do. 'Kijk, ginds is het kamp.'

'O ja, o ja!' riep Hetty verrast. 'Huup Hans, een beetje harder, asjeblief. Ja - daar is het!'

Weldra hadden zij de plek gronds bereikt, die onder den naam van het Spookhuis bekend stond. Zij zagen daar aan de kanten de woonwagens en huifkarren staan, die den Zigeuners tot slaapplaats dienden. 't Zag er alles even armoedig uit, maar toch maakte het kamp een eigenaardigen indruk door de helle kleuren, die overal te zien waren, zelfs al bestond de stof uit bijna niets anders dan rafels en flarden.

'Laten we nu afspreken, om niets te geven,' zei Freddy. 'De ondervinding heeft ons gisteren geleerd, dat zij er maar brutaler door worden en je toch niet met rust laten.'

Dat vonden de anderen goed, en langzaam reden zij langs het kamp. Zij zagen, hoe eenige mannen van ongunstig uiterlijk in een kring lagen te luieren in het warme zonnetje. Slechts een paar waren bezig met stoelenmatten. Naar de jongelui op hun ezels keken zij maar een oogenblik om, ze hadden daarbij meer oog voor de dieren dan voor de ruiters, en verder namen zij geen notitie van hen. Op eenigen afstand van de mannen bevonden zich enkele vrouwen, die cigaretten zaten te rooken. Opeens kwam tot hun grooten schrik de oude vrouw, die zij den vorigen dag al hadden gezien, uit het kreupelhout te voorschijn. Ook nu weer rookte zij haar pijpje. Zij maakte dreigende gebaren tegen hen en liep op een drafje tot dicht bij den weg. Daar hurkte zij neder, nam haar pijp uit haar mond, en trok er figuren mede op den weg, en prevelde voor het viertal onverstaanbare woorden.

Loes werd er bang van. Zij wendde den teugel en reed op een draf terug. Do bleef haar natuur-

lijk trouw. Toen keerden ook Hetty en Fred terug. Zij voelden zich bij die oude vrouw niet bijster op hun gemak. Gelukkig nam het mensch verder geen notitie van hen. Zij bleef met den steel van haar pijpje figuren op den grond trekken, en maakte, zooals Hetty terecht opmerkte, geheel den indruk van een tooverkol.

‘Ik denk, dat zij niet goed wijs is,’ zei Do.

‘'t Is althans een schril personage,’ vond Loes, die haar eersten schrik te boven was, nu zij merkte, dat de vrouw niet meer naar hen omkeek.

Op een drafje reden zij thans naar den Deyl terug. Zij waren echter nog niet ver gevorderd, toen hen een groote Zigeunerjongen tegenkwam, die er meer dan brutaal uitzag. 't Was dezelfde jongen, die den vorigen dag probeerde om Hetty haar portemonnaie te ontrukken.

Hij had hen nauwelijks bereikt, of hij begon te bedelen voor het zieke broertje in den wagen.

Eerst bij Hetty, maar zij schudde van neen.

Toen bij Fred, maar die keek hem niet eens aan.

Ook bij Do had hij geen succes, en evenmin bij Loes.

Zij bleven met elkander doorpraten en hielden zich, of zij den jongen, die onvermoeid met de ezels meêdraafde, niet zagen.

‘Geef main een paar centimes voor main zieke broertje in den wagen,’ bedelde hij.

‘Vooruit, Hans!’ zei Hetty.

En ook de anderen spoorden hun dieren tot meerderen spoed aan. Maar de Zigeuner gaf het niet op.

‘Donnez-moi quelque chose. Een paar centimes maar voor maine zieke mutter,’ zeide hij onder het loopen.

‘Ga maar weg, want je krijgt toch niets!’ zei Hetty, die medelijden met hem had en zich niet begrijpen kon, hoe de jongen het uithield.

‘Een paar centimes maar, een klainighaidje maar...’

‘Huup Bok!’ riep Freddy. ‘Niets geven, Hetty, hij zal uit eigen beweging wel achter blijven. Huup Bok!’

De jongen zag eindelijk in, dat hij zijn doel niet zou bereiken. Hij begon te schelden.

‘Hünde, Hünde, Schweine!’ riep hij hun toe, en hij sloeg den ezel van Loes met zijn vuist tegen den kop.

Dat was Bob niet gewoon, en hij schudde zijn kop nijdig heen en weer.

‘Leelijke Zigeunerjongen!’ riep Loes den jongen boos toe. ‘Laat den teugel los! Laat los, zeg ik je!’

Maar de Zigeuner liet niet los. Hij hield den teugel stijf vast en bracht Bob met kracht tot staan.

Loes was bang voor den jongen.

‘Help, help!’ riep zij den anderen toe, en dezen hielden ook hun beesten in en keerden naar Loes terug.

‘Eerst geld!’ riep de Zigeuner. ‘Eerder laat ik je niet los.’

‘Dat zullen we eens zien,’ zei Do nijdig. Hij stapte af en ging met gebalde vuist bij den Zigeuner staan. Maar deze gaf hem een klap, die geducht aankwam.

‘Eerst geld, - anders laat ik je niet los!’ riep hij lachend, om hen te sarren.

‘Neen,’ riep Loes, half schreiënd, ‘ik geef toch niet!’

‘Toe jongen, laat dien teugel los,’ vroeg Hetty op niet onvriendelijken toon, in de hoop hem daardoor te vermurwen.

‘Eerst een kwartje!’ eischte de jongen, die den ezel nog met beide handen vasthield. ‘Eerst een kwartje.’

‘Laat je los?’ riep Do, die in vechtpositie ging staan. Maar de jongen was veel grooter en sterker dan hij, en nam haast geen notitie van hem. Hij begreep wel, dat zij zouden eindigen, met hem het gevraagde te geven.

‘Eerst een kwartje!’ herhaalde hij met een grijnslach.

Maar hij had buiten Fred gerekend. Die reed ongemerkt om Loes heen, en ging met zijn ezel zoo staan, dat de kop van Bok vlak achter den rug van den Zigeuner terecht kwam. Hij wist wel, dat Bok daar niet tegen kon.

Bok bekeek den rug een paar maal van boven tot beneden, deed een paar stappen achteruit, en...

‘Ik zeg, eerst een kw...’

Bom, daar kreeg de Zigeuner een stomp tegen zijn rug, die hem heugen zou. Bok drukte hem haast in tweeën, tot groot vermaak van Fred.

‘Au! Au!’ riep de Zigeuner, en op 't zelfde oogenblik kwam hij met een smak onder de pooten van Bob terecht.

‘Nu voorwaarts!’ riep Fred. ‘Hij heeft zijn verdiende loon.’

Op een draf reden zij huiswaarts, en toen zij nog eens omkeken, zagen zij, dat de Zigeuner met moeite oprees en naar het kamp liep.

Zij waren wat blij, dat zij van den brutalen Zigeuner bevrijd waren, en lachten er smakelijk om, dat Bok zoo vriendelijk was geweest, dat zaakje zoo netjes voor hen op te knappen.

Hetty was opgetogen over het avontuur, en zij vertelde het 's avonds in kleuren en geuren aan Papa en Mama, die er ook hartelijk om lachen moesten.

Hetty raakte den heelen avond niet uitgepraat over de Zigeuners, maar Papa was minder met hen ingenomen.

‘'t Is brutaal volk,’ zei hij, ‘en ik raad je aan, niet te dicht in hun buurt te komen. Ik heb niet zooveel met hen op, als jij, Hetty.’

Dat zou den volgenden dag nog erger worden, want onder het ontbijt werd er aan de deur getikt.

‘Binnen.’

Henk verscheen.

‘Dat is wat moois, mijnheer...’

‘Wat dan?’

‘Al onze kippen zijn gestolen, mijnheer. Er is geen kip meer te vinden in het hok.’

‘Zijn ze misschien ontsnapt, Henk?’ vroeg mijnheer.

‘Neen, 't hok was dicht, maar de kippen zijn er uit. Ze zijn gestolen! De dieven hebben ze blijkbaar op hun gemak gedood en hier op de plaats zelf geplukt, want de veeren en ingewanden liggen bij de loop.’

‘Dat is verregaand brutaal,’ zei mijnheer.

‘Wie kan dat nugedaan hebben?’ vroeg mevrouw.

‘Dat is nog al duidelijk, mevrouw,’ zei Henk. ‘Wie zouden het anders gedaan hebben dan de Zigeuners? Geloof maar gerust, dat die er vandaag wel heerlijk aan zullen smullen.’

‘'t Is me wat moois, 't is brutaal!’ zei mijnheer. ‘Weet je wat, Henk, je moet voortaan 's avonds het groote hek van de oprijlaan op slot doen, dan kunnen ze niet zoo gemakkelijk op de plaats komen. En ik zal bovendien morgen in Rotterdam een paar goede waakhonden koopen, om 's nachts op het erf te laten rondloopen. Dan zullen we voortaan wel van die ongewenschte bezoeken verschoond blijven.’

‘Best mijnheer,’ zei Henk, die de kamer weer verliet.

‘Wel,’ vroeg mijnheer aan Hetty, ‘wat zeg jij nu wel van je lieve Zigeunertjes? Mooi volkje, hè, interessante menschen!’

‘Ja Papa,’ zei Hetty, ‘maar 't is toch niet zeker, dat de Zigeuners het gedaan hebben?’

‘Neen, zeker niet, - maar ik twijfel er niet aan.’

Den volgenden dag kwam mijnheer met twee groote waakhonden uit Rotterdam terug. 't Leken wel kalven, zoo groot waren ze. En ze zagen er ver van vriendelijk uit. Als er weer dieven mochten komen, zouden zij het kwaad te verantwoorden krijgen.

Tiende hoofdstuk.
Hoe Gerrit zich gedroeg.

Zoodra Gerrit en Paolo het dorp achter zich hadden, spoedden zij zich zoo snel mogelijk voort. Zij gunden zich haast geen tijd om om te kijken en hadden slechts één doel: den afstand tusschen hen en het huis van ellende, dat zij ontvlucht waren, zóó groot te maken, dat er van een gedwongen terugkeer geen sprake meer zou kunnen zijn. Zij hunkerden beiden naar de vrijheid, Gerrit, omdat hij te lui was om te werken en daarom aan bedelen de voorkeur gaf, Paolo, omdat hij het in het gezin van den ruwen, verloopen schoenmaker en diens vuile, schreeuwerige vrouw niet langer kon uithouden, omdat alles, wat hij daar zag en ondervond, hem tegen de borst stuitte en met afschuw vervulde. Neen, aan alles, wat hij daar doorleefd had, kon hij niet dan met een huivering terugdenken.

Thans snelde hij voort, de vrijheid te gemoet!

O, dat was een heerlijke gedachte voor hem. Hij had wel luidkeels kunnen jubelen en juichen, als niet zijn vrees zoo groot geweest was, dat hij ontdekt en naar de schoenmakerswoning teruggevoerd zou kunnen worden. De angst daarvoor gaf hem vleugelen aan de voeten. Hij liep soms zoo hard, dat Gerrit moeite had om hem bij te houden.

‘Zeg eens, niet zoo hard loopen!’ voegde hij Paolo meermalen toe.

En eenmaal vroeg hij met een spotlachje:

‘Ben je zoo bang?’

‘O ja, - ja!’ zei Paolo, ‘verbeeld je eens, dat onze vlucht ontdekt werd, en dat zij ons achterhaalden! O, dat zou verschrikkelijk wezen, - zeg Gerrit, dan was ik liever dood.’

Gerrit lachte hem uit.

‘Je lijkt wel gek!’ zei hij. ‘Denk je, dat ze daar ginds zooveel om ons geven? Ha-ha! Ze zullen blij zijn, dat we er vandoor zijn gegaan, want dan hebben ze immers niet meer voor ons te zorgen?’

‘En de burgemeester dan?’ vroeg Paolo, ‘en Melchers?’

‘Die twee juist in de eerste plaats,’ zei Gerrit. ‘Wat ben je nog kinderachtig en dom! Neen hoor, die zullen heusch niet veel moeite doen, om ons op het spoor te komen, integendeel, ze zouden het jammer vinden, als we terug kwamen.’

De beide jongens liepen met groote schreden voort. Zij vormden wel een groot contrast. Paolo met zijn blonde krullen en kinderlijk gezichtje zag er nog even proper en welverzorgd uit, als toen hij nog met zijn Mama door het land trok, om naar zijn Grootpapa te gaan, en al was zijn blauwfluweelen pakje nog zoo oud, toch verrieden snit en afwerking nog den stand, waaruit hij afkomstig was. Zijn fijn beschaafd gezicht sprak voor zichzelf, en zijn manieren waren daarmede volkomen in overeenstemming. Zijn verblijf in het ruwe gezin van Tichelman had op zijn karakter geen nadeeligen invloed uitgeoefend. Hij was nog altijd het fijnvoelende kind, dat een afschuw had van alles, wat ruw en leelijk was.

Gerrit daarentegen zag er door en door vervuild uit. Hij waschte zich zelden of nooit, en zijn lange haren hingen hem ordeloos onder zijn vette pet uit, die hem altijd scheef op zijn hoofd stond. Zijn broekspijpen waren gescheurd en aan de ondereinden gerafeld, zijn handen zagen ontoonbaar zwart, evenals zijn gezicht. Paolo zag het zoo

niet meer, omdat hij er langzamerhand aan gewend was, maar eigenlijk was zijn uiterlijk van dien aard, dat men hem haast met geen tang zou aanpakken. En zijn innerlijk was daarmede volkomen in overeenstemming. Hij had een slim gezicht, met een paar loerende oogen, die hij terdege gebruikte, want hij was verre van dom. Het leven had hem al menige kwade les gegeven en hij had zich die ten nutte gemaakt. Hij was ruw in zijn spreken, had weinig begrip van eerlijkheid en zag in alle menschen zijn vijanden.

Vrienden had hij nooit gehad en de wereld had hem nog weinig goeds geschonken. Daarom nam hij het ook volstrekt niet nauw met de wereld. Tusschen waarheid en leugen kende hij al even weinig verschil, als tusschen het mijn en dijn, en medelijden had hij met niemand, omdat ook nooit iemand medelijden had gehad met hem. Hij was op en top een verwaarloosd kind, waarvan met zekerheid kon voorspeld worden, dat het met hem van kwaad tot erger zou gaan en dat hij ongetwijfeld een groot deel van zijn leven in de gevangenis zou doorbrengen. Zijn besluit stond vast, dat hij zooveel mogelijk van Paolo zou profiteeren, zoo niet goedschiks, dan kwaadschiks, want Gerrit was heerschzuchtig van aard en deinsde voor het bereiken van zijn doel voor geen enkel middel terug. Paul zou hem aan den kost helpen. Waarom zou hij anders diens gezelschap dulden? Wat gaf hij om Paul? Immers niets?

Maar Paolo zag dat alles niet; daarvoor was hij te kinderlijk en te goed van vertrouwen. Gerrit was immers den laatsten tijd vriendelijk jegens hem geworden en had hem in zijn vertrouwen genomen? Daarom vertrouwde hij ook op Gerrit, al was deze zijn vriend niet. Zijn vriend? Neen, dat zou hij nooit worden, - maar nu waren zij toch kameraden, die samen een geheim hadden en een gemeenschappelijk lot moesten torsen.

Snel vervolgden zij hun weg.

‘Waarheen gaan we?’ vroeg Paolo.

‘Weet jij het?’ vroeg Gerrit lachend. ‘Ik niet. Ik denk, dat we daarheen gaan, waar we nog niet zijn.’

‘Zullen we eerst naar Haarlem gaan?’ vroeg Paolo weer. ‘Dat is een groote stad, geloof ik, waar we ons verbergen kunnen...’

‘Verbergen in een stad?’ viel Gerrit in. ‘Neen, dat gaat in een stad veel moeilijker dan buiten in het boerenland. In de stad is te veel politie. Wanneer kom je nu buiten een veldwachter tegen?’

‘Je hebt gelijk,’ zei Paolo. ‘Mama vermeed ook altijd de steden en groote dorpen. Meestal liepen we langs stille landwegen.’

Gerrit grinnikte.

‘Waarom lach je?’ vroeg Paolo verwonderd.

‘Om je Mama,’ zei Gerrit smalend. ‘Wie noemt nu een bedelares Mama? Je bent een onnoozel joggie.’

‘Mama was geen bedelares!’ zei Paolo met vuur, terwijl een blos van verontwaardiging zijn wangen kleurde. ‘Hoor je 't? Ze was geen bedelares. Mama was een dame!’

Tranen sprongen Paolo in de oogen.

‘Een dame, die bedelt,’ zei Gerrit schouderophalend. ‘Maar wat kan het mij ook schelen. Voor mijn part mag ze een dame geweest zijn, zelfs wel een prinses. 't Laat me koud, hoor.’

En onverschillig begon hij een deuntje te fluiten.

Na dat oogenblik sprak Paolo tegen Gerrit niet meer over zijn Mama. Maar deze kon hem niet beletten, dat hij over haar dacht met al de liefde van zijn kinderlijk gemoed. Haar beeld bewaarde hij in zijn ziel als een kostbaren schat en hij vereerde haar als een heilige. Het was hem een genot en een weldaad aan haar te denken, hoe mooi zij was, en hoe lief, hoe zij hem vertroetelde op den langen lijdensweg, dien zij samen hadden afgelegd, hoe zij hem koesterde in haar armen, als zij samen sliepen in het hooi, hier of daar in een schuur of stal. Dan voelde hij het

kloppen van haar hart en hij wist, dat het klopte met een oneindige liefde voor hem, haar kind, haar Paolo.

O, was zij maar weer bij hem, zij - in plaats van Gerrit Volder, en hij keek met een schuinen blik naar zijn reismakker, en opeens gingen hem de oogen open en zag hij, hoe vuil hij was en haveloos, en hoe loerend zijn oogen hem opeens aankeken met een valschen gloed. En opnieuw voer hem een huivering door de leden.

'Waarom kijk je zoo schuin naar me, zeg?' vroeg Gerrit.

Paolo gaf geen antwoord. Liegen wilde hij niet, want dat deed hij nooit, en de waarheid zeggen kon hij niet, omdat hij Gerrit daardoor grieven zou. Hij kon hem toch niet zeggen, hoe hij terugdacht aan zijn vroegeren zwerftocht en onwillekeurig een vergelijking maakte tusschen zijn toenmalige reisgezellin en Gerrit?

Hij zweeg dus.

Maar daarmede was Gerrit niet tevreden. Hij bleef midden op den weg staan, en herhaalde zijn vraag.

'Waarom deed je dat?'

'Dat zeg ik niet,' zei Paolo.

'Ik wil het weten!' hernam Gerrit dreigend. 'Hoor je, ik wil het weten, en je zult het mij zeggen!'

Hij hief dreigend zijn vuist op.

Paolo werd doodsbleek.

'Sla me maar, ik zeg het toch niet!' was zijn antwoord. En hij wachtte den slag af.

Maar Gerrit vond het beter, dat middel thans nog niet toe te passen. Het huis van Tichelman lag nog niet ver genoeg achter hen, en Paul mocht eens het besluit nemen om terug te keeren. Neen, hij kon hem niet missen.

Zwijgend liepen zij verder, uren lang. Soms gingen zij aan den weg zitten, om wat te rusten. Eindelijk begon de avond te vallen.

‘Ik krijg honger,’ zei Gerrit. ‘Heb jij nog geld? Hier niet ver vandaan is een gehuchtje, waar wel brood te koopen zal zijn.’

‘Neen,’ zei Paolo, ‘ik heb geen geld. Hoe zou ik het moeten hebben?’

Gerrit lachte.

‘Neen, Tichelman gaf het ons niet,’ zei hij. ‘Daarom gapte ik het maar, als ik er kans toe zag. Maar op 't oogenblik bezit ik geen cent. Laten we naar gindsche boerderij gaan, dan kan jij op je viool spelen.’

‘Neen,’ zei Paolo, ‘op Zondag mag je niet spelen. Dan pakt de politie je op...’

Gerrit lachte hem uit.

‘Hier is immers geen politie?’ zei hij. ‘Komaan, haal je viool voor den dag, dan zullen we ons geluk beproeven. Ik heb honger, en jij zeker ook wel.’

‘Ja, ik ook,’ zei Paolo.

Hij haalde zijn viool uit de kist en stemde de snaren. Gerrit nam de kist, en samen liepen zij naar de boerderij. Maar zij waren nauwelijks het hek door, of de boer tikte tegen het vensterglas en gaf door een gebiedend gebaar te kennen, dat hij op hun bezoek niet gesteld was.

‘Heel vriendelijk,’ zei Gerrit. ‘Maar zoo komt hij niet van ons af. Toch spelen, Paul, - dan zal ik aan de deur gaan.’

De boer tikte nog harder tegen het glas.

‘Sla het niet stuk, man,’ zei Gerrit spottend. ‘Geef ons liever wat, dat is veel goedkooper. Toe Paul, kras er maar lustig op los!’

‘Maar hij wil het niet hebben!’ bracht Paolo weifelend in het midden.

‘Zeur niet, en speel!’ zei Gerrit nijdig. ‘We laten ons zoo gemakkelijk niet afschepen.’

Paolo begon te spelen.

Maar de boer tikte met kracht tegen de ruit en beduidde hun, dat zij weg moesten gaan. Hij gaf niet.

‘Doorspelen, Paul!’ zei Gerrit gebiedend.

Hij liep naar de deur, maar hij was er nog niet goed aangekomen, of de boer kwam naar buiten en riep hun toe:

‘Mijn erf af, zoo gauw mogelijk!’

‘Een paar centen maar, baas, of een stuk brood. Wij hebben honger, baas,’ zei Gerrit.

‘Werk dan voor den kost!’ riep de boer. ‘Wij geven hier niet aan bedelaars! En maak, dat je weg komt, of ik maak den hond los!’

De hond lag op eenigen afstand aan een ketting. Hij blafte op onheilspellende wijze en rukte, om los te komen.

‘Een stukje brood maar, baas,’ hield Gerrit onbeschaamd vol. Toen deed de boer een paar schreden in de richting van den hond. Paolo, wien deze wijze van vragen tegen de borst stuitte, hield met spelen op en verwijderde zich van het erf. Gerrit volgde hem, maar hij voegde onder het heengaan den boer de leelijkste scheldwoorden en de verschrikkelijkste verwenschingen toe.

‘Zoo'n gierigaard! Zoo'n vrek!’ zei hij, toen hij naast Paolo opliep. En hij hield nog even stil, om den boer nog een paar verwenschingen toe te schreeuwen. Deze gaf geen antwoord, maar sloot het groote hek en deed er den ketting op.

‘Niet schelden,’ zei Paolo, ‘als ze niet geven willen, moeten we niet langer aandringen. Wat helpt dat?’

‘O, gewoonlijk heel veel,’ zei Gerrit. ‘De aanhouder wint.’ Na enkele minuten hadden ze weer een boerderij bereikt. De boer en zijn vrouw liepen buiten en stonden juist op het punt, om in huis te gaan.

Paolo speelde, en Gerrit vroeg om een kleinigheid of wat brood. De boer weifelde even. Blijkbaar wist hij niet, of hij die twee jongens wat geven zou, of niet. Eindelijk diepte hij een cent uit zijn zak op en gaf hem aan Gerrit. Zonder verder naar hen om te zien, ging hij naar binnen.

‘Een cent, een heele cent!’ zei Gerrit smalend, terwijl hij met Paolo verder liep. ‘'t Is ook wat de moeite! Enfin, 't is beter dan niemendal.’

't Werd donkerder, en de jongens haalden maar weinig op. Bij sommige boerderijen werd niet eens de deur geopend en deed men, of men de viool niet hoorde.

Toen zij het gehuchtje bereikt hadden, bezaten zij ternauwernood geld genoeg, om wat brood te koopen. In allen gevalle was het te weinig voor twee hongerige jongens. Met een roestig oud mes sneed Gerrit het in twee stukken, die echter ver van even groot waren. Het eene was wel twee maal zoo groot als het andere.

‘Zoo,’ zei hij, ‘dat tref je niet, Paul. Het eene is wat grooter, maar dat zal ik maar houden, want ik ben ook de grootste.’

Hij grinnikte vergenoegd om die aardigheid.

Paul zei niets. Hij geloofde, dat het per ongeluk was gebeurd, en was met zijn deel tevreden, al kon het in de verste verte zijn honger niet stillen.

En Gerrit at zonder eenig medelijden het grootste stuk op. Toen dwaalden zij weer verder.

Eindelijk zei Gerrit:

‘Ik word moê; we moesten maar hier of daar in een hooiberg kruipen, om te slapen.’

‘Ja,’ zei Paolo. ‘'t Is donker, en ik ben ook moê. Hoe ver zouden we nu al van Tichelman af zijn?’

‘O, ver genoeg.’

‘Zouden ze ons nu al gemist hebben?’ vroeg Paul weer. ‘En misschien naar ons zoeken?’

‘Wat kan het mij schelen!’ zei Gerrit. ‘Kijk, zeg, daar op het land staat een klein schuurtje. Laten we eens gaan kijken, of we daar niet slapen kunnen.’

Het schuurtje stond dicht bij een boerenerf, en was er alleen door een sloot van gescheiden. De jongens klommen over een hek en hadden het

weldra bereikt. Het bleek niet gesloten te zijn. Gerrit maakte de deur open, en ze traden binnen.

't Was blijkbaar alleen een bewaarplaats voor gereedschappen. Er stonden enkele kruiwagens, en er hingen aan den wand schoffels, spaden en schrepels. Ook waren er manden en eenige jutezakken. Hooi of stroo vonden zij er niet, maar er was op den grond, er was geen houten vloer, plaats genoeg voor hen om te liggen.

Gerrit maakte zich onmiddellijk van de zakken meester, waarvan hij er een paar op den grond spreidde. Hij ging er op liggen en dekte zich met de overige toe.

'Ziezoo,' zei hij, 'ik ben klaar. Zie jij ook wat zakken te vinden, dan is het hier best uit te houden. Wel te rusten!'

'Maar er zijn er niet meer,' zei Paolo, die tevergeefs overal zocht om er ook een paar te vinden.

'Zoo, dat is jammer, - maar houd nou je mond, want ik wil slapen. Ik ben moê.'

Er schoot voor Paul niets anders over dan zich op den kouden vloer uit te strekken, waar het hem bijna onmogelijk was, den slaap te vatten. Hij huiverde van de koude en voelde zich diep ellendig. Maar eindelijk erbarmde de slaap zich over hem en kon hij rust vinden voor zijn vermoeid lichaam, want de beide vluchtelingen hadden dien dag een grooten afstand afgelegd.

Zij sliepen een gat in den dag, en niemand viel hun lastig. Maar toen Paolo ontwaakte uit zijn diepen slaap, was hij door en door koud en voelde hij pijn in al zijn leden. Zijn leger was dan ook al te hard geweest. Hij was zoo stijf, dat het hem moeite kostte om op te staan. En hij had een geweldigen honger.

Gerrit sliep nog, en Paolo zag, hoe deze tamelijk zacht op de jutezakken had gelegen, waarvan hij zich dadelijk had meester gemaakt, en hoe hij er zich ook warm mede had toegedekt. En hij

begon te begrijpen, dat hij voortaan niet veel vriendelijks van zijn reismakker te wachten had. Onwillekeurig dacht hij er ook weer aan, hoe Gerrit hem den vorigen avond maar een klein deel had gegeven van het weinigje brood, dat zij hadden gekocht. Zou Gerrits vriendschap gedurende de laatste dagen, die aan hun vlucht voorafgingen, dan maar een gehuichelde geweest zijn, en waren Gerrits gevoelens jegens hem dan niet veranderd? O, maar dan zou zijn leed niet te overzien zijn.

Hij verliet het schuurtje en begaf zich naar de sloot om zich te wasschen, want dat zou hij voor geen geld verzuimd hebben. Het uiterlijk van Gerrit was hem een afschrikwekkend voorbeeld. Hij droogde zich zoo goed mogelijk af en haalde uit zijn zak een stukje kam te voorschijn, om zijn haren in orde te brengen. Dat had vroeger zijn Mama bij hem gedaan, zonder ook maar een enkelen morgen over te slaan.

Hij was er nog niet mede klaar, toen Gerrit wakker werd. Deze rekte zich nog eens welbehaaglijk uit en keek spottend naar Paolo.

‘Zoo, je maakt je deftig!’ zei hij grinnikend. ‘Met die flauwe kul houd ik mij niet op.’

‘Dat moet jij weten,’ zei Paolo. ‘Ik doe het wel, - kom, sta op, 't is al laat.’

‘Ja, ik heb honger,’ zei Gerrit, die van zijn leger opsprong. ‘Hè, ik heb lekker geslapen.’

‘Ik niet,’ zei Paolo. ‘Doordat jij alle zakken nam, moest ik op den harden grond liggen, en ik ben door en door koud, en stijf in al mijn leden. Dat was niet eerlijk van je, Gerrit.’

‘Had jij ze dan genomen,’ zei Gerrit. ‘Ik zeg maar, wie 't eerst komt, 't eerst maalt. Zeg, toch heerlijk, dat we met Tichelman niets meer te maken hebben. Wat zal hij razend wezen!’

‘Ja, ik vind het heerlijk vrij te zijn,’ zei Paolo. ‘Kom, laten we gaan. Hoe verder we van Tichelman verwijderd raken, hoe liever het mij zal zijn.’

‘Mij ook,’ zei Gerrit. ‘En nu gaan we vandaag een boel geld ophalen...’

‘Waarom?’ vroeg Paolo verwonderd, daar zijn Mama nooit om geld vroeg, zoolang ze nog iets bezat. Hij had een afkeer van bedelen.

‘Waarom? Wel, om het te hebben!’ zei Gerrit. ‘Hoe meer geld, hoe liever, dan gaan we brood met worst eten, of met lever, of met koek, en dan gaan we lekkere chocolade snoepen en zuurtjes en suikergoed...’

‘Neen,’ zei Paolo. ‘Dat doe ik niet. Als wij geld genoeg hebben om brood te koopen, bedel ik niet langer. Dat wou Ma... dat deden we op onzen vroegeren tocht ook niet.’

‘Maar nu wèl,’ zei Gerrit kortaf. ‘Je hebt mij gehoorzaamheid beloofd, en je zult doen, wat ik je zeg, - kort en goed.’

Bij die woorden keek hij Paolo zoo dreigend met zijn valsche oogen aan, dat deze er bang van werd. Zijn vroegere vrees voor Gerrit kwam terug, want deze was veel ouder, grooter en sterker dan hij. En dat hij wreed van aard was, wist hij maar al te goed bij ondervinding. Wat had Gerrit hem vroeger menigmaal pijn gedaan, en hij deed het blijkbaar met genot.

De jongens begaven zich op weg.

Zij hadden geduchten honger, dus beproefden zij hun geluk bij het eerste huis het beste, dat zij zagen. 't Was een arbeiderswoning. Een vrouw stond bij het achterhuis aan de waschtobbe, terwijl een paar kleine kinderen dicht bij haar op den grond zaten te spelen.

Zoodra zij Paolo's viool hoorden, stonden zij op, om naar hem toe te gaan en te luisteren. Gerrit begaf zich naar de vrouw, om een kleinigheid te vragen.

‘Ga maar voorbij, jongen,’ zei deze. ‘Ik ben al blij, als ik zelf te eten heb. Schiet maar op!’

‘Een stukje brood, vrouw,’ hield Gerrit vol. Maar de vrouw ging met wasschen door en hield zich

Oost-Indisch doof. Gerrit voegde haar een verwensching toe, trok in het voorbijgaan een van de kinderen aan de gele haren, en vervolgde met Paolo zijn tocht. Hij droeg de vioolkist, daar Paolo zijn beide handen noodig had voor de viool en den strijkstok. Maar Gerrit was met zijn vrachtje allerminst ingenomen, en hij nam zich voor, er zich zoo gauw mogelijk van te ontdoen. Waarvoor was die kist noodig? Paul kon best de viool dragen zonder die kist. Ja, hij wist wel, dat er eenige reserve-snaren en een stukje hars in bewaard werden, maar die kleinigheden kon Paul even goed in zijn zak steken. Gerrit had geen lust, den heelen dag met die vervelende kist te sjouwen.

Zij hadden dien dag niet veel geluk, en Paolo was schrander genoeg om op te merken, dat de menschen over het algemeen veel onvriendelijker tegen hen waren, dan toen hij met zijn Mama door het land zwierf en hier en daar om een kleinigheid vroeg. En een onderdak was hun toen zelden of nooit geweigerd. Thans werden zij bijna overal afgesnauwd, en aan maar weinige huizen werd hun iets gegeven, doch bijna nooit meer dan een cent. 't Viel Gerrit bitter tegen. Hij had gedacht, dat Paul's viool hem in staat zou stellen, om zich om zoo te zeggen in weelde te kunnen baden, maar zij kregen ternauwernood genoeg om wat droog brood te koopen, en toen zij 's avonds om een onderdak vroegen, kregen zij weigering op weigering. De menschen vertrouwden die twee bedelende jongens niet, en Gerrit zag er zoo vervuild uit en had zulk een ongunstig uiterlijk, dat zij hem maar liever niet in huis namen. En als zij dan hoorden, hoe brutaal hij werd en hoe hij hen verwenschte, waren zij blij, dat zij het niet gedaan hadden, en voelden geen spoor van zelfverwijt.

Toen het geheel donker geworden was, slopen zij voorzichtig naar een boerenerf om een geschikt plaatsje te zoeken, waar zij zouden kunnen

slapen. Bijna hadden zij den overkapten hooiberg bereikt, toen een groote heemhond uit zijn hok te voorschijn sprong en hun dreigend toeblafte. Hij rukte verwoed aan zijn ketting, om los te komen en op beide vreemdelingen te kunnen aanvliegen, en hij hield niet op met blaffen. Ongetwijfeld zouden ze het in de boerderij hooren en naar buiten komen om te zien, wat er was.

Zij keerden dus haastig op hun schreden terug en vervolgden hun tocht door de duisternis. Vijf minuten later bereikten zij een andere boerderij, en hier gelukte het hun, onopgemerkt in den berg te komen. Ha, daar lag heerlijk, zacht hooi, waarin het een genot moest zijn den nacht door te brengen. Honger hadden zij niet, want zij hadden genoeg kunnen eten, al was het maar droog brood geweest.

Zij legden zich in het zachte hooi en dekten er zich mede toe. En weldra lagen zij in een diepen slaap. Paolo rustte dien nacht heerlijk uit, en voelde zich den volgenden morgen heel lekker en warm. Hij rekte zich nog eens welbehaaglijk uit en bleef nog een poos doorsoezen. Ook Gerrit was wakker geworden, maar deze had, evenmin als Paolo, veel haast om op te staan. Waarom zouden zij zich ook haasten? Niemand dwong hun er toe, en er was ook niemand, die iets over hen te zeggen had. Ze waren vrij, en dat alleen was reeds voldoende, om Paolo met zijn lot te verzoenen, al vermeerderde ook met het uur zijn afkeer van en vrees voor Gerrit, die hem tiranniseerde en van alles het meeste nam.

Eindelijk toch stonden zij op, en de knechts en meiden, die op het erf aan het werk waren, keken hun tamelijk verbaasd aan, toen zij uit den hooiberg te voorschijn kwamen. Maar zij waren niet onvriendelijk tegen hen. Het ontging hun niet, hoe Paolo zich naar de sloot begaf om zich te wasschen, zooals zijn gewoonte was, en de boerenmeiden bewonderden zijn krullende blonde lokken

en gaven hem versche melk te drinken. Met Gerrit hadden zij minder op, maar zij gaven hem toch ook een grooten nap vol, en zij gingen naar binnen, om aan de boerin een paar sneden brood voor de jongens te vragen.

Uit dankbaarheid haalde Paolo zijn viool te voorschijn en speelde een van zijn mooiste stukken voor hen.

Gerrit had de brutaliteit, aan de boerin nog om geld te vragen, waarover Paolo zich diep schaamde. Hij bedankte de vrouw en alle anderen recht hartelijk, en verliet het erf.

'Kom Gerrit,' zei hij. 'Waarom vraag je hier? Hebben wij hier nog niet genoeg gehad? Laten we gaan.'

'Lummel, zulke menschen moet je juist waarnemen,' beet Gerrit hem toe, toen zij samen op den weg liepen. 'Ze had zeker wel gegeven, als je niet weggeloopen was. Dat probeer je niet weer, hoor je!'

Ze hadden in de morgenuren meer geluk, dan den vorigen dag. Toen het twaalf uur werd, hadden zij al genoeg opgehaald om er den geheelen dag, en misschien nog wel langer, van te leven. Dat bleek, toen Gerrit aan den kant van den weg, waar zij een poosje gingen uitrusten, het geld natelde, dat zij gekregen hadden.

'Wij hebben al meer dan een gulden,' zei hij. 'Straks koopen wij brood en koek, en alles wat lekker is. 't Gaat goed vandaag.'

Hij schopte tegen de vioolkist en vervolgde:

'Dat lamme ding verveelt me. Waarom sjouwen wij het mede? Die viool kun je wel in je hand dragen.'

'O neen,' zei Paolo, 'dat kan niet. Als het regent, moet de viool er in, of alle snaren zouden springen.'

'Dan draag je hem zelf maar,' zei Gerrit. 'Ik bedank er verder voor. Er zitten nog snaren genoeg in het kastje van de kist, kijk maar.'

Hij maakte de kist open en haalde de snaren, die er in rolletjes in lagen, te voorschijn. Een van de rolletjes maakte hij los, en hij rukte aan de beide einden van de snaar.

'Sterk hè?' zei hij.

Maar Paolo rukte ze hem uit zijn handen en stak ze in zijn zak.

'Blijf er af!' riep hij driftig. ''t Zijn mijn snaren. Ik heb ze nog van Papa gekregen...'

'Papa!' grinnikte Gerrit.

Ook het stukje hars, dat in een doosje verpakt was, stak Paolo in zijn zak. Hij vreesde, dat Gerrit het vernielen zou, en dan zou hij niet meer kunnen spelen. Bovendien, alles wat die vioolkist bevatte, was een erfdeel, dat zijn Papa hem had nagelaten, en was hem daarom heilig. Hij zou het niet willen missen voor nog zoo veel niet.

Toen zij een poosje later opstonden om verder te gaan, keek Gerrit niet naar de vioolkist om. Hij liet haar kalm aan de wegkant staan en liep zonder spreken verder.

Paolo legde er zijn viool in, maar de snaren en het stukje hars hield hij in zijn zak. Hij volgde Gerrit op eenigen afstand en voelde volstrekt geen lust, om hem in te halen.

Zoo bereikten zij een dorp, en Gerrit liep een bakkerswinkel in om brood te koopen. Ook kocht hij een paar taartjes, die hij voor de toonbank opat. Paolo stond buiten te wachten, en Gerrit vond het niet noodig, dat hij er ook wat van kreeg. Maar Paolo zag toch, wat Gerrit deed. In een slagerij kocht Gerrit een stuk leverworst, en voor de rest van het geld vulde hij zijn zakken met allerlei snoeperijen. Op een zijweg stilden zij hun honger. Brood kreeg Paolo genoeg, ook een stukje leverworst, wat hem heerlijk smaakte, want bij den schoenmaker had hij van dergelijke zaken niet te veel gehad, maar Gerrit zorgde wel, dat hijzelf het meeste hield. En van de gekochte chocolade en andere lekkernijen gaf hij Paolo zoo

goed als niets. Paolo dacht daar geen kwaad van, omdat hij meende, dat Gerrit er maar een kleinen voorraad van gekocht had, wat hij heel goed vond. Zij moesten immers zuinig zijn met hun geld. Mama was dat vroeger ook.

‘Komaan,’ zei Gerrit eindelijk, ‘nu gaan we huis aan huis muziek maken. Wat zullen we dan een geld krijgen.’

‘Neen,’ zei Paolo. ‘Dat doe ik niet. Wij hebben geld genoeg voor den geheelen dag en nog wel langer. 't Is dus niet noodig. Laten we verder gaan.’ Hij stond op en nam de vioolkist in de hand.

‘Dat zou ik wel eens willen zien!’ riep Gerrit hem toe. ‘Je zùlt spelen, versta je, je mòèt!’

‘Neen, het is niet noodig,’ zei Paolo, niet zonder eenigen angst, want hij zag, met welke woedende blikken Gerrit hem aankeek.

‘'t Is wèl noodig, en je mòèt!’ riep Gerrit hem nogmaals toe. Maar Paolo weigerde opnieuw.

‘Dan zul je er van lusten!’ schreeuwde Gerrit. ‘Voor 't laatst vraag ik je: zul je spelen, of niet?’

‘Neen!’ zei Paolo. ‘Ik ben geen bedelaar.’

‘Ha ha, geen bedelaar!’ schreeuwde Gerrit sarrend. ‘Jij en je deftige Mama en je deftige Papa zijn nooit anders geweest dan bedelaars!’

Paolo werd bleek van verontwaardiging bij die beleedigende woorden.

‘Zul je spelen, of niet?’ schreeuwde Gerrit, terwijl hij zijn gebalde vuisten voor Paolo's gelaat hield.

‘Neen! neen!’ zei Paolo, ‘voor jou niet! Ik ben geen bedelaar!’

Toen vloog Gerrit op hem aan en sloeg hem met zijn vuisten in zijn gelaat, zoodat het bloed Paolo uit den neus sprong.

De vioolkist viel hem uit de handen, en hij trachtte de slagen af te weren, die Gerrit hem toebracht. Gerrit wierp hem op den grond en stompte en schopte hem.

Eindelijk scheen zijn woede gekoeld, of wellicht

meende hij zijn slachtoffer genoeg gepijnigd te hebben, om hem voor goed aan zijn macht te hebben onderworpen. Hij hield op met slaan en schreeuwde hem toe:

'Zul je spelen, of niet?'

'Neen, beul, neen,' zei Paolo zacht. 'Sla me maar dood!'

Gerrit stond op.

'Jij moet het weten,' zei hij kalmer. 'Maar als je niet spelen wilt, heb ik aan je gezelschap niets.'

'Ga dan weg,' zei Paolo zacht, terwijl hij het bloeden van zijn neus trachtte te stelpen. 'Ik ga liever alleen verder.'

'Dat zou je wel willen, hè?' zei Gerrit sarrend. 'Dan was al het geld voor jou alleen, hè? Neen mannetje, je zult verder wel alleen gaan, daarvoor sta ik je borg, maar je weg voert dan terug naar Tichelman. Hier op dit dorp woont wel een veldwachter. Ik zal hem zeggen, wie je bent en vanwaar je komt, dan zal hij je wel aan het juiste adres terugbezorgen.'

Met schrik was Paolo opgesprongen.

Doodsbleek strekte hij de armen naar Gerrit uit en smeekte:

'Neen, neen, Gerrit, dàt nièt, neen, dàt nièt, niet terug naar Tichelman. Ik smeek het je...'

'Zul je dan spelen?' vroeg Gerrit met een triomfantelijken lach op zijn valsche lippen.

'Ja, ja, - maar laat mij niet terugbrengen naar Tichelman,' smeekte Paolo bevend. 'O, ik zal alles doen, wat je wilt...'

'Goed dan,' zei Gerrit, terwijl hij een stuk chocolade in zijn mond stak en er smakelijk op kauwde. 'Vooruit dan!'

Paolo wiesch zich het bloed van het gelaat en deed, wat Gerrit hem beval. Hij speelde aan alle huizen, en Gerrit, die de kist weer droeg, haalde het geld op. De menschen hadden medelijden met het bleeke kind, dat er zoo eigenaardig uitzag en

zoo mooi speelde, en gaven met milde hand. Gerrit liet het geld in zijn zak rammelen en was buitengewoon tevreden.

Toen zij het laatste huis van het dorp achter zich hadden, liepen zij zwijgend den eenzamen landweg op.

't Werd avond.

Elfde hoofdstuk.
Op de badplaats en bij het spookhuis.

Paul zag, hoe Gerrit voortdurend liep te snoepen, en de gedachte kwam blijkbaar niet bij hem op, ook iets aan hem te geven. 't Kon hem niets schelen, maar toch vond hij het oneerlijk. Het geld was voor hun beiden gegeven en zij hadden er evenveel recht op. Veel erger vond hij de mishandeling, die Gerrit hem had doen ondergaan. 't Was afschuwelijk geweest, en zelfs nu nog voelde hij overal pijn van de slagen en stompen, die Gerrit hem had toegebracht.

Hij liep eenige schreden achter Gerrit.

Plotseling schrikte hij op door diens stem, die hem toeriep:

'Kom hier naast mij loopen.'

Paolo gehoorzaamde onmiddellijk. Hij beefde voor zijn reismakker.

''t Wordt nacht,' zei Gerrit. 'We moeten een hooiberg zien te bereiken, waar wij kunnen slapen. 't Helpt toch niet, of we hier of daar om een onderdak vragen, dat weten we bij ondervinding. Maar 't is nu nog niet donker genoeg, om ongezien ergens op een erf te sluipen. De menschen moeten eerst naar bed zijn.'

Paolo zei niets, ten eerste omdat hij het met Gerrit volkomen eens was, en bovendien, omdat hij geen lust tot spreken had. Gerrit vervulde hem met een onoverkomelijken afkeer, welke alleen werd overtroffen door zijn angst.

‘Ginds staat een boerderij,’ zei Gerrit na een poosje. ‘Achter op het erf zie ik de palen van een hooiberg. Daar zullen we slapen.’

Hij zette zich neder aan den kant van den weg, om te wachten, tot het geheel donker zou geworden zijn. Paolo volgde zijn voorbeeld. Een breed water stroomde langs den weg.

‘Hier,’ zei Gerrit, terwijl hij hem een klein stukje van een kwattareep toewierp. Het grootste deel at hij zelf op.

Zwijgend zaten zij naast elkander.

‘Waarom zeg je niets?’ vroeg Gerrit eindelijk. ‘Ben je koppig?’

Paolo antwoordde niet. Gerrit werd boos.

Toen schopte hij met zijn voet tegen de vioolkist, en zei:

‘Moet ik morgen weer den heelen dag met dat ding sjouwen? Ik bedank er voor. Weg ermede!’

Hij trok de kist naar zich toe, en haalde de viool en den strijkstok er uit, die hij Paolo ruw toewierp.

Toen stond hij op en slingerde de kist zoo ver mogelijk in het water.

Paolo gaf een gil van ontzetting.

‘Dat is gemeen! Dat is gemeen! O, Papa's vioolkist!’

Hij strekte de armen uit naar den stroom, die haar meevoerde.

Toen maakte een diepe verontwaardiging zich van hem meester, en hij stond op het punt om Gerrit aan te vliegen.

Deze keek hem sarrend aan.

‘Weg met dat ding!’ zei hij nog eens. ‘Wou je vechten, joggie? Heb je nog niet genoeg gehad? Kom maar op, als je durft.’

Paolo bedwong zich, maar hij barstte in tranen uit.

‘Kom, houd op met die kinderachtigheid,’ zei Gerrit. ‘We hadden er niets van dan last. Laten we liever probeeren om in dien hooiberg te komen. De boer zal nu wel naar bed zijn.’

Gerrit liep verder, maar Paolo bleef op dezelfde plaats staan, en hij staarde op het water, dat de vioolkist medevoerde.

'Kom je haast?' gebood Gerrit.

Toen haastte Paolo zich hem te volgen. Hij sidderde van angst voor zijn reisgezel en durfde hem in niets wederstreven.

Zij slopen het erf op en luisterden, of zij onraad bespeurden. Ja, de heemhond sloeg aan.

'Wees stil,' zei Gerrit. 'Hij zal wel tot bedaren komen. Hij staat links van het huis. Als wij door den voortuin sluipen en aan den rechterkant het huis voorbijgaan, kan hij ons niet hooren. Volg mij maar.'

Gerrit deed, zooals hij gezegd had, en Paolo volgde hem op den voet. Onopgemerkt bereikten zij den hooiberg, waarin nog genoeg voorraad was, om zich een leger te kunnen spreiden.

Gerrit maakte zich dadelijk van de beste plaats meester, maar op eenigen afstand van hem vond Paolo toch ook nog een geschikt plekje. Hij legde zich neder en trok een warme laag hooi over zich heen.

Toen begon hij zacht te schreien, zoo zacht, dat Gerrit hem niet kon hooren. O, hoe vreesde hij dien jongen, en hoe verafschuwde hij hem. En zou het nu voortaan zijn lot zijn, steeds in zijn gezelschap te moeten verkeeren en zijn dwingelandij te moeten dulden en zijn wreedheid te verduren? De vraag rees bij hem op, of hij er nu wel zooveel beter aan toe was dan in het huis van Tichelman. Wat was er overgeschoten van zijn vrijheid, waarin hij zich eerst zoo had verheugd?

Plotseling droogde hij zijn tranen en maakte hij een onwillekeurige beweging, als wilde hij zich oprichten.

'Waarom zou ik niet ten tweeden male vluchten?' was de vraag, die hem door het hoofd flitste, en die gedachte liet hem, nu zij eenmaal bij hem

opgekomen was, geen oogenblik meer met rust.

‘Waarom de dwingelandij en wreedheid van Gerrit Volder langer te verduren, nu ik die van Tichelman ontvlucht ben?’ dacht hij.

En zijn besluit stond weldra vast. Hij zou geen uur langer bij Gerrit blijven, dan noodig was. Nog dienzelfden nacht zou hij zijn kans wagen, maar eerst moest Gerrit vast slapen, zoo vast, dat hij zich onopgemerkt verwijderen kon.

Hij hield zich doodstil. Aan slapen dacht hij niet meer. Integendeel, zijn groote zwarte oogen stonden wijd open.

Hij luisterde, maar van Gerrit hoorde hij niets. Hij lag trouwens te ver van hem af, om zijn ademhaling te kunnen hooren. Wel een uur lang bleef hij liggen luisteren, onbeweeglijk. Zijn viool en stok lagen dicht bij hem. Als hij zijn arm bewoog, voelde hij ze.

Eindelijk drong een luid gesnork tot hem door.

Toen was het oogenblik gekomen.

Bijna onhoorbaar verschoof hij zich naar den kant van den berg, en telkens bleef hij weer eenige oogenblikken onbeweeglijk liggen om te luisteren. Alles bleef rustig. Eindelijk had hij den kant van den hooiberg bereikt. Zacht, heel zacht liet hij er zich afglijden, en toen sloop hij voort in de duisternis van den nacht. Voetje voor voetje ging hij verder langs denzelfden kant van het huis, dien hij een paar uur geleden met Gerrit gevolgd had.

't Was een mooie nacht. De sterren flonkerden aan den hoogen hemel en het zilveren maantje lichtte hem voor op zijn pad.

Ongezien bereikte hij het hek, daarna den weg, en toen snelde hij voort, zoo hard hij kon, om zijn kwelgeest te ontvluchten.

Hij voelde geen vermoeidheid meer en gunde zich geen oogenblik rust. Na een poos kwam hij aan een dwarsweg. Zonder te weten, waarheen die voerde, sloeg hij hem in. Soms liep hij op een draf, tot hij buiten adem geraakte en niet meer

kon. Weer kwam hij aan een dwarsweg, en ook dezen sloeg hij in. 't Was hem onverschillig, waar hij terecht zou komen, als hij Gerrit maar zijn spoor bijster kon doen worden. Gerrit mocht hem niet terug kunnen vinden, in geen geval. Hoe meer dwarswegen er kwamen, des te liever was het hem. Zoo liep hij voort, steeds voort, tot de ochtend begon te gloren. De hanen kraaiden op de hoeven, en enkele arbeiders verlieten hun woning, om naar hun werk te gaan. Niet zonder verbazing zagen zij den knaap met zijn lange, blonde haren, die daar voortsnelde op den weg, met zijn viool onder den arm en den strijkstok in de hand.

Maar niemand viel hem lastig, en hij snelde hen met een korten groet voorbij.

De zon verrees eindelijk boven de kim en hulde de oostelijken hemel in een gouden gloed.

Verrukt bleef Paolo staan, om het schoone schouwspel op zijn gemak te kunnen bewonderen. En toen voelde hij opeens, hoe moede hij was. En hij had honger. Daarom besloot hij naar de boerderij te gaan, die hij op eenigen afstand zag liggen, en daar om wat brood en melk te vragen. Zoo deed hij. Een dikke boerin was met opgestroopte mouwen aan het kazen en zij keek verwonderd het kind met de blonde lokken aan, dat op beleefden toon om een weinig melk en een stukje brood verzocht. Aan zijn spreken hoorde zij dadelijk, dat hij van vreemde afkomst moest zijn.

‘Welzeker,’ zei ze goedig. ‘Met alle genoegen.’

En zij gaf hem zooveel hij lustte. De boer, die er toevallig langs kwam, en hem zag zitten, begon een praatje met hem, wat Paolo niet weinig in verlegenheid bracht, daar hij vreesde, dat men hem zou vragen, waar hij thuishoorde. En dat wilde hij in geen geval zeggen. Toen kreeg hij den gelukkigen inval, in het Italiaansch te antwoorden, wat aan het gesprek dadelijk een einde maakte, omdat de boer geen Italiaansch kende. Paolo besloot voortaan steeds in die taal te

spreken en zich te houden, of hij geen Hollandsch verstond. Dat kon hem voor vele moeilijkheden vrijwaren.

Toen hij verzadigd was, nam hij zijn viool in de hand en speelde uit dankbaarheid een mooi stuk voor de menschen, die zoo goed voor hem geweest waren, en nadat hij in het Italiaansch zijn dank had betuigd, verliet hij de hoeve, om zijn zwerftocht voort te zetten. Hij besloot hier en daar aan de huizen te spelen, teneinde wat geld bij elkaar te krijgen, en tot zijn groote blijdschap gaf men hem meer, dan hij had durven hopen. Nu hij van zijn vuilen reismakker verlost was, waren de menschen veel vriendelijker, dat ontging zijn aandacht allerminst. En nu hij zich ver genoeg van Gerrit verwijderd wist om geen gevaar meer te loopen, dat hij hem ontmoeten zou, maakte zich een groote vreugde van hem meester.

Thans eerst voelde hij zich in werkelijkheid vrij, volkomen vrij. Nu zou niemand hem meer plagen en pijnigen; hij was nu zoo vrij als de vogeltjes in de lucht.

Langzaam, want hij was erg moede, vervolgde hij zijn tocht. Het polderland lag thans achter hem, en in het verschiet zag hij heuvelen oprijzen.

‘Bergen?’ vroeg hij zich af. ‘Zouden dat bergen zijn?’

Ook werd het terrein boschrijker. Eindelijk kon hij niet verder van vermoeidheid, zoodat hij besloot, zich in het hout te verschuilen, om daar wat uit te rusten.

Hij vond een heerlijk beschaduwd plekje. Daar legde hij zich neder op het zachte mos. Ha, dat deed hem goed. Hij strekte zich uit en sliep weldra in, met de viool in zijn arm. Niemand zou hem die kunnen ontrooven zonder hem wakker te maken.

Urenlang bleef hij slapen. De middag was reeds voor een groot gedeelte voorbijgegaan, eer hij wakker werd. Hij voelde zich heerlijk uitgerust

en verfrischt, en met nieuwen moed vervolgde hij zijn zwerftocht, zonder te weten, waarheen deze voerde. Hij merkte op, dat de grond een andere kleur had dan in de polders, die hij had doorkruist. Nergens zag hij klei of veen meer, thans was het niets dan zand. Toen hij de hoogten had bereikt, die hij voor bergen had aangezien, bleken ook die geheel uit zand te bestaan. Hij was de duinen genaderd en volgde, zonder het te weten, de richting naar de zee. In een winkel kocht hij wat brood, boter en kaas, en hij liet zich dat alles heerlijk smaken. Spelen deed hij nergens, want hij had geld genoeg, om vooreerst te kunnen leven. In een slagerswinkel kocht hij zelfs een paar gekookte kluiven, waar hij grooten trek in had, en toen hield hij nog genoeg geld over, om in zijn onderhoud te kunnen voorzien.

't Was al laat op den middag, toen hij een dorp bereikte, dat bijna geheel op de duinen was gebouwd. Overal in het rond verhieven zich villa's, meestal witte gebouwen met roode daken. En hier zag hij geen boeren en boerinnen meer, maar heeren en dames in lichte, luchtige zomertoiletten. Vele jongelieden reden op fietsen, en sommigen hadden rackets in de hand, en onophoudelijk snorden hem auto's voorbij. En hij kon er zich niet in bedriegen, dat hij blijkbaar veler aandacht trok, want de menschen, die hem voorbij liepen, keken nog dikwijls naar hem om, en in de mooie rijtuigen en auto's wezen ze hem elkander aan. Plotseling zag hij de zee voor zich, en verrast bleef hij staan. O, wat was zij mooi, die groote, beweeglijke vlakte, zoo eindeloos ver, met haar schuimende branding en tintelende goudgekleurde golfjes daarachter. Onbeschrijflijk schoon! En wat een vroolijk strandgezicht lag daar voor hem. Honderden badstoelen, waarin dames en heeren zaten te genieten van de frissche zeelucht, en kinderen, die vliegers oplieten of vestingen bouwden. 't Was al vroolijkheid en leven, wat hij hoorde en zag, en 't was alles

even mooi, o, schitterend mooi. Hij daalde naar het strand af, tot hij de zee genaderd was, en stond langen tijd te staren over de onmetelijke vlakte en naar de ondergaande zon, die den westelijken hemel tot heel hoog hoven den horizon in een rossen gloed zette.

En opeens kreeg hij lust om te spelen, neen, niet voor anderen en niet om geld. Hij wilde alleen spelen voor zichzelven en omdat hij alles hier zoo mooi en heerlijk vond, en hij zich thans vrij en gelukkig voelde.

Hij zette zich op een heuveltje neder, dat daar door eenige kinderen met hun strandschopjes opgeworpen was, stemde zijn viool volkomen zuiver, en speelde. Zacht en teer klonken de tonen, die hij aan zijn instrument ontlokte, terwijl hij zijn blik op de groote zee hield gericht, en zijn spel trok onmiddellijk de aandacht van de velen, die in strandstoelen of wandelende de schoonheid van de ondergaande zon genoten. Eerst meenden zij, dat hij een gewone straatmuzikant was, maar al heel spoedig bemerkten zij hun vergissing, en verrast keken zij elkander aan. Heerlijk was de muziek, die het jonge, belangwekkende kind uit zijn viool te voorschijn riep, en het was een genot naar zijn schoone spel te luisteren. Velen staarden den jongen musicus met bewondering aan, en zij vroegen zich af, hoe toch een gewoon straatmuzikantje, en dan nog wel een kind, zulke groote vorderingen in de edele kunst had kunnen maken. En zij zochten vast een mooi stukje zilvergeld op om het hem te geven, als hij straks zou komen vragen, wat hij, naar zij meenden, ongetwijfeld zou doen.

De wandelaars bleven staan om te luisteren, en er vormde zich een groote kring om het spelende kind, dat er echter volstrekt geen erg in had en alleen dacht aan zijn spel. Soms zweeg zijn viool eenige oogenblikken, en dan verwachtten de omstanders, dat hij zou opstaan om het geld op te halen. Maar Paolo bleef zitten en begon even later

weer te spelen, soms zacht en teeder, maar dan weer met gloed en vuur. O, hij voelde zich zoo ongelukkig, nu hij zich geheel alleen wist op de wereld, verlaten van haar, die hij zoo innig had liefgehad, maar ook toch zoo gelukkig, omdat hij thans pas zich geheel vrij voelde, nu hij Gerrit Volder ontvlucht was, o vrij, als de mooie, blanke meeuwen, die ginds zweefden op hun wiekslag boven de zilveren golfjes van de groote zee, en dat gevoel bruiste in zijn gevoelig zieltje, zooals de branding bruiste daar aan den oever van den onmetelijken waterplas.

't Werd geheel donker.

Paolo bleef zitten op zijn zandheuveltje en speelde en speelde.

Langzamerhand maakten de menschen zich los van de bekoring, die uitging van dit bevallige kind, en keerden naar hun hôtels en pensions terug.

Eenzaam bleef Paolo achter op het eindelijk door allen verlaten strand. Alleen eenige badknechts sleepten de strandstoelen naar den voet van de duinen, opdat zij niet door den komenden vloed zouden worden medegesleurd.

Toen bleef Paolo geheel alleen over.

Nog langen tijd bleef hij zitten op den zandhoop. Het werd nacht, en de sterren fonkelden aan den hemel.

Waar zou hij dezen nacht slapen?

Hij keek rondom zich. O, hij wist het al.

Zonder zich een oogenblik te bedenken, nam hij plaats in een bekleeden strandstoel, die zoo breed was, dat hij er gemakkelijk in liggen kon. Een anderen stoel had hij er tegen aan geschoven, zoodat zij met de open gedeelten tegen elkander stonden. Paolo sliep dien nacht heerlijk in zijn geïmproviseerde tent. De branding zong hem een geheimzinnig slaaplied.

Zijn rust werd dien nacht door niets gestoord, en verfrischt en versterkt stond hij den volgenden morgen op. Het was nog eenzaam aan het strand.

Hij ontkleedde zich en nam een heerlijk bad in zee. Met welgevallen liet hij de bruisende baren over zich heenrollen, en als er een groote golf naderde, beproefde hij zijn kracht om haar te weerstaan. Toen zijn spel met de golven lang genoeg geduurd had, bracht hij zijn haren in orde en kleedde zich aan. En opeens kreeg hij er erg in, dat zijn ondergoed vuil en gescheurd was, en dat ook zijn kousen niet meer heel waren. Toen hij nog met zijn Mama op tocht was, had zij er altoos voor gezorgd, dat het schoon en heel was. Wie zou dat thans voor hem doen? En 't waren immers niet meer dan vodden, die hij droeg?

Wacht, hij wist raad. Hier aan het strand kwamen vele heeren en dames, misschien zou het hem gelukken, als hij mooi speelde, wel zooveel bij elkaar te krijgen, dat hij nieuw ondergoed zou kunnen koopen. Veel had hij immers niet noodig? Een hempje, een broekje, een paar kousen. O, hij kon het probeeren. Hier waren dagelijks veel rijke menschen, en gelukte het hem niet op één dag, welnu, dan zou hij zuinig wezen en er langer voor sparen. Hij vond het heerlijk hier aan de zee, en hij wilde er graag nog een poosje langer blijven. Waarom zou hij weggaan?

Toen het 's middags druk was aan het strand en bijna geen stoel onbezet was, beproefde hij zijn geluk. En dat overtrof verre zijn verwachtingen. Zoodra de menschen hem weer zagen, wezen zij hem elkander aan, en zij luisterden naar het schoone spel van het mooie blonde kind, dat in niets aan een bedeljongen deed denken, en zij gaven met milde hand. Hij kreeg niets dan zilvergeld en werd er haast verlegen onder, toen hem de dubbeltjes en kwartjes in de hand werden gedrukt, en een oude dame met een lief gelaat gaf hem zelfs een gulden en streelde heel even zijn krullende lokken.

Paolo was opgetogen van blijdschap. Hij boog, en dankte in het Italiaansch de dames en heeren,

die zoo goed voor hem waren. En toen begaf hij zich naar het dorp, om kleeren te koopen. Hier moest hij natuurlijk Hollandsch spreken, want anders kon men hem niet verstaan, en hij werd door den winkelier uitstekend geholpen. Hij kocht van alles twee stuks en liet er een stevig pakje van maken, dat hij aan een touwtje op den rug kon dragen. Hij was er recht gelukkig mede, en spoedde zich tot op eenigen afstand buiten het dorp. Daar ontkleedde hij zich ten tweeden male, thans in de duinen, nam nogmaals een bad, en trok daarna het schoone ondergoed aan. Het afgedankte liet hij met een zucht van verlichting in de duinen achter, en toen keerde hij naar de menschen terug, die hem door hun milde gaven zoo gelukkig gemaakt hadden. Uit dankbaarheid speelde hij zijn mooiste stukken, en hij dacht er niet aan, hen opnieuw om geld te vragen.

Neen, hij was geen bedelaar, en hij wilde het ook niet wezen. De badgasten merkten het alweer tot hun verrassing op, en zij vroegen zich af, wie toch wel dat belangwekkende kind mocht zijn. Velen spraken hem aan in het Fransch, of Duitsch, of Engelsch, en vroegen hem vanwaar hij kwam en waar hij heenging, maar Paolo hield zich, of hij alleen maar Italiaansch verstond. Men mocht hem eens terugzenden naar Tichelman. O, veel liever was hij dood!

Dikwijls zat hij langen tijd aan den voet der duinen en dan keek hij naar de groote zee, die hij zoo mooi vond, en naar de golfjes, die schitterden en tintelden in het gouden zonnelicht en nooit, nooit tot rust kwamen.

En 's avonds, als het strand eenzaam en verlaten was, legde hij zich weer in den grooten strandstoel te slapen en bleef daar ongestoord tot den volgenden morgen.

Hij vond het heerlijk op deze badplaats en zou er zeker nog langen tijd gebleven zijn, als hij niet op zekeren middag plotseling tot zijn grooten

schrik Gerrit Volder had ontwaard, die bedelend langs de strandstoelen liep en met de grootste brutaliteit om een kleinigheid vroeg.

In de eerste oogenblikken voelde Paolo van schrik bijna geen grond onder zijn voeten, en haastig verschool hij zich achter een rij strandstoelen, om niet door Gerrit gezien te worden. O, hij wist het, als deze hem ontdekte, zou hij hem net zoolang vervolgen en pijnigen, tot hij hem weer geheel in zijn macht had. Neen, neen, dat mocht niet gebeuren.

Hij zag, hoe Gerrit zich verder en verder verwijderde, al bedelende, en hij zag ook, dat hij overal ongetroost werd weggezonden. Met dien viezen, brutalen bedeljongen wilde men niets te maken hebben.

Eindelijk was Gerrit ver genoeg weg. Bijna had hij het einde van de rij strandstoelen bereikt, en dan zou hij terugkeeren en wellicht hem zien. Paolo weifelde niet langer. Hij ijlde tegen de hoogte op naar het dorp en had ook dit weldra achter zich gelaten. Al spoedig verliet hij den hoofdweg, om een smal pad in te slaan. Waarheen dit voerde, was hem onverschillig. Zijn eenig doel was, Gerrits nabijheid te ontvluchten en den afstand tusschen hen zoo groot mogelijk te maken. Hij durfde zich nergens rust te gunnen. Na lang loopen bereikte hij een grindweg, die hem eindelijk op een straatweg bracht. 't Was al avond, eer hij daar aankwam. Hij was vermoeid en besloot een poosje te rusten aan den kant van den weg in het kreupelhout.

't Werd donker. Waar zou hij thans den nacht doorbrengen? Hij zag nergens een huis, waar hij een onderdak zou kunnen vragen, en ook geen boerderij, waar hij het ongevraagd in een hooiberg of schuurtje zou kunnen nemen. Zou hij dezen nacht onder den blooten hemel moeten slapen?

't Was wel een mooie avond, maar toch, de nachten waren nevelig en koud. Liever deed hij

het niet. Hij zou nog een poosje doorloopen. Misschien was het toeval hem hier of daar nog gunstig.

En dat was het inderdaad, al was het dan ook op een heel andere manier, dan hij zich voorgesteld had. Hij had namelijk nog geen kwartier geloopen, of hij zag op eenigen afstand voor zich aan den kant van den weg een groot vuur, en ook klonk hem muziek in de ooren, blijkbaar vioolmuziek, en hij hoorde verwarde stemmen en gelach.

Haastig vervolgde hij zijn weg, tot hij naast den straatweg een groot vierkant stuk land zag, omgeven door dicht kreupelhout. En midden op dat land brandde een groot houtvuur, dat de omgeving in een rossen gloed zette.

Hij bleef verrast midden op den weg staan, en niemand had erg in hem, want het was donker. Maar hij zag een kring van mannen geschaard om het houtvuur, en een van hen draaide een jong varken, dat aan een spit in de vlammen hing, voortdurend rond. Een groot aantal woonwagens van allerlei vorm stonden in een carré tegen het houtgewas, alleen de wegkant was opengelaten. Geheel van deze afgescheiden, meer naar voren aan den rechterkant van het rechthoekig stuk land, zag hij een woonwagen staan, waarvan de deur open stond. Een trapje van eenige treden verbond den vloer van den wagen met den grond, en aan den ingang zag hij een ouden man met lange zilverwitte haren. Hij speelde vroolijke dansmuziek, en jonge meisjes en ook een paar jonge mannen dansten. Alles werd door den gloed van het groote houtvuur op een eigenaardige wijze verlicht, en 't geheel maakte op Paolo een fantastischen indruk. Hij kon er niet genoeg naar kijken, en ook niet genoeg luisteren naar de mooie, vroolijke muziek van den ouden man. Vooraan op het terrein lag een dikke boomstam. Paolo zette er zich op neder, en luisterde en keek en genoot. Hij zag, hoe de meisjes verschillende figuren dansten en haar armen

bevallig bewogen op de maat der muziek, en hij hoorde lachen en soms zingen. Twee heel jonge meisjes kwamen dansende in zijn richting, en zij zagen hem en knikten hem toe en lachten tegen hem, en hij zag, hoe haar oogen schitterden van genot.

En de oude man was even onvermoeid in het spelen, als zij in het dansen. En wat speelde hij goed. Toen de twee jonge meisjes heel dicht bij hem kwamen, zag hij, dat zij zwart haar hadden en gitzwarte oogen. O neen, dat konden geen Hollanders zijn.

Er kwam langzaam een oude vrouw naar hem toe, en tot zijn verbazing zag hij, dat zij uit een houten pijp rookte. Zij zag hem, en zacht prevelende kwam zij bij hem zitten op den boomstam, en zij streelde zijn lange haren.

De vrouw was al heel oud. De gloed van het groote vuur verlichtte haar gelaat, en Paolo zag, dat er diepe rimpels in gegrift waren. Zij sprak voortdurend in een vreemde taal, die Paolo nog nooit gehoord had.

Zij greep opeens met een driftige beweging zijn hand en vroeg hem blijkbaar iets, wàt, dat wist hij niet, maar 't was duidelijk, dat zij een antwoord verwachtte.

Hij antwoordde in het Italiaansch, dat hij haar niet verstond, en tot zijn groote verbazing sprak zij hem in diezelfde taal toe en vroeg hem, of zij hem de toekomst zou voorspellen uit de lijnen van zijn hand. 't Was Paolo onverschillig, als zij hem maar geen kwaad deed en niet wegjoeg, want hij genoot van het rosse vuur en van de dansende meisjes en van de mooie muziek.

‘Dat is goed,’ zei hij. Hij zag wel, dat de oude vrouw niet wel bij het hoofd was.

Toen streek zij met haar vinger langs de lijnen van zijn hand en keerde zijn hand naar het licht, opdat zij alles goed zou kunnen zien. Zij liet haar daarna los en trok met den steel van haar pijpje

t.o. 170

lijnen en figuren op den grond, en afgebroken prevelde zij in het Italiaansch:

‘Blond zijn zijn lokken en donker is zijn oog. Hier komt de lijn van het verleden, dáár die van de toekomst. De eerste is kort, de laatste lang. De korte is de lijn van droefheid en smart, de lange van het geluk. De eerste is bijna ten einde en nadert reeds de laatste. Houd stil, kind, houd stil...’

De vrouw trok verschillende figuren op den grond. Plotseling stond zij van haar zitplaats op en beschreef met den steel van de pijp een grooten cirkel, en zingende danste zij daarin rond. Er straalde een vreemde gloed uit haar oogen, die Paolo bang maakte. Hij volgde elke beweging van de oude vrouw, en hoorde niet eens, dat de dansmuziek ophield. Maar tot zijn groote blijdschap kwamen de twee jonge meisjes, die hem toegelachen hadden, naar de oude vrouw toeloopen, en zeiden tegen haar:

‘Kom moeder Recha, 't is al laat. Ga naar bed, dan kan u morgen weer in den cirkel dansen. De maan komt op en die zal boos op u worden.’

De oude vrouw gehoorzaamde onmiddellijk. Zonder meer naar Paolo om te kijken, begaf zij zich naar haar wagen, om te gaan slapen. En de twee meisjes vroegen aan Paolo in gebroken Hollandsch, waar hij vandaan kwam en waarheen hij ging.

In het Italiaansch antwoordde Paolo, dat hij geen huis had en geen familie, en dat hij een zwerver was.

‘O, dan blijf je hier! Dan blijf je hier!’ riepen de meisjes hem juichend toe. ‘Vader Honka, kom eens zien!’

De oude man met de grijze haren kwam lachend nader.

‘Een Italiaan, vader Honka, een landgenoot van u, en hij heeft een viool...’

Vader Honka, zooals de meisje hem noemden, bekeek Paolo met welgevallen, en op zijn vraag vertelde Paolo hem, dat hij alleen stond op de

wereld, en rondzwierf zonder doel en zonder te weten waarheen, en dat hij het spel van den ouden man mooi had gevonden, en ook het dansen en het groote vuur.

Eindelijk greep de oude man hem bij de hand en nam hem mede naar den wagen.

'Kom mede, arm kind,' zei hij, 'waar wij slapen, zal ook jij slapen, en zoolang wij brood hebben, zal er een deel van voor jou zijn.'

En de Zigeuners, mannen en vrouwen, knapen en meisjes, kwamen toeloopen, om het nieuwe zigeunerkind te zien, dat in den troep opgenomen was, en Dodina en Stoïka streelden zijn lange blonde haren, die zij zoo mooi vonden, en zij lachten hem toe, evenals de twee jonge meisjes, die met den ouden man muziek in het dorp hadden gemaakt, toen Hetty en Loes en Fred en Do er op hun ezels langs reden, en de twee meisjes, die Cora en Liza heetten, vroegen hem op zijn viool te spelen, en zij haalden hun mandoline en luit uit den wagen, om hem te begeleiden. Toen werd er weer muziek gemaakt en gedanst, tot de maan hoog aan den hemel stond en het rosse vuur bijna geheel uitgedoofd was.

Dien nacht sliep Paolo bij den ouden man in den woonwagen, en hij verheugde er zich in, een beschermer te hebben gevonden.

Twaalfde hoofdstuk.
Een rijtoertje met Klaartje.

Men was op het dorp, en niet minder in de omgeving daarvan, het verblijf van de Zigeuners al spoedig hartelijk moede, en herhaaldelijk werd er bij de autoriteiten op aangedrongen, dat zij verwijderd zouden worden.

Geen wonder trouwens, want dagelijks liepen de vuile jongens, meisjes en vrouwen langs de huizen om te bedelen. Zij lieten niemand met rust en wisten van geen ophouden, zelfs al hadden zij wat gekregen. Als men den een wat gaf, kwamen er twee of meer voor hem in de plaats, die met een onduldbare hardnekkigheid om een kleinigheid zeurden in een mengelmoes van talen. Op den weg werden de wandelaars door het bedelende volkje lastig gevallen, en dikwijls liepen zij wel een vijf à tien minuten met hen mede en lieten zich niet afschepen, noch door vriendelijke woorden, noch door dreigementen. Zij lieten niet af, voordat zij wat gekregen hadden, en als hun dat in het geheel niet gelukte, overlaadden zij de menschen met scheldwoorden. En 't bleef niet alleen bij bedelen. Dames zonder krachtig geleide rukten zij de taschjes uit de handen, waarmede zij zich ijlings uit de voeten maakten, en fietsende dames, ja zelfs wel heeren, dwongen zij, door de rem aan te zetten, tot afstappen. Meestal bereikten zij daarmede hun doel, want velen gaven hun wat, om van het gebedel af te komen. Zelfs met de

auto's draafden zij mede, en dan moest men hun uithoudingsvermogen bewonderen. Men zag hen bedelen langs de huizen, bij de theetuinen in den omtrek, die veel bezocht werden, omdat het een prachtige zomer was met veel zonneschijn en bijna geen regen, en op de druk bezochte wegen, zooals den Haagweg en het Wassenaarsche Slag.

Ja, men was hun hartelijk moede, en niet om het bedelen alleen. Er ging bijna geen nacht voorbij, of er werd gestolen. Hier werden de hoenders uit het hok geroofd en op de plaats zelve gedood en schoongemaakt, zoodat de eigenaars alleen de veeren en den afval overhielden; dáár werden de koeien op het land uitgemolken, zoodat de boeren, die 's morgens met hun emmers kwamen, ongetroost weer konden terugkeeren, en elders sloop men stallen of schuren binnen, en stal er alles, wat draagbaar was, tot fietsen incluis. En de boeren moesten het dulden, dat de paarden van de woonwagens brutaalweg in hun land werden gejaagd, om daar te grazen. Toen een van hen het waagde, zich daarover boos te maken en hun verwijdering te eischen, lachten de Zigeuners hem uit, en toen hij dreigde, zich bij de politie te zullen beklagen, zeiden zij: ‘Als je 't durft, steken wij je boerderij in brand. Je moet het zelf maar weten.’

En verder keken zij niet meer om naar den boer, die naar huis afdroop en het niet waagde, zijn bedreiging uit te voeren. Hij vreesde, dat zij hun dreigement ook zouden uitvoeren, want zij waren er best toe in staat. Hij liet de paarden dus, waar zij waren, en tot loon werd 's nachts een jong varken bij hem uit het hok gestolen, waaraan de Zigeuners den volgenden dag een feestmaal hadden. De boer vermoedde wel, dat hij den dader kende, want onder de Zigeuners was een jonge man, die een paar brutale oogen in zijn hoofd had, en hij was veel beter gekleed dan de anderen. Zelfs droeg hij een boord, die eenige weken geleden vermoedelijk wit was geweest, en aan zijn

polsen prijkten rose-gekleurde manchetten, tamelijk vuil, ja, hij liep zelfs met een wandelstok, waarmede hij heel chic wist om te gaan. En als hij den boer tegenkwam, keek hij hem altijd met een paar spottende oogen aan, of hij zeggen wilde:

''t Heeft best gesmaakt, baas! Heb je nog meer varkentjes, niet al te vet asjeblief?'

De burgemeester werd overstroomd met klachten, maar hij bleek in de onmogelijkheid te verkeeren, om er een einde aan te maken. Herhaaldelijk liet hij de wagens inspannen, om hen door de politie uit de gemeente te laten brengen. Maar dat inspannen ging met allerlei ongevallen gepaard, daar zorgden de Zigeuners wel voor. Juist, als de politie dacht, dat alles voor den uittocht gereed was, brak er iets aan het tuig, of een lemoenstok, of iets anders, en dan was er weer een geruime tijd noodig om het te repareeren. En als zij dan eindelijk goed en wel uit de gemeente waren weggebracht, dan stonden zij vier en twintig uur later weer bij het Spookhuis, en zag alles er uit, of zij niet weg geweest waren, en begon het bedelen en rooven opnieuw.

Maar mijnheer Burling had er na den eersten keer niet veel last meer van gehad, daar zorgden zijn twee waakhonden wel voor. 't Waren reusachtige dieren, bijna zoo groot als kalven, en zij hadden een stelletje tanden in hun bek, dat iedereen eerbied inboezemde. Hun gebas kon men ver in het rond hooren. Henk zelfs was er in de eerste dagen van hun verblijf op 'Alhetlo' bang van, en hij bracht hun nog wel hun eten. Eerst liepen zij op de groote buitenplaats in vrijheid rond, maar dat kon onmogelijk. Een slagersjongen scheurden zij zijn broek aan flarden, en hij kreeg ook een paar venijnige happen in zijn been, en een bedelaar, die zich op de oprijlaan waagde, werd er met spoed afgejaagd. En hij was blij, toen het groote hek achter hem dichtviel. Hij had wel een kwartier noodig, om zich van den schrik te herstellen, en

keek nog herhaaldelijk om, of zij niet op den weg kwamen.

Mijnheer Burling droeg den timmerman op twee hokken te maken, met een groote ijzeren loop, opdat de honden zich wat beweging zouden kunnen veroorlooven, een zoogenaamde kennel dus, die overdag op slot gedaan werd. Maar 's nachts, als het groote hek gesloten was, liepen zij vrij op de plaats rond, en wee hem, die het zou durven wagen, daar ongevraagd een bezoek te brengen. 't Waren in een woord geduchte beesten. De een was zwart, en de meisjes noemden hem Wolf; de andere was bruin-grijs, met kleine vlekken en strepen. Hij werd om zijn kleur, en ook om zijn nijdigheid Tijger genoemd. Van Hetty en Loes begonnen zij al spoedig veel te houden, zooveel, dat het niemand geraden was, haar eenig leed te berokkenen, als zij in de nabijheid waren. Wolf en Tijger zouden den dader verscheurd hebben. De meisjes gingen dikwijls met de honden wandelen en hielden hen dan aan den ketting. Dan liepen zij gewillig en vroolijk mede en deden niemand kwaad. En zij waren ook gehoorzaam en trouw. Zelfs als zij hen loslieten, bleven zij in haar onmiddellijke nabijheid, of kwamen dadelijk terug, als zij geroepen werden.

Of er zich 's nachts nog Zigeuners op de plaats gewaagd hebben, is niet bekend, maar gestolen is er niet meer, en de nieuwe kippen, die mijnheer Burling had laten koopen, liepen geen gevaar. Wie zou het wagen, hen uit het hok te halen? Immers niemand!

Soms mochten de honden mee naar Klaartje, die hen liefkoosde, en dan likten zij haar de handen, of gingen met hun groote voorpooten tegen haar bed opstaan, waar Klaartje niet weinig pret in had. Zij lag er nu niet meer den geheelen dag op, maar mocht al eens opstaan en zelfs, op het warmste gedeelte van den middag, een poosje naar buiten gaan, in het heerlijke zonnetje. En eindelijk

kreeg zij zelfs verlof van den dokter, op een mooien middag een rijtoertje te maken met Hetty en Loes.

Dat was een vreugde!

Met spanning zagen de meisjes het gewichtige oogenblik tegemoet, en toen het gekomen was, spanden zij de ezels voor den wagen en reden, geflankeerd door Fred en Do, die ook van de partij waren, en onder vroolijk geblaf van Wolf en Tijger, de groote oprijlaan af. Wat waren de honden blij, dat ze uit hun kennel verlost waren en vrij mochten draven en rennen, maar hun vreugde haalde niet bij die van Klaartje, toen de wagen voor het eenvoudige hutje van Vrouw van Vliet stilhield.

Hoewel het hemelsch weer was, werd Klaartje toch warmpjes in doeken gepakt, en toen nam zij naast Loes plaats op het achterbankje. Hetty zou mennen. Een heel teer blosje kleurde Klaartje's wangen, ten teeken, dat zij in beterschap toenam en langzamerhand sterker werd.

‘Waar wil je naar toe, Klaartje?’ vroeg Hetty.

‘O, waarheen je wilt,’ zei ze, want ze voelde zich al heel gelukkig, nu ze uit rijden mocht. Ze had al zooveel maanden op bed gelegen en in huis gezeten.

‘Geen questie van!’ riep Hetty. ‘Jij moogt het zeggen.’

‘Goed dan,’ zei Klaartje. ‘Het dorp door en naar zee.’

‘Goed! Naar zee!’ zei Hetty.

O, 't was een heerlijke rijtoer voor Klaartje; zij deed niet anders dan glimlachen van blijdschap, en haar oogen schitterden van vreugde. De honden liepen vroolijk voor het rijtuig uit, met den langen, rooden tong uit den bek, en zij zaten elkander na, maar keerden telkens weer rennende en spelende terug. En Hans en Bob en Bok en Tom vonden het toertje ook alles behalve vervelend, evenmin als Fred en Do, die keurig op z'n

Engelsch als een paar trouwe pages naast het rijtuigje reden.

Hoe genoot Klaartje van het heerlijke zonnetje, en van het vroolijke spel van de honden, en van de bloempjes, die langs den weg groeiden, en van het gekweel van de vogeltjes, en van de grappen der kinderen, en van het vroolijke getrippel van de ezels. 't Was een feesttocht voor haar, een tocht, dien ze nooit, nooit zou vergeten.

In de vroolijkste stemming bereikten zij den Achterweg en reden langs mooie villa's en groene tuinen, tot zij de dorpsstraat bereikten. Hier was het veel drukker dan op den buitenweg, en de honden kwamen uit eigen beweging bij het wagentje loopen. En er was ook weer muziek. Zouden het weer Zigeuners zijn, misschien die oude man met zijn lange, zilverwitte haren, en de twee meisjes, die zijn spel accompagneerden op de mandoline en de luit?

Hetty ging even in het rijtuig staan, om over de menschen heen te kijken, die de muzikanten omringden. Ja, zij waren het! En Hetty kon geen Zigeuners zien, of zij geraakte in verrukking.

‘Daar zijn die Zigeuners weer!’ riep zij de anderen toe. ‘Je weet wel, die oude heer met de twee jonge meisjes...’

‘Oude heer!’ spotte Fred. ‘Een mooi heer, dat verzeker ik je!’

‘Hij lijkt toch meer op een heer, dan op een bedelaar,’ zei Hetty. ‘Toe Hans, huup Bob, leg er een stapje op. Vooruit!’

Weldra hadden zij de muzikanten bereikt, en Hetty hield de ezels in.

‘Hier Wolf! Hier Tijger!’ riep zij den honden toe, die een min of meer dreigend gebrom lieten hooren.

De dieren gehoorzaamden onmiddellijk en bleven aan weerskanten van Hetty staan.

‘Hoor eens, wat spelen ze goed,’ riep ze den anderen toe.

‘Ja, mooi,’ zei Loes.

‘Prachtig!’ vond Klaartje.

‘Veel beter nog dan den vorigen keer, zou ik zeggen,’ beweerde Hetty, en nogmaals ging zij staan, om over de menschen heen te kijken.

‘Er zijn er nu vier!’ riep zij opeens uit, en er klonk verrassing in haar stem, toen zij er op liet volgen:

‘Er is een jongetje bij, o, wat een schat van een jongetje, met lange blonde krullen, wel tot op zijn schouders...’

‘Jij vindt elken Zigeuner een schat, Hetty,’ zei Do lachend, ‘dat weten we nu wel.’

‘Schatten op bloote voeten!’ spotte Fred. ‘Schatten van dieven!’

‘Neen neen, heusch, o, 't is een schat van een kind!’ hield Hetty vol, terwijl ze nog steeds met gerekten hals in haar wagentje bleef staan. ‘En wat mooie muziek!’

‘Kras! Kras!’ zei Fred. ‘Dat is het slot zeker.’

‘Ja, de menschen gaan uit elkaar, en de meisjes halen geld op,’ zei Loes. ‘Van mij krijgen ze ook wat.’

‘Kijk eens, nu kun je het jongetje goed zien, daar naast den ouden hee... man,’ zei Hetty. ‘O, wat een prachtig blond haar en wat een interessant gezichtje, - schattig!’

‘Ja,’ zei Loes, ‘nu zie ik hem ook...’

‘Maar ik wist niet, dat Zigeuners blonde haren hadden, zooals dat jongetje,’ zei Klaartje. ‘Ik heb er nog nooit een blonde onder gezien.’

‘Zeker een gestolen kind,’ lachte Do.

‘Wel ja, alweer een vermomde prins,’ spotte Freddy, ‘maar ik moet toegeven, dat hij er niet zigeunerachtig uitziet in zijn blauw fluweelen pakje.’

‘Neen, hè, allerminst!’ riep Hetty uit, en zij wenkte het blonde kind toe, dat hij bij haar zou komen, en Paolo kwam en maakte een lichte buiging, en hij nam met een dankbaren glimlach het stuivertje over, dat zij hem toereikte.

En Loes deed er ook wat bij, evenals Fred en

Do, die het kind ook lang niet alledaagsch vonden en hem met belangstelling opnamen.

‘Zie je nu wel, wat een interessant kind dat is!’ riep Hetty hun toe, nadat Paolo weer naar den ouden man teruggegaan was.

‘Hm! Hm!’ spotte Fred.

‘Hm! Hm!’ spotte Do.

‘Spot maar!’ zei Hetty. ‘Jullie mocht willen, dat je er zoo uitzag. 't Is een schat van een jongen in één woord. Kom, ze gaan verder. Willen wij doorrijden?’

‘Goed,’ zei Klaartje. ‘Graag!’

‘Huupla!’ riep Hetty den ezels toe, en zij vervolgden hun tocht naar zee, maar Hetty keek nog herhaaldelijk om naar het kind met de blonde haren, dat in zoo hooge mate haar belangstelling had gewekt. Telkens begon zij weer over hem te praten, en dan lachten Fred en Do haar hartelijk uit, en zij spotten niet weinig met haar ingenomenheid met alles, wat met de Zigeuners in verband stond.

Maar 't hielp niemendal. Hetty bleef de grootste belangstelling voor hen koesteren. Dat bleek weer op den weg naar Zee, dicht bij de Klip, toen zij Dodina en Stoïka aan den kant zag zitten, elk tamelijk eigenwijs met een rookend cigaretje in den mond.

Zoodra Tijger en Wolf de twee meisjes zagen in hun opzichtige kleeding en met haar bloote voeten, sloegen zij aan, en lieten dreigend de tanden zien. Maar Hetty bracht op gebiedenden toon de honden tot kalmte en lachte de beide meisjes vriendelijk toe.

Dezen lachten ook, want zij herkenden haar wel, evenals Loes en de twee jongens, en zij stonden op, om op temerigen toon met haar gebedel te beginnen.

‘Donnez-moi quelque chose, demoiselles, donnez-moi quelque chose.’

‘Maine Moeter is ziek, geef main ain klainig-

haidje,' bedelde de tweede. Maar zij zag er lang niet treurig uit en keek allen met een lachend gezicht aan. 't Waren bijzonder mooie meisjes en zij zagen er schilderachtig uit.

'Is je moeder ziek?' spotte Fred. 'Ik dacht, dat het je broertje was?'

'Straks misschien,' zei Hetty. 'Maar zeg eens, wie is dat jongetje met die lange blonde krullen, die in het dorp muziek maakt? Is dat ook een Zigeuner?'

'Neen,' zei Dodina. 'Hij kwam een paar dagen geleden bij ons aan en is in den stam opgenomen. Vader Honka zorgt voor hem. Ach, geef main ain klainighaidje voor main zieke zusje in den wagen, om wat brood te koopen.'

'Is je zusje ook ziek, en je moeder, en je broertje?' vroeg Loes. ''t Is een waar ziekenhuis bij jullie.'

'Donnez-moi quelque chose,' bedelde Stoïka. En zich tot Fred wendende, zei ze: 'Guter Herr, Sie werden immer gesund bleiben, wenn Sie mir etwas geben.'

'Hier heb je een stuivertje,' zei Freddy, 'dan kun je weer een paar cigaretjes koopen.'

'O, kijk eens, kijk eens, daar komen de muzikanten tegen de Klip op,' riep Hetty opgetogen uit. 'Ze gaan zeker naar het strand, om muziek te maken, en 't jongetje is er ook bij! Kijk toch eens, wat een schattig jongetje.'

'Zeker omdat hij op jou lijkt, Hetty,' spotte Do. 'Hij lijkt sprekend op je, kijk maar!'

Paolo was hun nu genaderd en hij lachte vriendelijk tegen hen, want hij herinnerde zich heel goed, dat zij vriendelijk jegens hem geweest waren en hem wat gegeven hadden.

Allen keken hem met aandacht aan, en Klaartje zei:

'Ja heusch, Hetty, hij lijkt op jou, echt waar.'

En Loes zei lachend:

'Ja, ik zie het ook. Als zijn haar niet blond,

maar zwart was, kon hij je broertje wel zijn.'

Hetty keek hem scherp aan.

'Hij lijkt op jou ook, Loes, je hoeft er niet om te lachen,' zei ze.

Zij zagen, dat het blonde kind de beide Zigeunermeisjes toelachte, en dat dezen hem op dezelfde wijze beantwoordden.

De oude violist liep zwijgend voort, zonder naar hen om te kijken.

Opeens riep Hetty Paolo toe:

'Toe zeg, maak eens muziek, dan zullen Dodina en Stoïka dansen. Hè ja, toe, dan krijg je een dubbeltje. Echte Zigeunerdansen!'

Paolo lachte vriendelijk. Hij ging aan den kant van den weg staan en begon vroolijke dansmuziek te spelen, en Dodina en Stoïka lieten zich niet lang noodigen. Ze deden niets liever dan dansen, en zouden het ook gedaan hebben, al had Hetty haar geen dubbeltje beloofd. Sierlijk dansten zij op een open plek tusschen het geboomte allerlei figuren, en zij bewogen haar bovenlijf en armen bevallig op de maat der muziek. En hoe sneller het tempo werd van Paolo's spel, des te sneller werden ook de bewegingen der Zigeunermeisjes. Maar zij dansten heel anders, dan Hetty en Loes het geleerd hadden.

't Werd druk op den weg. Dames en heeren, die op fietsen naar het strand reden, stapten af om naar het dansen van de Zigeunermeisjes te kijken, en rijtuigen passeerden slechts stapvoets, om den inzittenden van het eigenaardige schouwspel zoo lang mogelijk te doen genieten.

Soms hielden Dodina en Stoïka met dansen op en liepen dan snel tusschen de aanwezigen rond, om geld op te halen. Ook de meisjes met de mandoline en de fluit voegden zich bij Paolo, om zijn spel te begeleiden, wat alleraardigst klonk. De oude man deed niet mede; hij zat aan den kant tegen een duin, om uit te rusten, maar hij keek met een glimlach naar het vroolijke tooneeltje, dat zich daar

naast den weg afspeelde en waarover Hetty verrukt was.

Eindelijk stond de oude man op en wenkte Paolo en de beide meisjes toe, dat zij hem zouden volgen, wat dezen onmiddellijk deden. Paolo nam met een lichte buiging afscheid. Dat deed hij onwillekeurig, omdat zijn Mama hem dat van zijn vroegste jeugd af zoo geleerd had.

Toen zetten ook Hetty en haar gezelschap hun rijtoertje naar het strand voort, en Hetty kon geen woorden genoeg vinden om haar opgetogenheid uit te drukken over alles, wat zij gezien had. Het belangwekkende kind met de blonde lokken, dat zoo prachtig spelen kon, was geen oogenblik uit haar gedachten, en zij bewonderde de sierlijke bewegingen en het interessante uiterlijk van Dodina en Stoïka in hooge mate.

‘O,’ riep zij herhaaldelijk uit, ‘ik ga mij vast ook eens als een Zigeunermeisje kleeden en...

‘En op bloote voeten achter de rijtuigen loopen bedelen,’ spotte Freddy. ‘Dat kan prachtig worden, Hetty!’

‘En dan dansen voor de menschen!’ zei Do.

‘En cigaretjes rooken!’ lachte Loes,

‘Lacht maar en spot maar!’ zei Hetty. ‘Ik doe het toch!’

‘Dan kom ik kijken,’ zei Fred. ‘'t Zal éénig worden, Hetty.’

‘Dat mag je, als je me maar niet verklapt,’ zei Hetty. ‘Ik wed, dat ze geen verschil zullen zien tusschen die Zigeunermeisjes en mij.’

‘Je ziet er bruin genoeg voor uit,’ zei Do. ‘En je haar is zwart. Ik kom ook kijken, hoor. Wanneer doe je het?’

‘Zondagmiddag,’ zei Hetty. ‘Dan is het hier druk langs den weg van auto's en fietsers en wandelaars. 't Zal grappig wezen, en mijn besluit staat vast!’

Onder vroolijk gebabbel bereikten zij het strand. Wat was het daar druk en zonnig en prettig.

Klaartje genoot van de frische zeelucht en van het heerlijke schouwspel, dat zij in zoo langen tijd niet gezien had, en zij lachte om Wolf en Tijger, die onder luid geblaf in zee sprongen, om de stukjes hout terug te halen, die Do en Fred er zoover mogelijk inwierpen. En een poosje later luisterden zij naar de muziek van den ouden man en zijn gezelschap, en Hetty kon nooit genoeg kijken naar Paolo met zijn krullende lokken, die zich blijkbaar ook tot haar voelde aangetrokken, want herhaaldelijk keek hij haar aan en dan lachte hij haar toe.

Eindelijk werd het tijd om naar huis terug te keeren, veel te spoedig naar Klaartje's zin, die er nog veel langer had willen blijven. De ezels waren voldoende uitgerust en aanvaardden met nieuwen moed den terugweg. Zij schenen ook onder den invloed van de gehoorde muziek te zijn, want toen Bob op een gegeven oogenblik begon te balken, meenden Bok en Hans en Tom hem daarbij te moeten accompagneeren. 't Was een bespottelijk gehoor, waarom zij niet weinig moesten lachen.

‘Een kwartet!’ lachte Loes.

‘Een ezelkwartet!’ zei Do.

Vroolijk reden zij den mooien weg door het duin terug, tot zij op de Klip waren aangekomen. Toen ontstond er echter eenige moeilijkheid door den onwil van Bob, om de helling af te gaan. Hij zette zijn vier pooten zoo ver mogelijk van elkander en bleef stokstijf staan.

‘Huup Bob, geen malligheid!’ riep Hetty hem toe.

Maar Bob schudde van neen en bliefde niet te gehoorzamen. Hij had nu eenmaal een hekel aan die helling, en daar kon hij niets aan veranderen. Hans trok wel, maar zoolang Bob in zijn weigering bleef volharden, baatte hem dat niets.

Hetty stapte uit den wagen en nam Bob bij den teugel.

Maar 't hielp al evenmin. Bob bleef, waar hij

was. Freddy en Do bemoeiden zich ook met het geval en deden, wat zij konden, om Bob tot andere gedachten te brengen. Maar alle moeite was vergeefsch.

Toen werd Fred boos. Hij zocht een tak in het bosch naast den weg, en hief hem op, om Bob tot gehoorzaamheid te dwingen.

Aan dat gebaar alleen had Bob reeds genoeg.

Hij ging schielijk op zijn achterpooten zitten en gleed kalm en bedaard de helling af, waarbij Hans hem aankeek met een paar oogen, waarin duidelijk te lezen stond:

'Mankeert het je in je bovenverdieping, Bob?'

Maar Bob gleed onverstoorbaar kalm voort tot aan den voet van de helling en verhief zich daar weer op alle vier zijn pooten, waarna hij heel tevreden zijn weg vervolgde.

Men reed naar het huisje van Vrouw van Vliet, waar Klaartje onder de hartelijkste dankbetuigingen afscheid nam. Ook Fred en Do waren weldra thuis, en zonder ongevallen werd 'Alhetlo' bereikt. Henk was niet in den stal. Hij was met mijnheer en mevrouw op een autotochtje. De meisjes zetten dus zelf de ezels aan de ruif en brachten Wolf en Tijger in hun hok. Hetty deed de deur ervan op slot, uit vrees, dat zij anders onstnappen zouden en stak den sleutel in haar ceintuur, om hem aan Henk te geven, als deze terugkwam.

Een paar uur later dwaalden Hetty en Loes door de plaats en kwamen weer bij het brandnetelbosch, waar zij zich een pad door gebaand hadden, toen zij pas op 'Alhetlo' waren komen wonen. Van het pad was niets meer te zien. De vertrapte stengels hadden zich weer opgericht, of waren door nieuwe vervangen.

'Willen wij nog eens naar den geheimzinnigen koepel gaan?' vroeg Hetty. 'De boom zal nog wel over de sloot liggen, zoodat wij er gemakkelijk kunnen komen.'

‘Wie zou hem ook weggehaald hebben?’ zei Loes. ‘De boom behoort aan den eigenaar van den koepel, en die is misschien al lang dood. Goed, - laten we gaan.’

‘Weer dwars door de brandnetels?’ zei Hetty met een lachje.

‘'t Zal wel niet anders kunnen; er is geen andere weg. Vooruit maar, Hetty, ik volg je wel.’

‘Maar ik neem een stok, om de brandnetels plat te slaan,’ zei Hetty. ‘Ik heb geen zin om me weer te branden, zooals toen.’

‘Ja ja, laten we ze plat slaan,’ zei Loes.

En dezen keer gelukte het den meisjes zich een pad te banen, zonder met de venijnige planten in een gevoelige aanraking te komen. Ongedeerd bereikten zij den boomstam, die nog over de sloot lag, en weldra stonden zij aan den overkant.

De hooge koepel verhief er zich nog even geheimzinnig, als altoos. Hetty en Loes draafden tegen den heuvel op en kwamen aan den ingang. Zij namen op den drempel plaats en verdiepten zich voor den zooveelsten keer in gissingen, wie toch wel de eigenaar kon zijn en waar hij zich wel kon bevinden. En zij kwamen tot de conclusie, dat de koepel ongetwijfeld aan een zonderling moest hebben behoord, en dat deze al lang gestorven zou zijn.

‘Het zou me wat waard wezen, als ik de geheime trap kon vinden,’ zei Hetty, terwijl ze zat te spelen met den sleutel van de kennel, waarin Tijger en Wolf waren opgesloten. ‘Ik wou, dat deze sleutel eens op de deur paste en dat wij het geheim ontdekten. Zeg Loes, wat zou dàt interessant zijn.’

Zij stond op en stak den sleutel in het slot. Toen draaide zij hem om, en juichend riep zij haar zusje toe:

‘O, hij past, hij past! Kijk maar, de deur gaat open!’

‘Dat is ook geen beetje toevallig!’ zei Loes verrast. En zij stond op om Hetty te volgen, die reeds naar binnen gegaan was.

‘Eerst de keuken nog eens doorzoeken,’ zei Hetty. ‘Ergens zal er toch wel een verborgen knop of zoo iets zitten, waarmede wij de trap te voorschijn kunnen roepen.’

‘Maar niet in de keuken,’ zei Loes.

‘Toch alles secuur nagaan,’ vond Hetty. ‘Je kunt nooit weten!’

En de meisjes stelden een nauwkeurig onderzoek in. Geen plaatsje, geen kwast in het hout bleef ondoorzocht, maar het geheim werd niet gevonden.

Toen gingen zij naar de slaapkamer van den bediende. Hetty opende de luiken, en zag weer de acht wanden van het vertrek met het levensgroote portret in elk vak. De gestrenge krijgsman met den grijzen knevel keek haar doordringend aan, of hij zeggen wilde:

‘Wat kom jij hier doen, meisje? Je bent hier op verboden terrein.’

‘Hu, wat kijkt die man leelijk!’ zei Hetty.

En Loes moest er om lachen.

‘Net of hij boos is, hè?’ zei ze. ‘Wien zou dat portret voorstellen?’

‘Ik denk een of ander familielid van den prins, die den koepel heeft laten bouwen,’ zei Hetty. ‘En die grijze dame tegenover hem zal zijn vrouw wel geweest zijn.’

‘Hij kijkt een beetje scheel,’ zei Loes. ‘Zie je wel?’

‘Kom, laten we zoeken om het geheim te vinden,’ zei Hetty. ‘Die leelijke soldaat is mij het aankijken niet waard.’

En de meisjes zochten op den vloer, of er geen verborgen knop te vinden was, en zij streken met haar handen langs de wanden van het vertrek, ja, zij trokken zelfs het ledikant, waarop de bediende geslapen had, op zijde, om te kijken,

of zij daar misschien de oplossing van het geheim zouden vinden.

Maar zij werden er niets wijzer door. Er werd geen geheime trap ontdekt, en in de wanden van het vertrek was geen beweging te krijgen.

''t Is niet om uit te staan,' zei Hetty. 'En die oude snorrebaard kijkt me zoo spottend met zijn schele oogen aan, of hij me uitlacht. Wat glinsteren die oogen, hè?'

'Of ze,' zei Loes. 'Zeg Hetty, als nu de eigenaar eens plotseling hier binnenstapte, wat moesten we dan beginnen?'

'Zoo hard mogelijk wegloopen,' meende Hetty.

'En als hij ons dan eens langs de geheime trap naar boven bracht en ons daar opsloot?' ging Loes voort.

'Dat zou interessant zijn,' zei Hetty.

'En als hij ons dan liet sterven van honger en dorst,' fantaseerde Loes, die in haar leven vele sprookjes gelezen had.

'Dan at ik hemzelf op!' beweerde Hetty. 'Kom, ik zal de luiken weer sluiten, want het geheim blijft voor ons ondoorgrondelijk. Laten we maar weer weggaan, Loes.'

Zij sloten de deur weer zorgvuldig achter zich dicht.

'Erg toevallig, dat die sleutel op deze deur past,' zei Hetty.

Op een drafje holden zij den heuvel af, en over den boomstam keerden zij naar 'Alhetlo' terug. Toen Henk 's avonds thuis kwam, vond hij den sleutel op zijne gewone plaats, want Hetty had hem daar weer opgehangen.

Den geheelen middag bleef zij over haar plan denken, om als Zigeunermeisje vermomd op te treden, en toen zij en Loes 's avonds, hoog in het huis, op haar slaapkamer waren, om naar bed te gaan, haalde zij allerlei kleedingstukken uit de kast, die haar daarbij van dienst moesten zijn. Loes lag al op bed, toen Hetty zich nog

stond te kleeden, en zij vond dat Hetty er precies als een Zigeunerinnetje uitzag. Ze had er niet weinig pret over.

Eindelijk had ook Hetty er genoeg van. Zij borg alles weer in de kast, en liep nog even naar het raam, om naar buiten te zien.

De maan scheen hoog aan den hemel, en Hetty zag den kap van den koepel boven het geboomte uitsteken.

Opeens riep zij in de grootste verbazing Loes toe:

‘O, o, kijk eens, de koepel is bewoond! Er is licht bovenin!

In minder dan geen tijd was Loes uit haar bed gesprongen en naar het raam gesneld.

‘'t Is het licht van de maan!’ zei ze.

‘Neen, neen, 't is ander licht, - niet van de maan. Eén van tweeën is zeker: òf de eigenaar is teruggekomen, òf het spookt er!’

‘'t Wordt met dien koepel hoe langer, hoe geheimzinniger. Ja, ik zie het nu duidelijk, 't komt niet van de maan. Er brandt ongetwijfeld licht!’

‘Kijk, nu is de maan achter een wolk, en toch blijft het licht in den koepel, zie je wel? 't Is verwonderlijk!’

Even later werd het plotseling gedoofd, en hoewel de meisjes nog lang voor het raam bleven wachten, het kwam niet terug.

Zij begaven zich dus naar bed, maar moesten er nog lang over denken, wat er toch wel in den koepel aan de hand kon zijn. En den volgenden morgen gingen zij nog vóór het ontbijt naar Vrouw van Vliet, om te vragen, of de eigenaar misschien teruggekeerd was.

Maar Vrouw van Vliet wist er niets van. Bij haar was hij niet geweest, en toen zij met hun drieën naar den koepel gingen om te kijken, vonden zij de deur als altoos op slot, en van den eigenaar geen spoor.

't Was raadselachtig, meenden Hetty en Loes.

Dertiende hoofdstuk.
Paolo vlucht opnieuw.

In de eerste dagen van zijn verblijf in het Zigeunerkamp vond Paolo het daar heerlijk, want thans had hij weer een tehuis, al was het maar in een woonwagen. Nu behoefde hij niet meer te zwerven van de eene plaats naar de andere, zonder te weten, waar hij den volgenden nacht zijn hoofd zou neerleggen, en nu voelde hij zich ook niet eenzaam en verlaten meer. Vader Honka was vriendelijk en goed voor hem, en hij sprak nooit ruwe woorden, en sloeg hem nooit, zooals de dronken schoenmaker bijna dagelijks gedaan had. En de twee meisjes, die Bora en Lisa heetten, waren lief voor hem. Haar ouders waren gestorven en toen had vader Honka haar onder zijn hoede genomen en voor haar gezorgd. Hij had haar muzieklessen gegeven en haar in zijn wagen opgenomen, en dat werd door de andere Zigeuners op prijs gesteld en gewaardeerd. Zij behandelden den ouden man altijd met eenige onderscheiding, en wederkeerig gaf hij hun van het geld, dat hij als straatmuzikant verdiende. Overigens bemoeide hij zich heel weinig met de anderen, en aan hun rooftochten nam hij nooit deel.

Paolo genoot telkens opnieuw, als er 's avonds een groot houtvuur brandde en de jonge leden van den troep dansten op de maat der muziek, die vader Honka en hij ten beste gaven.

Moeder Recha scheen zich bijzonder tot hem

aangetrokken te voelen, want zij zocht herhaaldelijk zijn gezelschap. Dan streelde zij zijn blonde lokken en prevelde haar voorspellingen, die hem een gelukkige toekomst beloofden. Maar hij was wel een beetje bang voor haar, vooral wanneer zij, wat zij dikwijls deed, een grooten cirkel op den grond trok en daarin ronddanste. Gelukkig kwamen Bora en Lisa hem dan te hulp, door de oude vrouw naar haar wagen te brengen, en ook beweerden zij tegen Paolo, dat zij nooit iemand kwaad deed. Dat stelde hem wel wat gerust.

Toen hij eenige dagen in het kamp geweest was, kwamen er op een middag een tiental veldwachters, die last gaven, dat zij vertrekken moesten. Paolo schrikte niet weinig, toen hij hen zag. O, als zij eens merkten, dat hij eigenlijk geen Zigeunerkind was, en dat hij weggeloopen was van Tichelman, en als zij hem dan eens naar dien vreeselijken man terugbrachten! Iets ergers kon hij zich niet voorstellen. Hij verborg zich dan ook haastig in den wagen, en trok zich daar in den meest verborgen hoek terug. Angstig wachtte hij af, wat er gebeuren zou, en met schrik hoorde hij het geschreeuw van de mannen en vrouwen, die niet aan het bevel van de politie wilden gehoorzamen, en weigerden, de paarden voor de wagens te spannen. Er ontstond een geweldig tumult in het kamp, zoodat Paolo sidderde in zijn schuilhoek. Bora en Lisa kwamen in den wagen, en zij lachten hem uit om zijn vrees. Zij waren aan dergelijke tooneelen wel gewoon.

Na een hevig verzet en veel tegenwerking van de zijde der Zigeuners stonden de paarden eindelijk voor de wagens, en werd de armoedige, maar toch schilderachtige troep de gemeente uitgevoerd. Zoodra de grens overschreden was, keerden de veldwachters terug. Zij hadden hun plicht gedaan, en gingen den burgemeester rapporteeren, dat de Zigeuners verdreven waren. Den volgenden morgen keerde de troep echter weer naar

het Spookhuis terug. De wagens werden op hun vorige plaats gezet, en 's avonds brandde weer lustig het groote houtvuur, dat het tooneel zoo fantastisch verlichtte met zijn rooden gloed. Er werd tot laat in den nacht gedanst. De jonge Zigeuner met zijn zwart-witten boord, rose manchetten en wandelstok nam er echter geen deel aan. Hij had, toen het goed donker geworden was, het kamp verlaten. Tegen middernacht zag Paolo hem terugkeeren met twee groote kazen, die hij zich had weten te verschaffen door middel van inbraak in een boerderij. Hij werd met vreugde begroet en om zijn behendigheid luide toegejuicht.

Maar de zaak was, volgens hem, niet in orde. Juist, toen hij zich met de kazen uit de boerderij verwijderde, was hij opgemerkt. De boer had op hem geschoten, gelukkig niet raak, zooals hij lachend opmerkte, en hij twijfelde niet, of er zou wel spoedig een onderzoek ingesteld worden. De kazen moesten dus verborgen worden, en men moest de danspartij voortzetten, precies, of er niets bijzonders aan de hand was.

Men besloot de kazen onder Paolo's bed te verstoppen. Vader Honka verzette er zich wel tegen, maar hij eindigde met toe te geven, omdat allen het zoo wilden.

Inderdaad kwam een uur later de bestolen boer met zijn knecht, en vergezeld van vier veldwachters met geladen revolvers, in het kamp, waar de muziek nog vroolijk klonk en de jongelieden zich in den dans verlustigden. Bij hun nadering onstond er plotseling stilte, en Paolo werd doodsbleek. Verschrikt keek hij naar den dief, die Anto heette, en hij zag, hoe deze doodkalm een cigaret opstak en daarna den boer spottend aankeek, terwijl hij brutaal met zijn laarzen de vlammen van het houtvuur doofde. Het werd thans pikdonker in het kamp. Maar de boer wees hem zonder eenige aarzeling als den

dief aan, waarop twee van de veldwachters zich naast hem plaatsten, om hem te bewaken. De beide anderen klommen in de wagens, om een onderzoek naar de gestolen kazen in te stellen. Eerst in den wagen van Anto natuurlijk, maar daar vonden zij niets, en daarna achtereenvolgens in de andere. Terwijl zij in den derden wagen bezig waren, slopen een paar jonge Zineuners naar den wagen van vader Honka en haalden er de gestolen kazen uit. Geholpen door de duisternis, die thans in het kamp heerschte, gingen zij er mede naar den wagen van Anto, die reeds onderzocht was, en verborgen ze daar onder het beddegoed.

De veldwachters vonden geen spoor van hetgeen zij zochten, en moesten eindelijk onverrichter zake heengaan. De boer was zijn twee kazen voor goed kwijt, en de Zigeuners smulden er dagen lang aan. Dergelijke tooneelen speelden er zich bijna elken nacht af, en vervulden Paolo met groote vrees. Hij kon het zich niet ontveinzen, dat hij te midden van een troep bedelaars en dieven was aangeland, die voor niets terugdeinsden en zich zelfs op hun euveldaden nog beroemden.

Hij kreeg een diepen afkeer van hen, en zou ongetwijfeld weer spoedig weggeloopen zijn, indien niet vader Honka en Lisa en Bora zoo goed en vriendelijk voor hem waren geweest. En ook had hij thans een tehuis, al was het er geen, zooals hij zoo gaarne had gewenscht. Het stuitte hem tegen de borst, dat hij elken dag uit spelen moest gaan met vader Honka en de beide meisjes; hij vond dat een diepe vernedering, want het stempelde hem tot bedelaar, en daar had hij een afkeer van.

Maar toch zag hij er tegen op, om opnieuw te gaan zwerven, geheel alleen, zonder iemand lief te hebben en zonder dat iemand van hem hield. Want aan liefde had zijn gevoelig zieltje zulk een groote behoefte. En hier vond hij die, want hij voelde het: Vader Honka en Bora en Lisa

hielden van hem en zij waren goed voor hem. Dáárom kon hij er niet toe komen om weg te gaan en zijn eenzamen zwerftocht opnieuw te beginnen.

Twee dagen later werd Anto door twee veldwachters uit het kamp weggevoerd, omdat hij op diefstal van een fiets was betrapt. Doodsbleek zag Paolo het aan, hoe de mannen der wet hem de ijzeren boeien om de polsen sloegen en hem wegvoerden naar de gevangenis. Anto riep bij zijn vertrek den anderen iets toe in een taal, die Paolo niet verstond, en hij zag er zeer onverschillig uit. Midden in den nacht keerde hij in het kamp terug. Het was hem gelukt aan zijn bewakers te ontsnappen. De boeien had hij nog om zijn polsen. Zij werden los gevijld, en na zich voorzien te hebben van het noodige geld, verdween hij opnieuw in de duisternis. Toen de veldwachters naar hem kwamen zoeken, waren hun pogingen vergeefsch. De vogel was gevlogen.

Elken dag, als het goed weer was, trok Vader Honka er met zijn jeugdige volgelingen op uit, om muziek te maken op plaatsen, die zich in een druk bezoek mochten verheugen. Van den Ouden Deyl begaven zij zich naar den Nieuwen, en van dezen naar het dorp en het Wassenaarsche Slag, waar zij de strandbezoekers door hun spel opvroolijkten. Ook posteerden zij zich wel aan den ingang van den theetuin ‘de Kieviet,’ waar het elken middag verbazend druk was, en gaven er hun mooiste stukken ten beste. En hun muziek trok overal de aandacht, want zij verschilde van gewone straatmuziek evenveel als de dag van den nacht, en vooral gold de belangstelling van het publiek het aanvallige blonde kind, dat er zoo beschaafd uitzag en zoo mooi speelde. Vader Honka zelf voelde, dat het kind beter speelde dan hij zelf, en liet hem soms zijn mooiste stukken ten beste geven, die hij van zijn Papa had geleerd. Dan luisterde Vader Honka zelf met de

grootste belangstelling en liet hij ook de mandoline en fluit zwijgen. De vele bezoekers van den theetuin waren dan opgetogen over hetgeen zij hoorden, en dan regende het als het ware dubbeltjes in de handen van Bora en Lisa, die aan de tafeltjes het geld ophaalden.

Paolo speelde het liefst alleen, en dikwijls was hij dan zoo in zijn spel verdiept, dat hij alles om zich heen vergat en weer geheel in de herinnering leefde. Dan was het hem weer, of hij zijn Papa zag in zijn goeden tijd, spelende op het instrument, dat hem zoo lief was, en zijn Mama, die hem toelachte en hem liefkoosde. O, hoe had hij haar lief gehad, hoe diep, hoe peilloos diep was nog de wond, die hij voelde in zijn hart, als hij aan haar dacht, aan haar, zijn mooie, lieve, onvergetelijke Mama. Hoe weemoedig klonk op zulke oogenblikken zijn spel, hoe teer en gevoelvol waren dan de tonen, die hij met trillende hand aan zijn viool ontlokte. Dan stonden zijn oogen meermalen vol tranen en had hij geen kleur meer op zijn wangen.

En als dan zijn spel geëindigd was en hij weer tot zichzelf kwam, en al die menschen zag, die hem zoo verrast en verbaasd aanstaarden, en als hij dan Bora en Lisa zag bedelen aan de tafeltjes, o, dan schaamde hij zich diep en voelde hij, dat hij zijn lieve Mama schande aandeed, door hier om geld te spelen als een gemeene bedeljongen, en dat hij haar nagedachtenis ontheiligde. Op zulke oogenblikken had hij wel weg willen vluchten, ver weg van vader Honka, die toch zoo goed voor hem was, en van Lisa en Bora, die hem toch lief hadden, en van de andere Zigeuners, die hem toch barmhartigheid betoond hadden, toen hij alleen rondzwierf en geen dak had boven zijn hoofd.

Zwijgend en in zichzelf gekeerd volgde hij vader Honka dan naar het kamp terug, en dan zocht hij de eenzaamheid om aan zijn lieve Mama

te denken, die hij maar niet vergeten kon.

Gelukkig kwamen er een paar regendagen, waarom vader Honka besloot, in het kamp te blijven. De anderen, die langs de huizen bedelden, trokken er wel op uit, en keerden 's avonds gewoonlijk met brood, koek, chocolade, tabak en cigaretten naar het Spookhuis terug. Zij leden nooit gebrek. Kregen zij niet genoeg, dan gingen zij het hier of daar stelen, en de politie stond daar in de meeste gevallen machteloos tegenover.

Paolo begon zich meer en meer ongelukkig te voelen onder de Zigeuners, ook al deed niemand hem eenig leed. Hun gansche wijze van leven stuitte hem tegen de borst, en zijn bedeltochten langs de theetuinen vervulden hem met walging. Toch kon hij, zoolang hij in het kamp bleef, niet weigeren om mede te gaan. Hij moest kiezen of deelen: bedelen of vertrekken. En tot het laatste ontbrak hem de moed. Hij durfde niet weer opnieuw alleen de wereld in te gaan, zonder iemand, tegen wien hij een woord kon spreken, zonder liefde te kunnen ontvangen of die te kunnen geven. Neen, hij durfde niet.

Maar hij werd er toe genoodzaakt.

Er kwam een mooie Zondag. Al vroeg in den morgen passeerden velen het Spookhuis te voet, per fiets of per auto. 't Zou ongetwijfeld een drukke dag worden. Tal van bezoekers zouden de theetuinen bevolken en aan het strand zou het een levendige drukte worden.

Vader Honka besloot er zijn voordeel mede te doen. 's Middags trok hij er met zijn jeugdig drietal op uit, eerst naar den Ouden Deijl, waar aan de vele tafeltjes geen plaatsje onbezet was. Onophoudelijk reden auto's af en aan, en rijtuigen, - 't was er op den weg soms levensgevaarlijk. Als altijd luisterde men met belangstelling naar de muziek en trok Paolo ieders aandacht. En de menschen waren mild op dezen schoonen zomermiddag met zijn blauwen hemel en gouden zon-

netje. Lisa en Bora konden tevreden zijn over hetgeen haar in de handen werd gedrukt.

Van den Ouden Deijl gingen zij naar den Nieuwen, en vandaar langs den Haagweg en door de overschoone laan van het kasteel Oud-Wassenaar naar ‘de Kieviet’ waar het zoo druk was, dat vele bezoekers zelfs geen plaatsje konden bemachtigen. De Hindelooperkamer had geen tafeltje onbezet en de groote serre, evenals de tuin zelf, zat meer dan vol. De bedienden wisten geen raad om iedereen te helpen en werden zenuwachtig van de drukte.

Vader Honka nam aan den ingang plaats en begon zijn gewone concert. Tal van wandelaars, die niet van plan waren om den tuin in te gaan, bleven een poosje luisteren en richtten dan onwillekeurig hun blik op den kleinen jongen, die zoo prachtig speelde en door zijn bevallig uiterlijk iedereen aantrok.

Toen op een keer weer een stuk afgespeeld was en zij een poosje rust hadden, werd Paolo plotseling doodsbleek, en zijn strijkstok trilde hem tusschen de bevende vingers. Want op een kleinen afstand tegenover hem ontwaarde hij Gerrit Volder, die hem met een spottenden blik onafgebroken aanstaarde, terwijl een valsch lachje zijn vuil gelaat nog meer ontsierde.

Een geweldige schrik maakte zich van hem meester. O, hij twijfelde er geen oogenblik aan, of straks zou Gerrit tot hem komen en trachten, hem opnieuw in zijn macht te krijgen. Paolo voelde zich den adem hokken in zijn keel en hij beefde over al zijn leden. En 't was hem onmogelijk zijn blik van Gerrit af te wenden, die hem onophoudelijk aanstaarde, zooals een slang zijn slachtoffer biologeert, dat hij straks den giftigen beet zal toebrengen. Hij had zijn armen wel naar Gerrit willen uitstrekken, om hem om genade te smeeken. Maar neen, neen, hij wilde niet met Gerrit medegaan om opnieuw zijn slaaf te worden,

o neen, in geen geval. Hoe invuil zag hij er uit van het hoofd tot de voeten, en hoe valsch was de lach, die niet van zijn lippen week.

O, maar vader Honka zou hem beschermen. Gerrit zou het niet wagen, hem lastig te vallen, en in het kamp zou hij niet durven komen. De Zigeuners zouden hem daar zeker niet dulden.

Vader Honka hief den stok op en begon opnieuw te spelen. Paolo moest mededoen, maar zijn blik was voortdurend op Gerrit gericht, en hij zag, dat deze langzaam nader kwam. Paolo speelde slecht, hij had bijna geen bedwang over zijn vingers. Vader Honka keek hem verwonderd aan, en merkte op, hoe bleek hij zag.

Gerrit Volder kwam langzaam dichterbij en stond eindelijk naast hem, en steeds keek hij Paolo met zijn valsche oogen aan. Hij bracht zijn mond dicht bij het oor van Paolo en zei fluisterend:

'Kom straks buiten het hek, ginds achter het fietsenrek. Ik moet je spreken.'

'Neen,' zei Paolo, 'ik doe het niet.'

'Je mòèt, hoor-je, je mòèt!'

'Neen, pas op, dat vader Honka je niet ziet, want...'

'Kan mij wat schelen. Hier dichtbij staan twee agenten. Ik zal hun zeggen, dat je weggeloopen bent van Tichelman, en dan zullen ze je terugbrengen naar de schoenmakerij...'

'Neen, neen, o, ik zal komen,' zei Paolo, wiens spel thans zoo valsch klonk, dat vader Honka hem aankeek met een blik, waarop duidelijk de vraag te lezen stond:

'Hoe heb ik het met je, Paolo, scheelt er wat aan?'

Gerrit lachte triomfantelijk. Hij wist thans zeker, dat Paolo komen zou; hij zou immers niet dùrven wegblijven? Gerrit begaf zich naar de afgesproken plaats, om daar de komst van Paul, zooals hij hem altijd noemde, af te wachten. Ha, thans zou er een einde komen aan de armoede, die hij

geleden had al den tijd, dat Paul van hem weggevlucht was. Hij zou hem voor de tweede maal niet zoo gemakkelijk laten ontsnappen, daar kon Paultje op rekenen. En spelen zou hij voor hem van den morgen tot den avond, tot hij er kramp van in zijn vingers kreeg. Hij had thans armoede genoeg geleden, maar van nu af zouden de rijke dagen voor hem aanbreken.

Met ongeduld wachtte hij Paolo's komst af.

't Was een druk plekje, waar hij hem bescheiden had, eigenlijk veel te druk voor het doel. Onophoudelijk liepen er menschen langs het meterlange rek, om fietsen te halen of te brengen, en er vormden zich groepjes van dames en heeren, die niet dadelijk konden vinden, wat zij zochten. Gerrit zag te laat in, dat hij een bijzonder ongeschikte plek uitgekozen had. Maar hij wachtte geduldig, want Paul zou wel komen, o, ongetwijfeld.

Doch Paolo kwam niet. Zoodra Gerrit zich verwijderd had naar de afgesproken plaats, die maar enkele meters voorbij den ingang van den tuin lag, was Paolo besloten, zijn bevel niet op te volgen, en opnieuw te vluchten. En hij maakte van de groote drukte gebruik om zich dwars door den theetuin te begeven en zich door een anderen uitgang te verwijderen.

Schichtig keek hij achterom, of hij misschien gevolgd werd. Neen, gelukkig niet. Wel zag hij de oogen van menigen bezoeker op zich gericht, maar Gerrit Volder stond nog aan de tegenovergestelde zijde van den tuin. Waarheen zou hij thans vluchten? O, hij wist het. Dichtbij lag het villa-park ‘de Kieviet’, en daarachter verhieven zich de duinen. Als het hem gelukte, die onopgemerkt te bereiken, zou hij zich hier of daar tusschen het kreupelhout, dat daar groeide, kunnen verbergen. In gebogen houding spoedde hij zich voort. Als Gerrit zijn vlucht maar niet had gezien. Hij snelde voort, zoo hard hij kon. Na enkele minuten had hij den voet der duinen

bereikt. De blanke toppen verhieven zich hoog boven hem. O, als hij dien eersten hoogen heuvel maar vast achter zich had, dan was hij voorloopig veilig.

Hij ijlde tegen de hoogte op, maar zijn voeten zonken diep weg in het mulle zand en hij kon slechts met moeite den top bereiken. Daar wilde hij even uitrusten om op adem te komen, en hij keek langs den afgelegden weg, of hij vervolgd werd.

Er voer een schok door zijn lichaam.

Ginds, nog heel ver, kwam Gerrit Volder hem nagesneld, en deze wenkte hem toe, dat hij bij hem moest komen.

Voort vloog Paolo weer, zoo snel zijn voeten hem konden dragen.

Helaas, Gerrit had zijn vlucht opgemerkt. Zoodra de muziek zweeg, had hij uitgezien, of Paul kwam, en toen deze wegbleef, had hij al dadelijk argwaan gekregen. Hij was naar den ingang van den theetuin teruggekeerd en zag daar alleen vader Honka staan, die niet begreep, waarom Paolo zich zoo plotseling verwijderd had. Maar hij meende, dat hij wel spoedig zou terugkeeren. De gedachte kwam niet bij hem op, dat Paolo gevlucht kon zijn. Doch Gerrit had dat dadelijk begrepen.

Brutaalweg wendde hij zich tot vader Honka, en vroeg:

‘Waar is Paul gebleven?’

‘Daarheen,’ zei de oude man, naar den tegenovergestelden kant van den tuin wijzende. ‘Maar wat moet jij van Paolo? Ken je hem?’

Gerrit gaf geen antwoord. Hij wist thans, wat hij weten wilde, en liep den tuin in, om Paolo te achtervolgen.

't Was Paolo's geluk, dat een kellner den haveloozen bedeljongen terug jaagde, want daardoor kreeg Paolo een flinken voorsprong op zijn vervolger. Deze liep om den tuin heen en snelde Paul na, dien hij in de verte zag wegvluchten. Eindelijk zag hij hem verdwijnen achter den eersten duintop.

Gerrit lachte schamper.

'Wacht maar, kereltje, dacht je mij te ontsnappen? Geen nood, ik zal je wel krijgen, en wee dan je gebeente!'

Hij snelde tegen den heuvel op, en toen hij den top bereikt had, zag hij heel ver Paolo, die liep, wat hij loopen kon, om zijn kwelgeest te ontvluchten.

Herhaaldelijk keek Paul schichtig om, en tot zijn schrik ontwaarde hij, dat Gerrit de vervolging nog steeds niet opgegeven had. En wat nog erger was, hij kon het zich niet ontveinzen, dat de afstand tusschen hem en zijn vijand langzaam maar zeker kleiner werd. Gerrit won op hem, en met ontzetting zag hij het oogenblik naderen, waarop deze hem zou hebben ingehaald. Gerrit kon immers veel harder loopen dan hij!

Maar hij nam het vaste besluit, niet met Gerrit mede te gaan. O, hij wist het, dat Gerrit hem slaan zou, vreeselijk slaan, maar nog liever liet hij zich dood slaan, dan zich opnieuw aan hem te onderwerpen.

Hij snelde voort, zoo hard hij kon.

O, was hij maar bij vader Honka gebleven! Die zou hem wel beschermd hebben... Maar neen, dan zou Gerrit hem verraden hebben bij de politie, en dan zou hij teruggevoerd zijn naar het huis van ellende bij Tichelman. Neen, neen, ook dat wilde hij niet.

Ach, zag hij maar ergens uitkomst!

Voort snelde hij, heuvels over en dalen door. Waarheen hij ging, wist hij zelf niet. 't Was hem trouwens volmaakt onverschillig, als het hem maar gelukken mocht, aan Gerrit te ontsnappen.

Maar deze gaf de vervolging niet op.

En steeds werd de afstand kleiner.

Paolo hoorde, hoe Gerrit hem toeriep, dat hij zijn vlucht zou staken, en het ontging hem niet, dat die stem reeds dicht achter hem klonk.

O, hij kon haast niet meer van vermoeidheid,

zijn beenen weigerden haast den dienst. En de viool en den strijkstok hinderden hem niet weinig in zijn vlucht, maar krampachtig hield hij ze omklemd. Voort snelde hij, steeds voort.

Plotseling zag hij, waarheen zijn vlucht hem had gevoerd. Hij herkende het terrein. Ginds kronkelde de weg van het dorp naar de zee als een lint tusschen de duinen door, daar was het Wassenaarsche Slag, en die hoogte daar was de Klip, waar hij muziek gemaakt had voor de meisjes en jongens, die een rijtoer maakten met de ezels. Spoedig zou hij die plaats bereikt hebben. Hij zag voetgangers en auto's en fietsen, die zich van en naar de zee begaven, en een Zigeunermeisje liep bedelende achter de voorbijgangers.

Hij hoorde Gerrit heel dicht achter zich. Weldra zou deze zich op hem werpen en hem slaan en stompen...

Thans was hij het prikkeldraad genaderd, dat den weg scheidde van de duinen. Vlug als een kat klom hij er overheen, en snelde voort naar het Zigeurmeisje, dat bedelende naast een dame op een fiets liep.

Ook Gerrit was over het prikkeldraad geklommen. Paolo hoorde hem met een sprong op den weg terecht komen.

Hij ijlde voort naar het Zigeunermeisje en toen hij haar bereikt had, wierp hij zich op zijn knieën, en strekte de armen naar haar uit en riep haar smeekend toe:

‘O, help mij! Red mij!’

Toen boog hij angstig het hoofd, en wachtte de slagen af, die Gerrit hem thans ongetwijfeld zou gaan toebrengen. Hij kon niet meer...

Veertiende hoofdstuk.
Wat er op de Klip gebeurde.

't Was Zondagmiddag.

Fred en Do waren op hun ezels de breede laan van ‘Alhetlo’ opgereden om Hetty en Loes af te halen, met wie zij afgesproken waren een rijtoer te maken met Klaartje. Zij troffen de meisjes aan bij den stal, waar zij druk bezig waren met het inspannen van de ezels. Hans en Bob zagen er vroolijk uit. Blijkbaar vonden zij het niet onpleizierig om op dezen mooien middag een toertje te gaan maken. Ze deden het veel liever dan in den donkeren stal te staan, waar niemand naar hen kwam omkijken. Bok en Tom waren ook in een opgewekte stemming, wat duidelijk kon blijken uit den stomp, dien Bok Loes in haar rug gaf, omdat zij de onvoorzichtigheid beging, juist voor zijn kop te gaan staan.

‘Au!’ riep Loes uit. ‘Leelijkerd!’

‘Je was ook onbeleefd tegen Bok!’ zei Fred lachend. ‘Ben jullie klaar? Dan gaan we.’

‘Ja,’ zei Hetty, terwijl ze op het voorbankje plaats nam met de leidsels in de hand. ‘Kom Loes!’

‘Eerst de honden loslaten,’ riep Loes. ‘Die gaan ook mee. Hoor hen maar eens blaffen!’

Dat was waar. Wolf en Tijger zagen, dat de meisjes weer uit rijden gingen, en nu vroegen zij onder een oorverdoovend gebas, of zij mede mochten. ‘Wacht even,’ riep Hetty. ‘Ik heb den sleutel in mijn ceintuur.’

Zij verliet het rijtuigje met een vluggen sprong en liet de honden los, die onder een vervaarlijk lawaai de kennel verlieten. De vier ezels vonden het een onbehoorlijke drukte en schudden bedenkelijk de koppen.

'En nu gaan we,' zei Hetty. 'Pas op dat pak onder het achterbankje, Loes!'

Loes lachte geheimzinnig. Zij wist wel, wat er in zat.

Vroolijk reden zij de breede laan af. De ezels zetten er een gezellig gangetje in en de honden sprongen en draafden vroolijk om hen heen.

Spoedig hadden zij het hutje van Klaartje bereikt. Klaartje wachtte al met ongeduld hun komst af, want ze hunkerde er al weer naar, om met haar vriendinnetjes en Fred en Do uit rijden te gaan.

Dezen keer vroeg Hetty niet, waar zij naar toe wilde. Hetty had een eigen plan. De jongens waren het misschien al vergeten, of dachten er niet meer aan, maar haar besluit stond vast, om zich dien middag in het duin als Zigeunermeisje te verkleeden en zich ook als zoodanig te gedragen.

Zij zou het doen aan het Wassenaarsche Slag, bovenop de Klip. Naast den weg groeide kreupelhout, waarachter zij zich verkleeden kon, en daarachter was een open plek, waar het wagentje en de ezels konden staan. Ook konden Loes en Klaartje en de jongens zich daar verschuilen op een plek, vanwaar zij alles konden zien en toch zelf niet gezien zouden worden.

'Waar is de reis naar toe?' vroeg Fred.

Loes lachte geheimzinnig, en Hetty keek met een overmoedig lachje van Fred naar Do en van Do naar Fred.

'Wat kijk je verwaand!' zei Fred. 'Wat is er?'

'En wat lacht Loes geheimzinnig,' zei Do.

'Geen wonder,' zei Loes. 'Weet je dan niet meer, wat Hetty gaat doen?'

'Wat dan?' vroeg Do.

Maar Fred begreep dadelijk, wat ze bedoelde.

‘Doe je het toch echt, Hetty?’ vroeg hij, niet zonder bewondering voor haar moed, die eigenlijk heel veel op overmoed leek.

‘Twijfel je nog?’ zei Hetty, ‘kijk maar eens, wat er bij Loes in den wagen ligt.’

‘Een pak,’ zei Fred.

‘Ja, een pak kleeren,’ zei Hetty. ‘Ik ga me verkleeden, maar jullie verklappen me niet, hoor. Als Papa en Mama het te weten kwamen, zou er wat voor me opzitten.’

‘Dat begrijp ik,’ zei Fred. ‘Natuurlijk zullen wij er met niemand over spreken. En waar zal het gebeuren?’

‘Op de Klip,’ zei Hetty. ‘Een mooier plekje is er niet voor te bedenken. Huup Bob, huup Hans, een beetje vlug asjeblief!’

Het geheele clubje kwam in een vroolijke stemming bij het vooruitzicht van hetgeen Hetty ging doen. Weldra hadden zij het dorp bereikt.

‘Zouden de muzikanten er weer zijn, en dat jongetje?’ vroeg Hetty.

Neen, zij waren er niet.

Zij reden het dorp door en den weg naar zee op. O, wat was het er druk. Zij moesten elk oogenblik uithalen voor voorbijsnellende auto's en rijtuigen, en het aantal fietsers was niet te tellen. Zij bereikten den top van de Klip. Aan den linkerkant waren zij van de duinen gescheiden door roestig prikkeldraad, maar rechts konden zij op het tamelijk vlakke duin rijden, waar hoog kreupelhout hen onzichtbaar maakte voor de voorbijgangers.

‘Nu zal het gebeuren,’ zei Hetty overmoedig. ‘Je zult eens zien, hoe precies ik op een Zigeunermeisje zal lijken. Kijk, hier is een mooi plekje om de ezels vast te zetten, en Klaartje kan hier heerlijk in het zonnetje zitten met haar rug tegen dien boom. Zeg jongens, bindt ook de honden vast, want het zijn een paar rakkers, die het den voorbijgangers anders lastig mochten maken.’

Zij nam het geheimzinnige pak uit den wagen

en zocht op eenigen afstand een geschikte plaats op, waar zij zich zou kunnen verkleeden. Loes was haar daarbij behulpzaam. Zij trok haar kousen en schoenen uit en wreef haar stevige beenen geducht in met zand, waardoor zij er even groezelig gingen uitzien als de beenen en voeten van de Zigeuners. Loes danste in het rond van de pret.

Hetty maakte haar zwarte haren los en schikte ze tamelijk slordig langs haar voorhoofd en over haar ooren, en toen wond zij er een ouden, donkerrooden doek om. Ze begon inderdaad al sprekend op een Zigeunerinnetje te gelijken. En de gelijkenis werd volkomen, toen zij van een oud blauw tafelkleed een blouse had geïmproviseerd, en een donkerrooden rok had aangetrokken. Haar armen zagen al sedert lang koffiebruin van de zon, evenals haar gelaat, zoodat de jongens niet wisten, wat zij zagen, toen zij plotseling uit de struiken te voorschijn sprong, en hun lachend toeriep:

'Donnez-moi quelque chose, donnez-moi dix centimes, messieurs!' Zij schaterden het uit van het lachen en waren vol bewondering over haar vermomming. Zelfs Klaartje verliet haar plaatsje, om haar van dichterbij te kunnen bezien en bewonderen.

''t Is sprekend!' riep Fred verbaasd uit. 'Neen maar, Hetty, hoe is het mogelijk? Er is geen verschil te zien!'

'Geen droppeltje!' zei Do. 'Geen sikkepit! Geen zier!' Zelfs Tijger en Wolf werden door de vermomming in de war gebracht en herkenden haar niet. Zij rukten aan de leeren riemen, waarmede zij aan een boomstammetje waren vastgelegd, en bromden haar dreigend toe.

'Wat is er, Wolf? Ken je me niet?' vroeg Hetty. 'En jij ook al niet, Tijger?' Zij ging naar hen toe, en toen merkten de honden hun vergissing op. Zij likten haar de handen en wilden tegen haar opspringen.

‘Zoo is het goed, hoor,’ zei Hetty. ‘Stil nu, koest! Gaat liggen!’

De honden gehoorzaamden.

‘En ga je nu werkelijk bedelen?’ vroeg Fred.

‘Heb maar geduld, dan zul je 't zien,’ zei Hetty overmoedig. ‘Ginds komt een dame aan op de fiets. Blijven jullie hier achter 't hout, dan kun je toch alles zien, wat er gebeurt.’

Daar ging ze. Ze liep kalm om het hout heen naar den weg en wachtte brutaal de dame af. Deze zag haar al van verre en ging aan den anderen kant van den weg rijden. Zij had de noodige ondervinding van het gebedel der Zigeuners blijkbaar al opgedaan.

Nauwelijks had zij de plaats bereikt, waar Hetty haar afwachtte, of deze ging naast haar loopen, al bedelende:

‘Donnez-moi quelque chose, madame, donnez-moi quelque chose.’

‘Neen, ik geef niet,’ zei de dame. ‘Ga maar gerust weg, want je krijgt niets.’ En zij trapte zoo hard zij kon, om van haar ontslagen te worden.

Maar Hetty draafde naast haar voort.

‘Ach schöne dame, geef main ain klainighaidje foor main zieke broertje in den wagen. Een duppeltje maar, schöne dame, donnez-moi quelque chose, dame...’

‘Ga weg, meid!’ beet de dame haar toe.

Maar Hetty draafde onverdroten naast haar voort.

Loes klapte in haar handen van plezier, en Do lag op zijn rug op het duin te lachen. Ook Klaartje vond het, hoewel erg brutaal, toch buitengewoon vermakelijk, en Fred was een en al bewondering voor haar.

De dame bleef in haar weigering volharden en gaf niets, hoe onvermoeid Hetty ook naast haar fiets mededraafde en niet ophield met bedelen.

Eindelijk gaf zij haar pogingen op, en holde naast een auto terug, waarin twee heeren en twee dames zaten.

‘Donnez-moi quelque chose, messieurs!’ vroeg Hetty, terwijl ze haar hand ophield, en zij kon haast haar lachen niet bedwingen, toen een der heeren zijn porte-monnaie te voorschijn haalde en haar inderdaad een dubbeltje in haar vuile hand drukte.

‘Merci monsieur,’ zei ze, maar ze bleef naast den auto mêehollen, want ook de andere heer moest wat geven. Hij deed het echter niet en zei lachend:

‘Ga weg, vuilpoes, je krijgt niets meer.’

En hij vervolgde tegen den chauffeur:

‘Een beetje vlugger, Jan.’

Toen kon Hetty den auto niet meer bijhouden en gaf zij het op. Zij was nu weer de plaats genaderd, waar de anderen achter het hout verscholen lagen en naar haar keken.

‘Wat gaf hij je?’ vroeg Fred.

‘Een dubbeltje!’ juichte Hetty. ‘Houd je stil, weer een auto.’ Een oude heer zat er in.

‘Donnez-moi quelque chose, m'sieur!’ bedelde Hetty. ‘Een paar centen maar, mijnheer, een paar centen maar...’

Hetty hield niet op, maar de heer was niet te vermurwen. Hij keek recht voor zich uit en gaf niets.

Hetty liet hem dus gaan en voegde zich naast een heer op de fiets.

‘Ruk in, vuilik,’ beet deze haar toe, en toen Hetty naast hem bleef loopen, al bedelende, hief hij zijn arm op, om haar een klap te geven.

‘Dat staat je gemeen,’ zei Hetty, toen ze hem liet gaan. De heer keek schamper lachend naar haar om.

Van den anderen kant kwamen eenige jongelieden op fietsen aan.

Dadelijk liep Hetty naast hen, en zij bedelde:

‘Donnez-moi ain klainigheidje, dix centimes, Herr, dix centimes!’ Een van de heeren wierp haar een stuivertje toe, en Hetty liet hen wegrijden, want zij kon hen haast niet bijhouden. Zij gingen

de helling af, en dan hadden zij al hun aandacht noodig bij hun stuur, om niet te vallen. Van geven was dan geen sprake. Tegen de helling op kon zij het den menschen veel lastiger maken, want dan liepen zij naast hun fiets, omdat zij er niet tegenop konden rijden.

Ha, daar kwam weer een dame tegen de hoogte op. Hetty liep vlug naar haar toe, en vroeg smeekend en op temerigen toon:

'Ach Dame, donnez-moi quelque chose. Sie sollen sieb-und-siebzig Jahre alt werden, schöne Dame...'

Maar de dame had den top bereikt en sprong op haar fiets. Hetty draafde naast haar mede.

'Sie werden immer gesund bleiben, schöne Dame...'

Opeens hield zij op. Haar aandacht werd plotseling getrokken door het schoone blonde Zigeunerjongetje, dat op eenigen afstand onder teekenen van grooten angst over de duinen kwam aansnellen. Het keek herhaaldelijk vreesachtig om naar een grooten, haveloozen jongen, die hem achtervolgde. Het kind was het prikkeldraad genaderd en sprong er over. O, het strekte de armen smeekend naar haar uit en wierp zich op de knieën.

'Help mij! Red mij!' klonk het haar toe.

En zij zag, hoe het kind angstig het hoofd boog, en de havelooze jongen over het prikkeldraad sprong en zich op het kind wierp, dat zich niet verweerde, - en hem sloeg en stompte...

Toen maakte een grenzenlooze verontwaardiging zich van Hetty meester. Zonder zich een oogenblik te bedenken, wierp zij zich op Gerrit Volder, en sloeg hem op zijn hoofd, en rukte hem aan zijn kleeren, om het jongetje te ontzetten.

Maar Gerrit Volder stoorde zich niet aan haar. Hij sloeg en sloeg, tot Hetty hem opeens met al haar kracht achterover rukte en zich beschermend voor Paolo plaatste. Paolo richtte zich op. Maar ook Gerrit sprong overeind, en wierp zich op Hetty...

Tot plotseling onder oorverdoovend geblaf Wolf en Tijger uit het kreupelhout te voorschijn sprongen en zich op Gerrit wierpen.

Fred had hen losgelaten, toen hij zag, wat er gebeurde, en hij drong zich, gevolgd door de anderen, Klaartje uitgezonderd, door het houtgewas, om Hetty bij te staan in haar strijd tegen den bedeljongen.

't Was echter niet noodig. De twee honden rukten Gerrit al brommend de kleeren van het lijf en zetten hem hun geduchte tanden in zijn vleesch.

'Au! O! Au! Help! Help!' schreeuwde Gerrit, die in het eerste oogenblik niet begreep, wat er aan de hand was, maar die wèl voelde, hoe de vreeselijke tanden hem in het vleesch drongen en het openreten. Hij schreeuwde en kermde van pijn en schrik, en kroop over den grond rond, zonder te weten, wat hij deed en waar hij redding zou kunnen vinden. Wolf en Tijger kenden geen medelijden, en takelden hem onbarmhartig toe. Wat had hij Hetty ook aan te vallen? Dat zouden ze hem wel eens eventjes afleeren!

'Au! Au! Au!' kermde Gerrit, van wien haast niets te zien was, omdat de honden over hem heen lagen. 'O, help toch, o - au - au!'

Paolo stond doodsbleek en bevend naast Hetty.

'O help hem,' zei Paolo zacht. Hij had medelijden met Gerrit, die zoo vreeselijk door de honden werd gebeten. 'Help hem!' smeekte hij met aandrang.

'Wie is dat?' vroeg Fred, op Gerrit wijzende. 'Wat moet die jongen van je?'

'Help hem toch, ze zullen hem vermoorden,' smeekte Paolo.

'Hier Wolf! Hier Tijger! Hier!' gebood Hetty met luide stem.

'Au! Au! Au!' kermde Gerrit, wiens kleeren thans als flarden aan zijn lichaam hingen.

De honden lieten los, en nauwelijks merkte

Gerrit dat, of hij richtte zich op en vluchtte naar het prikkeldraad.

Maar nog had hij dat niet bereikt, of Tijger en Wolf vielen opnieuw op hem aan en beten hem, waar zij hem maar te pakken konden krijgen. Onder de ijselijkste kreten klom Gerrit over het prikkeldraad, dat hem schramde en schrijnde. Toen vluchtte hij ijlings weg, de duinen in. En de honden blaften en basten hem na, zoo lang zij hem konden zien. Maar Hetty duldde niet, dat zij hem achtervolgden. Zij nam Paolo bij de hand, die haar verwonderd aanstaarde, nu hij haar herkende als de jonge dame, die meermalen zoo vriendelijk tegen hem geweest was, en die hij allerminst gedacht had hier te zullen aantreffen, vermomd als Zigeunermeisje, en bedelende om een paar centen. Zij trok Paolo mede naar de open plek achter het kreupelhout, waar Klaartje bevend van schrik hen wachtte.

'Wat was er toch, wat was er?' vroeg zij, toen zij bij haar terugkeerden.

Maar niemand lette op haar. Allen hadden hun aandacht bij Paolo, die doodsbleek zag en beefde over al zijn leden. En zij vroegen hem, wie die andere jongen was en wat hij van hem wilde.

Paolo vertelde afgebroken, dat hij met dien jongen weggeloopen was uit het huis van den schoenmaker Tichelman, en dat Gerrit hem telkens mishandelde, en hij smeekte Hetty hem te verbergen, opdat Gerrit niet opnieuw zou komen, om hem in zijn macht te houden en hem te mishandelen.

'Hoor jij dan niet bij Zigeuners?' vroeg Hetty.

'Neen, neen, ik was van Gerrit weggevlucht en had bij de Zigeuners een onderdak gevonden, maar ik hoor niet bij hen. O, help mij en geef mij een schuilplaats, waar Gerrit mij niet vinden kan. O, hij zal zich op mij wreken... ik ben zoo bang.'

Hetty luisterde zwijgend naar het mooie, blonde kind, en zij had zooveel medelijden met hem, dat haar de tranen in de oogen sprongen. En zonder

het zelf goed te weten, sloeg ze haar arm om hem heen, en zeide:

‘Wees maar niet bang, ik zal je wel beschermen en verbergen...’

Maar hoe, dat wist ze niet.

En ze peinsde en peinsde, tot opeens haar gelaat opklaarde en zij Paolo bemoedigend toelachte.

‘Ik weet het, ik weet het!’ riep ze plotseling uit.

‘Wat dan? Hoe?’ vroegen de anderen.

‘Dat zeg ik niet. 't Is mijn geheim, een diep geheim!’ riep Hetty uit. ‘Maar helpen zal ik hem, en beschermen ook. Ik ga me verkleeden en dan keeren we dadelijk naar huis terug.’

‘Maar hoe dan?’ vroeg Fred. ‘Neem je hem mede naar ‘Alhetlo?’

‘'t Is mijn geheim en ik zeg het aan niemand,’ zei Hetty.

Ze begaf zich dieper achter het houtgewas, verwisselde daar van kleeren en bracht haar haren in orde. Haar voeten zou ze wel wasschen, als ze weer thuis was.

Toen ze er weer uitzag als altoos, keerde zij naar het wagentje terug.

‘Kom, laten we gaan,’ zei ze. En verder sprak ze haast geen woord en was ze blijkbaar in haar gedachten verdiept. Alleen scheen zij haast te hebben, om thuis te komen. Steeds spoorde zij Hans en Bob aan om wat harder te loopen, en zij lachte niet, toen Bob weer op zijn malle manier van de Klip naar beneden gleed. Paolo zat naast Klaartje op het achterbankje, en Loes had plaats genomen naast Hetty. Niemand vroeg meer naar de plannen van Hetty, want allen begrepen wel, dat zij ze toch niet vertellen zou. Eenmaal keerde zij zich om naar Paolo, die zwijgend naast Klaartje zat met zijn viool op zijn knieën, en vroeg:

‘Hoe heet je?’

‘Paul,’ zei hij, want zoo was hij in het Hollandsch altijd genoemd. Ze bereikten het huisje

van Klaartje en namen afscheid van haar. En toen zij verder reden, vroeg Fred nog eens:

‘Waar breng je hem naar toe, Hetty? Zeg het mij maar, ik zal er met niemand over spreken...’

‘Het is en blijft mijn geheim,’ zei Hetty kortaf.

Na enkele minuten was ook de villa ‘Kraaienstein’ bereikt.

‘Zie zoo,’ zei Hetty, ‘jullie bent thuis en wij gaan verder. 't Was een middag vol avonturen, hè? Dag! Mondje dicht, hoor!’

‘Maar...,’ begon Fred weer.

‘Dag!’ riep Hetty nogmaals. ‘Huup Hans! Huup Bob! Leg er maar een stapje op. 't Wordt etenstijd. Mondje dicht, hoor!’ riep zij nog eens den jongens toe, die haar stonden na te kijken.

De ezels draafden lustig verder, tot zij de laan bereikt hadden, die naar den geheimzinnigen koepel voerde. En die laan stuurde Hetty op.

Ha, nu begreep Loes, waarheen Hetty het jongetje wilde brengen. Waarheen anders, dan naar den geheimzinnigen koepel, die toch door niemand werd bewoond.

‘Ik begrijp het, Hetty!’ zei ze. ‘Nu weet ik, wat je plan is.’

‘Voor jou is het ook geen geheim, Loes. Is het niet goed bedacht? Je weet, ik heb een sleutel.’

‘'t Kon niet beter,’ zei Loes opgetogen, en zij koesterde de grootste bewondering voor Hetty, die zich zoo flink door alle moeilijkheden wist heen te slaan. Zij reden den hoek om en bonden aan den voet van den heuvel de ezels vast aan een dunnen boomstam.

‘Ga maar mede, Paul,’ zei Hetty. ‘Ik zal je ergens brengen, waar die leelijke jongen niet komen kan.’

‘Dank u,’ zei Paolo.

Zij beklommen den heuvel en bereikten den ingang. Hetty ontbloot de deur met haar sleutel en zij traden binnen. Door het poraal kwamen zij

in de kamer, die den bediende van den eigenaar veel jaren geleden tot slaapvertrek had gediend. Het ledikant stond er nog en het beddegoed lag er nog opgevouwen op.

‘Zie hier,’ zei Hetty. ‘Hier kan niemand je bereiken, want dit gebouw is onbewoond. De eigenaar is er al sedert jaren niet geweest, en zal waarschijnlijk niet eens meer in leven zijn. Je behoeft hier niets te vreezen, Paul.’

‘Ik ben niet bang,’ zei Paolo. ‘Als Gerrit mij maar niet bereiken kan.’

‘Dat is hier onmogelijk. En kijk eens, hier kun je heerlijk slapen. Alleen zal ik je op moeten sluiten, maar dat hindert niet. Loes en ik zullen wel zorgen, dat het je aan niets ontbreekt, en Gerrit is een zwerveling, zeg je. Die zal hier wel niet altijd blijven rondzwalken. Over eenige dagen zal hij wel verdwenen zijn, en dan kun je gaan, waarheen je wilt.’

‘O, hartelijk dank!’ zei Paolo.

‘Zie eens even hier. Door op dit knopje te drukken, gaan de luiken open, en dan heb je voldoende licht. Maar 't is beter het niet te doen. Als je de kamerdeur open laat, krijg je licht door het raam boven de hoofddeur. 't Is wel niet veel, maar toch genoeg, om niet in pikdonker te zitten. Nu moeten we gaan, Loes, want het is tijd voor het diner. Vanavond komen we nog even terug, om je wat eten te brengen. Je bed kun je intusschen zelf wel in orde maken.’

De meisjes namen afscheid van Paolo, en Hetty deed de deur achter zich op slot.

Zij vond alles te zamen een verbazend interessant avontuur en haar hart klopt van vreugde, nu zij als reddende engel had kunnen optreden voor het belangwekkende Zigeunerjongetje, in wien zij zooveel belang stelde.

Vijftiende hoofdstuk.
Het geheim van den Koepel.

Aan tafel stelde Papa voor om den dag verder aan het Scheveningsche strand te gaan doorbrengen, en Mevrouw Burling had daar wel lust in, maar Hetty en Loes hadden wel wat anders te doen. Moesten zij dan niet voor hun beschermelingetje zorgen, dat daar eenzaam opgesloten zat in den geheimzinnigen koepel? Zij vroegen dus verlof om thuis te blijven, wat haar gaarne werd toegestaan.

Een uurtje later reed Henk met den auto voor, en nauwelijks waren mijnheer en mevrouw Burling vertrokken, of Hetty begaf zich naar de keuken, waar zij van alles, wat overgeschoten was, het lekkerste uitzocht. Zij zorgde wel, dat Paul een heerlijk middagmaal zou krijgen, een middagmaal, zooals het arme kind wellicht nog nooit in zijn leven zou hebben geproefd. Hetty deed alles in een dekschaal, die zij met een bord toedekte en, met vork, lepel en mes in een servet knoopte.

De dienstmeisjes toonden er zich in het geheel niet verwonderd over, want hoe dikwijls had zij zoo iets al niet gedaan voor Klaartje van Vliet, het zieke meisje aan de breede laan achter de buitenplaats. Zij verbaasden zich zelfs niet, toen Hetty ook nog een paar lekkere perziken van de fruitschaal nam. Die Klaartje werd immers al sedert geruimen tijd op een bespottelijke manier door de meisjes verwend!

‘Zie zoo, Paul zal eens lekker smullen van-

middag,' zei Hetty tot Loes, toen zij bij haar in de kamer kwam. 'Ga je meê naar den koepel?'

'Dat begrijp je!' zei Loes.

Samen verlieten de meisjes de villa. Met groote schreden liepen zij naar het brandnetelbosch en baanden er zich een weg doorheen. Toen liepen zij den omgevallen boomstam over en beklommen den heuvel, tot zij den ingang van den koepel bereikten. Hier stonden zij een oogenblik stil om rond te zien, of zij wel alleen waren. Maar zij zagen niemand.

Hetty haalde den sleutel uit haar ceintuur te voorschijn en opende de deur. Toen traden zij binnen.

Paul kwam de meisjes reeds tegemoet, en zijn gelaat teekende groote blijdschap, toen hij haar zag.

'We komen je een lekkeren schotel brengen, Paul,' zei Hetty. 'Je zult wel honger hebben.'

Zij deed de deur achter zich op slot en opende de luiken van het raam, dat uitzicht gaf op 'Alhetlo.' Een zee van licht stroomde het vertrek binnen. De krijgsman met den grijzen knevel keek Hetty weer tamelijk boos aan en de oude dame hield haar blik ook verwijtend op haar gericht. 't Scheen wel, of zij niet goed vonden, wat zij deed. Maar zij stoorde er zich niet aan.

Als een echt moedertje spreidde zij het servet over de tafel uit, zette het bord gereed, met lepel, mes en vork, schoof een stoel bij, en noodigde toen Paul uit, te gaan middagmalen. Deze liet zich geen tweemaal noodigen, want hij had grooten honger.

En zoowel Hetty als Loes verbaasden zich over de beschaafde manier, waarop hij at en zich van mes en vork bediende. Zij hadden het zelve niet beter kunnen doen. En het was toch maar een gewone zwerver. Toen Paolo genoeg gegeten had, liet hij zich de beide perziken heerlijk smaken, die Hetty voor hem had medegebracht, en hij dankte de meisjes voor haar groote goedheid.

Hetty ruimde de tafel weer keurig netjes op en bond alles weer in het servet, dat zij naar buiten bracht en onder dicht kreupelhout verborg. Zij wou het weer mêenemen, als zij naar huis ging. Maar daar had zij nu nog geen plan op. O neen, zij wilde nog lang bij Paul blijven, het eigenaardige kind, dat haar zooveel belang inboezemde. Zij vertelde hem, dat in deze kamer ergens een geheime trap moest zijn, die naar de bovenvertrekken leidde, en dat zij en Loes er, maar te vergeefs, al meermalen naar hadden gezocht. En de meisjes waren verrukt, toen Paolo zijn viool stemde en de mooiste stukken speelde, die hij ooit geleerd had. Hoe was het mogelijk, vroegen zij zich af, dat een gewone zwerver, en dan nog wel zoo'n jong kind, zoo spelen kon. Toen Paolo een langen tijd had gespeeld, zei Loes: ‘We konden best nog een poosje naar buiten gaan. 't Is prachtig weer, en Paul zal toch nog lang genoeg hier opgesloten zitten.’

‘Ja, je hebt gelijk,’ zei Hetty. ‘Laten we in onze plaats gaan, dan halen we de ezels en kan Paul er op rijden. Wil je dat, Paul?’

Paolo lachte. Wat graag! Waarom zou hij niet willen?

Hetty sloot de deur, nadat Paolo zijn viool en strijkstok onder het ledikant had geborgen, en met hun drieën liepen zij den boomstam over en het brandnetelboschje door. Paolo keek haast zijn oogen uit, zoo mooi vond hij het in de buitenplaats.

‘Nu moet je ons hier afwachten,’ zei Hetty. ‘Dan brengen wij dit servet met inhoud vlug naar de keuken en komen met de ezels terug. Binnen vijf minuten zijn we hier weer. 't Is beter, dat je niet dicht bij het huis komt. De dienstmeisjes behoeven je niet te zien.’

‘Ik zal wel wachten, zei Paolo.

Het duurde inderdaad maar enkele minuten, eer de meisjes terugkwamen. Hollend kwamen zij op

Hans en Bob aangereden, en toen zij bij Paolo aangekomen waren, sprong Hetty van Hans af en zeide:

'Nu jij, Paul. Klim er maar op. Zoo, je voet in den stijgbeugel en dan met een sprongetje op zijn rug. Goed zoo! Huup Hans, kalmpjes aan, hoor.'

Paolo nam de leidsels in de hand en reed naast Loes de breede laan op, en hij vond het heerlijk. Zijn wangen kregen een kleurtje en zijn oogen schitterden van blijdschap. Eerst ging het stapvoets, maar al spoedig bracht hij er zelf den draf in, en 't duurde maar kort, of hij reed al heel goed. Toen hij een poos op Hans gereden had, stond Loes hem Bob af, en reed Hetty naast hem, en zij vond het heerlijk, dat zij het arme kind zooveel genoegen kon doen.

Urenlang bleven zij rijden, en Hetty en Loes lieten hem zien, dat zij het staande evengoed konden als zittende, en dat zij nog allerlei meer kunstjes konden.

Hadden zij geweten, wat er intusschen in verband met den geheimzinnigen Koepel gebeurde, dan zouden zij zooveel pret niet gehad hebben en zoo onbezorgd zijn geweest.

Want terwijl zij in de plaats aan het rijden waren, wandelde een oud, deftig heer met grijze haren de laan naar den koepel op en beklom den heuvel. Toen hij bij den ingang daarvan aangekomen was, stond hij een oogenblik stil en liet zijn blik dwalen over den omtrek, die hem boeide door zijn schoonheid. Eindelijk haalde hij een sleutel uit zijn zak te voorschijn en opende de deur, die hij weer achter zich sloot. Toen trad hij het gebouw binnen.

De eigenaar was eindelijk na lange jaren teruggekeerd.

Hij begaf zich naar de kamer van den bediende, drukte ergens met zijn hand op het beschot, en zie, opeens kwam er beweging in. Het werd als door een geheime kracht in twee deelen gespleten,

die zich langzaam en bijna onhoorbaar van elkander verwijderden. In de opening werd een breede trap zichtbaar, met een kostbaren looper bedekt. De heer liep de trap op, en toen hij op de bovenste trede aangekomen was, kwamen de twee helften van het beschot als vanzelf weer in beweging en sloten zich. Van de trap was niets meer te zien.

De heer opende een deur en kwam in een kamer, die geheel donker was, doordat de luiken gesloten waren. Door op een knopje te drukken opende hij ze, en toen viel er een stroom van licht op de wanden, die met prachtige schilderijen behangen waren. Een oogenblik liet hij er zijn blik over ronddwalen. 't Was alles zijn eigen werk uit vroeger jaren.

Er stonden weinig meubels in het vertrek, alleen een divan, een kleine tafel en een paar stoelen. Aan een kant hingen kostbare gordijnen van het plafond tot op den vloer, en daar tegenover, niet ver van het raam, stond een schildersezel, waarop een portret van een jonge dame, ook door hemzelf geschilderd.

Zijn blik bleef er lang, zeer lang op rusten, en eindelijk vulden de oogen van den ouden man zich met tranen, en bedroefd nam hij op den divan plaats.

'Arm, lief kind, hoe heb ik naar je gezocht,' klonk het in zijn binnenste. 'En je toch niet gevonden. Ach, waarom ben ik ook van je weggegaan in mijn boosheid, die misschien niet rechtvaardig was - weggegaan, hoewel ik je toch lief had als het licht van mijn oogen. - Ach, waarom? - En misschien ben je ongelukkig, diep ongelukkig, o, - dat moet wel zoo zijn, omdat je weggegaan bent uit Rome en niemand je verblijfplaats kent. Wist ik maar, dat je gelukkig was, - dan zou ik tevreden zijn en niet zoo hunkeren om je te vinden. Dan zou ik in onze verwijdering berusten, ook al zou ik moeten sterven zonder je te hebben teruggezien.'

En hij vestigde nogmaals zijn blik op het mooie

meisjeshoofd, dat door de ondergaande zon prachtig werd verlicht.

'Ja, ja, zóó zag je er uit, toen het gebeurde, zoo mooi, zoo jong, zoo lief! Toen ik uit Italië terugkeerde en dezen koepel had gekocht, heb ik je zoo geschilderd, omdat ik je toch zoo innig liefhad en je niet vergeten kon. Arm kind...'

De oude man schreide.

Maar plotseling richtte hij zich op. Hoorde hij geen gerucht daar beneden? Hij luisterde, maar hoorde niets meer. Toch was het hem, of hij de deur had hooren dichtslaan. Maar neen, dat kon immers niet? Wie kon hier komen?

Toch had hij goed gehoord.

Hetty, Loes en Paolo waren in den koepel teruggekeerd, toen zij meenden, dat de tijd daarvoor aangebroken was. En Hetty opende het venster weer, omdat het er zoo donker was, en toen trok zij de viool uit haar schuilhoek onder het ledikant te voorschijn, want zij wilde zoo graag, dat Paolo nog wat voor haar spelen zou. Reeds had hij de viool van haar overgenomen, en reikte zij hem den strijkstok toe, toen Loes plotseling uitriep:

'O zeg, wat kijkt die oude, leelijke krijgsman nu verschrikkelijk scheel, veel erger dan vroeger.'

'Hé ja, zijn eene oog is half weggezakt,' zei Hetty lachend. 'Wat een grappenmaker! Maar dan kan het ook geen geschilderd oog zijn en moet het los in de schilderij zitten. Wacht, ik zal hem wel helpen.'

Zij hief den strijkstok omhoog en drukte er mede tegen het half weggezakte oog, en tot aller groote verrassing week plotseling het beschot vaneen en ontstond er een breede opening, waarachter de langgezochte trap zichtbaar werd.

Hetty sprong als een dolleman in de kamer rond en klapte in haar handen.

'Het geheim! Dat was het geheim!' juichte zij.

En vlug als een hinde liep zij de trap op naar

t.o. 221

boven, den anderen toeroepende, dat zij haar volgen zouden.

't Ging zoo vlug, dat de oude heer daarboven, die zich nu in het geluid niet kon vergissen, ternauwernood tijd kon vinden, om zich te verbergen achter de dikke gordijnen, die het vertrek aan den eenen kant afsloten.

Hetty wierp in haar opgewondenheid de deur open en sprong meer dan zij liep de kamer binnen.

'O, kijk eens, wat mooi, en wat een prachtige schilderijen!' riep zij Loes en Paolo toe, die haar op de hielen volgden.

'O, prachtig, prachtig!' riep Loes vol bewondering. 'En wat een mooie kamer...'

Maar plotseling zwegen de opgewonden meisjes, want Paolo deed met uitgestrekte armen een paar schreden naar voren, terwijl zijn oogen strak op het geschilderde portret bleven gericht, dat op den ezel stond en nog altoos door de dalende zon werd verlicht.

En het viel beiden op, dat hij doodsbleek zag en aan de grootste ontroering ten prooi was.

Zijn oogen vulden zich met tranen.

'Mama!' snikte hij, 'Mama, lieve Mama!'

En hij liep op het portret toe en sloeg zijn armen er om heen en kuste het snikkend van aandoening. 'Mama, lieve, lieve Mama!'

'Maar dat is tante Hetty!' riep Hetty verbaasd uit. 'Mama heeft een portret van haar op haar bureautje staan...'

'Wie ben jij dan?' klonk plotseling tot haar grooten schrik een mannenstem achter haar, en de eigenaar van den koepel trad van achter de gordijnen te voorschijn.

'O!' riep Hetty verschrikt uit, met haar armen ten hemel.

'O!' gilde Loes, die tevergeefs naar de trap zocht, welke weer verdwenen scheen te zijn, want zij zag haar nergens.

'Wie ben jij dan, meisje,' herhaalde de heer,

terwijl hij naderbij kwam, ‘en wie is dat jongetje?’

Paolo lag op zijn knieën voor het portret en snikte en snikte, en scheen niet op te merken, wat er rondom hem gebeurde.

‘Ik ben Hetty Burling, mijnheer,’ zei Hetty, met een beleefde nijging, maar lang niet zonder angst voor dien vreemden man.

‘En dan is dat Loesje?’ vroeg de oude heer. ‘Kom in mijn armen, kinderen, ik ben je grootvader...’

‘Grootpapa Mertens!’ juichte Hetty, terwijl ze hem onstuimig om den hals vloog en hem kuste. En Loes maakte ook, dat zij aan de beurt kwam. ‘Is u eindelijk teruggekomen? O, wat ben ik blij!’

‘Ja, eindelijk teruggekomen,’ zei de oude man zacht, en vragend liet hij er op volgen: ‘En zal ik nu hier mogen vinden, waar ik zoolang naar heb gezocht? - Wie is dat kind?’

‘Een kleine zwerver, Grootpapa, dien wij hier verborgen hebben, omdat men hem kwaad wilde doen, en ziet u, ik had juist een sleutel, die hier op de deur paste, en die is van het hondenhok, en ik dacht toen, dat de eigenaar van den koepel wel nooit zou...’

‘Ja, ja,’ viel Grootpapa Mertens haar in de rede, want het had allen schijn, dat Hetty nog lang niet aan het eind was van haar betoog.

Hij liep op Paolo toe, nam hem in zijn armen, en vroeg, terwijl hij naar het portret wees:

‘Wie is dat, mijn kind? Is dat je Mama?’

‘Ja, ja, dat is mijn lieve Mama, die gestorven is...’

De oude man verbleekte.

‘Gestorven, mijn jongen?’ zei hij zacht. ‘Hoe heet je?’

‘Paolo di Verona,’ zei het kind snikkend. ‘Papa was gestorven, ver weg in Frankrijk, en toen zijn Mama en ik te voet naar hier gekomen, om Grootpapa te zoeken in Amsterdam, en 't was zoo koud en zoo guur hier, en het stormde en hagelde, en toen was Grootpapa niet meer in het oude huis...’

‘Ik had het verkocht,’ prevelde de oude man. ‘En toen, mijn lieveling?’

Hij strengelde zijn armen om het kind en drukte het aan zijn borst. En toen zei Paolo:

‘Toen was het avond, en wij verlieten Amsterdam, en Mama kon niet meer, want zij was ziek, zoo erg ziek. Toen mochten wij in een boerderij slapen, en de dokter kwam,... en toen is Mama gestorven...’

De oude man hield zwijgend het kind in zijn armen, en groote tranen droppelden hem uit de oogen.

‘Dood, - mijn arme, lieve Hetty dood,’ zei hij zacht.

‘Ja, Mama heette Hetty, - Hetty Mertens,’ zei Paolo.

‘Ach, had zij mij maar gevonden, dan zou zij wel weer gelukkig geworden zijn. Ik ben haar vader, Paolo, ik ben je Grootpapa. Nooit, nooit zullen wij elkander weer verlaten, mijn lieveling, nooit, zoolang ik leef.’

‘Grootpapa!’ zei Paolo zacht, en hij sloeg zijn armen om Grootpapa's hals en kuste hem.

Zwijgend en ontroerd hadden Hetty en Loes dit tooneel bijgewoond, en Hetty zei, terwijl zij Paolo omhelsde, welk voorbeeld Loes volgde:

‘Dan ben je mijn neefje, Paolo. O, wat ben ik daar blij om. Kom Grootpapa, laten we naar ons huis gaan. Wij wonen hier vlak bij, want we zijn kort geleden van Rotterdam naar hier verhuisd. Kom, laten we gaan! Wat zullen Mama en Papa blij zijn. Kom!’

En zij nam Grootpapa bij de hand en trok hem mede. Maar de trap was niet te zien, voordat Grootpapa met zijn voet op een knop had gedrukt in den vloer. Toen kwam zij te voorschijn, en allen begaven zich naar ‘Alhetlo.’ Paolo nam zijn viool mede, want daar wilde hij nooit van scheiden.

Besluit.

Mijnheer en Mevrouw Burling waren juist van hun rijtoertje naar Scheveningen teruggekeerd, toen Hetty opgewonden de kamer kwam binnenstormen, en hun toeriep:

'O, raad u toch eens, wie hier zijn! Grootpapa is van zijn reizen teruggekeerd, en het kind van tante Hetty is er ook, u weet wel, dat interessante jongetje, dat bij de Zigeuners was en...'

Verder kwam Hetty niet, want daar verschenen aan den ingang Grootpapa met Paolo aan zijn hand en gevolgd door Loes. Paolo droeg de viool en den strijkstok onder den arm.

Mevrouw Burling viel haar vader om den hals en kuste hem herhaalde malen, en de heer Burling drukte hem de hand en heette hem hartelijk welkom. En beiden keken zij in de grootste verbazing naar het kind met zijn sprekend gezichtje en zijn lange blonde lokken, en naar zijn verschoten blauw fluweelen pakje. En toen de eerste ontroering van het wederzien na een scheiding van vele jaren voorbij was en allen gezeten waren, vertelde Grootpapa, hoe hij na Hetty's huwelijk Italië verlaten had, gegriefd door haar onberaden huwelijk, en hoe hij naar Amsterdam vertrokken was, waar hij last had gegeven zijn huis te verkoopen. En hoe hij daarna eigenaar geworden was van den geheimzinnigen koepel, waar hij in zijn groote droefheid over het verlies van zijn dochter haar portret geschilderd had, onder welken arbeid hij menigen traan had gestort.

Hier zweeg Grootpapa eenige oogenblikken en hij sloeg teeder zijn arm om Paolo, die tegen zijn fauteuil geleund stond.

'Maar Papa,' zei mevrouw Burling, 'wie is toch dat kind? Hetty's kind? Zei onze Hetty dat niet?'

Grootpapa wenkte met zijn hand, dat zij geduld moest hebben. En hij vertelde, hoe hij op reis gegaan was, geheel alleen met zijn verdriet, en dat hij lang in Egypte had gewoond, en Japan en China had bezocht, tot hij na eenige jaren een onweerstaanbaar heimwee naar zijn dochter Hetty had gekregen en wilde voldoen aan den drang zijns harten, om zich met haar te verzoenen.

Helaas, hij had haar niet kunnen vinden. Zij en haar man waren, zoo vernam hij, al sedert lang uit Rome vertrokken, waarheen, dat wist men niet, maar men vermoedde naar Parijs. Toen had hij zich naar die groote wereldstad begeven en met onuitputtelijk geduld een onderzoek naar hen ingesteld. Doch al zijn pogingen waren vergeefsch gebleven, zoodat hij eindelijk besloot, naar het vaderland terug te keeren. Eerst wilde hij den Koepel bezoeken en haar portret weerzien, dat hij geschilderd had, en dan naar Amsterdam gaan, om daar navorschingen naar haar te doen. Aan zijn voormalige woning had men hem medegedeeld, dat daar inderdaad een vrouw was geweest met een vreemd uitziend kind, dat naar den kunstschilder Mertens had gevraagd en blijkbaar zeer teleurgesteld was, toen zij vernam, dat hij zijn huis verkocht had en vertrokken was. Daarna was hij dadelijk naar Rotterdam afgereisd, om zijn dochter Alice en haar man te bezoeken en te vernemen, of misschien zij iets omtrent Hetty hadden vernomen en wellicht haar verblijfplaats kenden. Maar in Rotterdam was hem gebleken, dat zij naar den Haagweg waren verhuisd. Daarom was hij naar den koepel teruggekeerd met het plan, daar den nacht door te brengen en morgen uit te zoeken, waar zij woonden.

En nu vertelde hij, hoe Hetty het geheim van de verborgen trap had ontdekt, en verder alles, wat er gebeurd was.

‘O, 't was aandoenlijk te zien, hoe ontroerd het kind was, toen hij daar plotseling voor het portret van zijn Mama stond. Hij snikte en schreide en omhelsde het portret en kuste het...’ zoo sprak Grootpapa, die opnieuw Paolo tegen zich aan drukte.

‘En het kind vertelde mij, dat zijn Papa gestorven was, en hoe hij met zijn Mama op reis ging naar Amsterdam, om mij te zoeken. Ach, had zij eens geweten, hoe ik toen rondzwierf door Italië, zonder haar te kunnen vinden. En niet waar, lieve jongen, de reis was te vermoeiend voor je lieve Mama, en zij werd ziek en... stierf.’

't Werd doodstil in de kamer. Mevrouw Burling schreide, en iedereen had tranen in de oogen.

‘Maar komaan, wij moeten sterk zijn, en verheugd, omdat wij haar kind hebben gevonden, haar Paolo, dien zij zoo liefhad. En wij zijn blij, dat hij gekomen is om hier altijd te blijven.’

‘Zoo zal het zijn, Papa,’ zei Mevrouw Burling ontroerd. Zij stond op en nam Paolo in haar armen en kuste hem, en mijnheer Burling trok hem naar zich toe, en streelde zijn blonde krullen, en hij moest tante Alice Mama noemen en oom Max Papa, en Hetty en Loes zouden zijn zusjes zijn.

Paolo was voortaan geen kleine zwerver meer, die niet wist, waar hij 's avonds het moede hoofd zou neerleggen. Moeder Recha had gelijk gehad in haar voorspelling op den avond, toen hij op den boomstam zat bij het Spookhuis en zich verlustigde in de muziek en de dansende meisjes bij den rooden gloed van het houtvuur, - toen zij zeide: ‘De korte is de lijn van droefheid en smart, de lange die van het geluk. De eerste is bijna ten einde en nadert reeds de laatste.’

Voor Paolo was het geluk thans gekomen.